

T.C

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

**ŞEYHÜLİSLAMLIKTA TEMYİZ:
MEHMED NURİ EFENDİ'NİN HUZUR
MURAFASİ DEFTERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Derya ASLAN

Tez Danışmanı

Prof. Dr. İlhami YURDAKUL

Bilecik, 2019

Referans No: 10089589

T.C
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

**ŞEYHÜLİSLAMLIKTA TEMYİZ: MEHMED NURİ
EFENDİ'NİN HUZUR MURAFASI DEFTERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Derya ASLAN

Tez Danışmanı

Prof. Dr. İlhami YURDAKUL

Bilecik, 2019

Referans No: 10089589

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAVI
JÜRİ ONAY FORMU

BŞEÜ-KAYSİS Belge No	DFR-172
İlk Yayın Tarihi/Sayısı	03.01.2017 / 28
Revizyon Tarihi	
Revizyon No'su	00
Toplam Sayfa	1

Öğrencinin Adı Soyadı: Derya ASLAN
Anabilim Dalı: Tarih
Programı: Yüksek Lisans
Tez Danışmanı: Prof. Dr. İlhami Yurdakul
Tezin Özgün Adı: Seyhülislam İktidar, Teviziç: Mehmet Nuri Efendi'nin
Huzur Mirrafasası Defteri
Tezin İngilizce Adı: Appeal at shayk al-Islam: The record of
appeal of Mehmet Nuri.

Tez Savunma Sınavı Tarihi: 23 / 09 / 2019

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışması ilgili EYK kararıyla oluşturulan jüri tarafından OY BİRLİĞİ / OY
~~ÇOKLUĞU~~ ile TARİH Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Tez Danışmanı: Prof. Dr. İlhami Yurdakul

Üye: Dr. Öğrt. Üyesi Ahmet Çal

Üye: Doç. Dr. Ali Satar

Üye:

Üye:

İmza

İmza

İmza

ONAY

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun / / 20.... tarih ve
...../..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

BEYAN

"Şeyhülislamlıkta Temyiz: Huzur Murafaası Defteri (1869-1871) " adlı yüksek lisans tezinin hazırlık ve yazımı sırasında bilimsel ahlak kurallarına uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlandığım bölümlerde bilimsel kurallara uygun olarak atıfta bulunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin herhangi bir kısmını Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi veya başka bir Üniversitedeki bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Derya ASLAN

TARİH

İMZA

ÖNSÖZ

Yargının amacı taraflar arasındaki anlaşmazlığı çözüp bir hüküm elde etmektir. Fakat bazen bu hükmün bazı sebeplerden dolayı yanlışlıklar taşınması mümkün olabilir. Ya da tarafların verdiği bilgiler ışığında yanlışlıklar doğabilmektedir. Tüm bu durumlarda mahkeme aldığı kararı gözden geçirir. Hükmün yanlışlığı tespit edilip dava yeniden görüşülür ve bir karara bağlanır.

Bu sebeple İslam hukukunda temyiz yoluna benzeyen bir yol kabul edilmiş fakat bu işle görevli özel bir mahkeme ya da Yargıtay kurulmamıştır. İslam hukukunu uygulayan Osmanlı Devleti Hz. Peygamberden başlayarak ve diğer tüm İslam devletlerinden geçerek temyiz mahkemesi Osmanlı Devleti'ne kadar gelmiştir. Osmanlı Devleti'ndeki Cuma divanı önce sadrazam daha sonra yoğunluktan dolayı Rumeli Kazaskerine ve Anadolu Kazaskerine devredilen davaların temeli İslam hukukundaki temyiz mahkemelerinden gelmektedir.

Osmanlı hukuk sisteminde mahkeme kararlarına itiraz hakkı da vardır. Klasik devirde Osmanlı hukuk sisteminde mahkeme kararlarının gözden geçirildiği Cuma ve Çarşamba Divanı'na da Huzur Murafaası denmiştir. Huzur Murafaası davaları 1838 yılında ise şeyhülislamlık makamına aktarılmıştır. Bu davalar bu kez şeyhülislam nezaretinde kazaskerler ve ilgili heyetin katılımıyla çözüme kavuşturulmuştur.

Bu çalışmamda 1285-1287 (1869-70) tarihlerini kapsayan Şeyhülislamlık Arşivi huzur murafaası defterinin (vr. 74-121) transkripsiyon ve değerlendirmesi yapılmıştır. Bu belgeler üzerinden Osmanlı hukuk sistemi, şeyhülislamlık makamı, kazaskerlik vazifeleri, belgelerde geçen davaların içeriği hakkında bilgi verilmiştir. Transkripsiyonu yapılan davaların özetleri çıkarılmıştır. Belgeler içerisinde okunamayan, silik ve üstü çizilmiş kısımlar transkripsiyon kısmında “(...?)” şeklinde belirtilmiştir. Yine belgeler içinde karışıklığa mahal vermemek adına görülen davalarda geçen şahıs adları alt alta olarak verilmiştir. Alacak-verecek, miras davalarında geçen mallar karışıklık olmaması adına tablo olarak çalışmada belirtilmiştir.

Defter, Mehmet Nuri Efendi'nin kazaskerlik görevi müddetince devam etmektedir. Davalarda geçen tarafların isimleri belgelerde alt alta verdiği için bizde transkript esnasında alt alta yazdık. Yine aynı şekilde belgelerde veraset davasında geçen ilgili mallar alt alta verilmiş, biz bunu anlaşılabilir olması için tablo haline getirdik. Defter yazılan belgelerin üst kısmına dik olarak ya da belgenin kenarında altında yazılmış olan derkenarları görmekteyiz. Bu derkenarları araştırmacıya kolaylık olması açısından ilgili sayfaların altına numaralandırarak verdik. Belgelerde hicrî tarihlerin yazımında kısaltmalar kullanılmış ve aylar harf sistemi olarak yazılmıştır. Biz bu tarihleri, hüküm tarihi kısmında açılımlarını belirtme yoluna gittik ve hicrî olarak verilen tarihleri bu kısımda miladi tarihe çevirdik.

Çalışmamda benden her türlü yardımını esirgemeyen, engin bilgi birikimi ve deneyimleriyle bana yol gösterici olan, sabrı ve nezaketiyle destek olan değerli tez danışmanım Prof. Dr. İlhami Yurdakul'a, çalışmam sırasında her zaman yanımda olan değerli eşim Cengiz Aslan'a ve beni zırhıyla saran kıymetli anneciğime teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Derya ASLAN

ÖZET

Yargının amacı taraflar arasındaki anlaşmazlığı çözüp bir hüküm elde etmektir. Fakat bazen bu hükmün bazı sebeplerden dolayı yanlışlıklar taşınması mümkün olabilir. Ya da tarafların verdiği bilgiler ışığında yanlışlıklar doğabilmektedir. Tüm bu durumlarda mahkeme aldığı kararı gözden geçirir. Hükmün yanlışlığı tespit edilip dava yeniden görüşülür ve bir karara bağlanır. İslam hukuku mahkeme hükmünün denetlenmesini öngörmektedir. Bu sebeple İslam hukukunda temyiz yoluna benzeyen bir yol kabul edilmiş fakat bu işle görevli özel bir mahkeme ya da Yargıtay kurulmamıştır.

İslam hukukunu uygulayan Osmanlı Devleti Hz. Peygamberden başlayarak ve diğer tüm İslam devletlerinden geçerek temyiz mahkemesi Osmanlı Devleti'ne kadar gelmiştir.

Osmanlı Devleti'ndeki Cuma divanı önce sadrazam daha sonra yoğunluktan dolayı Rumeli Kazaskerine ve Anadolu Kazaskerine devredilen davaların temeli İslam hukukundaki temyiz mahkemelerinden gelmektedir. Görülen bu divana Huzur Murafaası denirdi.

Bu çalışmada Huzur Murafaası Defterinin, 1869-1871 yılları arasında görülen davalarının transkripsiyonu ve değerlendirilmesine dönemin şeyhülislamı Hasan Fehmi Efendinin hayatına yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, İslam Hukuku, Temyiz, Yargı, Cuma Divanı, Kazasker, Huzur Murafaası, Şeyhülislam Hasan Fehmi Efendi.

ABSTRACT

The purpose of the judiciary is to resolve the dispute between the parties and to obtain a judgment. But sometimes it is possible that this provision may be inaccurate for some reason. Or inaccuracies may arise in the light of the information provided by the parties. In all these cases, the court reviews its decision. The wrongfulness of the provision is determined, the case is re-discussed and a decision is made. Islamic law provides for the supervision of the court judgment. For this reason, Islamic law has been accepted as a way of appeal, but no special court or Supreme Court has been established.

The Islamic State who applied Islamic law Hz. Starting from the Prophet and passing through all the other Islamic states, the court of appeals reached the Ottoman Empire.

The Friday court in the Ottoman Empire was firstly transferred to the Grand Vizier and later to the Rumelian Kazasker and the Anatolian Kazasker because of the intensity. This divan was called the of Huzur Murafaası.

In this study, the transcription and evaluation of the cases of Huzur Murafaası Book between 1869-71 and the life of Hasan Fehmi Efendi, the sheikh of Islam of the period, is given.

Key words: Ottoman Empire, Islamic Law, Appeal, Judiciary, Friday Court, Kazasker, Huzur Murafaası, Şeyhülislam Hasan Fehmi Efendi.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞEYHÜLİSLAM HASAN FEHMİ EFENDİ VE ANADOLU KAZASKERİ NURİ EFENDİ’NİN HAYATI

1.1. Hasan Fehmi Efendi.....	7
1.1.a. Müderrislik Dönemi.....	8
1.1.b. Kadılık ve Kazaskerlik Dönemi.....	8
1.1.c. Şeyhülislamlık Dönemi.....	9
1.2. Anadolu Kazaskeri Osman Paşazade Mir Mehmed Nuri Efendi	10

İKİNCİ BÖLÜM

HUZUR MURAFASININ ŞEYHÜLİSLAMLığA NAKLİ VE MURAFAA DAVALARI

2.1. Huzur Murafaasının Şeyhülislamlığa Nakli	13
2.2. Huzur Murafaasında Yer Alan Görevliler	15
2.2.1. Muhzır (Çukadar)	15
2.2.2. Kassam.....	16
2.2.3. Tercüman	17
2.2.4. Kâtipler	18
2.2.5. Mübaşir	18
2.2.6. Müsteşar.....	19

2.2.7. Müşavir	19
2.3. Anadolu Kazaskeri Mehmet Nuri Efendi'nin Huzur Murafaası Defteri'ne Dair Teknik Bilgi	20
2.4. Anadolu Kazaskeri Mehmet Nuri Efendi'nin Huzur Murafaası Defteri'nde Geçen Davalar	21
2.4.1. Vakıf Davaları.....	21
2.4.2. Miras (Veraset) Davaları	21
2.4.3. Boşanma ve Aile İlişkileri Davaları.....	22
2.4.4. Borç Davaları.....	22
2.4.5. Alacak-Verecek Davaları.....	22
2.4.6. Şahsi Münazara (Çekişme) Davaları	23
2.4.7. Hibe-Temlik ve Teslim Davaları	23
2.4.8. Alacak-Verecek Davaları.....	23

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANADOLU KAZASKERİ MEHMET NURİ EFENDİ'NİN HUZUR MURAFASI DEFTERİ (1869-1871)

3.1. Huzur Murafaası Defterinin Transkripsiyon Metni (1869-1871).....	25
---	----

SONUÇ	158
--------------------	------------

EKLER	160
--------------------	------------

KAYNAKÇA.....	163
----------------------	------------

GİRİŞ

16. yüzyılın başından itibaren Divan-ı Hümayun devlet işlerinde en önemli kurumdu. 17. yüzyılın sonlarından başlayarak Divan-ı Hümayun'un yetkileri yavaş yavaş sadrazam divanına geçmeye başlamıştır. 18. yüzyılın ortalarında Bab-ı Asafi'nin her bakımdan gelişmesi sebebiyle Divan-ı Hümayun bir merasim ve gösteriş yeri durumuna gelmiştir. II. Mahmut'un merkez teşkilatındaki büyük reformu olan kabine sistemi, hem bir sembol durumuna düşmüş Divan-ı Hümayun'un hem de sadrazam divanının sonu olmuştur. Divan-ı Hümayun Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde sembolden öteye gidememiştir. Osmanlı'nın en temel adalet kurumu olan Divan-ı Hümayun, devlet yıkılana kadar bir gösteriş ve teşrifat aracı olarak siyasi ve hukuki herhangi bir fonksiyonu olmadan varlığını devam ettirmiştir.

Osmanlı Devleti'nin ilk kurulduğu zamandan itibaren fethettikleri yerlere hukuku temsilen bir kadıyı, idareyi temsilen bir subaşığı atamaları, yerleşmiş bir gelenektir (Ortaylı, 2001: 69-70). Osmanlı Devleti eyalet, liva, kaza, nahiye ve köyler şeklinde ayrılıyordu. Nahiye ve köyler dışındaki yerler yargı merkeziydi ve her bir yargı merkezinde birer kadı tayin edilmiştir. Hukukun işleyişi kanunnamelere, fıkıh esaslarına göre idi. Kadılar mahkeme kararlarını sicil denilen defterlere kaydederlerdi. Tanzimat dönemine kadar tutulan bu sicil defterleri Osmanlı Devleti'nin siyasi, iktisadi, askeri, hukuki ve toplumsal hayatı hakkında ana kaynak niteliği taşımaktadır.

Yeniçeriliğin 1826 yılında ilgasının ardından şeyhülislamlık Ağa Kapısı'na nakledildi. Yaklaşık on yıl sonrada kazaskerlikler buraya nakledildi. Böylece Meşihat

kurumunun sabit bir mekâna sahip olmasının hemen ardından, hem şeyhülislamın diğer kurumlar karşısındaki yeri ve fonksiyonları, hem de meşihat kurumunun diğer birimlerinde değişiklikler yaşanmıştır (Yurdakul, 1996: 3-4).

II. Mahmud'un merkezi bürokraside yaptığı reformlar sonrasında Divan-ı Hümayun önemini kaybetmiş yerini Meclis-i Has diğer adıyla Meclis-i Vükela (Bakanlar Kurulu) almış, şeyhülislam da Meclis-i Vükela'nın üyesi olmuştur. Nezaretler ve nezaret meclisleri kuruldu. Bu arada raporları gerçekleştirecek daimi meclisler tesis edildi. Bu meclislerden Meclis-i Vala-yı Ahkâm-ı Adliye ve daha sonra Divan-ı Ahkâm-ı Adliye bir temyiz mahkemesi gibi görev yaptı. Nizamiye Mahkemeleri'nin vermiş olduğu kararları Divan-ı Ahkâm-ı Adliye temyizen karara bağlardı. İlk adliye nazırı olan Ahmet Cevdet Paşa, ayrıca temyiz mahkemesinin de başkanıydı (Ölmezoğlu, 2001: 114). Bu kısa izahtan sonra şimdi konun detaylarına geçelim. Veziriazamlık, devlet teşkilatı içinde devlet başkanından sonra ikinci en önemli makamdır. Osman Gazi ve Orhan Gazi devlet işlerinde kendilerine yardımcı olmaları için kendilerine yardımcı olacak vezirler atamışlardır. I. Murat zamanında ikinci bir vezir ihtiyacında atama yapılırken birinci vezire vezir-i âzam denmeye başlanmıştır (Uzunçarşılı, 1988: 111). Bu makama şehzadeler dışında dışarıdan vezir olarak atanan ilk kişi Çandarlı Kara Halil Paşa'dır. Fatih döneminden itibaren bu vezirliği sadrazamlar icra etmiştir. II. Mahmut 1838'de sadrazam unvanını 'başvekil' e çevirmiştir.

Fatih'ten sonra Osmanlı Devleti'nde en yüksek divan olan Divan-ı Hümayun sadrazamlar padişah adına başkanlık etmiştir. Klasik devirde Osmanlı Devleti mahkemeleri tek dereceliydi ve kadıların verdikleri hükümler kat'î olarak kabul edilirdi. Bu sebeple görülen davalar veya yapılan görüşmeler tekrar görülmezdi. Ancak taraflar verilen hükmü hukuka ve muhakeme usulüne aykırı bulduklarında itiraz edebilirlerdi. Bu itiraz mercii de Divan-ı Hümayun'du. Divan-ı Hümayun zamanla sadrazam dairesi lehine zayıflayınca mahkeme hükümlerine itiraz ve kadılardan şikâyet söz konusu olduğundan dolayı sadrazam huzurunda kazaskerler bu itiraz ve şikâyetleri inceler, gerekirse davaları yeniden değerlendirmeye alır ve çözerlerdi. Buna 'Huzur Murafaası' denirdi.

Sadrazamın kendi divanı olan ikinci divanı, konağında ya da sadrazamlık dairesinde, salı ve perşembe günleri dışında, ikinci namazından sonra kurulan divandır.

Divanda Türkçe bilmeyenler yabancılar için tercüman bulunurdu (Uzunçarşılı, 1988: 136). Veziriazamın başkanlığında yalnız kazaskerlerin katılımıyla kurulan Cuma Divanı'nda ise davalar dinlenirdi (Yurdakul, 2008: 118). Cuma Divanı'na Huzur Murafaası da denilmiştir. Cuma Divanı, kimi zaman Kubbealtı'nda, kimi zaman da Arz Odası'nda toplanırdı. Çarşamba Divanı Osmanlı Devleti'nde her çarşamba günü İstanbul'un meselelerini görüşmek üzere sadrazamın başkanlığında toplanan divandır. Çarşamba Divanı'na İstanbul ve Bilâd-ı Selâse (Eyüp, Galata, Üsküdar) kadıları katılırdı. Gerekli görülürse dava, Cuma ve Çarşamba Divanı üyelerinin kendi davalarına da havale edilebilirdi (Yurdakul, 2008: 118). Buna göre haftada iki defa da görüldüğü zamanlar olurdu. Huzur Murafaaları ayrıca cuma günlerinde namaz saatine denk gelmesi sebebiyle 1834 yılında pazartesi ve perşembe günleri yapılmasına karar verilmiştir.

Divan-ı Hümayun'un öğlen zamanına kadar bitmesi kanun olduğundan dolayı divanda görüşülemeyen veya yarım kalan konular için Veziriazam kendi konağında (Paşa Kapısı) bir divan kurardı ki, buna Veziriazam divanı veya ikindi divanı denirdi. İkinci divanı Salı ve Cuma günleri dışında diğer günler ikindi zamanında toplanırdı (Uzunçarşılı, 1988: 3-327).

İlk kez ne zaman ve ne şekilde ortaya çıktığı bilinmemekle birlikte, İstanbul' un fethinden sonra divan sayısının birden ikiye çıktığı, birincisinin 'Padişah Divanı' ikincisinin ise "Veziriazam Divanı" olarak belirlendiği bilinmektedir. 15. yüzyıl sonlarında ise bir müessese haline gelmiş ve özellikle 16. yüzyılda ise kurumsallaşmıştır. Osmanlı Devleti' nde sadrazamın başkanlık ettiği dört divandan en mühimi olanı bu divan idi. İkinci divanı, Sadrazam İstanbul'da olduğu zamanlarda Paşa Kapısında, savaşta olduğu zamanlarda ise kendi karargâhında toplanırdı. İkinci divanını sadrazam dışında kimse toplayamazdı (Uzunçarşılı, 1988: 136; Mumcu, 1976: 146).

Divan-ı Hümayun'un kurumsallaşmasından sonra, bazı meseleler önem derecesine göre belirlenip ikinci bir divan gereksinimini doğurmuştur. Böylece İkinci divanı dediğimiz kurum oluşmuştur. Sadrazam Divan-ı Hümayun'da Padişah adına başkanlık ederken, kendisinin doğrudan doğruya ve daha rahat davrandığı, bir güç veya otorite dışında yönettiği bu divan bir nevi sadrazamın gücüne güç katmıştır. Bu sebeple

aldığı kararlar noktasında esnek ve rahat davranabilirdi. 17. yüzyılın ortalarından sonra, İkinci Divanı yetkilerinin Divan-ı Hümayun aleyhine genişlemesinin belki de en önemli nedeni sadrazamın kendi divanında duyduğu bu rahatlıktır (Aydın, 2005: 145; Uzunçarşılı, 1988: 144-154).

İkinci divanı, 1654 yılından sonra paşa kapısında toplanılırdı. Görüşmeler başlamadan önce mehter çalınırdı. Bu divanda Türkçe bilmeyenler için tercüman bulunurdu, divanda davacıların sadrazamın yanına girmelerini söylemek için kapıda ellerinde kamış asa bulunan kapıcılarla muhafız yeniçeri bulunurdu. Daha sonra divanda bakılacak evrak sıraya konurdu ve iddia sahibinin iddiasının okunmasıyla ve sözlü olarak ifade edilmesiyle murafaaya başlanırdı. Her iki tarafın iddiaları dinlenirdi ve görevliler tarafından dava özetlenirdi. Şer’i ve örfi olarak ne yapılması gerektiği sadrazama teklif edilirdi. Sadrazam uygun görürse arzuhal üzerine yazdırır veya buyruldu olarak onaylardı. Arzuhalin bir tarafına hükmün kararını içeren belgenin yazılması usulü vardı (İpşirli, 2000: 22-26). Sadrazam belli bir konuda karar vermek konusunda çekimser olduğunda bunu Divan-ı Hümayun’a havale eder ya da telhis yoluyla Padişaha arz eder ve onayını alırdı (Mumcu, 1976: 146). Böylece bu divanda genellikle örfi davaların dinlendiğinin söyleyebiliriz.

Sadrazam her Cuma günü sabah namazından sonra paşa kapısında bir divan kurardı ve bu divana Cuma divanı denirdi. Bundan önce ise Kubbealtı’nda toplanılırdı. Divan-ı Hümayun üyelerinden yalnızca kazaskerler katılırdı ve burada sadece davalara bakılırdı. Bu sebeple bu divana Huzur Murafaası denilmiştir.

Büyük tezkireci, Çavuşbaşı, çavuşlar kâtibi, Divan çavuşları, muhızır ağa mahiyetindeki yeniçeriler, cebeci, topçu çavuşları ve bazı görevliler bu divana katılırlardı. Bu kalabalık hizmet grubu yoğunluk olarak teşrifatla ilgili işleri görürlerdi (Uzunçarşılı, 1984: 147; Aydın, 2005: 145; Mumcu, 1976: 147).

Huzur murafaaları yalnızca halkın şikâyetlerine ayrılmıştır. Sadrazam davayı dinlendikten sonra hüküm verebileceği gibi Rumeli kazaskerine de havale edebilirdi. Eğer Rumeli kazaskeri yetişemezse ve davalarda yoğunluk olursa Anadolu kazaskeri de

yardım edebilirdi (Mumcu, 1976: 147). Çünkü bazen önemli bir sebeple Sadrazamın Kazaskerleri divandan sonra kabul edememesi durumunda kazaskerleri divanda dava dinleme işi bitirdikten sonra kendisi içeri gider ve kazaskerleri davet ederdi, Kazaskerler de davete mutlaka icabet ederlerdi (Uzunçarşılı, 1984: 139). Cuma divanında şer’i mahkemelerde verilen hükümlere itibar etmeyenlerin itirazları tekrar gözden geçirilir, kesin karara bağlanırdı (Pakalın, 1951: 865). Eğer ki davalarda kadıların hükümlerine karşın bir şikâyet varsa bu dava yeniden görülebilirdi. Çözümlemeyen konular için sadrazama başvurulurdu ya da kazasker efendi hüküm verebilirdi. Bazı önemli örfi uyuşmazlıklar ise ilgili yerlere havale edilirdi (Yurdakul, 2008: 118).

Divanın uzun sürdüğü zamanlarda ara verilir ve kazaskerler sadrazamla beraber yemek yerlerdi. Yemek bitiminde yarım kalan davalara bakılırdı, daha sonra kazaskerler paşa kapısından ayrılırlardı. Cuma divanı Tanzimat’ın ilk yıllarında Şeyhülislamlığa bağlanmıştır. 1862 yılında Meclis-i Tetkikât-ı Şer’iyye’ye dönüşen Cuma divanı, bu son dönemde şer’i mahkeme kararlarına karşı gidilen bir yüksek kanun yolu fonksiyonu gördüğü ve bu itiraz mercii yakından bilindiği için klasik dönemde de bu yönün ağırlık taşıdığını söylenebiliriz (Ekinci, 1996: 61).

Sadrazam başkanlığında düzenli olarak toplanan son divandır. Sadrazam konağında hazır bulunan İstanbul, Galata, Eyüp ve Üsküdar kadılarının sadrazam başkanlığında oluşturdukları divana Çarşamba Divanı denilmiştir. Çarşamba divanına da sadrazam başkanlık eder ve esas itibariyle payitaht’a has problemler görüşülürdü. Bu divana İstanbul ve Bilâd-ı Selâse denilen Galata, Eyüp ve Üsküdar kadıları da katılırdı. Gerekli görülürse dava, Cuma ve Çarşamba Divanı üyelerinin divanlarına da havale edilebilirdi (Yurdakul, 2008: 118). Cuma divanındaki kazaskerlerin yerini burada Bilad-ı Selase kadıları almıştır. Burada kadılar yalnızca dava dinlememişlerdir. Buna ek olarak belediyeçilik görevini yapan kadılar İstanbul’un çeşitli sorunlarını da çözümlenmişlerdir.

Sadrazam İstanbul’da olmadığı zamanlarda Cuma ve Çarşamba divanlarını sadaret kaymakamı yönetirdi. Böylelikle sadaret kaymakamı İkinci divanı dışında olan Divan-ı Hümayuna, Cuma ve Çarşamba divanlarına başkanlık ederdi. Bu durum Cuma ve Çarşamba divanlarının Divan-ı Hümayun’un tamamlayıcısı olduğuna işaret eder. Bir

diğer fark ise Cuma divanında yemek arası verilir ve tekrar yarım kalmış davalara bakılırken arşamba divanında yemek yenildikten sonra herkes dağılır, görüşmeler biterdi

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞEYHÜLİSLAM HASAN FEHİMİ EFENDİ VE ANADOLU KAZASKERİ NURİ EFENDİ'NİN HAYATI

1.1. Hasan Fehmi Efendi

Hasan Fehmi Efendi 1210 (1795-96) yılında Akşehir'de doğmuş ve babası Ilgınlı Osman Efendidir (İlmiye Salnamesi, 1916: 481). Çocuk yaşta ilme merakından dolayı Konya'ya gitmiş ve burada icazetini almıştır (Özdemir, 2012: 495).

İstanbul'da Vidinli Mustafa Efendi'nin derslerine katılmıştır ve ondan icazetini almıştır. Başka bir kaynağa göre de icazet almadığı fakat burada yapılan müzakere sonucunda diğer hocalara üstün geldiği söylenmektedir (Cevdet Paşa, 1991: 9). Yapılan rü'us imtihanında birinci olmuştur ve Ayasofya Camii'nde ders vermeye başlamıştır. Verdiği dersler ününü artırmıştır. 1846 yılında ibtida-i hariç derecesiyle müderris olmuş ve musıla-i sahn derecesini almaya hak kazanmıştır (İlmiye Salnamesi: 1916: 481).

Sultan Abdülaziz'in hocası olması sebebiyle ve 1861 yılında Abdülaziz'in tahta geçmesiyle ününe ün katmıştır (İlmiye Salnamesi, 1916: 481-82). 1279-80 yılında mecdiye nişanı ve nişan-ı Osmani gibi nişanları almamıştır (İlmiye Salnamesi, 1916: 481-482).

Sultan Abdülaziz'in 1863 yılındaki Mısır seyahatine katılmıştır ve burada el-Ezher Üniversitesi'nin meşhur âlimlerinden olan İbrahim b. Ali el-Sakka ile müzakere etmiştir, müzakerede galip gelmiştir (Lewis, 1978: 250). 1863 yılında Mekke ve yedi ay sonra da İstanbul payesi almıştır. 1867 yılında önce Anadolu daha sonra da Rumeli

kazaskerliği yapmıştır. İki kez şeyhülislamlık görevine gelmiştir. İlki 1868-71 yılları arası diğeri ise 1874-76'dır. Fetvalarda kullandığı el-Hüseynî imzası ile seyyid olma ihtimali yüksektir (Özdemir, 2012:495).

1877 yılında siyasi sebeplerden dolayı Medine'ye sürgün edilmiştir (BOA, İ.DH., 778/63332;14.12.1295). Burada padişaha bir risale yazmış ve hac için Mekke'ye gitmek istemiştir (BOA, Y..PRK.MK.; 22.12.1297). Talebi kabul edilmiş ve hac için Mekke'ye gitmiştir, 1880'de ise Medine'de vefat etmiştir (Altunsu, 1972: 201). Cennetü'l-Baki mezarlığına defnedilmiştir (İlmiyye Salnamesi, 1916: 482).

Arap edebiyatına dair "Riyaz-i Hakaniyye" adlı eseri ile medrese derslerine ait "Risale-i İmtihaniye", mantığa dair manzum bir eser olan "Ahkâm-ı Mer'iyeye" ve "Aziziye ve Şerhi" isimli kitapları basılmıştır. Hasah Fehmi Efendi'nin Şerh' alâ salâti'l-feyziyye li'ş-Şeyhi'l-ekber adlı basılmamış bir risâlesi de vardır (İpşirli ve Çelebi, 1997: 320-322).

1.1.a. Müderrislik Dönemi

Hasan Fehmi Efendi 1846'da ibtida-i hariç derecesiyle meslek hayatına müderris olarak başlamıştır. 1858'de ders vermeye başlamıştır. 1845-1857 yıllarında Huzur Dersleri 'ne katılmıştır. 1858-63 yıllarında ise derslerde mukarrir olarak görev yapmış, terfi etmesiyle görevinden ayrılmıştır.

Hasan Fehmi Efendi Sultan Abdülaziz'in şehzade iken Arapça ve Arap edebiyatı hocalığını yapmıştır. Bu sebeple hâce-i sultani unvanını almıştır. Hasan Fehmi Efendi, padişah hocalığı ve şeyhülislamlık unvanlarının her ikisine de sahip olan *camii'r-riyaseteyn* unvanını alan üçüncü ve son şeyhülislamdır (İpşirli ve Çelebi, 1997: 320).

1.1.b. Kadılık ve Kazaskerlik Dönemi

Hasan Fehmi Efendi 1863 yılında önce Mekke kadılığını daha sonra İstanbul kadılığı görevini almıştır. 1867'de ise önce Anadolu kazaskerliği daha sonra da Rumeli kazaskerliği görevini yapmıştır (İlmiyye Salnamesi, 1916: 482). Hasan Fehmi Efendi'nin kazaskerliğe atandığı dönemde görevleri azalmıştır. 1861 yılında kurulan Meclis-i Tedkikat-ı Şer'iyye aracılığıyla Hasan Fehmi Efendi'nin görevleri arttırılmıştır (Yakut, 2005: 62).

1.1.c. Şeyhülislamlık Dönemi

Hasan Fehmi Efendi iki defa şeyhülislamlık görevine getirilmiştir. İlki 30 Nisan 1868 yılında göreve gelmiş, 18 Eylül 1871 yılında görevinden alınmıştır. İkincisi ise 19 Temmuz 1874'te göreve getirilmiş, 11 Mayıs 1876 tarihinde görevinden alınmıştır (İpşirli ve Çelebi, 1997: 320-321). Hasan Fehmi Efendi'nin görevden alınması 30 Mayıs 1876 yapılan "Softalar Darbesi"ni önlemek adına olmuştur. Fakat başarılı olunamamıştır. İlk görevinde 148. Osmanlı şeyhülislamı ikinci göreve getirilişinde 152. Osmanlı şeyhülislamı olarak görev yapmıştır. Her iki dönemde ise toplam görev süresi 5 yıl 4 ay 8 gündür (İlmiyye Salnamesi: 482).

Hasan Fehmi Efendi'nin görevi döneminde meşihattan sadarete yazılan tezkireler vardır. Atama, tayin istekleri yapılmıştır. Yine telhis defterlerinde Hasan Fehmi Efendi'nin çeşitli görevlere atama yapma yetkisi vardır (Meşihat Arşivi, d.7: 33). Yine arşivdeki murafaa defterlerinde yapılan yargılama örnekleri vardır. Bu örnekler miras, alacak-verecek, nafaka davarındaki hükümleri şeyhülislam vermiştir (Meşihat Arşivi, d.51: 83).

Hasan Fehmi Efendi 19 Şubat 1875 yılında Fetvahane Nizamnamesi çıkararak bu kuruma yeni düzen getirmiştir (Yakut, 2005: 57). Fetvahane Nizamnamesi on iki maddeden meydana gelmektedir. Fetvahanede görev yapanlarla ilgili bir düzenleme olup; burada görev yapan kişilerin sayısı, atama usulleri ve maaşları gibi konular düzenlenmiştir. Bu düzenleme 19. yüzyılda fetvahanenin kurumsallaşmasına delil olmuştur. 3 Ekim 1874 tarihinde "Meclis-i İdare-i Emval-i Eytam kurumu kurulmuştur. Bu kurum taşradaki yetim mallarının hesaplarını incelemek için kurulmuştur.

Şeyhülislam II. Mahmut döneminde Meclis-i Vükela'nın daimi üyesi olmuştur ve bazı toplantıları şeyhülislamlık makamında yapılmıştır (Akyıldız, 1993: 182).

Hasan Fehmi Efendi siyasetle içli dışlı olmuş, Abdülaziz'in hocası olması ve üzerindeki etkisiyle siyasette etkin olmuştur. Darülfünun kurumuna olumlu yaklaşmamış Cemaleddin Afgani ile mücadele etmiştir. Cemaleddin Afgani 1870 yılında İstanbul'a gelmiş ve hızla geniş kitlelere ulaşmıştır. Medreselere alternatif olarak Darülfünun'un açılmasını savunmuş ve medrese mensuplarının tepkisini çekmiştir. Bu sebeple Hasan Fehmi Efendi Cemaleddin Afgani ile ilgili küfür fetvası verdiği söylenmektedir (Yüceer,

1997: 51-52). Hasan Fehmi Efendi'nin asıl mücadelesi Fransız eğitim projesi olan Darülfünun'a karşıdır. Hasan Fehmi'nin tepkisi sonucundan Cemaleddin Afgani İstanbul'dan uzaklaştırılmıştır.

Mecelle'nin hazırlanmasında aktif rol oynamış ve Mecelle'nin meşihat tarafından hazırlanması gerektiğini savunmuştur. Bu sebeple Ahmet Cevdet Paşa ile karşı karşıya gelmiştir. Buradaki çatışma yetki mücadelesi olmuştur. Hasan Fehmi'nin amacı meşihat kurumunun azalan önemini arttırmaya yönelik olmuştur. Cevdet Paşa Hasan Fehmi Efendi için "Kezûbî" ifadesini kullanmıştır ve Hasan Fehmi Efendi'yi "mizacı asra uygun ve herkesin nabzına göre şerbet veren âdem" olarak ifade etmiştir (Cevdet Paşa, 1991: 11).

Yaşanan kargaşa ve ikili çatışmalar Hasan Fehmi'nin verdiği mücadele sonucunda eski idare gücü kalmamış ve 30 Mayıs 1876'da yapılan "Softalar Darbesi" bahane edilerek çıkan isyan sonucunda görevinden alınmıştır. Daha sonra Medine'ye zorunlu ikamete gönderilmiştir.

Hasan Fehmi Efendi'nin fetva mecmuası yoktur bu nedenle tüm fetvalarını toplu olarak göremiyoruz. İlmiyye Salnamesi'nde iki adet fetvası bulunmaktadır. İki fetva da miras hukukuyla ilgilidir. Gelenekçi görünüşünün altında çağın koşullarına göre yorum yapan bir yapısı vardır. Hiçbir fetvasında ölüm fetvası vermemiştir bu nedenle batılı devletler tarafından övülmüştür (Hürriyet 65 [20 Eylül 1869]). Hemen her konuda fetva vermiştir. Sadece ceza hukukuyla ilgili fetvası yoktur.

Görüldüğü gibi Tanzimat devrinin ikinci dönem şeyhülislamlarından olan Hasan Fehmi Efendi, geleneksel eğitim sisteminin içinde yetişmiş hem Sultan Abdülaziz'e hocalık hem de şeyhülislamlık yapmıştır. Hasan Fehmi Efendi'nin şeyhülislamlığı devrinde de huzur murafaası uygulaması şeyhülislamılıkta icra edilmiştir.

1.2. Anadolu Kazaskeri Osman Paşazade Mir Mehmed Nuri Efendi

Tez konusu olarak seçtiğimiz huzur murafaası defteri, Anadolu kazaskeri Mehmed Nuri Efendi'nin nezaretinde tertip edilmiştir. Bu devirde birden çok Mehmed Nuri Efendi

bulunmaktadır. Ancak huzur murafaası defterinin kazaskerliği sırasında tanzim edilen Mehmed Nuri Efendi, Osman Paşazade Mir Mehmed Nuri Efendi olmalıdır.

Meşihat Arşivi'nde Osman Paşazade Mir Mehmed Nuri Efendi'ye ait dosya kaydı yoktur. Fakat Osmanlı Arşivi'nde 19. yüzyıldaki Tarîk Defterlerinde Osman Paşazade Mir Mehmed Nuri Efendi'ye ait kayıt vardır. Bazı belgelerde ismi Matbah Emîni-zade Mehmed Nuri Efendi, diğer bir belgede ise ismi Mahbah-ı âmire Emîni Osman Ağa-zade Mehmed Nuri Efendi, başka bir belgede ise ismi Osman Nuri Efendi-zade Mir Mehmed Nuri Efendi, son olarak da başka bir belgede Osman Paşazade Mir es-Seyyid Mehmed Nuri Efendi diye geçmektedir (Güldöşüren,366: 2004). En son söylediğimiz isimden yola çıkarak peygamber soyundan geldiğini söyleyebiliriz.

Şeyhülislam el-Hac Halil Efendi zamanında ilmiyeye dâhil olduğunu ve bu da yıl olarak 5 Muharrem 1235 (24 Ekim 1819) yılına tekabül ediyor (Güldöşüren, 366: 2004). 1819 yılında Sinan Ağa Medresesi'ne İbtidâ-i Hariç derecesiyle atanmıştır, 1820 yılında Hareket-i Hariç derecesiyle ise Keşfi Osman Efendi Medresesine ataması yapılmış, bir yıl sonra da İbtida-i Dâhil derecesiyle adı bilinmeyen bir medresede, 1827 yılında Mûsıla-i Sahn derecesiyle Valide Sultan Medresesi'nde 15 akçe maaşla ve 1831 yılında ise Sahn-ı Semân derecesiyle 15 akçe maaşla Valide Sultan Medresesinde görev yapmıştır (Güldöşüren, 366: 2004).

İbtidâ-i Altmışlı derecesiyle ve 40 akçe maaşla 1832 yılında Cedîde-i Abdurrahîm Medresesi'nde çalışmaya başlamıştır (Güldöşüren, 2004: 366). 1832 yılında II. Mahmud'un iradesiyle Hareket-i Altmışlı derecesiyle Piri Paşa Medresesine 60 akçe maaşla ataması yapılmıştır ve 1835 yılında Mûsıla-i Süleymaniye derecesiyle aynı medresede aynı maaşla itibarı artırılarak görevi devam etmiştir (Güldöşüren, 2004: 366). 1843 yılında ise Hâmise derecesini alarak Zâl Paşa-yı Sultani Medresesi'ne 138 akçe ile ataması yapılmış, 1847 yılında ise Yenişehir-i Fenâr'da 9000 kuruş maaşla kadı olarak atanmıştır (Güldöşüren, 2004: 367) ve burada görev süresi iki yıl uzatılmıştır (Güldöşüren, 2004: 367).

Mehmed Nuri Efendi Mekke-i mükere me payeliği için talepte bulunmuş ve 1850 yılında ise uygun bir arpalıkla ataması yapılmıştır (Yurdakul, 2017: 127-128). 1857 yılında ise Osman Paşazade Mir Mehmet Nuri Efendi'ye İstanbul payesi rütbesi

verilmiştir (Yurdakul, 2017: 268). 1862 yılında İstanbul kadılığına tayini olmuştur (Güldöşüren, 2004: 367). 1862 yılında İstanbul kadılığının verilmesinin ardından Gördes kazası Osman Paşazade Mir Mehmet Nuri Efendi'ye arpalık olarak verilmiştir (BOA, A.}DVN., 177/52). 1862 yılında Paye-i Anadolu rütbesine getirilmiş ve bu görevine Konya ve Mihalcık arpalık olarak verilmiştir (Güldöşüren, 2004: 367). 22 Haziran 1868 tarihinde ise Sadaret-i Anadolu ünvanıyla olarak Anadolu kazaskerliğine getirilmiştir ve Yanya arpalık olarak verilmiştir (Güldöşüren, 2004: 367). Osman Paşazade Mir Mehmet Nuri Efendi Ekim 1870 yılında vefat etmiştir.

Osman Paşazade Mir Mehmet Nuri Efendi'ye ait elimizde varolan bilgiler bunlarla sınırlıdır. Araştırmalarımız sonucunda nerede doğduğu, baba adı ile ilgili herhangi bilgiye rastlanmamıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

HUZUR MURAFASININ ŞEYHÜLİSLAMLİĞA NAKLİ VE MURAFAA DAVALARI

2.1. Huzur Murafaasının Şeyhülislamlığa Nakli

Osmanlı Devleti'nde klasik devirde şeyhülislam sadece istişarî bir makamdı. Görevi fetva vermekten öte değildi. Fakat 17. yüzyılda görev alanı genişlemiştir ve şeyhülislam ulemânın başı olmuştur. Öyle ki şeyhülislam yüksek dereceli kadıların tayinlerini de yapmıştır. Zamanla şeyhülislamın derecesi giderek yükselmiştir. Gücü artan şeyhülislam protokolde kazaskerin önüne geçmiştir.

Tanzimat' ın ilanından önce adliye teşkilatında önemli bazı radikal değişiklikler yapılmıştır. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasıyla (1826) birlikte o zamana kadar sabit bir makamı olmayan şeyhüislama Yeniçeri Ocağı ağasının yeri olan Ağa Kapısı tahsis edilmiştir. Ağa Kapısı denilen yer günümüzde İstanbul Müftülüğü'nün bulunduğu yerdir. 1827 yılında şeyhülislâmın buraya taşınmasıyla artık *Bâb-ı Vâlâ-yı Fetvâ* veya *Meşihat Dâiresi* diye anılmıştır (İnal, 1982; 135). 1836 yılında şeyhüislama sabit bir mekan olarak tahsis edilen Ağa kapısına nakledildi (İlhami Yurdakul, 2008: 79). O zamana kadar Arz Odası'nda ve sadrazamın huzurunda görülen Huzur Murafaaları 1838 tarihinde sadrazamlık unvanının başvekâlete dönüştürülmesi üzerine şeyhülislâmın huzurunda görülmesi üzere Meşihat'e nakledilmiştir (Uzunçarşılı, 1988: 208-209; Akyıldız, 1991: 169). Huzur Murafaalarına şeyhülislâmın huzurunda yapılması Başvekil Rauf Paşa tarafından Mâbeyn Başkâtipliği' ne yazılmış ve padişaha arz edilmiştir (Uzunçarşılı,

1988: 212-213). Bu durum zamanın resmi gazetesi olan Takvim-i Vekayi' de şöyle haber oluştur:

“Arz Odası’nda rüyet olunagelen deâvinin huzur-ı şeyhülislâmîde rüyet ve teferruatı hakkında irâde-i seniyyeyi mutazammın tebliğ-i resmî:

Bundan akdem tab ve temsil olunan Takvim-i Vekayi’ nüshasında keşide-i silk-i sûtûr ve imlâ olduğu üzre Başvekâlet memuriyet-i celîle-i cedîdesiyle Umûr-ı Dâhiliyye Nezâreti birleşmek hasebiyle Arz Odası mürâfaasının dahi bir ahar mahalle nakli lâzım gelmiş ve bu makule deâvi-yi şer’iyyenin asl mehaz ve mercii olan zât-ı vâlâ-yı fetvâpenâhi huzurunda rü’yet ve terafu olunması münâsib ve erbab-ı mesâlihe dahi yüsr ve suhuleti mücib olacağından ba’de izin Arz Odası’nda, görülecek dâvâların huzur-ı hazret-i şeyhülislâmîde rüyet olunması ve bazı nizâmî dâvâların deâvi nâzırı bulunanlar memuru idüğünden haftada ikişer gün huzur-ı hazret-i müşârünileyhde rü’yet olunacak mürâfaalarda Deâvi Nâzırı seadetlü efendi hazretlerinin dahi mevcut bulunması ve vuku bulan deâvi-yi şer’iyyeden dolayı tahsil olunan akçelerden Deâvi Nâzırı bulunanlar tarafından resm alınmak mutad ise de bu husus lâyiksiz bir keyfiyyet idüğünden zât-ı şevket-simat-ı hazreti mülûkânenin min indillah mevhub ve mütehallık oldukları kemal-i adalet ve şefkat-i seniyye-i şehriyarîleri iktizasınca ba’de izin o makule deâviden resm alınmaması emr ü fermân-ı kerâmet-ünvân-ı hazret-i tacdarî buyurulmuşdur”(Takvim-i Vekayi’: no: 164, t: 1 Safer 1254; Külliyyât-ı Kavânîn, no: 4151).

1839 yılındaki Çavuşbaşılık günümüzdeki adalet bakanlığına benzeyen Divan-ı Deâvi Nezâreti’ne dönüştürülmüş ve Divan-ı Deâvi Nâzırı Çavuşbaşılardan yaptığı Saray ve Bâbîâlî’ye gelen dilekçelerin ilgili birimlere havale işini sürdürmüş; hem de Arz Odası’ndan Şeyhülislâmlığa aktarılan ve haftada iki gün yapılan huzur murafaalarına katılması kararlaştırılmıştır (Uzunçarşılı, 1988: 212-213). 1862 yılı Meclis-i Tedkikat-ı Şer’iyye’ nin kuruluşuna dair irâde-i seniyyeye göre, Huzur Murafaalarına Divan-ı Deâvi de denildiğinden bu işle ilgilenecek kişiye de Divan-ı Deâvi Nâzırı denilmiştir.

Huzur murafaaları sadareteyken haftada iki defa Cuma ve Çarşamba günleri yapılırken; 1838 yılında şeyhülislâmlığa geçtiğinde ise, Pazartesi ve Salı günlerinde yapılması kararlaştırılmıştır. Huzur murafaalarının haftanın iki günü yapılması, gelen davalarda artışın olması, bazı davaların ise detaylı araştırma gerektirmesi gibi sebeplerden ötürü murafaalar uzamakta veya ertelenmekte hatta bazen sıra gelmemekteydi. Bundan ötürü haftada iki gün yapılan huzur murafaaları üç güne çıkarılmıştır (Yurdakul, 2008: 199).

Şeyhülislam Saadettin Efendi’nin verdiği öneriyle, adil bir hüküm verilebilmesi ve halkında davada verilen hükme daha iknası için, 11 Ekim 1862 yılında Meclis-i Tedkikat-ı Şer’iyye daimi olarak kurulmuştur (Yurdakul, 2008: 198-199). 1864 yılında

yayınlanan Vilayet Nizamnamesi ile yeni bir yapılanmaya gidilmiş ve şer'i temyiz usulleri yeniden düzenlenmiş, huzur murafaası konusu olan davaların ayrışmasına sebep olmuştur (Yurdakul, 2008: 200-201).

Huzur murafaaları İslam hukukundaki klasik hüküm kontrolünün, incelenmesinin ve bozulmasının daha sonra ise davanın yeniden görülmesiyle aynıdır. 1883'de Mecelle Cemiyetince yazılan nizamname ile her davaya ait olduğu mahkemede bakılması kararlaştırılmış olduğundan, doğal olarak Huzur Murafaalarına gerek kalmamıştır (Cin, 1992: 18-32). Bodrumî Ömer Efendi'nin şeyhülislamlığı zamanında (1889-91) huzur murafaaları değer kazanmış fakat bu kişinin azledilmesinden sonra şeyhülislamların bir daha huzur murafaalarına katıldıklarına rastlanmamıştır (Uzunçarşılı, 1988: 204)

2.2. Huzur Murafaasında Yer Alan Görevliler

2.2.1. Muhzır (Çukadar)

Sözlük anlamı “huzura getiren, hazır bulunduran”dır. Şeriat mahkemelerinde mübaşirin hizmetini gören, ilgili kişileri mahkemeye çağırmakla görevliydi Mahkemede hazır bulunması gereken kişilere celb kâğıdı gönderilir, muhzırda mahkemenin görüldüğü sırada davacıyı ve davalıyı huzura çağırırdı (Ahışhalı, 2006: 85). Bu kişiler maaş almazlardı dava başı ücret alırlardı. Muhzırların aldıkları bu ücrete ‘Ücret-i Kadem’ (ayak teri) denirdi (Avcı, 2017: 138).

Davalıları huzura çağırmanın ve getirmenin dışında, kadılar hakkındaki şikâyetleri gidip yerinde inceler ve rapor ederlerdi (Yurdakul, 2008: 109). Görev tanımları ise; mahkemelerin istediği kişileri getirip götürmek, duruşmanın seyrini veya düzenini bozacak olayların çıkmasını önlemek, mahkemece el konulmuş eşya ve paraları korumak, gözaltına alınmış kişilerin konaklarını beklemek, konaklardan çıkışlarını ve başkalarının konağa girmesine engel olmaktır. Osmanlı Devleti yargı düzeninde muhzırbaşı ve muhzırlar bir nevi adli polis örgütü görevi görmekteydi. Ayrıca muhzırlar mahkemelerde şuhudü'l hal olarak da bulunabilirlerdi. Muhzırlar rastgele ve sivil halktan değil halkın güvenini kazanmış şehrin ileri gelenlerinden seçiliyordu. Bu kişiler doğrulukları ve dürüstlükleri ile tanımlanmış şahsiyetlerdi. Bu sebeple dava sonunca tutanaklarda veya kararların sonunda hazır bulunanların bir kısmının yahut tamamının isimleri yazılırdı.

Huzur murafaasının şeyhülislamlığa naklinden sonra da burada görevli muhazurlar vardı (Yurdakul, 2008: 111).

2.2.2. Kassam

Vefat eden kimselerin terekelerinin taksimini yapan şer'i memurlara denir (Öztürk, 2001: 579). Sözlükte bölmek, bölüştüren, taksim etmek anlamına gelmektedir. Kassam defterlerinde yer alan tereke kayıtları vefat eden kişinin taşınır ve taşınmaz malları kaydedilirdi. Bu kayıtlarda kişinin yaşadığı mahalleden, sokaktan, mesleğinden ölüm nedeni ve mirasçılarında genel olarak bahsedilmektedir. Daha sonra vefat eden kişinin evinde bulunan eşyaların tutanağı tutulur ve piyasa değeri belirlenirdi. En son olarak kişinin serveti hesaplanır ve bunun üzerinden mirasçılara pay edilirdi. Kassam kayıtları Osmanlı Devleti'nin miras hukuku, maddi kültür, aile yapısı, servet-statü ilişkisi, demografik yapısı, servet dağılımı ve tüketim alışkanlıkları hakkında geniş bilgilere ulaşacağımız kaynaklardandır.

Haksız miras paylaşımı veya haksız müdahale yapılıyor ve yolsuzluklar oluyordu. Resm-i kısmet vergisinden (miras paylaşırma vergisi) fazla kazanç sağlamak için malların fiyatları yüksek tutuluyordu, kimi zaman mallar ikişer üçer kere pay ediliyordu veya beğenilen eşya gizleniyordu. Bazen ise mirasçıların malları gizledikleri ve görevliyi yanılttığı da oluyordu (Öztürk, 1995: 77-84).

Osmanlı Devleti'nde kassam kâtiplerince yetim malları üzerinde çeşitli yolsuzluklar oluyordu. Bunun önünü kesmek adına 21 Ağustos 1850 yılında emval-i eytam muhasebesinin hesaplanmasına karar verildi (Yurdakul, 2008: 179). Daha sonra daha geniş önlem almak adına ve kassam kâtiplerinin usulsüzlüklerinin önüne geçmek için ayda bir kere şeyhülislama rapor verilmesine dair hüküm çıkarıldı (Yurdakul, 2008: 180). Hatta kassam kâtiplerinin yolsuzluklarına çare olarak en son maaşlarına zam yapılması düşünülmüş fakat uygulamaya geçilememiştir. Nitekim kassam kâtiplerinin tereke kayıtlarında ve muhasebenin tutulması kısmında aksamalar yaşanmıştır (Yurdakul, 2008: 183). Hatta kassam yamaklarının bu aksaklıkları zaman zaman usulsüzlük olmasına sebep olmuş ve kassam yamaklarına tereke yazma yasağı getirilmiş sorumluluk ise kassam kâtiplerine ait edilmiştir (Yurdakul, 2008: 67).

19. yüzyılın başlarında kassamlık kurumunda bazı değişikliklere gidilmiştir. Usul açısından daha ayrıntılı prensipler belirlenmiştir. 1917 yılında Adliye Nezareti' ne bağlanmış, 1924 yılında şer'i mahkemelerin kaldırılmasıyla bütün görevleri Asliye Mahkemesi'ne verilmiştir.(Öztürk, 1995: 69-74)

Üçüncü bölümde defterin transkripsiyon metninde de görüleceği gibi Şeyhülislamlık nezaretinde görülen davalarda kassamlar görev almaktaydı.

2.2.3. Tercüman

Türkçe bilmeyen halk için Divan-ı Hümayun'da tercümanlar vasıtasıyla dosya incelenerek hükme bağlanırdı ve her bir tercümana on iki hizmetli ve sekiz dil oğlanı verilirdi (Yurdakul, 2008: 121).Cengiz Orhunlu Divan-ı Hümayun tercümanlığının Fatih dönemine dayandığını söylemektedir. Tercümanlık Osmanlı Devleti'nde eyalet ve mahkeme tercümanları olarak ikiye ayrılmıştır (Çiçek, 1996: 47-52). Dil bilmeyen Müslüman ve gayrimüslimler için eyalet divanında Eyalet Divanı Tercümanları da vardı.

Mühime Defterlerine bakıldığında mahkeme tercümanları hakkında şikâyetlerin olduğunu görmekteyiz. Örneğin; Sakız Beyine yazılan bir hükümde tercümanın yanlış çeviri yapıp yapmadığının araştırılması istenmiştir (BOA, MHM, hkm. 2619).

Osmanlı Devleti'nde Klasik dönemde tercümanlık kurumuna çok ihtiyaç duyulmamış var olan kadroyla yetinilmiştir. 1821 yılında Tercüme Odası' nın kuruluşuna kadar bu kuruma yatırım yapılmamış, önemsensememiştir. Kuruluşunun ilk yılında Tercüme Odası' nın işini mühendishane hocalarından Yahya Naci Efendi ve Hoca İshak Efendi üstlenmiştir. 1833 yılına kadar rutin olarak görevini devam ettirmiş 3-4 memurla çalışmalarını sürdürmüştür. Tanzimat'ın ilanıyla burada çalışan görevli sayısı 33'e çıkarılmıştır. 1869 yılında dâhili bir nizamname yapılmıştır. 1883 yılında çıkarılan nizamname ile oda personelinin görevleri yeniden düzenlenmiştir (BOA, MTD., N.7: 283-285). 1888 yılında ise odanın çalışan sayısı 75 kişiye ulaşmıştır. Bu şekilde Osmanlı Devleti yıkılana kadar Tercüme Odası varlığını korumuştur.

Şeyhalislam nezaretinde pek çok gayrimüslime ait davanın da görüldüğü anlaşılmaktadır. Bu davalarda bizzat davalı veya müvekkilinin veyahutta bir tercüman vasıtasıyla davasının görüldüğünü söyleyebiliriz.

2.2.4. Kâtipler

Kâtipler mahkemede yazışmaları, davalı ve davacı iddialarını, şahitlerin iddialarını kaydederlerdi. Osmanlı Devleti'nde büyük titizlikle kâtiplerin seçimleri yapılır, usta çırak sistemiyle yetiştirilir ve belli bir kültür seviyesine geldikleri zaman kalemlere alınırlardı. Genellikle medrese çıkışlı olan kâtipler ve mahkeme konusunda tecrübelilerdi. Bu nedenle kadılar naiplerinin kâtiplerden seçerlerdi (Demir, 2010: 56). Kâtipler kâtipler güzel yazma dersi olan hat derslerini de görürlerdi. Osmanlı kâtiplerinin el kitabı Ahmed Dâî' nin Teressül adlı eseridir.

Kâtipler daha çok Divan-ı Hümayun ve maliye kaleminde görev yaparlardı. Bizim konumuzla ilgili kâtip grubu ise "Vekayi Kâtipleri" dir. Rumeli kazaskerliğine bağlı olan bu kâtipler grubu bütün kanunları ve örfleri bilir ve davaları önceden dinleyip kazaskere iletirdi (Yurdakul, 2008: 113). Hatta diğer mahkemelerde de mahkeme başkâtibi tarafından yazılan müsvedde hâkime sunar, başkâtip yoksa zabt kâtibi müsveddeyi hazırlayıp hâkime sunardı (Yurdakul, 2008: 113).

Kâtipler yaptıkları iş karşılığı ücret alırlardı, Rumeli kazaskerliğine bağlı olan kâtipler 750 kuruş, Anadolu kazaskerliğine bağlı kâtiplere ise 250 kuruş maaş verilirdi, ancak 1876 yılında yapılan zamlarla birlikte maaşları eşitlenmiştir (Yurdakul, 2008:113).

Şeyhülislam nezaretinde görülen huzur murafaası davalarında çok sayıda kâtibin istihdam edildiği görülmektedir.

2.2.5. Mübaşir

Mübaşirler, mahkemelerde celp ve tebliğ eden, belgeleri getirip götürten, mahkeme düzenini sağlayan kişilerdir. Bazen mübaşirler sorgu hâkimi olarak da görev yaparlardı (Gündüz, 2012: 364).

Mübaşirler klasik devirde Divan-ı Hümayun tarafında kadılar hakkında şikâyetin olduğu yerlere gönderilirdi, yerinde inceleme yapar ve divana malumat verirdi (Ekinci, 2010: 143). Genellikle dava bitimine kadar mahkemede bulunur, Divan-ı Hümayun tarafında gönderildiği için taraflara bir güven teminatı verirdi (Ekinci, 2010: 143). Gittikleri yerlerde hizmetleri karşılığında taraflardan mübaşiriye adıyla ücret tahsil ederlerdi. Bazı durumlarda çavuşlarda mübaşir olarak görev yapmışlardır (Demir, 2010:

64). Bazı durumlarda ise mahkemelerde adaletli durumun sağlanması için çavuş-bey-kadı üçü birden mübaşir olarak görev yapmıştır (Demir, 2010: 64). Tanzimat'tan sonra ise nizamiye mahkemelerinin kurulmasıyla muhızlıların yerini mübaşirler almıştır (Avcı, 2017: 138).

2.2.6. Müsteşar

Müsteşar, danışılan kimse, danışman anlamına gelmektedir. Şeyhülislamlığa huzur murafaası davalarının verilmesiyle birlikte bu davaların kadılar tarafından görülmesine ve 1846 yılında yapılan düzenlemeyle adaletin tam olarak sağlanması adına güvenilir, bilgili, saygın ve yeterli maaşla “müşavir” unvanıyla daimi atama yapılmasına karar verilmiştir (Yurdakul, 2008: 114).

Davada geçen terimlere, verilen hükümlerin doğru olması tamamen müsteşar sorumluluğundadır. Alınan kararların şer'i dayanaklarının araştırılması da yine müsteşarın sorumluluğundaydı. Davalıların ifadelerin kayıtlarını incelemek uygunluğunu kontrol ederek onaylayıp mühürlemek de yine müşavirlerin görevlerindendi (Yurdakul, 2008: 115).

2.2.7. Müşavir

Şer'i mahkemelerde kadı kendisi hüküm verebileceği gibi ihtiyaç duyduğunda hukuku iyi bilen güvenilir müşavirlerden de yararlanabilirdi.

1876 yılında Anadolu ve Rumeli Kazaskerliği ile İstanbul Kadılığına bir daimi bir de geçici olmak üzere ‘müşavir-i şer'i’ atanmıştır (Yurdakul, 2008: 125). Huzur murafaalarının hukuki boyutlarının araştırılması ve meselelerin kanunlara uygun çözümüne ve daimi müşavirin ise Meclis-i Tetkikat-ı Şer'iyeye üyeliğine karar verilmiştir (Yurdakul, 2008: 125). Bu görevli memurların en önemli görevlerinden bir de kayıt tutan memurlarla tarafların verdikleri ifadelerinin çelişip çelişmediğini kontrol etmektir (Yurdakul, 2008: 168).

2.2.8. Divitdar (Devâtdâr)

Arapça divit ve Farsça tutan kelimelerinden meydana gelmiştir. İlk defa Selçuklularda ortaya çıkmış olup bu görev Abbasiler'de ve Selçuklular'da vezirlik

alametiydi (Çubukçu, 1994: 221). Mahkemelerde bazı görevlilerin arkasında hüccâb ile ayakta bekler ve mahkemenin giriş çıkışlarını düzenleyerek disiplini sağlamakla sorumluydu (Çubukçu, 1994: 222). Ayrıca diğer bir görevi de sultana gelen veya sultan tarafından başkalarına gönderilecek mektupları alır ve özel bir merasimle sultana verirdi (Çubukçu, 1994: 222).

2.2.9. Şuhudü'l Hal

Osmanlı mahkeme sisteminde görgü şahitlerinden oluşan heyete denirdi. Bu kişiler şehrin tanınmış kişilerinden seçilirdi ve mahkemelerde olayın tanığı olarak bulundurulurdu (Abacı, 2001: 68).

2.3. Anadolu Kazaskeri Mehmet Nuri Efendi'nin Huzur Murafaası Defteri'ne Dair Teknik Bilgi

İncelemiş olduğumuz defter Anadolu Kazaskeri Mehmet Nuri Efendi zamanında görülen mahkeme kayıtlarını içermektedir. Büyük boy olan bu defter 53 varak 105 sayfadan oluşmaktadır. Varalar 73-122 arasında olup defterin son kısmıdır. İlk defter 1-37 varaklar arasında, ikinci defter ise 38-72 varaklar arasındadır. İkinci defter şeyhülislam Hasan Hayrullah Efendi'nin kazaskerliği sırasında gördüğü davaları içermektedir. Görüldüğü üzere tek defter 3 ayrı kısımdan oluşmakta olup her defter kısmı kazaskerlerin görev süresine göre ayrılmıştır. İlk varak tek sayfa olup defterin Mehmet Nuri Efendi'ye ait olduğu ve hicri 1285 (1869) tarihinden başladığı yazmaktadır. Defterde 66 tane hüküm geçmektedir. Belgelerde geçen bazı davalar; miras taksimi, veraset, vakıf, borç, talak-mehir, boşanma, nafaka, şahsi münazara davaları, alacak-verecek vs.dir.

Defterin tamamı yukarıda belirttiğimiz üzere 105 sayfa olup 23 Şubat 1869 (11 Zilkade 1285) ile 12 Mayıs 1870 (10 Safer 1287) tarihleri arasını kapsamaktadır. Defterde yer alan belgelerdeki üslubun aynı olması, kullanılan kelimelerin ve tabirlerin birçok yerde tekrarı, çok az yerde farklı ifade kullanılması araştırma yapacak kişilere kolaylık sağlamaktadır.

2.4. Anadolu Kazaskeri Mehmet Nuri Efendi'nin Huzur Murafaası Defteri'nde Geçen Davalar

2.4.1. Vakıf Davaları

Sözlük anlamı durmak, durdurmak ve alıkoymaktır. Vakıf bir malın ait olan kişi tarafından hayır amaçlı tahsisidir (Günay, 2012: 475). Vakıf müessesesi, Türk-İslam kültür sistemi unsurlarından birini topluma mensup biri aracılığıyla şahsi mallarının bir kısmını kamu hizmetine bağışlaması veya dönüştürülmesidir (Yediyıldız, 2012: 480).

Vakıflar daha kuruluş aşamasındayken mutlaka mahkeme defterlerine kaydedilirdi. Bunun sebebi ise geri dönülebilir veya dönelemez olduğunu mahkeme huzurundan onaylatmaktır. Çünkü eğer dönülebilir olursa kişi malını geri talep edebilmektedir. Eğer ki hiçbir hak istemeden vakfı geri dönülemez hale de getirebilir ve sonrasında hak talep edemez. Bu sebeple vakıf kurma meselesi mahkemeye intikal etmiştir.

Çalıştığımız defterde vakıf davalarına ait 7 adet kayıt bulunmaktadır. Bu da toplam dava içinde % 4,55'e denk gelmektedir.

Konuyla ilgili örnek vermek gerekirse varak 75b, 2 numaralı hükümde Gedik Ahmet Paşa'nın ve oğlunun vakfının tevliyetinin el değiştirilmesiyle ilgili hüküm karara bağlanmıştır. Yine varak 81-82b, 2 numaralı hükümde Şeyhülislam Ebussuu'ud Efendi ve kardeşi Nasır Efendi'nin vakıflarının tevliyeti ile ilgili değişiklik hükmüne karar verilmiştir.

2.4.2. Miras (Veraset) Davaları

Sözlük anlamı kök, temel demekle beraber bir şeyin bir kişiye veya topluluğa geçmesi durumudur (Aktan, 2005:143). Miras kayıtları kadı sicillerinde önemli yer tutar. Ölen kişilerin mirasının mahkemede halledilmesi her zaman gerekli olmaz. Çünkü bu tür davalarda taksimi yapan kadıya veya görevli kassama tereke üzerinden belli bir miktar ödemeyi gerektirmektedir. Ölen kişinin mirasçısının bulunmadığı durumda ise devlet hazinesine kalır.

Çalıştığımız defterde miras (veraset) davalarına ait 26 adet kayıt bulunmaktadır. Bu da toplam dava içinde % 16,9'a denk gelmektedir. Varak 116a ve 1 numaralı

hükümde, Ünye kazasında oturan Ahmet Efendi'nin ölümünden sonra mal varlığı beytülmale aktarılmış daha sonra varislerinin çıkmasıyla tereke taksimi yapıldığını gösteren hükmü örnek verebiliriz. Yine varak 74a, 1 numaralı hükümde Ahmet Efendi'nin vefatıyla mallarının mirasçıları arasında taksimi ile ilgili dava hükmüne bağlanmıştır.

2.4.3. Boşanma ve Aile İlişkileri Davaları

Çalıştığımız defterde boşanma, mehir talebi ve çocuğun nafaka ve bakımı ile ilgili dava hükümleri karşımıza çıkmaktadır. Çalışmamızda 5 adet konuyla alakalı dava bulunmaktadır. Bu da % 3,25'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Boşanma davaları kocanın tek taraflı karısını boşanmasıyla gerçekleşmekte olup kocanın ödenmemiş mehri veya nafakasını ödemesiyle gerçekleşirdi. Örnek vermek gerekirse varak 78c, 3 numaralı hükümde Naile hanım eşinin kendisini boşanmasıyla birikmiş mehrini talep etmiştir. Diğer bir örnek dava ise varak 86-87d, 4 numaralı hükümde geçmektedir. Burada Şeytanoğlu İnce Mehmet'in boşandığı eşi Güzel Hanıma vereceği nafakayı vermesi sonucunda açılmış davasına dair hükmü içerir.

2.4.4. Borç Davaları

Terim olarak birbirinden farklı üç anlamda kullanılmakla birlikte en genel kapsamıyla iki veya daha fazla kişi arasındaki yerine getirmekle yükümlü oldukları davranış biçimine denilmektedir(Aydın, 1992: 285).

Huzur murafaası defterinde davaların 8 adedin konuyla ilgili olup % 5,2' ye tekabül etmektedir. Örnek vermek gerekirse, varak 87a, 1 numaralı hükümde Malatya'da bulunan Hacı Hüseyin Ağa ile Rum milletinden Hacı Yurgaki arasındaki borç davası verilebilir. Diğer bir örnek dava ise varak 111d, 4 numaralı hükmünde Eğin Karyesinde gayri müslim şahıslar arasındaki borç şahitlerin ifadeleriyle sonuca bağlanmıştır.

2.4.5. Alacak-Verecek Davaları

Çevirisini yaptığımız Huzur murafaası defterinde 5 adet konuyla ilgili dava geçmektedir. Bu da davalar içerisinde % 3,25'e denk gelmektedir.

Örneklendirmek gerekirse, varak 113a, 1 numaralı hükümde Üsküdar'daki gayri müslimler arasındaki alacak davasına dair hüküm ile yine varak 88d, 4 numaralı hükümde Çengâl Karyesindeki Kayıkçı Selim Ağa'nın şikâyeti üzerine açılan alacağına ait dava verilebilir.

2.4.6. Şahsi Münazara (Çekişme) Davaları

Huzur Murafaası defterinde konu ilgili 6 adet dava geçmektedir bu da % 3,9' denk gelmektedir.

Varak 120a, 1 numaralı hükümde Kartal'da yaşayan gayrimüslimler arasındaki arazi davasına dair hüküm örnek verilebilir. Yine varak 115-116a, 1 numaralı hükümde Üsküdar'da bulunan bir arazinin kaymakam İsmail Bey ve eşi Hasibe Hanıma satılmasını istemeyen mahalle sakinlerinin itiraz etmesi sonucu açılan dava örnek verilebilir. Görüldüğü gibi çekişme davaları, iki şahıs arasında olabileceği gibi bir topluluğun karşı şahsına da açılabilceğinin örneğidir.

2.4.7. Hibe-Temlik ve Teslim Davaları

Terim olarak temlik bir mülkü birine verme, bir hakkın başka bir kimseye geçmesi anlamına gelmektedir. Hibe ise karşılıksız vermek bağışlamak anlamına gelmekle birlikte, malın karşılıksız olarak bir başkasına temlik edilmesini ifade etmektedir. İnsanın yardımseverlik ve cömertlik duygusundan beslenen hibenin insan varlığına dayanan bir geçmişi vardır (Bardakoğlu,1998: 421).

Huzur murafaası defterinde konuyla ilgili 2 adet dava geçmekle birlikte bu davalar içerisinde % 1,3'e tekabül etmektedir. Konuyla ilgili örnek vermek gerekirse varak 74b, 2 numaralı hükümde Üsküdar'da bulunan Cabbarzade Abdulfettah Efendi'nin kızı Ayşe'nin malının hibe-temlik ve teslim davası verilebilir. Diğer dava ise 88a, 1 numaralı hükümde geçmektedir. Burada ise Üsküdar'da ikamet eden Ali Bey'in cariyesinin hibe etmesi sonradan ise bu hibeden vazgeçmesi üzerine açılan davanın hükmü geçmektedir.

2.4.8. Alacak-Verecek Davaları

Huzur murafaası defterinde konuyla ilgili 5 adet dava bulunmaktadır. Bu da % 3,25'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Örnek vermek gerekirse varak 79a, 1 numaralı hükümde Samsun'da ikamet eden Naile Hanım'ın eşi Mehmet Bey'den boşanmasının ardından alacak davası örnek verilebilir. Bu dava Mehmet Bey'in inkârı sonucunda fetvahaneye havale edilmiştir. Bir başka dava da ise varak 87b, 2 numaralı hükümde geçmektedir. Burada Üsküdar'da ikamet eden Şerife Hanım'ın alacak talebi davası konu olmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANADOLU KAZASKERİ MEHMET NURİ EFENDİ'NİN HUZUR MURAFASI DEFTERİ (1869-1871)

3.1. Huzur Murafaası Defterinin Transkripsiyon Metni (1869-1871)

Varak No: 73

Tarih: Fî gurre-i Zilka'de sene 1285 (13 Şubat 1869)

Der-zimmet-i Mehmet Nuri Efendi

Kâdiasker-i Anadolu

Fî gurre-i Zilka'de sene 1285

Varak No: 74a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fi 11 Zilkade sene 1285 (23 Şubat 1869)

Konusu: *Kartal'da sakin Saray-ı Hümayun fodlacıbaşısı Ahmet Efendi bin Ali'nin mirasının vârisleri arasında taksimi davasına dair.*

Kartal kazasından Soğanlık karyesi sakinelerinden Hatice Hanım binti Hüseyin tarafından husus-i ati'l beyanda vekîl-i müseccel-i şer'isi hademedden Abdi Ağa bin Ahmet M İstoroz karyesinde sakin iken işbu tarihten 2 sene mukaddem vefat eden Saray-ı Hümayun futlacıbaşısı Ahmet Efendi bin Ali'nin veraseti anası ve er karındaşı mezbûrana bırakılmıştır.

Zevce	İbn-i kebir	Bint-i kebir	İbn-i kebir
Ümmügülsüm	Mehmet Efendi (Maliye de varidat)	Ziyşan	İsmail Efendi (Binti İsmail Şekerci esnafından)

	muhasebesinde kâtib)		
--	-------------------------	--	--

Ba'de'l-inhisar vereseden mezbûran Mehmet Efendi ve İsmail Efendi muvâcehelerinde karye-i mezkûrede vâki' bir taraftan Ebu Bekir oğlu Halil onbaşı menzili ve bir taraftan biraderim Hacı Hüseyin Ağa menzili ve bir taraftan hamam ve taraf-ı rabi' tarik-i amm ile mahdut fevkani ve tahtani iki bab oda ve bir mutbah ve bir mümşa ve müştemilat-ı saireyi havi bir bab mülk menzil ile ittisalinde bir bab samanlane ve bir kıt'a mülk bahçe müvekkilem mezbûrenin zevci işbu hâzır-ı bi'l-meclis Es-seyyid Mehmet Emin Ağa bin el-hac Ahmet'in ba hüccet müstakilen yedinde mülkü iken yedimde olan Fî 28 Cemâziyelevvel (Ca) Sene 1279 [15 Kasım 1862] günü tarihiyle müverraha ol-tarihde Kartal naibi Pirlepelizâde Süleyman Şefik Efendi'nin bir kıt'a mübaya'a hücceti mantukunca hâzır-ı mezbûr Es-seyyid Mehmet Emin Ağa menzil ve samanlane ve bahçe-i mahdut-i mezkûrları tarih-i hüccet-i mezkûrede Kartal mahkemesinde 4.000 kuruş semen-i medfu' ve makbuzu zevcesi müvekkilem mezbûre bey' ve temlik ve teslim eylediğinde ol-dahi ber vech-i muharrer işтира ve temlik ve teslim ve kabz ve kabul edip şer'an ve müstakilen yedinde mülkü iken mezbûran Mehmet Efendi ve İsmail Efendi fuzuli ve bi-gayr-i hakk müdahale eder olmalarıyla vâki' olan müdahaleleri men' ve def olunmak muradıdır diyü hâzır-ı mezbûrun tasdikıyla bi'l-vekale dava ettikde mezbûran dahi cevaplarında hâzır-ı mezbûr Es-seyyid Mehmet Emin Ağa menzil ve samanlane ve bahçe-i mezkûrları yedimizde olan Fî 4 Rebi'ul Ahir (R) sene 1273 [2 Kasım 1856] günü tarihiyle müverraha ve ol-tarihde Üsküdar naibi bulunan Es-seyyid Ahmed Hilmi Efendinin bir kıt'a mübaya'a hücceti mantukunca Üsküdar mahkemesinde 10.000 kuruş semen-i medfu' ve makbuza babamız müteveffa-i mezbûr Ahmet Efendiye hayatında bey' ve temlik ve teslim eylediğinde ol-dahi bir minval-i muharrer işтира ve temlik ve teslim ve kabz ve kabul edip ba'de babamız müteveffa-i mezbûr hayatında Fî Gurre-i Safer sene 1276 [Ağustos-Eylül 1859] günü Beylerbeyinde menzilde senevi 200 kuruş ücret mukavelesiyle menzil-i mezkûru hâzır-ı mezbûr Es-seyyid Mehmet Emin Ağa'ya icar ve teslim edip ol-dahi isticar ve teslim ve kabul ve vefatına değin ecr-i müsemma-i mezkûru babamız müteveffa-i mezbûr hayatında tamamen ahz u kabz edip vefatıyla icare-i münfesihe olup ve bağ-ı mezkûru dahi bostan ittihaz ederek el-yevm vaz-ı yed ederiz deyip müdde-i vekîl-i mezbûrun inkârına mukarin mukaddem tarihiyle şer'i dava edeler müdde-i vekîl-i mezbûr Abdi Ağa dahi icar ve isticar davasını bil-vekale inkâr eder.

Fî 11 Zilka'de sene 1285 [23 Şubat 1869]

[Derkenar 1]

Sadr-ı hisse-i sağırine ehl-i kabulü hür-i ferağa

[Derkenar 2]

Mezbûr Mehmet Efendi bi'l-asale ve anası ve kızkardeşleri tarafından bi'l-vekale zikr olunan emlak-ı muharrere-i mezkûreyi (...?) ve sahihen (...?) va'de 10.000 kuruşu Hatice Hanıma bey' ve temlik ve teslim eylediğinde ol-dahi ba'de'l-iştira ve'l-kabz semen-i mezkûru vak'a ve teslim ol-dahi ba'de'l-kabz takrir gıyabından ibra ol dahi kabul fî 29 Şevvâl (L) sene 84 bi' terazi-i dairede.

Zevce-i mezbûra tarafından vekaleti Enderun-ı Hümâyundan Mehmet Reşit Bey bin El-hac Hüseyin mektubi evkaf odası ketebesinden İstoros karyesinde sakin Mehmet Rıfat Efendi bin Osman (...?) naib olan mezbûr Mehmet Efendi balada bil vekale.

Fî 23 Z 1285

[Derkenar 3]

Abalı karyesinin (...?) gelmediğine emr-i iradesiydi.

Fî 21 M 1286 [3 Mayıs 1869]

[Derkenar 4]

Şahidan ve merkuman sırren ve alenen ba'de'l-tezkiye ve'l-inha hükm-ü şod.

Fî 19 Safer 1286 [31 Mayıs 1869]

(...?) tahrîri

Varak No: 74b

Hüküm No: 2

Hüküm tarihi: Fî 20 Zilhicce sene 1785 (3 Nisan 1869)

Konusu: *Üsküdar'da sakin Cabbarzâde Abdulfettah Efendinin kızı Aişe'nin malının hibe - temlik ve teslim davasına dair.*

Üsküdar'da Paşa Limanında sakin sahib-i arzuhal Mehmet Naim Bey bin Abdurrahman Paşa *M* ve validesi Üsküdar'da Kapağası nam mahalde sakine marifetü'z-zat Aişe Hanım binti el-merhum Cabbarzâde Abdulfettah Bey tarafından husus-ı ati'l-beyanda vekîl-i müseccel-i şer'isi Hacı Ohannes veled-i Artin muvâcehesinde validem müvekkile-i muma ileyh Aişe Hanım Fî S sene 1279 günü bana malından hibe ve temlik ve teslim eylediği

100.000: Altın üzerine tektaş pırlanta elmas yüzük

50.000: Altın üzerine masnu' kebir zümrüt yüzük (1) mezkûr yüzüğü mukaddema rehin-i vaz' eden enveri Züleyha (...?) Hanım tarafından vekîl Mehmet Ağa yüzük-i mezkûrde müvekkilesi muma ileyhanın alakası (8)

25.000: Başı ikbal Lealvil Hanım Hitan cemiyetinde bana hediye ve teslim eylediği pırlanta elması, masnu' kabun saati ma'a kordon

30.000: Hanım Sultan validesi kadın efendinin cemiyet-i mezkûrede bana hediye gönderdiği Lahor şal yorgan

000000: Sim mir'at dirhem 100

2.000: Sim kebir mir'at 1 dirhem 250 diğer sim mir'at 150

20.700 kuruş

Bunları Fî 9 Z sene 1280 [3 Nisan 1864] günü Artbor karyesinde sahilhane (Samanhane) de validem müvekkile-i muma ileyha yedinde emaneten iddia' ve teslim edip ol-dahi ber vech-i muharrer yedimden ahz u kabz ve hala yedinde mevcut olmakla aynen talep ederim deyü dava ettikde vekîl-i merkum dahi hayatında müvekkilem muma ileyha Aişe Hanım maru'l-beyan iki adet yüzüğü oğlu muma ileyhe hibe ve temlik ve teslim edip ba'de müdde-i muma ileyhin ba'zı ahvalini yine yeniden giru almıştır ve salefü'l- beyan kapun saati ve kordon ve üç sim mir'at ve bir şal yorgan müdde-i muma ileyhin malı olup validesi müvekkilem muma ileyhaya emaneten verip ba'de müvekkilem muma ileyhanın yedinden dahi cümlesine zevci Mustafa Ağa bi-gayr-i hakk kabz etmiştir ve balada muharrer evvel iki yüzüğü hibe etmiş ise de geriye rücû' edip bunlar dahi zevci mezbûr yedinde davaya kıyam dahi etmiştir deyü takrir eder.

Fî 20 Z sene 1285 [3 Nisan 1869]

[Derkenar 1]

Beşinci sınıf Paşa İbrahim Ağa

[Derkenar 2]

Abdulfettah Bey kerimesi Aişe Hanımdan istifade eylediğini takrir eder.
Fî 20 L 1279 tarih bey'

[Derkenar 3]

70000 kuruşa bir res hariciye (...?)

[Derkenar 4]

20000 kuruşa muma ileyhadan

[Derkenar 5]

Sahilhanede bahs eylediğim (...?) mezkûr yüzüğün Ohan oğlu Karabet yedinde rehin iken bey' edip ben dahi bahs edip muahhiren on gün zimmetinde fek nev'i semaniyede bana teslim eylediler.

[Derkenar 6]

Zikr olunan (...?) ve saat ve yorganın görülmesine dahi gelmesine emr buyruldu
Fî 23 Z 1285 (5 Nisan 1869)

[Derkenar 7]

Müdde-i muma ileyh yüzüğün (...?) mukaddem (...?) isbat edip (...?) şod (...?)

[Derkenar 8]

Her birinin kıymetlerinin müvekkilesi muma ileyhadan tahkik ve teshih ve beyana havale olundu.

[Derkenar 9]

Ben dahi (...?) eda (...?) bi't-tahkik mezbûr Mustafa Ağadan talep ederim deyü emr ol dahi inkar edip (...?) Hanım muma ileyha zikr olunan yüzükleri salı günü bana bey' ve kabz -ı semen etmiştir diye beyan eder.

Varak No: 75a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 26 Rebi'ül Evvel 1286(6 Temmuz 1869)

Konusu: *İstanbul'da sakin olup vefat eden Miralay Vali Haydar Bey'in veraseti ve tereke paylaşımına dair.*

Üçüncü ordu-yu Hümâyun süvari ikinci alayının ikinci bölüğünde mülazım-ı sani vekîli sahibü'l-arzuhal Ali Galip Efendi bin Ali M İstanbul'da Topkapı dâhilinde Kürekçi Paşa mahallesinde sakin iken Fî 11 Z sene 1282 günü vefat eden Miralay Vali Haydar Bey bin Abdullah'ın veraseti

Zevce

İbni sağır Mehmet Fuat (Müteveffat zevcesi Ayşe Hanımdan)

Binti sağır Rakiye (zevce-i mezbûreden)

Ba'de'l-inhisar Çengel karyesinde sakine olan sağır-i muma ileyhın min kibel'il M ceddese ve kibel-i şerden vasi-i mensubesi Şerife Fatma Hanım binti Ahmet muvâcehesinde bin 1280 senesi Temmuzunun üçüncü cuma günü İstanbul'da Davut Paşa sahrasında Eyüp Paşa merhumun köşkünde selamlık odasında müteveffa-i muma ileyh Veli (deli) Haydar Beye hayatında malımdan 130 adet İngiliz altını li-ecli'l-hıfz ibdâ' teslim eylediğimde ol dahi yedimden vech-i muharrer üzere istida' ve kabz edip bana kibel'el redd'üt teslim vefat etmekle zıkr olunan altınların emsalini terekesinden hala talep ederim diye dava ettikde vasi-i muma ileyha dahi hayatından yedimde olan işbu bir kıta muharrer olduğu üzere müteveffa-i mir-i muma ileyhın terekesi canib-i beytülmalından tahrîr ve taksim olunup yekün-i terekesi 7254 kuruşa baliğ olduktan sonra müddei-i mezbûr Ali Galip Efendi müteveffa-i mir-i muma ileyhın terekesinden benim muvâcehemde 7.070 kuruş inkarına mukarin talep ve dava ve müddeasını bir (...?) şer'i ba'de'l-isbat ve'l-yemin hükm ettirip ba'de'l-kabz benim müteveffa-i mir-i muma ileyh zimmetinde hibe ve ahde alacak hakkım yoktur deyü Fî 3 Z sene 1281 günü beytülmal kassamı efendi huzurunda tav`an-ı ikrar dahi etmişti deyu def'a-i tasaddi ve müdde-i mezbûr dahi defa-i mezbûrenin def'a-i meşruatı inkarından ma'ada ben ancak meblağ-ı mezkûr 7070 kuruşu kassam-ı muma ileyh huzurunda tereke-i müteveffa-i muma ileyhden müddei-i vasi-i muma ileyhanın inkarına mukarin dava ba'de'l-isbat ve'l-yemin

almış isem de zikr olunan altınlara ol tarihte İstanbul'da şahitlerim olmadığından tevkiif etmişim diye takrir eder.

Fî 23 ZA sene 1285

[Derkenar 1]

(...) havale şod Fî 23 Z sene 1285

[Derkenar 2]

Vakı'a vasi-i mezbûre Fatma Hanım def'a meşruhunu Üsküdar'da Kassam çeşmesi mahallesinde sakin hassa Ordû-yi Hümâyun süvari ikinci alayının imamı orta boylu kara sakallı Mehmet Emin Efendi bin El hac İbrahim, alay-ı mezkûrun üçüncü bölüğünün mülazım-ı evveli orta boylu kara bıyıklı Mehmet Efendi bin Arif bin El hac İsmail şهادetleriyle isbat etmeye sırren ve alenen tezkiyeye havale şod.

Fî 26 RA 1286.

[Derkenar 3]

Tezkiye resen olunmakla cevap verildi.

Fî 2 CA sene 1286

Varak No: 75b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 3 Zilhicce sene 1285 (17 Mart 1869)

Konusu: *Gedik Ahmet Paşa ve oğlu Mehmet Bey'in vakfı ve vakfin tevliyet meselesine dair.*

Eshâb-ı hayrattan Gedik Ahmet Paşa ve oğlu Mehmet Bey'in vakıflarının tevliyetini dava eden Üsküdar'da Uncular sukkanda Gülfem Hatun mahallesinde sakine sahibe-i arzuhal marifetü'z-zat Emine Hanım binti Mehmet Said M Üsküdar'da Murad reis mahallesinde sakine haltisi (?) Akile Hanım binti Mehmet Salih tarafından zikr-i ati hususda vekalet iddia eden müseccilen harameyn-i muhteremeyn tercümanı el hac Şükrü Efendi bin el hac Mehmet Sadık muvâcehesinde vakfin mezkûriyetinden müşarüliyleh Gedik Ahmet Paşa merhumun Karahisar sahib kazasında vak'a vakfının mumailiyh

Mehmet Bey'in Girid ve Selanik ve mahal-i sairede vaki' vakfın tevliyeti ve fazla-i gallesi evlade meşrut olup benim ceddım Hacı Mehmet Ağa ve müvekkile-i mezbûre Akile Hanımın pederi Salih Ağa hayatlarında müteveli ve galle-i mezbûreye mutasarrıflar olup ba'de benim ceddım mezbûr M salı günü vefat edip hissesi babam mezbûr Mehmet Saide intikal edip muahhiren mezbûr Mehmet Said'in dahi 122 sene mukaddem vefatıyla hissesi benimle liebeveyn hemşirem Hatice Habibe Hanım ve sadr-i sağır oğlu 7 yaşında Ömer Faik ve benim sadr-i oğlum Ali Rıza'ya intikal edip mezbûr Salih Ağa'nın vefatıyla hissesi kızı müvekkile-i muma ileyhaya intikal edip galle-i merkumeden evkaf-ı Hümâyun hazinesinde 390.000 kuruş terekem olup hesabı derdest ruyet olup ve müvekkile-i mezbûre babam mezbûrun vefatından sonra mesarifat-ı muayenesinden ma'ada beher sene 144 kiseden 12 senede makbuzu olan mebalığden hissem iktiza edeni talep ederim diye dava cevabında müddeiye-i mezbûre bi'l-hakika evladı vakf-ı müşarü'l-ileyha Gedik Ahmet Paşa vakfının kezalik tevliyet ve fazla-i gallesi batınen ba'de batın şürutu üzere evlade meşrut ve oğlu mumaileyh Mehmet vakfının kezalik tevliyet ve mesarifat-ı muayenesinden fazlası batınen ba'de batın şürutu üzere evlade meşrut olup vakfeyn-i mezkûreyn (mezkûrin) tevliyetini 1240 tarihinde Halil ve Ali ve Ümmü Gülsüm ve diğer Ali ve diğer Halil ve diğer Ümmügülsüm ve Aişe ve diğer Aişe ve müddeiye-i mezbûrenin cedit mezbûr Hacı Mehmet Ağanın liebeveyn erkardeşi Mehmet İzzet ve müvekkilem mezbûre Akile Hanım ve Abdullah Behçet ve Abdulhalim ve Fatma'nın ba berat üzerlerinde olup ve müddeiye-i mezbûrenin cedit mezbûr Hacı Mehmet Ağa kaimmakam-ı müteveli olup müvekkilem mezbûre batın-ı evvel de bulunan evladdan olup 30 akçe itibariyle 2 akçe hisseye müvekkilem ba-berat-ı mutasarrıfıdır müddei-i mezbûr dahi mezbûr Akile Hanım ile ben ve kız kardeşim mezbûreden gayri hayatta kimesne yoktur vefat ettiler der.

Fî 3 Z sene 1285

[Derkenar]

Vakf-ı evvel müşarü'l-ileyhim vakfiye-i ma'mulesi Karahisarısahib sebilinde mestur ve mukayyiddir diye ifade ve beyan eder.

Fî 3 Z sene 1285

Varak No: 76a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 17 Zilka'de sene 1285 (1 Mart 1869)

Konusu: Üsküdar'da sakin Aşçı Ohannes veled-i Karatin verasetine dair.

Sahibü'l-arzuhal Çarşısı-ı kebir'de kuyumcu dellalı olan Karabet veled-i Andryas M erkardeşi Kalban Haken olduğu halde Üsküdar'da Bağlarbaşı kurbunda Babadağı mevki nam mahalde mütemekkin iken işbu tarihten 2 sene mukaddem fevt olan tebaa-i Devlet-i aliyeden Aşçı Ohannes veled-i Karatin veraseti

Zevce Marice binti Matbuser

Binti sağire Agoni

Binti sağire Aranik

Ba'de'l-inhisar vereseden sağirtan ve merkumanana li-eclil hususa vasi nasb ve tayin olunan zevce-i merkume Marice muvâcehesinde nezaret-i evkaf-ı Hümâyuna mülhak evkaftan Kesederzâde merhum Abdurrahman Efendi vakfı müsakkafatından zikr olunan Babadağı sükkanda kain iki bab oda ve bir mutbah ve havluyu müştemil olan bir bab menzil müteveffa-i merkurum Evans ile kaynanası gaib-i ani'l-meclis Margarita binti Sugazın ba temessük mütevevelli bala-i icareteyn menasikatı taht-ı tasarrufunda iken Fî 3 S sene 1276 günü menzil-i mahdut-ı mezkûru enam olup veraseti benimle liebveyn kızkardeşim Felyanaya münhasıra olduğu halde 9 sene mukaddem fevt olan Antran binti Durusa sağlığında 7.500 kuruş bede'l-medfu' ve makbuz mukabelesinde ba rey-i mütevevelli kat'en ferağ ve tefviz edip ol dahi tefri' ve tefviz ve kabul edip ba'de fevtbenimle liebveyn kız kardeşim merkumeye münasafata ba'de'l-intikal müteveffa-i merkurum Avanis sağlığında merkume Margarita ile yedimde olan Fî 11 S sene 1279 günü tarihiyle müverrah evkaf müfettişi Ahmet Raşid Efendi'nin ilamı mantukunca ferağ-i bi'l- vefa davasında tasaddi ve benimle kız kardeşim merkume dahi ba'de'l-inkar tarih-i ilam-ı mezkûrden itibaren 91 gün mürurunda merkuman Avanis ve Margarita mallarından benimle kız kardeşim merkumye 8000 kuruş verip biz dahi menzil-i mezkûru ba-rey-i mütevevelli ferağa taahhüd edip elhaleti hazihi nesne vermeksizin merkurum Avanis fevt ve menzil-i mezkûre zevce-i merkume ile anası merkume Margarita mümkün olarak zabt eder olmalarıyla meblağ-ı merkumu bize versinler ber muceb-i taahhüd ferağ edecem vermedikleri suretde menzil-i mezkûrun keyfiyetlerine tenbih olunmak muradımdır diye dava cevabında zevcem müteveffa-i merkurum ile anam merkume Antranın malından

müteveffa-i merkume 7500 kuruş farz olup mukabelesinde menzil-i mezkûru vefa'en ferağ etmişlerdir.

Fî 17 ZA sene 1285

[Derkenar]

Beynleri ıslaha havale şod.

Fî 23 ZA sene 1285

[Derkenar]

Müdde-ıyan merkuman beyan-ı havele şod.

Fî 6 B sene 1286

[Derkenar]

Mübaşirleri Sulan Ahmetli İbrahim Ağa

Varak No: 76b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 25 Cemâziyelevvel sene 1285 (13 Eylül 1868)

Konusu: Üsküdar'da sakin Sandelyeci Yusuf Ağanın borç davasına dair.

Üsküdar'da Haydarpaşa'da İbrahim Ağa Çayırında Haymenişin tacirbaşı Süleyman Ağa bin Abdurrahman M Üsküdar'da Torbalı mahallesinde sakin Sandelyeci Yusuf Ağa bin Hüseyin muvâcehesinde Konya vilayeti dâhilinde Aynalı kazası ahalisinden gaib-iani'l-beled Osman bin Arif nam kimesnenin 1270 senesi hilalinde kaza-i mezkûrde keşide olunan kurra-i şeriyede ismine kurra isabet eylediğine binaen mezbûr Osman bana malından 95 adet yüzlük mecdiye altını iddaa ve teslim ve zikr olunan 95 adet altını kendi için bir bedel bulup bedel-i mezbûre vermek üzere zikr olunan İbrahim Ağa çayırında haymede bana emrini tarafından tevkil eylediğinde ben dahi meblağ-ı mezkûru yedinde ba'de'l-kabz mezbûr Osman'ın yerine bir bedel bulmak için işbu mezbûr Yusuf Ağa'ya sipariş ve makbuzum olan mar'üz-zikr 95 adet mecdiye altını mezbûr Yusuf Ağa yedine teslim eylediğimde ol dahi yedimden vech-i muharrer üzere kabz etmişken bedel bulamayıp ve makbuzu olan meblağ-ı mezkûru bana reddü teslim etmeyip

fuzuli ve bi gayr-i hak kendi umuruna sarfla istihlak ettikten sonra ben bedel-i mezkûr için vermiş olduğum 95 adet yüzlük mecrediye altınını mezbûr Osman bi'l-muvacehe ifade ve beyan eylediğimde ol dahi evvel celsede mezbûr Yusuf Ağa'ya sual eylediğinde ol dahi tasdik etmişti ba'de mezbûr Osman yerine ben muahharen malımdan 75 adet mecrediye altını verip ahar bir bedel bulup silk-i askeriye tahrîr ettirip ziyadesi olan 20 adet mecrediye altınını dahi mezbûr Osman'ın emri ile umur-ı hususuna harç ve sarf etmemle elhaleti hazihi mezbûr Yusuf Ağa'ya medfu'um olan 95 adet yüzlük mecrediye altını benim hakkım olmakla mar'üz-zikr 95 adet mecrediye altınının emsalini ba-tarik'il zaman mezbûr Yusuf Ağa'dan halen talep ederim diye dava ol dahi cevabında inkâr eder.

Fî 25 CA sene 1285

[Derkenar 1]

Fî 15 Ruz-ı Kasım sene 1280 (...?) beyan eylediği tarih idüğü

Müdde-i dava-i mezkûre (...?) beyan-ı havale şod.

Fî 6 S sene 1286

[Derkenar 2]

Beyan-ı havale şod.

(...?)

[Derkenar 3]

Molla Said ma" seyyid (şod).

Fî 3 Ra sene 1288

[Derkenar 4]

Hadema-i hazret-i asifeden Ethem Efendi

Varak No:77-78a

Hüküm No:1

Hüküm Tarihi: Fî 3 Rebîul'ahir Sene 1286 (13 Haziran 1869)

Konusu: *İskenderiye’de sakin Mehmet Ağa’nın veraseti ve emval ve eşyalarına dair.*

İskenderiye’de sakin iken Fî 6 B sene 1279 günü vefat eden tüccardan El-hac Mehmet Ağa bin Yusuf bin Abdurrahman’ın veraseti.

Zevce: Zeynep Hanım binti Mehmet Garip

Ümm: Azize Hanım binti El-hac Hasan (Ümm-i mezbûr Azize fevt)

İbn-i kebir: El-hac Yusuf

İbn-i kebir: Mustafa

Bint-i kebir: Hatice

Binti sağıre: Fatıma

Ümm-i mezbûr: Azize fevt

İbn-i kebir: El-hac Hüseyin Ağa

Binti kebir: Hanife Hanım

Ba'de'l-inhisar vereseden zevce-i mezbûre Zeynep Hanım sağıre-i mezbûreye liecli'd-dava kıbel-i şerden vasi nasb olduğundan mezbûre tarafından müseccilen vekili El-hac Hafız Mehmet Efendi zevci Ahmet Ağa hazır olduğu halde *M* mezbûr El-hac Hüseyin Ağa muvâcehesinde müteveffa-i evvel-i mezbûr hayatında ber vech-i ati tevarih-i muhtelifede ahire bey` ve semeni kabz ve kendiyeye teslim etmek üzere İskenderiye'den mezbûr El-hac Hüseyin Ağaya irsal eylediği.

Pirinç Sünbül 500	Günlük ferde 17	Karanfil ferde 5	Tarçın ferde 5
Ceviz sandık 2	Zumak arabi ferde 18	Pirinç sünbül 100	Hasır demet 18
Pirinç sünbül 118	Hasır demet 12	Pirinç sünbül 64	Pirinç sünbül 50
Pirinç sünbül 438	- ferde 15	Kına çuval 5	Kahve ferde 2
Hasır demet 12	Hasır demet 16	Kahve ferde 90	Pirinç sünbül 28
Pirinç sünbül 263	Hasır demet 10	Pirinç sünbül 268	Karanfil ferde 37
Zumak arabi ferde 18	Pirinç 60	Karanfil ferde 5	Günlük ferde 5
Habe'l-mülk ferde	Sim elhut (?) ferde	Hasır demet	Kahve ferde

2	8	7	25
Deri ferde 4	Hasır demet 4		

Erzak-ı mezkûreyi mezbûr El-hac Hüseyin Ağa bi'l-vekale ahire bey' edip semeninden makbuzunu müteveffa-i mezbûre irsal etmeyip kendi umuruna harç ve sarf etmekle ma'rifet-i şer'le hesabı bi reddiye müvekkilem zevce-i mezbûre ile sağire-i mezbûrenin hisse-i irsiye-i şer'iyyelerine isabet edeni mezbûr El-hac Hüseyin Ağadan talep ederim diye bi'l-vekale dava mezbûr El-hac Hüseyin Ağa cevabında bilcümle resülmal müteveffa-i evvel mezbûr El-hac Mehmet Ağa ile mezbûr El-hac Yusuf'un münasafata malları olup İskenderiye'den Deraliye'ye irsal olunan emvali ben bey' etmek ve Deraliye'den İskenderiye'ye irsal eylediğim emvali müteveffa-i mezbûr El-hac Mehmet Ağa ile mezbûr El-hac Yusuf bey' etmek ve faide-i hasıla bünyemizde üç hisse itibariyle bir hissesi amelim (amlem) mukabelesinde benim ve bir hisse müteveffa-i mezbûrun ve bir hissesi mezbûr El-hac Yusuf'un olmak üzere İskenderiye'ye Fî 23 B sene 1278 akd-i şirket edip müteveffa-i mezbûr El-hac Mehmet Ağa ile mezbûr El-hac Yusuf İskenderiye'den bana ba-defter-i müfredat 5.049.578 kuruşluk mal irsal edip ben dahi ba'de'l-bey' semeni olan 552.266 kuruşu nakden ve gerek mal olarak yedimde olan müfredat defteri mantukunca müteveffa-i mezbûr El-hac Mehmet Ağa ile mezbûr El-hac Yusuf'a irsal edip baki 2687 kuruş 15 pare benim matlubum kalıp müteveffa-i mezbûr hayatında yedimde olan Fî 7 B sene 1279 günü tarihiyle muverriha ve ol tarihte İskenderiye naibi bulunan Abdurrahman Elceravi (?) Efendinin imza ve hatmini haviye işbu bir kıta hüccet-i şer'iyye natıka ol dahi üzere kızı sağire-i mezbûrenin tesviye-i umuruna li ebeveyn er kardeşi El-hac Yusuf'u

Varak No:78b

Dahi muhtar nasb ve tayin edip müteveffa-i mezbûrun vefatından sonra zevce-i müddeiye-i mezbûre dahi semen hisse-i irsiyesini kabza ve makbuzunu kendiyeye teslimi tarafından mezbûr El-hac Yusuf'u kabulüne mekarin vekil nasb ve tayin edip ba'de mezbûr El-hac Yusuf Deraliye'ye gelip şirket-i mezkûrenin hesabını Fî 13 R sene 1280 günü İstanbul'da Asmaaltında mağazada yedimde olan bir kıta mümzi ve mahtum defter-i natık olduğu üzere benimle lede'l-ru'iyeye 47.216 kuruş 30 para faide hâsıl olup faide-i mezkûreyi islasen bünyemizde bi't-taksim müteveffa-i mezbûr El-hac Mehmet Ağa ile mezbûr El-hac Yusuf'un hissesine isabet eden cem'en 31.477 kurul 34 pareyi hemen

muhtar-ı mezbûra teslim edip ol dahi ahz u kabz defter-i mezkûrun zeylini temhir edip tarih-i hesab-ı mezkûr ile muverrah işbu bir kıta senedi yedime ita etmiştir. Müdde-i vekîl-i mezbûr dahi mezbûr El-hac Hüseyin Ağanın müddealarını inkâr eder.

Fî 6 ZA sene 1285

[Derkenar 1]

Karagöz Mehmet Ağa

[Derkenar 2]

Fetvahaneye-i celileye havale şod Fî 23 Z sene 1285

[Derkenar 3]

Fetvahaneden lede'l-istinza vasi-i muhtarın mekrun-ı sıhhat olduğu tahakkuk eylediği halde aher vasi nasb lüzum olmadığı ve zevce hakkında hisse-i irsiyesini kabza vekîl edip etmediğini müvekkilesi zevce-i merkumeden sual etmek üzere vekîl-i mezbûr tefhim olunduğu Fî 26 sene 1286

[Derkenar 4]

Müvekkile-i merkume tevkilini inkâr etmekle vaka mezbûr El-hac Hüseyin Ağa beyane havale şod Fî 3 R Sene 1286

Varak No: 78

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 3 Rebi'ül Evvel sene 1286 (13 Haziran 1869)

Konusu: Üsküp'de sakin Sebzeçi Ahmed Ağa'nın gayrimenkul alım satımına dair.

Anadolu'da Ürgüp kasabası mahallatından Dere Mahallesi ahalisinden sahib-i arzuhal Sebzeçi Ahmet Ağa bin El-hac Velieddin M kasaba-i mezkûr mahallatından Esilli (?) mahallesi ahalisinden manav Ali Ağa bin Ahmet muvâcehesinde kasaba-i mezkûr haricinde Ağıl nam mahalde kâin bir taraftan Koltukçu oğlu Ahmet bağı ve bir taraftan Arap Ali bağı ve tarafeyni dağ ile mahdut dört dönüm miktarı bir kıta mülk bağı mezbûr Ali Ağanın müstakilen yedinde mülkü iken mezbûr Ali Ağa bağı mahdut-ı mezkûru Fî

23 R sene 1282 günü şurut-ı müfside ve mevaziden ari bey'-i bat-ı sahih-i şer' ile bana 6.000 kuruşa bey ve temlik ve teslim ve yedime bir kıta memhur sened ita eylediğinde ben dahi ber vechi muharrer işтира olunmak ve teslim ve kabz ve kabul ve semeni olan meblağ-ı merkum 6.000 kuruşu kendiye def'a ve teslim eylediği ol dahi yedimden tamamen ahz u kabz edip ol vechle bağ-ı mahdut-ı mezkûr şer'en mülküm olmuş iken bali`-i mezbûr Ali Ağa bi gayr-i hak müdahaleden hali olmakla müdahale-i def'asıyla men' ve def' olunmak muradımdır diye dava ettik de ol dahi cevabında muharrer bey'ini ve semen-i mezkûri kabzını ikrarı ve müdahale etmekle taahhüt etmişti.

Fî selh R sene 1285

[Derkenar 1]

Mahallinde terakim havale şod Fî selh r sene 1286

[Derkenar 2]

Tophaneli Mehmet çavuş

[Derkenar 3]

Muharrer şod

Mezbûr Ali Ağanın zevcesi Fatma hatun binti Ahmet *M* mezbûr Ahmet Ağa muvâcehesinde zevce-i mezbûr Ali Ağa hazır olduğu halde zevcem hazır-ı mezbûr Ali Ağa malik olduğu bağ-ı mahdut-ı mezkûru Fî C sene 1275 günü babamdan mevrus olan 10.000 kuruşluk malımı ahz-ı istihlak eylediğinden bana deyni olan meblağ-ı mezkûr 10.000 kuruşa takasen bana menzilimde bey' edip ol vechle bağ-ı mahdut-ı mezkûr ol tarihten beri şer'en benim mülkümdür bey'i sani mezkûr şer'an sahih değildir diye zevce-i hazır-ı mezbûrun tasdiğiyle dava ol dahi cevabında hazır-ı mezbûr Ali Ağa malik olduğu bağ-ı mezkûru zevcesi mezbûre dahi hazıra olduğu halde ber mantuk-ı sened bana bey' ve temlik ve teslim edip ve zevce-i müddeiye-i mezbûre dahi benim alakam yoktur zevcemdir demişti diye inkârına mekarin def'a tasaddi eder.

Fî 5 N sene 1285

[Derkenar 1]

Meclis-i hazır oldur ki

[Derkenar 2]

Ve uh-ı mezbûr vaka mezkûruyla binaen havale şod.

[Derkenar 3]

Mahallinde terakime havale şod.

Fî 3 R sene 1286

Varak No: 78c

Hüküm No: 3

Hüküm Tarihi: Fî 9 Zilka'de sene 1285 (21 Şubat 1869)

Konusu: *Samsun'da sakin Hazinedarzâde Abdullah Paşa kızı Naile Hanım'ın boşanması üzerine zevcesi Mehmet Ağa'dan talak-mehir davasına dair.*

Sahibe-i arzuhal Naile Hanım binti el-merhum Hazinedarzâde Abdullah Paşa bin Süleyman Paşa *M* zevc-i sabıkı Samsun ahalisinden Mehmet Ağa bin Hasan muvâcehesinde mezbûr Mehmet Ağa 10.000 kuruş mehr-i müeccel ve 10.001 kuruş mehr-i muaccel tesmiyeleriyle zevc-i dahlim iken Fî 15 Ramazan sene 1279 günü beyen tatlik etmekle mezbûrun zimmetinde münferid ve ma'kud-ı aleyh mehreyn-i mezkûreyni olan 20.001 kuruşu mezbûr Mehmet Ağadan halen talep ederim diye dava ettik de ol dahi cevabında müddeiye-i mezbûrenin ber vech-i tahrîr takrir-i meşruhatı ikrar ve tasdik edip lakin ben mehr-i müaccel-i mezkûr 10.000 kuruşu kardeşim gaib-i ani'l-meclis Yusuf Efendi yediyle İstanbul'da Kosko'da Reşid Paşa merhumun divitdarı Mehmet Ağa'nın konağında müddeiye-i muma ileyha Naile Hanım ile validesi Talbaz Hanıma malımdan tamamen def'a teslim edip ma'ada mehr-i müeccel-i mezkûr olan 10.001 kuruş ile nafaka-i iddeti ma'lumu üzerine müennesi sekinası kendi üzerine olmak üzere yedimde olup Fî 5 Ramazan sene 1279 günü tarihiyle muverriha Samsun mahkemesinden verilen işbu bir kıta ceht-i şeriyye mantukunca benimle muhalla-i sahihe-i şeriyye ile hal' olduğumda ben dahi hal-i mezkûru kabul etmemle hukuk-ı zevciyete (...?) davadan benim zimmeti kabulümü havi ibrad-ı iskat etmiştir diye inkar-ı mekarin def' eder.

Fî 9 ZA sene 1285

[Derkenar]

Hanım-ı muma ileyha tarafından husus-ı ati'l-beyanda vekil-i müseccil-i şer'isi hidema-i asafiyeden El-hac İbrahim Ethem Ağa bin Halil nasb şod.

Fî 4 L sene 1287

Varak No: 79a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 9 Zilka'de sene 1285 (21 Şubat 1869)

Konusu: *Samsun'da sakin Naile Hanım'ın Mehmet Ağa'dan boşanmasının ardından açılan alacak davasına dair.*

Muma ileyha Naile Hanım M mezbûr Mehmet Ağa muvâcehesinde mezbûr Mehmet Ağa ile mukaddema zevciyet-i beynimiz kaime iken pederim müteveffa-i müşarü'l-ileyhden mevrus Samsun kazasında vak'i ba defter-i müfredat zikr-i ati emlakinden mezbûr Mehmet Ağanın emr-i tevkilimle müstecirlerinden bi'l-vekale makbuzu olan

Kuruş

4933 1267 senesi ila gaye 1270 yalı han hissesinden

1567.5 1267 senesi ila 1271 Yıldız Hamamı icaresinden

822 + 1268 senesi ila 1272 büyük bağın hisse icaresinden

7824

150 1267 senesi ila 1274 Kayakum kahve icaresinden hisse

489 1265 senesi ila gaye 12 67 çeharşenbe de dekakin icaresinden hisse

607 1268 senesi ila gaye 1272 çeharşenbe de dekakin icaresinden hisse

418 + 1273 senesi ila gaye 1274 çeharşenbe de dekakin icaresinden hisse

9488

254 1269 senesi ila gaye 1275 Ünye'de Unkayalı icaresinden hisse

132.5 1272 senesi ila gaye 1273 Ordu'da kahve icaresinden hisse

144.5 1279 senesi ila gaye 1272 Karadağ çakı icaresinden hisse

+ 63.5 1262 senesi zeytin bahçesi icaresinden hisse

10082.5

	402.5 değirmen hasılatından hisse	
	149 değirmen hasılatından hisse	
—	+ 49 değirmen bahçelerinden hisse	
	10683	
	2120 üç bab müstakilen demirci dükkannı hasılatından	
	2806 büyük bağdan fūruht olunan arsa bahasından hisse	
—	+2281.5 bağ-ı mekzurden ma'ada fūruht olunan aka bahasından	
	18890.5	
	1810.5 on bir hisse itibariyle sarrafın makbuzundan hisse	
	1595 cümle verese malından olup sarrafın makbuzundan hisse	
	9722 haric-i defter-i kassam olup bir def'a ma'rifet-i şer'ile taksim olunan hisse	
—	+4865 sarrafın makbuz olan kendisinden hisse	
	36888	
	9850 Ali Efendi ve İbrahim Ağa ve Müftü Efendinin makbuzu olan kendisinden	
—	102545 Ber vech-i hisse name nakden makbuzu	
	149283	
—	294 1272 senesi yalı hane hissesinden ziyade makbuzu olup red eylediği	
	148989	
	Nakl-i yekün	
	148989	
—	- 158.5 1274 Yalı han hissesinden ziyade makbuz	
	148830.5	
—	- 198 1275 senesi yalı han hasılatından ziyade makbuzu	
	148638.5	
—	- 4835 altı sene de memurlarına maaş	
	143798.5	
	68070.5 Balası müfredatlı bir kıta ilmuhaber mucibince teslimat	
	75728	

Meblağ-ı baki-i mezkûr yetmiş beş bin yedi yüz yirmi sekiz kuruş mezbûr Mehmet Ağa müstecirlerimizden bi'l-vekale tamamen ba'de'l-kabz bana vermeyip fuzulu ve tabiri hak kendi umuruna sarfa istihlak etmekle meblağ-ı mezkûr 75728 kuruşu mezbûr Mehmet Ağa'dan zamanen hala talep ederim diye dava ol dahi cevabında inkarından

ma'da S günü tarihiyle müverrah salı günü huzur-ı hazret-i (...?) mürafa'dan verilen işbu bir kıta ilam-ı şer'i mucebince def'a tasaddi eder ol dahi mazmun ilamı inkar eder.

Fî 9 Zilka'de sene 1285

[Derkenar]

Fetvahaneye havale şod.

Fî 11 M sene 1286

Varak No: 79-80b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 14 Muharrem sene 1286 (26 Nisan 1869)

Konusu: *Üsküdar'da sakin gayrimüslim birkaç şahısın kaldırım inşaasına dair.*

Sahib-i arzuhal medine-i Üsküdar'da Selami mahallesinde mütemekkin tebaa-i Devlet-i Aliyyenin Latin taifesinden Taşçı Nikola veled-i Yavin M derun-ı arzuhalde ismi mestur Hacı Mardirus veled-i Mariyoris muvâcehesinde merkumun yedinde olan Fî 27 M sene 1285 günü tarihiyle muverrah bir kıta ilam-ı şer'iyyede zikr ve beyan olunduğu üzere merkum Hacı Mardirus medine-i mezkûreye tabi Kasıklı karyesi çeşmesinden Çamlıca kebirde kâin kasr-ı Hümâyun kapısına varınca tarik-i caddeye müceddeden kaldırım taşları faraşla şose tabir olunur kaldırım inşa etmek üzere memur bulunduğundan merkum hacı Mardirus Fî gurre S sene 1280 medine-i merkumede gaib-i ani'l-meclis sarraf Beyleroğlu Agobun menziline bana hitab edip sen ser amele olarak zikr olunan kaldırımı alet-i lazıme ve amele tedarikiyle inşa ile ücreti ve alet-i lazıme semenini malından eshabını ver ben dahi ceste ceste sana malımdan veririm diye bana emr edip ben dahi merkum hacı Mardirusun beşer rücu' emriyle amele ve alet-i lazıme tedarikiyle kırk iki haftada mezkûr kaldırımı inşa ettirip ba'de

Varak no:80

Hesabı Fî 5 M sene 1282 günü merkum Hacı Maridus ile Lede'l-ruye ücret-i amele 95.337 kuruşa ve esnam alet-i lazıme 42.041 kuruşa baliğ olup meblağayn-i mezkûreye'n cem'en 133.178 kuruşun 81.079 kuruşunu merkum Hacı Maridustan ceste ceste ahz u kabz ile eshab-ı matlube verip bakisi olan 52.099 kuruşu gerçi ben malımdan eshab-ı matlube kibel'il eda müracaat ve avam-ı meşru' olmadığı bana tefhim olunmuştu

elhaleti hazihi meblağ merkum 52.099 kuruşu iş başları hazır olduğu halde işbu sened-i ruz-ı Kasımın 4 gününden Fî (...?) sene 1285 gününe değin eshabına tamamen eda ve ifa etmemle meblağı merkum 52.099 kuruş merkum Hacı Maridusdan müraca' hala talep ederim diye dava ol dahi cevabında ben komisyon ma'rifetiyle husus-ı mezkûre me'mur olup bana komisyon canibinden akçe verildikçe ben dahi ceste ceste cem'en 122.000 kuruş müddeaya-yi merkuma verip ol dahi yedinden ahz u kabz ile mezkûr kaldırımı memurları ma'rifetiyle inşa etmiştir maada emirini inkar eder ve müddeaya-yi merkum dahi meblağı mezkûr 8.115 kuruş kabz ile sarf eyledim der maada 40.920 kuruş kabzını inkar eder.

Fî 11 ZA sene 1285

[Derkenar1]

12 Divitdar Hasan Efendi

[Derkenar 2]

Merkum Nikola tarafından husus-ı mezkûre de talep (...?) ve ahz u kabz ve led'el (...?) sah ve ibraya İlyas Bey bin Osman'ı vekil nasb etmiştir.

Fî 14 M sene 1286

[Derkenar 3]

Müddeinin mesarif

Kuruş

133178

122000 +

11178

İnkâr-ı müdde-i aleyhin teslimat dediği

Müdde-i aleyhin teslimat

122000

181079.5

40960.5

[Derkenar 4]

Müdde-i merkum beyan-ı havale şod.

Fî 11 M sene 1289

[Derkenar 5]

Müddeinin ikame eylediği şahitleri eda-i şehadet edemeyip ahir şahid ikamesine havale.

Fî 6 S sene 1286

[Derkenar 6]

Evvela müdde-i müvekkil merkum müddeasını Anadolu hisarında mukim ahkâm-ı adliye evrak müdürü muavini Mazhar Bey'in konağında sakin bar kazalı bahçıvan kısa boylu sarı bıyıklı Süleyman bin Hasan bin Süleyman molla kör inde Seydi Bey mahallesinde sakin bahçıvan esnafı kethüdası orta boylu sarı bıyıklı İbrahim Ağa bin Halil bin Hüseyin şahadetleriyle ispat edip tezkiyeye havale şod.

[Derkenar 7]

Vaka-i merkum def'a esasen arz olup taleb-i (...?) her 40.920 kuruşa hükm.

Fî gurru 2 sene 1286

Varak No: 80c

Hüküm No: 3

Hüküm Tarihi: Fî 19 Zilhicce sene 1285 (2 Nisan 1869)

Konusu: Cariye ve hürlük davası

Kabail-i Çerakesenin Şabiyi kabilesinden Sahibe-i arzuhal uzunca boylu ela gözlü ve Hınal binti Dabızhac M kendiye refika olmak üzere vazı' yed olan asakiri şahane birinci orduyu Hümâyun hassa beşinci alayının üçüncü taburu binbaşısı Ahmet Ağa bin Ali muvâcehesinde diyar-ı Çerkes de Nevaci nam mahal ahalisinden her asl olan merkum Dabızhacek feraşetten hâsıla ve zevcesi Hacı han binti Edişa Sekandan mütevellide hurretül asl olup bana ebveynim mezbûran asılarak tari olmuş değil iken gaib an'il beled Laz Mustafa nam-ı kimesne beni diyarı Çerkesden 4 sene mukaddem ber takrib-i ahz ve Deraliye'ye getirip Şakir Efendiye ol dahi Habibe Hanım yediyle işbu Hazır-ı bil meclis

Astarcı El-hac Mustafa Ağa bin Süleyman semen-i ma'lum ve makbuza bey' ve temlik ve teslim ol dahi iştır ve kabz ettikten sonra hazır-ı mezbûr dahi işbu muma ileyh Ahmet Ağaya bey' ve teslim eylediğinde ol dahi iştır ve teslim ve kabz ve kabul ve halen vaz'-ı yed etmekle kasr-ı yedine vesilem tahliye olunmak muradıdır diye dava ettik de ol dahi cevabında ben müddeiye-i mezbûreyi hazır-ı mezbûr El-hac Mustafa Ağadan Fî 5 Z sene 1285 günü 678 kuruşa iştır ve kabz etmemle şer'en mülkündür deyip hazır-ı mezbûrun tasdikiyle müddeiye-i mezbûrenin hürriyet-i amiliyye müddeasını inkâr eder.

Fî 19 Z sene 1285

[Derkenar 1]

13. Çerçili İsmail Ağa ilamı tahrîr şod.

[Derkenar 2]

Müddeiye-i mezbûre esasen izhar-ı (...?) talebiyle muma ileyhe verip (...?) tenbih olundu.

Varak No: 80d

Hüküm No: 4

Hüküm Tarihi: Fî 3 sene 1286 (?)

Konusu: *Erzincan'da sakin Benirci oğlu Kirgor'un veraseti ve taksimine dair.*

Anadolu'da Erzincan kazasında Eğrik karyesi ahalisinden Sahib-i arzuhal-i bargir mallarından Ali Ağa Mustafa M kaza-i mezkûr ahalisinden Bağcı Avadis veled-i Esteban tarafından husus-ı ati'il beyan vekîl-i müseccil-i şeriyyesi komisyonca Benirci oğlu Kirgor veled-i Artin muvâcehesinde liebbeyn erkardaşım olup veraseti benimle sağire kızları Fatma ve Gülizara münhasıra olduğu halde işbu tarih den altı sene mukaddem vefat eden Hüseyin Ağanın müvekkil-i merkum Avadis zimmetinde deyni olan 1200 kuruş mukabelesinde karındaşım mezbûrun zevcesi olup kendinden mukaddem vefat eden Zahide hatun binti Murtaza hayatında kendi malından mecmu' 1500 kuruş kıymetli bir süvayi ve bir Atlas heybe ve bir çift sim kul bağını işbu tarihten yedi sene mukaddem merkume Zahide vaz' ve teslim edip rehan-ı mezkûrun elyevm merkumun yedinde olup işbu mezkûreden ma'ada benim kendi malım olup karındaşım müteveffa-i mezbûrun

yedine emanete bırakmış olduğum mecmu' üçer bin kuruştan cem'en 6.000 kuruş kıymetli siyah ve biri duru iki re's esteri karındaşım merkumun fevtinden sonra müvekkili merkum Avadis fuzuli bi gayr-i hak ahz u kabz etmekle ve benim olan meblağı mezkûr 1200 kuruş yedinden ahz u kabz bir de eşya-i muharrer-i merkume ile zikr olunan astarları bana teslim müvekkil-i merkum Avadise izafetle vekîli merkume tenbih olunmak muradımdır diye dava ol dahi cevabı müvekkilim merkum Avadisin müteveffa-i merkum Hüseyin Ağa zimmetinde ceht-i farzdan meblağı mezkûr 1200 kuruş elyevm alacak hakkı olup eşya-i mezkûreden ancak mezkûr ve heybeyi zevcesi mezbûre müvekkilim mezbûre rehin vaz' ve teslim edip elyevm mevcuttur deyip müdde-i mezbûrun ma'ada müddeasını inkâr eder.

Fî 18 R sene 1285

[Derkenar 1]

Müdde-i fakat astar davasıyla beyan-ı havele şod.

Fî 6 S sene 1286

[Derkenar 2]

Müdde-i mezbûr Ali dava-i mezkûresini isbattan aciz olup ancak mezkûr astarlar hususunda hissimi müvekkil-i merkume huzur hazret-i fetvahane talebiyle yemin verilmekle - men' olundu.

Fî 3 sene 1286

[Derkenar 3]

İlamı-ı tahrîri şod

[Derkenar 4]

Hasekisi Hurşid Ağa

Varak No: 81a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî gurre Rebîul'ahir sene 1286 (11-15 Temmuz 1869)

Konusu: *Üsküdar'da Halil Ağa'nın bağına Hasru Paşa'nın eşi olan Huriye Hanım'ın fuzuli yere zabt etmesine dair.*

Üsküdar da Selami mah ahalisinden Halil Ağa bin Abdi ve mahalle-i mezbûre imamı Eş-şeyh Ahmet Efendi bin Abdullah hidema-i şahane yüzbaşlarından mahrec Hüseyin Efendi bin Hasan ve Altunizâde mahallesi imamı Es-seyyid Ahmet Efendi bin Mehmet ve Mahalle-i mezkûre Muhtarı sanisi Abdurrahman Ağa bin Ömer ve Solak Sinan mahallesi ahalisinden Yorgani Abdullatif Ağa bin Mehmet den her biri M Üsküdar da Altunizâde mahallesinde sakine sadrı sabık Hasru Paşa halilesi Huriye Hanım binti Ali bin Abdullah'ın vekîl-i müseccil-i şeriyyesi Raşid Efendi bin Abdullah muvâcehesinde Üsküdar da Çamlıca Sağır caddesinde yağlıkçı ayazması karşısında vaka' işbu bir kıta harita da gösterildiği vechle serbi'an 197 zira' mahal-i min'el kadim Namazgah mahallesi olup ahali-i Üsküdar'a mahsus olmakla kimesnenin tasarrufunda olmadığından ve mahal-i mezkûre de ahali-i Üsküdardan ol (evvel) mahal de bulunanlar eda-i salavat-ı mefuze ide gelirler iken bu esnada müvekkile-i muma ileyha Huriye Hanım mahal-i mezkûru ta'bir-i hal zabta ve malik olduğu bağına ilave ve ilhak ederek fuzuli zabt ve vaz' yed eder olmakla mahal-i mezkûr den kal-ı evvel Namazgah olmak üzere keyf-i yedini müvekkile-i muma ileyha'ya izafetle vekîl-i muma ileyhe tenbih olunmak muradımızdır diye dava ol dahi cevabında mahal-i mezkûr eshab-ı hayrattan merhum İvaz Fakih vakfı arazisinden olarak yedimiz de olan Fî 21 M sene 1238 tarihiyle muverrah vakf-ı mezkûr mütevellilerinin mühürleriyle memhur işbu bir kıta müteveli temessükü (...?) mahal-i mezkûr kahve sefası olarak şehriye yarım akçe icare ile Mustafa bin Osman'ın bilicareteyn müstakilen taht-ı tasarrufunda iken Fî gurre M sene 1241 tarihiyle Şerife Saide hatun binti Mustafa'ya bera-i müteveli ferağ olup ol dahi ba'del tevfiz tasarrufunda iken fevt olup mutasarrıf olduğu mahal-i mezkûr (...?) Es-seyyid Hasan Fahir Efendi ve Es-seyyid Hüseyin Hamid Efendi ve Es-seyd İsmail Şemsettin Efendiye islasen aviyen ba'del intikal mezbûrdan mahal-i mezkûru Hatice Hanım binti Mehmet ile Mehmet Salih bin Salih Fî 12 M sene 1243 günü bera-i müteveli katiyyen ve münasıkata ba'de'l ferağ mezbûran dahi mutasarrıf oldukları mahai-i mezkûru Fî 27 S sene 1247 günü Es-seyyid Mehmet Şakir bin El-hac Ahmet'e ol dahi mahal-i mezkûru Fî 21 ZA sene 1261 günü Hacegan divan-ı Hümâyundan Rumeli Zurnal(jurnal) mümeyyizi Es-seyyid Hilmi Efendi

bin Mustafa Efendiye vera-i mütevellî ferağ ve tevfiz edip ol dahi ba'de'l tevFîz ve'l kabul mezbûr Es-seyyid İsmail Hilmi Efendi

Dahi fevt olup mahal-i mezkûr kızı Şerife Atitallah(?) Hanıma intikal edip muma ileyh Atitallah Hanım dahi bila veled fevt olup mahal-i mezkûr-u mahlûl olduktan sonra yedinde olan Fî 24 B sene 1283 tarihiyle muhakeme-i teftişinden verilen işbu bir kıta ilam-ı şer'i mucebince 1.000 kuruş muaccele ile mahlûlünden müvekkilem muma ileyha Huriye Hanım İsti'car edip ol vechle yeri müvekkilem muma ileyhanın tasarrufunda muttasıl olan bağ-ı mezkûrun müştemilatından olarak bağ mezkûrun gürüm ve işcarı dahi mülk olduğu halde muma ileyh Es-seyyid İsmail Hilmi Efendinin vefatıyla verese-i münhasırası olan zevcesi şerife Zübeyde Ziba Hanım ve kerimesi Muma ileyha Atitallah Hanım mürus olduktan sonra müvekkilem muma ileyha Huriye Hanım bağ-ı mezkûru dahi Fî Z 19 sene 1282 günü 75.000 kuruş semen-i medfu' ve makbuzu verese-i muma ileyhimden ba-hüccet-i iştırâ ve kabz ve kabul etmekle ol vechle vaz'ı yed eder diye med'un-ı mezbûrenin ber vechi muharrer müddealarını inkâr eder.

Fî S 5 sene 1286

[Derkenar 1]

Necip (...?) Efendi

[Derkenar 2] 15 (...?) Üsküdarlı Mehmet Ağa

[Derkenar 3]

Keşfe giden Katibi Nuri Efendi

[Derkenar 4]

Fetvahaneye havale şod.

Fî 26 RA sene 1286

[Derkenar 5]

Ba irade-i hazret-i (...?) meclisi mebusan evkafı Hümâyün havale ve evrakı (...?) irsal şod.

Fî 17 R sene 1288

[Derkenar 6]

Hattı Namazgâh mahalli ahir mahal olmak üzere Fî 131 sene 1283 günü tarihiyle mahkeme-i teftişden verilen işbu bir kıta ilamı dahi muma ileyh Raşid Efendi ibraz eder ahal-i merkumun mazmun ilamı inkâr eder.

Fî 5 S sene 1286

[Derkenar 7]

Tetkikat-ı Şer'iyeye havale olunmuştur.

Fî gurre R sene 1286

Varak No: 81-82b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 26 Rebi'ül Evvel sene 1286 (6 Temmuz 1869)

Konusu: *Şeyh'ülislam Es-sabık Ebu's Su'ud Efendi ve biraderi Ebu'n Nasır Efendi merhumların vakıflarına dair.*

Şeyh'ülislam Es-sabık Ebu's Su'ud Efendi ve biraderi Ebu'n Nasır Efendi merhumların vakıflarının ver vech-i ati bi'l meşrut tevliyetin iddia eden İskilip kazası ahalisinden Eş-şeyh Osman Efendi bin Eş-şeyh Hasan Hilmi M vakfı mezkûrun tevliyetine el-yevm ba-beratı âlişân mutasarrıf olan ma'rifet'üz zat Şerife Ayşe Es-sıdıka Hanım binti merhum İ sazâde Es-seyyid Mehmet Saadettin Efendi tarafından husus-u ati'l beyanda husumette vekîl-i müseccili şeriyyesi Eş-şeyh Mehmet Tahir Efendi bin Hasan muvâcehesinde müteveffa-i müşar'ül ileyh Ebu's Su'ud Efendinin sulbi oğlu Hasan çelebini sulbi oğlu Abdullah Çelebinin Sulbi oğlu Mustafa Çelebinin sulbi oğlu Ömer çelebini sulbi oğlu Şeyh Osman çelebini sulbi oğlu Şeyh Hasan çelebini sulbi oğlu olup vakfı müşar'ül ileyh ile biraderi Ebu'n Nasır Efendi ve mülhakatından Mehmet Sunullah Efendi ve Cafer Efendi

Varak No 82:

Vakfların tevliyetleri 1190 tarihinde batın-ı evvelde ıslah-ı evlad vakfından Lebase hatun uhdesinde iken fevt olup mahlulunden 1247 tarihinde ekber ve ıslah ve rüşd ve akraba-i vakıftan müşar'ül ileyh Ebu's Su'ud Efendinin biraderzâdesi Eş-şeyh Muhyiddin

evladından İskilip müftüsü Es-seyyid Ahmet Efendiye pederi Badatta bulunduğundan her nasılsa tevcihe alınıp fevt oldukda 1249 senesi şehr-i ramazan'ül mübareğın on yedinci günü müvekkile-i muma ileyhanın pederi icabetinden evvelin muma iley İ sazâde Es-seyyid Mehmet saadettin bin Es-seyyid Mehmet Selim takliben zabt ve üzerine tevcih ettirip 1 buçuk sene mukaddem muma ileyh Es-seyyit Mehmet Saadettin vakfının tevliyeti bu defa müvekkile-i muma ileyhanın üzerine tevcih olunup vaz-ı yed eder olmakla ve bundan akdem huzur-ı hazret-i fetva-i penah müvekkile-i muma ileyhaya tevcih olunmazdan mukaddem davaya kıyam ve isbat etmiş isem de henüz tevcih olunmadığından hısm-ı şeri' olmamıştım elhaleti hazihi müşar'ül ileyhim vakıflarının tevliyetleri müvekkile-i muma ileyhanın üzerinden ref' ve bana tevcih ve yedimde bir kıta berat-ı şerif-i âlişân ita buyrulmak muradımdır diye dava-i vekîl muma ileyh Eş-şeyh Tahir Efendi cevabında merhum müşar'ül ileyh Ebu's Su'ud Efendi vakfindan tevliyeti ala vech-i teammül-ü mutallaka evlad-ı evlad-ı evladiyete meşrut olup evkaf-ı saire-i mezkûre tevliyetleri müşar'ül ileyh Ebu's Su'ud Efendi vakfının tevliyetine mutasarrıf olanlara tevcih olana geldiği müteammil olup ve müvekkilem muma ileyhanın pederi muma ileyh Es-seyyit Mehmet Saadettin Efendi salef'ül beyan 1249 senesi ramazan'ül mübareğın on yedinci günü hasbe'l meşrut evlad-ı evlad-ı evlad vakf-ı müşaru'ül ileyhadan olunduğundan mutasarrıf iken Fî 26 CA sene 1284 günü vefatıyla müdde-i mezbûr ile Fî 7 N sene 1285 günü tarihiyle muverrah yedime verilen ilam-ı şer' mucebince ilam tevcihi ve yedine berat-ı şerif-i âlişân ita buyurulmakla ancak vaz-ı yed eder diye takrir eder ve salef'ül beyan Fî gurre S sene 1250 günü tarihiyle muverrah olan bir kıta atik-i ilam-ı şer'i ibraz ile müdde-i mezurun evda vakfindan olduğu bil vekale inkâr eder.

Fî 23 Muharrem sene 1286

[Derkenar 1]

(...?) Efendiye (...?) tevkil edilmiştir.

Fî 7 selh sene 1287

[Derkenar 2]

Emin-i mübaşiran Ahmet Ağa

[Derkenar 3]

Evrakıyla beraber meclis-i tetkikat-ı şer'iyeye havale şod.
Fî 19 Safer senene 1286

[Derkenar 4]

Vakfiye-i (...?) ilam-ı sabık tatbika havale şod.
Fî 26 RA sene 1286

[Derkenar 5]

Fetvahaneye havale şod olundu.
Fî 26 RA sene 1286

[Derkenar 6]

Led'l-istifta (...?) nefer kesan idar-ı şehadet-i şeriyye edip ba mesnun sırr'en
tezkiye olunmakla alenen tezkiyeye havale olunan.
Fî 22 selh sene 1286

[Derkenar 7]

Meclis-i tedkikat-ı şeriyye'ye havale şod.
Fî 29 selh sene 1286

[Derkenar 8]

Meclis-i mezkûre de evrakı ba'del talik evrakıyla tarafeyn-i fetvahaneye havale
şod.
Fî selh 28 sene

[Derkenar 9]

Muma ileyh Vahdeti Efendi vefat etmekle birine birader (...?) devlet
mülazımlarından Tevfik Bey bin Hüseyin Efendi diye Ebu's Su'ud vakfında ve Cabı
Mehmet Tahir -Üzümcü Şeyh Muhyiddin vakfında hizmet-i der cevaba ceride kör
Süleyman ile ba'del tefviz kuruçesme salhane de ata molla vekîl eylemiştir.
Fî 20 selh sene 1288

Varak No: 83a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 4 Rebi'ül Evvel sene 1286(14 Haziran 1869)

Konusu: Mustafa İmad vakfının tevliyeti davası.

İstanbul da Süleymaniye cami' şerifi kurbunda Muslihiddin mahallesinde sakine Şerife Ayşetüz Sıdıka Hanım binti el merhum İ sazâde Es-seyyit Mehmet Saadettin Efendi tarafından husus-ı ati'il beyanda talep ve dava-i ahz u kabz vekîl-i müseccili şerisi Cabı Eş-şeyh Mehmet Tahir Efendi bin Hasan M Anadolu da İskilip Kazasında Meydan mahallesinde sakin olup el-yevm İstanbul'da Fıncancılar hanında misafireten mukim derun-ı arzuhalde mezkûr'ül-ism Eş-şeyh Osman Efendi bin Eş-şeyh Hasan muvâcehesinde el-yevm kasaba-i mezkûrede medfun Eş-şeyh Muhyiddin Yavesi ibn'ül merhum Mustafa İmad vakfının tevliyeti mutallaka-i evladiyeti evlad-ı evladiyete meşrut olup ve evlad-ı evladiyete teammül-ü kadimi vechle tevcih ola gelip ve müvekkilem muma ileyha dahi evlad-ı vakf-ı muma ileyh den olup ve vakf-ı muma ileyh in oğlu Şeyh'ülislam Es-sabık Ebu's Su'ud Efendi merhumun vakfının tevliyeti dahi el-yevm müvekkilem muma ileyhanın ba-berat-ı âlişân uhdesinde olmakla muma ileyh Şeyh Muhyiddin Yavesi vakfının tevliyetinin sülüs muma ileyh el-şeyh Osman Efendi ber takrip kendi üzerine tevcih ettirip ve sülüsâtını dahi bundan akdem vefat eden Ahmet Efendi hayatında Ebu Bekir Efendi ile ma'an hilaf-ı vaka inha ile üzerlerine tevcih ettirip vefatlarıyla sülüsât hisse-i tevliyet-i el-yevm kimesne uhdesine tevcih olunmayıp yedimde olan Fî 22 S sene 1250 tarihiyle ve ol tarih de sudur ve Alayı (valayı) Rumeli Es-seyyid Mehmet Zeynelabidin Efendi merhumun himmetiyle mahdum işbu bir kıta ilam-ı şer-i natık olduğu üzere müvekkilem evladiyet ve meşrutiyet üzere müşar'ülileyh Ebu's Su'ud Efendi ve Şeyh'ül İslam Es-sabık Sunullah Efendi ve merhum Cafer Efendi ve Anadolu da mezkûr İskilip'de vak'a merhum Ebu'n Nasır Efendi vakıflarının mütevellisi iken müdde-i muma ileyh in pederi mezbûr Hasan Ağa akrabalar Vakfın Müşar'ül ileyhinden olduğunu ol tarih de huzur-ı şer de ikrar dahi etmiş olduğu ve muma ileyh Eş-şeyh Muhyiddin Yavesi vakfı tevliyeti ile muma ileyh Ebu's Suud Efendinin biraderi Ebu'n Nasır Efendi ile cafer Efendi ve Sunullah Efendinin vakıflarının tevliyetleri muma ileyh Ebu's Su'ud Efendi vakfının tevliyetine mutasarrıf-ı evvelinde min'el kadim tevcih oluna gelmiş idüğü cihetiyle sülüs-ü tevliyet-i mezkûreden kasr-ı

yedine muma ileyh tenbih olunmak ve hisse-i mezkûrenin müvekkilem muma ileyh uhdesine tevcih buyurulması muradımdır diye bil-vekale dava ettik de ol dahi cevabı da muma ileyh şeyh Muhyiddin Yavesi vakfının tevliyeti ve gillesi (?) yedimde olan Fî gurre CA sene 1906 tarihiyle muverrah bir kıta -8- vakfiye sureti natık olduğu üzere hayatta oldukça nefesine ve ba'de batın-ı evvel de ne derece de müsavi enba-i enba-i enbaisinin ıslahına meşrut olup ve benimle el-yevm kasaba-i mezkûre de sakin Ebubekir Efendi ve bundan bir buçuk sene mukaddem vefat eden Eş-Şeyh Ahmet Efendiden her birimiz batın-ı evvel de evladı vakfin muma ileyh den olduğumuzdan yedimde olan Fî 8 Z sene 1283 günü tarihiyle muverrah bir kıta berat-ı âlişân mucébince üçümüze su'yen tevcih olunup ba'de mezbûr Eş-şeyh Ahmet Efendinin vefatıyla hissesi mezbûr Ebubekir Efendiye tevcihimi iktiza eder deyip müddeiye-i müvekkile-i muma ileyhanın evlad-ı vakıftan olduğunu inkar eder ve tarih-i berat-ı mezkûreye değin ceddim muma ileyh Eş-şeyh Muhyiddin Yavesi hazretlerinden biz ve tevliyet-i mezkûre batın-ı evvelde bulunan enba-i enba-i ebnasının ve rüşdü 4 kıta ferman-ı âli ve makam-ı (...?) üzere mutasarrıf ola gelmiş ve vakf-ı mezkûrun ber vech-i meşrut tevliyet cihetinin 3 rub' hissesi batın-ı evvel de evlad-ı vakıf dan mütevefıyun Mehmet ve Ahmet ve diğer Mehmet'in rub' hissesi yine batın-ı evvel de olan evlad-ı vakıftan Salih'in başka başka berat-ı alişân ile uhdelerinde iken fevtler ile mahlullerinden benimle müştereklerim mezbûrdan tevcih olunmuştur ve benim pederim 13 nefer kesân ile ve babam kezalik ve onun babası iki kıta vakfiye ile mutasarrıf olmuştur der diye takrir eder.

Fî 23 M Sene 1286

[Derkenar 1]

17: Mübaşir muma ileyh

[Derkenar 2]

Ve 8 ve 888 senesi Cemaziy'el evvel tarihiyle muverrah bir kıta

Varak No: 83

[Derkenar 3]

Bu husus da muma ileyh Tahir Efendiye tahrîr ve vekâlet vermiştir (etmiştir).

Fî 24 RA sene 1286

[Derkenar 4]

Evrakıyla beraber Meclis-i tedkikat-ı şeriyeye'ye havale şod.

Fî 19 Safer sene 1286

[Derkenar 5]

Ve muma ileyh Şeyh Osman Efendi 251 tarihiyle muverrah kayseriyye evkaf müdürünün harç muhasebesinden ibraz eder vesair muhasebeyi natık-ı deftere ilmü cet ibraz eder.

[Derkenar 6]

Fetvahaneye havale olundu.

Fî 26 ZA sene 1286

Varak No: 83a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 4 Rebi'ül Evvel sene 1286(14 Haziran 1869)

Konusu: *İzmir gümrükçüsü Es-sabık Raşid Efendi'nin veraseti - kassamı ve tereke paylaşımına dair.*

Medine-i Üsküdar da muzafa Kanlıcak karyesinde sakine iken bunda mukaddem vefat eden İzmir gümrükçüsü Es-sabık Raşid Efendi bin Abdullah'ın veraseti.

Zevce Esmâ Hanım

Zevce Fatna Hanım

İbni kebir Ali Şefiki Bey

İbni kebir Mehmet Arif Bey

İbni kebir Ahmet Asım Bey

İbni kebir Ahmet Asım Bey

İbni kebir Mehmet Emin Bey

Binti kebir Vesile Hanım

Binti kebir Nesibe Hanım

Binti kebir Cemile Hanım

Binti kebire Fatma Hanım

Ba'del inhisar vereseden muma ileyh Ali Şefiki Bey ve Mehmet Arif Bey ve Ahmet Asım Bey taraflarından husus-ı atı'l beyan da taleb ve dava-i ahz u kabz ve lede'l iktiza sulh ve ibraya vekîl-i müseccili şerriyyeleri Eş-şeyh Mehmet Raşid Efendi bin Osman "muma ileyh " Mehmet Emin Bey tarafından husus-ı cai'iz zikir de vekîl-i müseccili şer'isi hırka-i saadet hidmesinden Abdullatif Efendi bin Velieddin muvâcehesinde müteveffa-i muma ileyh Mehmet Raşid Efendi hayatında Fî 12 S sene 1285 günü İstanbul da bab-ı zabtiye kurbunda vak'a konağında malından beheri yüz liralık olarak cem'en 15.000 liralık kıt'a konsilit kaimesini liecl'il hıfz oğlu müvekkil-i muma ileyh Mehmet Emin Bey yedine iddia ve teslim edip ol dahi ber vech-i muharrer istida' ve kabz edip muahharen müteveffa-i muma ileyh vefatından bir hafta mukaddem cümle evlad-ı hazır odluğu halde oğlu müvekîli muma ileyhe hitaben sana iddia ve teslim eylediğim 150 kıta kaimesini ortaya koyup beyne'l verese taksim edin deyip ol dahi ben asla olur deyip muahharen muma ileyh Mehmet Raşid Efendinin vefat ettiğinde müvekkili muma ileyh Mehmet Emin Bey zahire ihraç etmeyip kendisinden müvekkillerim muma ileyhim bil defaat menzil-i mezkûre talep eylediklerinde bir iki mah da (...?) - murad-ı vakt ederek beyne'l verese taksimden imtina' etmekle zikr olunan 1.500 liralık konsilit kaimesi mevcut ise a'yanından müstehlike ise misüllerinden müvekkilerim muma ileyhin hisse-i irsiyye-i şerriyyelerini bil vekale talep ederim diye dava ettik de vekîl-i muma ileyh dahi cevabında bil vekale inkar eder.

Fî 5 S sene 1286

[Derkenar 1]

Müdde-i vekîl muma ileyh isbat-ı beniyyeden izhar-ı (...?) edip merhum muma ileyhin mahfuz (...?) bakmak üzere emr olundu.

Fî 12 S sene 1286

[Derkenar 2]

Bezezistan da mahfuz olan müteveffa-i muma ileyh daireye (...?) buyurulmuştur.
Fî 19 Safer sene 1286

[Derkenar 3]

Müdde-i vekîl-i mezbûr müddeasını isbattan izhar acz edip taleb-i tahlif olmuş ise de müvekkil Paris de bulunduğundan mevkuf Ali yemin-i müvekkil men' şod.

Fî 4 RA sene 1286

Varak No: 83b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 4 Rebi'ül Evvel Sene 1286 (14 Haziran 1869)

Konusu: *Beyoğlu 'nda sakin gayrimüslim şahıslar arasındaki borç davasına dair.*

Beyoğlunda Hüseyin Ağa mahallesinde mütemekine teba-i Devlet-i Aliyyeden Malte binti Devrin M Ada-i kebir ahalisinden ve teba-i Devleti Aliyyenin Rum milletinden Kostaki veled-i Manuel muvâcehesinde merkumun yedinde olan Fî 13 B sene 1283 günü Kartal naibi Es-seyyid El-hac Halil Edib Efendinin bir kıta mübaya'a hücceti natıka olduğu üzere Ada-i kebir ve kapudan Çakumu caddesinde kâin müstakilaten taht-ı temlikinde bulunan malum'ul hudut serbiyyan? 1236 (...?) bir kıta müfrez mülk arsamı naib muma ileyh huzurunda merkum Kostakiye 12.000 kuruşa bey' ve temlikim eylediğimde ol dahi işтира ve temlik ve teslim ve kabz ve kabul ettik den sonra semeni olan meblağı merkum 12.000 kuruşu merkumun yedinden tamamen ahz u kabz eyledim diye naib-i muma ileyh huzurunda ikrar ve itiraf dahi edip ol vechle hücceti mezkûre taraf-ı şerde tahrîr ve merkum Kostaki yedine ita olunup merkum Kostaki dahi arsa-i mezkûr üzerine muahharen bir bab menzil bina ve inşa etmiş ise de ben merkum Kostakiden semen namıyla nesne almayıp fakat merkum Kostaki ile müddeti ve ikraden beri ülfet ve ma'arufem olduğundan merkum Kostaki

Varak Nr: 83-A

Zeyl

Molla Aşiki Mahallesi imam Osman Efendi

Zevce-i mutallaka Fatmat'üz Zehra Hanım

İstanbul Mahkemesine gönderilmesi hakkında tezkire tahrîr olunacağı

Varak No: 84a (1)

2120 emirle umur-ı lazıme-i ma'luma harç ve sarf eylediği tarih miladının 1865 senesi Kanunisani 22 günü kendüye teslim 12007

920 benim 1700 ferağ bir kıta arsamın hücceti zayi olduğundan yeniden bir hüccet tanzim ettirmek üzere beher ferağına yirmişer pare

8500 olarak benimle ücret mukavelesi olan

1120 bey'i mezkûr üzerinde ba'zı mevluz olduğundan ihraç ettirmek için sar eylediği

1140 merkum kostaki 57.000 kuruşluk diğer bir arsama ahire bey' edip dellaliyesi olan 11680

Meblağ-i mezkur 11680 kuruşu semen-i mezkûr 12.000 kuruşunun ol miktarını mahsup ederim diye işbu iki kıta mesarif dükkanını bana gönderip lakin ben bâlâ da muharrer olan dellaliyene 114 kuruş ve emrimle mesarif vaka'sı olan 920 kuruşuna cem'en 2060 kuruşu kabul edip ziyadesini kabul etmememle makbulüm olan meblağeyn-i mezkûreyn 2060 kuruş takas olunup baki kalan 9.940 kuruş merkum kostakiden halen talep ederim diye dava ettik de ol dahi cevabında ben arsa-i mezkûru müddeiye-i bir (...?) hüccet meblağı mezkûr 12.000 kuruşa iştır ve kabz edip ve semen-i merkum 12.000 kuruşa müddeiye-i merkumeye vak'a ve teslim eylediğimde ol dahi yedimden tamamen ve kamilen ahz u kabz ettikten sonra naib muma ileyh huzuruna varıp bey'i mezkûr ve takriri semen-i mezkûru yedinden kabzını iktiza ve itiraf dahi etmiştir diye tasaddi eder.

Fî 7 Muharrem sene 1286

[Derkenar 1]

Tahrîr-i şod- 19 Süleymaniyeli Tefik Ağa

[Derkenar 2]

Merkum Kostaki cevabın da bâlâ da muharrer olan mesarifat-ı mezkûre mukaddema tesviye olunmuştur.

[Derkenar]

Semen-i mezkûr 12.000 kuruşu tarih-i hüccet-i mezkûre de ita-i mezkûre de menzilimde mecmu' yüzlük altın olarak teslim eyledim ve ba'de naib muma ileyh huzuruna varıp kabzını takrir etmiştir.

[Derkenar 3]

Merkum Kostaki ikrar-ı meşruhunda müddeiye-i merkume dahi dava-i mezkûresinde mübeddil

Varak No: 84b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarih: Fî 2 Şevvâl sene 1286(5 Ocak 1870)

Konusu: *Trabrusgarp ahalisinden Es-seyyit El-hac Mehmet Ağa'nın veraseti - taksimi ve ahz-u kabzına dair.*

Trabulusgarb ahalisinden olup 1271 senesi hilali nefsi-i Trabulusgarb da vefat eden hayriye tüccarından Es-seyyit El-hac Mehmet Ağa bin Es-seyyit İbrahim'in veraseti

Zevce Meryem binti Hürrem

Zevce Aişe binti Hasan

Binti mukaddema sağıre ve hala kebire Hatice

Uhh-ı li-ebb Mehmet Ağa

Ba'del inhisar vereseden binti mezbûre Hatice tarafından husus- at'il beyanda vekil-i müseccil-i şeriyyesi Es-seyyid Mehmet Miruk Efendi bin Ahmet M müvekkile-i muma ileyhanın li-ebb emmisi ve hal-i sağırimde ba hüccet-i şeriyye vasi (7) mensubu mezbûru Es-Seyyit Mehmet Ağa muvâcehesinde müvekkilem muma ileyhanın pederi müteveffa-i mezbûr Es-Seyyit El-hac Mehmet Ağa hayatında malından Dersaadette şeriki bulunan Hacı Mehmet Levatı Ağaya İrsal ve tevkil edip ol dahi asker-i nizamiyeyi şahaneye tayinatı için bab-ı hazret-i ser askeriye erzak ambar memuruna bil vekale bey' ve teslim eylediği malım'ül vezn-i ve'faiyat rугan-ı sade semen olarak alacak hakkı olan 343.000 kuruşu maliye hazine-i celilesinden almak üzere bab-ı valayı ser askeriden verilmiş olan bir kıta sirkeyi mezbûr Hacı Mehmet Livatı Ağa ba'del kabz hazineyi celileye maliyeden alamayıp Trabulusgarb hazinesinden bi-tarik'ül havale almak üzere müteveffa-i mezbûr Es-seyyit El-hac Mehmet Ağaya irsal edip mezbûr sirke müteveffayı mezbûr Es-seyyit El-hac Mehmet Ağanın yedinde iken meblağı mezkûr kabz etmeksizin fevt olup mezkûr sirkeyi biraderi Es-seyyit Mehmet Ağa bil vesaye ahzu kabz ve Trabulusgrb hazinesinin müzayikası olduğundan Dersaadette maliye hazine-i celilesinden

almak üzere mezkûr sirkeyi mezbûr El-hac Mehmet Levati Ağaya bil irsal ol dahi meblağı mezkûr 343.000 kuruşu vasi-i mezbûr Es-seyyit Mehmet Ağanın emr-i tevkiliyle maliye hazinesinden tamamen kabz ve vasi-i mezbûr Es-seyyit Mehmet Ağaya vak'a ve teslim edip ol dahi bil vesaye ahz u kabz etmekle meblağı mezkûrden müvekkilem muma ileyhanın hisse-i irsiyyesine isabet eden 171.500 kuruş vasi-i mezbûr Es-seyyit Mehmet Ağadan bil vekale halen talep ederim diye dava cevabında karındaşım müteveffa-i mezbûrun maliye hazinesinden iki kıta sirke ile rügan sade semeninden alacağı olan 543.000 kuruş Trablusgarb hazinesinden alınmak üzere havale olunduğundan ve gaib mezbûr El-hac Mehmet levati Ağa dahi karındaşım müteveffa-i mezbûrun şeriki bulunduğundan zikr olunan sirkeleri mar'al beyan Trablusgarb hazinesinden almak üzere karındaşım müteveffa-i mezbûre irsal-i beyan-ı keyfiyet edip ol dahi hazine-i Trablusgarbdan mutalebe etmiş ise de alamayıp mezkûr iki kıta sirkeyi ve vali-i vilayet Osman Paşa hazretleri ba mektub-ı maliye hazine-i celilesine gönderip ben dahi vesayetim hasebiyle mezbûr El-hac Mehmet Levati Ağaya mektub tahrîr ve meblağı mezkûr 543.000 kuruştan benimle müvekkile-i mezbûrenin hissesine hazine-i malîyeden ahzu kabz ve bana irsal ile (...?) isem de gaib-i mezbûr Es-seyyit El-hac Mehmet Levati Ağa meblağı mezkûr 543.000 maliye hazine-i celilesinden tamamen ahz u kabz edip

Varak No: 85

Muahharen müvekkile-i mezbûre Hatice Hanım dahi meblağı mezkûr 543.000 kuruştan hisse-i irsiyesine isabet eden 271.500 kuruşu ahz u kabz ve kendüye irsal ve teslim tarafından gaib an'il meclis Ömer Efendi nam kimesneyi ba-hüccet-i kabulüne mevkufe tevkil edip ol dahi ba'de kabul ol vekale meblağı mezkûrun iki yüz bin kuruş gaib merhum El-hac Mehmet Levati Ağa' dan bil vekale ahzu kabz ve müvekkile-i mezbûreye ita ve teslim etmekle el haleti hazihi ben meblağı merhum ikiyüz bin kuruş dan hisseme isabet edeni müvekkile-i mezbûreden talep ederim diye dava ve müdde-i vekîl-i mezbûrun ma'ada müddeasını ol dahi mezbûr Es-seyyit Mehmet Ağanın def'a mekurunu inkar eder. Fî S sene 1286

33.937 buçuk kuruş zevce

33.937 buçuk kuruş zevce

203.625 kardeş

271.500 kuruş sağire

543.000 kuruş

200.000 (...?)1 kıt'a
343.000(...?) 1 kıt'a
543.000

[Derkenar 1]

Müdde-i aleyh Hatice Hanım dahi tarafından talep ve dava-i ahz u kabzına ve sahihe ve ibraya husumet ve der cevaba vekalet-i amme mutlaka-i sahiheye havale Semerci Mehmet Mansur Ağa bin Abdullah (...?)

Fî 14 Z sene 1286

[Derkenar 2]

20:İkinci Sınıf Başı Ahmet Ağa

[Derkenar 3]

Mezbûr El-hac Mehmet Levatı Ağadan tahsis havale şod.

Fî 28 S sene 1286

[Derkenar 4]

Tersane-i amire hazinesinden kaydına havale şod.

Fî 2 L sene 1286

[Derkenar 5]

Havale şod.

Fî 25 R sene 1286

[Derkenar 6]

Tekrar-ı (...?) havale şod.

Fî 17 RA sene 1287

Varak No: 85a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 17 Muharrem sene 1288 (8 Nisan 1871)

Konusu: *Maliye nezareti tarafından nakkaş Ali Ağa 'ya verilen işe dair.*

Sahib-i arzuhal Nakkaş Ali Ağa bin Ömer M Üsküdar da Yıldız hanında sakin Nakkaş Mehmet Ağa bin Ömer muvâcehesinde ben mezbûr Mehmet Ağa ile gurre-i mart sene 1282 günü maliye hazinesini ebniyesi boya ve debbağ bezden olmak ve boyayıp teslim etmek üzere maliye muhasebecisi ve ebniye-i mezkûrenin ol tarih de bina emini olan saadetli Hafız Mehmet said Efendiden beher zira' elli yedi şer pareye alıp ben mezbûr Mehmet Ağa ile 33 gün ma'en ve ba'de ben ma'iyetimde bulunan sair kimesneler ile boyayıp teknil edip 57.191 kuruş kendi malımdan haraç ve sarf eyledik den sonra tebiyyen 3.375 zira mahallin beher zira 57 pareden bil hesab 49.318 kuruşa baliğ olup maliye hazinesinden kabz edip lakin 7.477 kuruş zararımız olmakla meblağı zarar merkum 7.477 kuruşun nısfı olan 3.738 buçuk kuruşa her kaç kuruş ziyanimız olur ise nısfını ben ve biraderim dediğine binaen mezbûr Mehmet Ağadan halen talep ederim diye dava ettik de ol dahi cevabın da vech-i muharrer üzere olmakla zira-i ebniye-i mezkûreyi Tevsif olunduğu üzere beher zira'ını 57 paraye olarak bina emini Efendi muma ileyh den alıp ve zarar edersen nısfını ben ve nısfı ahirini müdde-i mezbûr Ali Ağa vermek üzere müdde-i merkum benimle şerik olup ve ben müdde-i mezbûr Ali Ağa ile ma'en 36.128 kuruş sarfla boyayıp ve meblağı mezkûr 36.128 kuruşun 3.152 kuruşunu ben sarf edip 1.600 kurul müdde-i mezbûrun karındaşı Esad'a 900 kuruş benim karındaşım Mustafa'ya halen ve bizim kalıp ma'adasını müdde-i mezbûr Ali Ağa harc ve sarf edip ve mar'al beyan 32.750 zira mahakin boyası beher zira 57 parede bil hesab 48.093 baliğ olmakla misafirat-ı mezkûre 361.285 kuruş menzil olunduk da led'el muhasebe 11.965 kuruş faide hâsıl olduğundan ebniye-i mezkûrenin mihrabı 150 kuruşa ve çengelleri 400 kuruşa boyayıp cem'en 12.510 kuruş dahi başkaca faide olup ve akça iskontası olan 3.402 kuruş müdde-i mezbûrun makbuzu olmakla men- mecmu' 15.917 kuruşun nısfı olup benim hisseme isabet eden 7.958 kuruş ve benim masrafım olan meblağı mezkûr 3.152 kuruşuna 1.111 buçuk kuruşa müdde-i mezbûr hala talep ederim diye dava ol dahi mezkûrun ber vechi muharrer müddeasını inkâr eder.

Fî 28 Z sene 1286

[Derkenar 1]

Müdde-i ve müdde-i aleyh mezbûran asl defter-i mesarifat ve boya ve saireyi beyan havale şod.

Fî gurre Ra sene 1287

[Derkenar 2]

Husus-u mezkûr evvel emir de muhasebeleri ruyet olunmak üzere şehrameneti behiyyesine havale şod.

Fî 26 Ra sene 1286

[Derkenar 3]

Fetvahane havale şod.

Fî 17 M sene 1288

Varak No: 85-86b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 3 sene 1286(?)

Konusu: *Beşiktaş'ta ikamet eden kuyumcu Artin veled-i Adam'ın veraseti ve terekesi üzerinden ödencek borcuna dair.*

Beşiktaş da Köyiçi nam mahal de mütemekkin bundan 23 sene mukaddem fevt olan teba-i devleti aliyenin kuyumcu Artin veled-i Adamın veraseti.

Zevce: binti nam-ı diğer Lemunye binti Pederus

İbni: mukaddema sağır elyevm kebir Canik

Binti kepire Makruhi

Binti kebite EFînek

Zevce-i merkume dahi 1264 senesi fevt- veraseti

Ümm Talin binti Abraham

İbni kebir merkum canik

Binti kepire Makruhi

Binti kepire EFînek

Uht-ı liebveyn ibn'ül binti merkum bint'ül (...?) merkume, binti merkume

Ba'del inhisar vereseden Üsküdar da İbadiye mahallesinde sakin işbu merbut arzuhal sahibi merhum kuyumcu Canik "m" merkumun eniştesi ve hal-i sağirinde vasi-i mensube Üsküdar da İbadiye de mütemekkin Sıvacı Esteban veled-i Serkoz tarafından husus-ı at'il beyan da müseccilen vekîli teba-i Devlet-i Aliyyeden Ohannes veled-i Artin muvâcehesinde zevcesi merkume makruhi hazıra olduğu hal de mütevefiyan-ı evvel ve sani zevcan-ı merkumanın ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan terekeleri esmasından

Varak No: 86b (3)

Hisse-i irsiyye-i şer'iyyemden ancak 15.469 kuruş eniştem merhum Esteban zevcesi kız kardeşim merhum Makruhi Fî gurre sene 1269 günü liecl'i idane vasi-i mensubum bulunan kısmet-i askeriye mahzarında Sarıbarlı müteveffa Mehmet Ağanın hayatında yedinden suya bil hüccet-i istidane ve kabz edip mezkûrları mukabelesinde nefsi-i Harameyn evkafından İstanbul da Lenka Yeni kapısı haricinde basmahane demekle ma'ruf ikinci karhane derunun da mevcut beyn'el esnaf basmacı gediği ta'bir olunur alat-ı lazime-i ma'lume mutasarrıf oldukları birer rub' hisse-i şayialarını tarih-i mezkûr de ba-rey'-i mütevellî bana vef'en ferağ ve tevfiz edip lakin deyn-i meblağı mezkûr 15.469 kuruşu halen bana eda ve ifa etmemeleriyle sual olunup deyn-i mezkûr 15469 kuruşu suyan mallarından bana eda ve ifa ve alat-ı gedik mezkûrun iki rub' hisse-i şayialarını rey'-i mütevellîyle gir-u tevfiye zevcat-ı merkumana tenbih muradıdır diye dava ettik de vekîl-i merhum Ohannes hayatında müdde-i merkumun ber vech-i muharrer müdda'asını zevce-i hazıra-i merkume ile ma'an inkârlarından ma'ada müvekkilem merhum zevce-i hazıra-i merkume Makruhi ile ma'an bir minval -ı muharrer mutasarrıf oldukları ili rub' gedik-i mezkûrı evkaf hazinesinden sanayiden temessük-ü istihsaliyle işbu tarih-i zabıttan 9 sene mukaddem gaib an'il meclis şiriyeye sayi'ye 12.500 kuruş bedel-i medfu makbuz mukabelesinde ba-rey'i mütevellî katiyyen ferağ ve tevfiz dahi etmişler idi takrir ederler.

Fî 17 S sene 1285

[Derkenar 1]

21: Üsküdarlı El-hac Ali

[Derkenar 2]

22: Karagöz Mehmet Ağa

[Derkenar 3]

Mahallinde tesviyesine Hafız Nuri Efendi me'mur-ı irsal olundu.

Fî gurre CA sene 1286

[Derkenar 4]

Evkaf-ı Hümâyuna mülhak evkaf dan Rauf İsmail Paşa vakfindan (...?) (...?) ser kâtib bir bab (...?) 127 ferağ 12 (...?) arsasıyla menzili zevcat-ı merkuman ol miktar arsaya müdde-i merkume ba'rey-i tesri ferağ ol dahi kabul.

Fî 3 sene 1286

[Derkenar 5]

(...?) kâtib Abdülaziz Efendi ve mütevellî Kaimakamı El-hac elh Mehmet Tahir Efendi

Varak No: 86c

Hüküm No: 3

Hüküm Tarihi: Fî Cemazi'el Evvel Sene 1286 (Ağustos-Eylül 1869)

Konusu: Haremeyne bağı evkaftan merhume Hatice Sultan vakfına dair.

Sahib-i arzuhal Sarraç Ali Efendi bin Abdullah M li-ebeveyn erkardeşi Mehmet Rıza Efendi muvâcehesinde Haremeyne mülhak evkaftan merhume Hatice Sultan vakfindan Üsküdar'da Sinan Paşa mahallesinde kâin etrafı Erbaa'sı sahil beher dergâh Ali kapıcı başlarından Ali Ağa ve Hübbetullah hatun ve Ali Bey ve Zeliha Hanım menzilleri ve tarik-i amm ile mahdut taş duvar ile muhat ve şehriye 300 akça icare-i müecceleli bir bab menzil ve bahçenin yirmi dört hisse itibariyle üç hisse-i şayiası validem olup Fî 5 N sene 1279 tarihin de fevt olan Rûveyda Hanım binti Ahmet'in hayatında bila icaretyn taht-ı tasarrufunda olduğu halde karındaşı mebur Mehmet Rıza Efendi sene-i mezbûre receb'ül ferdanın 21 Günü validem mezbûr meznune ve kendi umuruna idare ru'yete muktedire olmadığı halde hisse-i mezkûreyi ber takrib uhdesine ferağını icra ettirmiş olup ol vechle validem mezbûrenin tarih-i mezkûre de mecnune olduğu halde mezbûr Mehmet Rıza Efendiye ferağ-ı sahih ve mu'teber olmayıp validem mezbûrenin fevtiyle mezkûre

benimle karındaşım mezbûr Mehmet Rıza Efendiye hasb'el ade münasafata intikal edip ol vechle üç hisse-i mezkûrenin bir buçuk hisse-i şayiasından kefiyed ve intikal-i aviye binaen bana teslim mezbûr Mehmet Rıza Efendiye tenbih olunmaka muradımdır diye dava ettik de ol dahi zikr olunan yetmiş dokuz senesi receb'ül ferdanın 21 günü validesi mezbûrenin aklı başında ve kendi umurunu idare ve ruyeti muktedir olduğu hal de üç hisse-i şayia-i mezkûreyi 10.000 kuruş bedel mukabelesinde kendisi bizzat ferağ-ı senedat odasında tahrir etmekle ol vechle hisse-i mezkûreye vaz'ı yed ve tasarruf ederim deyip karındaşı müdde-i mezbûrun bir minval muharrer müddeasını külliyyen inkâr eyleği

Fî 7 S sene 1286

[Derkenar 1]

Mahkeme-i teftişden ihbar olunan kesianın esamileri

Üsküdar da İhsaniye Mahallesi imamı Halil İbrahim Efendi bin Abdulfettah ve ahalisinden Şevket Efendi bin Mehmet Emin ve raşid Efendi bin Ahmet ve Ali Efendi bin Ahmet ve Mehmet Efendi bin Mustafa ve Halil Efendi bin Osman ve El-hac Mustafa Ağa bin Abdullah ve Hüseyin Kahraman Bey bin Mehmet Ali dikici El-hac Ali Ağa bin Salih

[Derkenar2]

Hüccet-i (...?) havale olundu.

Fî 3 R sene 1286

[Derkenar3]

Üç nefer şahit eda ve şehadet-i şeriyye edip sırren ve alenen tezkiye-i havale.

Fî CA Sene 1286

[Derkenar 4]

İlanı tahrîr şod

[Derkenar 5]

Divitdar Hakkı Fevzi Ağa

Varak No: 86-87d

Hüküm No: 4

Hüküm Tarihi: Fî 22 Rebi'ül Evvel sene 1286(2 Temmuz 1869)

Konusu: *Batum Sancağı'nın Hube Nahiyesi'nden Şeytanoğlu İnce Mehmet'in zevcesi Güzel Hanıma vereceği nafakasına dair.*

İskemleci esnafı kethüdası arzuhal sahibi El-hac Ali Ağa bin El-hac Ağa Ali Ağa bin El-hac Mehmet M malikora tüccarından derunda ismi Mestur Ali Köseoğlu Hasan Efendi bin Mehmet muvâcehesinde Batum sancağında Hube nahiyesine tabi Kısa karyesi ahalisinden Şeytan oğlu İnce Mehmet zevcesi Güzel Hanımı 8 sene müddet karye-i merkume de bila nafaka bırakıp diyar-ı aharda bulunduğundan mezbûre Güzel Hanım dahi mezbûr İnce Mehmet Deraliye'ye ba emirname-i sami ihzar ve arzuhal takdimiyle müddeti merkume de nafakası için mezbûr Mehmet'ten kuruş dava eylediği esna da merkum Hasan Efendi ve gaib an'il beled Osman Efendi bana hitab edip biz merkum Mehmet'in nefse Firar edip meblağı mezkûrun tahsili lazım gelir ise edasına kefiliz lakin bizim kefaletimiz hükümette kabul olunmakla sen kefil ol diye bana bil (...?) emri ile ben dahi mezbûr Mehmet'in nefsine ve Firar edip mablağ-ı mezkûrun tahsili lazım gelir ise edasına kefil olup ve kefaletimi natık Fî Receb sene 1285 tarihiyle muverrah mührüyle işbu bir kıta senedi ahi dava-i nezaret-i behiyyesine takdim eylediğimden sonra mezbûre ince Mehmet karye-i merkumeye firara edip meblağı mezkûr 6.000 kuruşun 1.500 kuruşunu dava-i nezaretten benden tahsil ve bakiyesini dahi müeccelen kabz edecek olmalarıyla biz dahi ben dahi mablağ-ı mezkûr 6.000 kuruşu emirlerine binaen merkum Hasan Efendiden talep ederim diye dava cevabında sened-i mezkûr mantukunca müdde-i mezbûr gaib-i mezkûrun nefsine ve karar eder ise mablağ-ı mezkûrun edasına kefil ve zammen olup ve biz dahi gaib mezbûr Osman Efendi ile müdde-i merkumun nefsine ve firar eder ise kefalet-i mezkûresine binaen lazım gelen meblağa kefil olmuştu ki takrir eder.

Fî 22 RA sene 1286

[Derkenar 1]

İlamı tahrîr şod.

[Derkenar 2]

24 Hidema-i hazret-i asifeden Cerrah Paşalı Ali Ağa

[Derkenar 3]

(...?) cevap verildi.

Fî 3 R sene 1286

Varak No: 87a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Ri 2 Rebi'ül Evvel sene 1286 (12 Haziran 1869)

Konusu: *Malatya ahalisinde sakin Hacı Hüseyin Ağa ile Tuzla Karyesi'nde bulunan Rum milletinden Hacı Yuzgaki arasındaki borç davasına dair.*

Malatya ahalisinden olup Galata da atik bağ kapanında sakin muaveneci Sahib-i arzuhal kızkancı oğlu Hacı Hüseyin Ağa bin Abdullah M Günbüze kasabası kurasından Tuzla karyesi mütemekkinlerinden ve teba-i Devlet-i Aliyyenin Rum milletinden derun-ı arzuhal de isimleri mestur Hacı Yuzgaki veled-i mevcut Nikola ve Kozma veled-i İştihan ve papa Noraki veled-i Yani tarafından husu-ı at'il beyan da vekil-i müseccili-i şeriyeleri kabzımal diğer Kozmo veled-i avakim muvâcehesinde karye-i mezkûre civarında vak'a çayır ovası nam mahal de kum mahalli olup beher muavenesi 10 kuruş bey' olunup ve 10 kuruşun 70 kuruşu karye-i mezkûre de mütemekkil-i bil cümle Rum milletine ait ve 20 kuruş dahi Kezalik karye-i mezkûre de sakinlerinden bil cümle ehli İslam'a ba berat-ı âlişan (...?) ve ihsan buyrulmuş olmakla müvekkili mezbûran Hacı Yoraki ve kozma baba Yoraki işbu tarihi zabıttan 4 sene mukaddem mayısın sekizinci günü muavenelerden mablağı mezkûr 10 kuruş ahz ve ahalisine vaka teslim etmek üzere şehriye 300 kuruş ücret ile benimle karye-i merkume de merkum Kozmanın evinde müddeti tain etmeksizin mukavele edip ben dahi tarih-i mezkûr den 83 senesi mayıs 21 gününe değin vech-i muharrer üzere 36 ay müdde-i hizmet eylemekten müddeti mezkûre de ücretim olan cem'en 10.800 kuruş dan 630 kuruşunu müvekkil-i merkum Kozmo yedinden 436 kuruşunu müvekkil-i merkum baba Yorgaki yedinden ve 170 kuruşunu yine müvekkil-i merkum baba Yorgaki yedinden cem'en kuruşunu merkumundan ahz u kabz edip bakiyesi olan 91564 kuruşu mücerred müvekkilden merkumun ile mukavale eylediğime binaen

müvekkelun-ı merkumundan talep ederim diye dava ettik de müvekkelun-ı merkumundan dahi cevallerinde müdde-i merkum Hüseyin Ağa tarihi mezkûr de vech-i muharrer üzere muavenelerinden 10 kuruş ahz edip bize teslim etmek ve muavene başına yirmi pare ücreti ahz etmek üzere bizimle mukavele edip ber vech-i mukavele 2 sene müddeti hizmet edip ve iki sene hitamın teşrin-i sani tarihinde bil cümle ahali-i karye hazır olduğu halde karye-i merkume de kain fevkinde oda da bil cümle muhasebesini rûyet edip ve 500 kuruş zimmetinde bil cümle ahali Hristiyan baki deyni olduğunu tahakkuk edip bey'i mezkûr 500 kuruş zimmetinde deyni olduğunu müş'ar- varakayı sahiheye muharrer ve müvekkilim merkum baba Yorgaki ismine bir kıta deyn-i tahvili ita eylediğinden sonra husus-ı mezkûre mutallıka-i amme deaviden müvekkillerim merkumunun zimmetlerini ibra ve iskat edip her birilerimiz dahi aherin ibrasını kabul eyledik derler ve mezbûr hacı Hüseyin Ağa ibrayı ve 500 kuruş deynini inkar eder.

Fî 15 R sene 1284

[Derkenar 1]

Fetvahaneye havale şod.

Fî 8 R sene 1286

[Derkenar 2]

Mezkûrun Merkumun tecdit-i vekâletine tenbih olundu şod.

Fî 2 RA sene 1286

Varak No: 87b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 23 Rebi'ül Evvel sene 1286(3 Temmuz 1869)

Konusu: *Üsküdar'da sakin Şerife Azime Hanımın zimmette bulunan emval ve paraların boş yere harcanması ve alacağıının talebine dair.*

Üsküdar da Hacı Hüsna hatun mahalle sakinlerinden arzuhal de mezkûrat'ül ism Şerife Azime Hanım binti El-hac Mustafa M Üsküdar da Tenbel El-hac Mehmet mahallesin de sakine arzuhal sahibesi Şerife Aişe Hanım binti El-hac Musa muvâcehesin de mezbûre Aişe Hanımın zevci yağcı esnafından Ahmet Ağa bin El-hac Velieddin hazır

olduğu halde hazır-ı mezbûr Ahmet Ağa zimmetinde bundan akdem malımdan ve yedimden iktiraz ve kabz-ı umuruna sarf-ı istihlak eylediği 54.000 kuruştan gayr-i ez teslimat sıhh'ül baki 14.000 kuruş alacak hakkım olup hattı mezbûr Ahmet Ağa meblağı bak-i mezkûr 14.000 kuruş bana zimmetinde deyni olduğu Fî gurre Rebîul'ahirsene 1285 günü tu'an ikrar ve ikrarını müştemil tarih-i mezkûr ile muverrah varaka-i sahiheye muharrer işbu bir kıta tahvili yedime ita ve meblağı mezkûrun edasına mezbûre şerife Aişe Hanım bil emr-i vel kabul kefalet-i mutlaka-i sahihe şeriyeye-i kefil-i bil mal olduklarından sonra meblağı mezkûrun 75 kuruşunu mezbûr Ahmet Ağanın malından hükümet marifetiyle istifa etmemle bakisi olan 13.250 kuruş kefaletine binaen mezbûre Aişe Hanımdan talep ederim diye dava cevabında zevcim hazır-ı mezbûr müddeiye-i mezbûrenin zevci hazır-ı bil meclis mülteziminden Mehmet Bey bin Ali Ağadan meblağı mezkûr 14.000 kuruşu farz-ı talep eylediğinde ol dahi zevcem mezbûrenin ismine olarak 14.000 kuruş ikrar-ı deyn edip bir kıta tahvil ita ile muahharen ben meblağ mezkûru sana veririm deyip zevcem hazır-ı mezbûr dahi meblağı mezkûru kabz etmeden zevcesi müddeiye-i mezbûreden 14.000 kuruş aldım borcumdur diye ikrar ve tahvil-i mezkûru ita ve ben dahi ancak zevcem mezbûrun nefsine kefil olduğumdan sonra müddeiye-i mezbûre Azime Hanım Zevcem hazır-ı mezbûre ancak farz'en elinden 1.200 kuruş defa' ve teslim edip meblağı mezkûrun 750 kuruşunu mugarif olduğu vechle muahharan kabz etmekle baki 450 kuruş deyni kalmıştır deyip zevce-i mezbûrun tasdikiyle takrir-i maada'yı inkâr eder.

Fî 16 R sene 1286

[Derkenar 1]

Atik 3 kıta tahvil havale şod.

Fî 16 R sene 1286

[Derkenar 2]

Kefalet hususu meselesi mutalaa için ve ıslah-ı beyn için tevkif.

Fî 23 R sene 1286

Varak No: 88a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 23 Rebîul'ahirsene 1286(2 Ağustos 1869)

Konusu: *Üsküdar'da sakin Ali Bey'in cariyesini hibe etmesi ve sonrasında bu hibeden vazgeçmesine dair.*

Hâssa ordu-yı hümayûnu piyade birinci taburu üçüncü bölüğü yüzbaşısı Mehmed Tefik Bey M pederi Kantarcılar kurbünde Hoca Hayrüddin Mahallesinde sakin Dördüncü Ordu-yı Hümâyunu miralaylığından mütekâ'id Ali Bey ibn-i Mustafâ muvâcehesinde pederim mûmâ'ileyh Ali Bey Fî 25 B sene 282 günü gaib ani-l meclis ela gözlü kumral saçlı orta boylu tahmînen 16 yaşında bir re's Hoşyâr nâm Çerkes cariyesini Üsküdar'da Hâce Hesnâ Hatun Mahallesinde vâkı' konağında cariye-i mevsûfe-i mezkûreyi hibe-i sahîha-i şer'iyye ile bana hibe ve teslim edip ve ben dahi meclis-i hibede bilâ mâni' ittihâb ve tesellüm ve kabul etmemle câriye-i gâibe-i mevsûfe-i mezkûreyi bana teslim pederim mûmâ'ileyh Ali Beye tenbîh olunmak muradıdır deyû da'vâ mûmâ'ileyh Ali Bey dahi cevabında mahdûmu müdde'î mûmâ'ileyhin eylediği hibe müdde'âsını inkâr eder.

Fî 16 R sene 286

[Derkenar 1]

27 Hademe-i Hazret-i âsıfiden Üsküdarlı Mehmed Ağa

Varak No: 88b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: 1220 (1805-1806)

Konusu: *Trabzon'da vefat eden kaptan-ı derya Topal Ahmed'in verasetine dair.*

Trabzonda Dere Mahallesi ahalisinden olup 1220 senesi hilâlinde fevt olan Topal Ahmed Kapudan ibn-i Mehmedin verâseti

Zevce Dürrî Gül bint-i Mehmed

İbn-i kebir Ruşen Ağa zevce müteveffâ Fâtımadan

Bint-i Kebîre Fâtıma hatun zevce-i mezbûre Rûy Gülден

Bint-i kebir Âmine hatun bu dahi

İbn-i kebir mezbûr Ruşen Ağa dahi 1253 senesi fevt

Zevce Fâtıma Ez-Zehrâ bint-i Mehmed

İbn-i kebîr Mustafâ Tefik Efendi zevce-i mezbûreden
İbn-i kebîr Ahmed Şakir Ağa müteveffât zevcesi Maviş hatundan
Bint-i kebîre diger Fâtıma bu dahi
Zevce-i mezbûre Rûygül hatun dahi fevt 1269 senesi
Bint-i kebîre mezbûre Fâtıma Hâtun bint-i (...?)
Bint-i kebîre mezbûre Âmine bint-i (...?)
Bint-i mezbûre Âmine hâtun dahi 1282 senesi fevt
İbn-i kebir Mehmed Kâmil
Bint-i kebîre Gülfem hâtun
İbn-i kebîr mezbûr Mehmed Kâmil dahî 1283 senesi fevt
İbn-i saġır Mehmed Re'fet

[Derkenar 1]

27: Hademe-i hazret-i âsıfiden Üsküdarlı Mehmed Aġa 28

Varak No: 88c

Hüküm No: 3

Hüküm Tarihi: Fî 7 Cemazi'el Evvel sene 1286(15 Ağustos 1869)

Konusu: *Trabzonda Çarşı Mahallesinde sakin iken vefat eden Hasan Aġa ibn-i Alinin verasetine dair.*

İnhisârı tahakkukundan sonra verese-i mezbûrûndan Mustafâ Tefik Efendi ve Ahmed Şâkir Aġa ve Fâtıma Ez-Zehrâ Hanım ve Fâtıma hamın m yine Trabzonda Çarşı Mahallesinde sakin iken 1264 senesi hilâlinde vefat eden Hasan Aġa ibn-i Alinin verâseti

Zevce Âhar Fâtıma hâtun ibnetü Mahmud

İbn-i kebîr Ali Ârif Aġa

İbn-i kebîr Mehmed Efendi

İbn-i kebîr Ahmed Aġa

Bint-i kebîre Hadice hatun

İbn-i kebîr mezbûr Ahmed Aġa dahi 1269 senesi fevt

Ümm mezbûre âhar Fâtıma hâtun

Ah li'beveyn mezbûr Ali Ârif Aġa

Ah li'ebeveyn mezbûr Mehmed Efendi
Uht li'ebeveyn mezbûre Hadice hatun
İbn-i kebîr mezbûr Mehmed Efendi dahi 1271 senesi fevt
Zevce dige Fâtıma hatun ibnetü Osman
Ümm mezbûre Âhar Fâtıma hatun
Ah li'ebeveyn mezbûr Ali Ârif Ağa
Uht li'ebeveyn mezbûre Hadice hatun
Mezbûre Âhar Fâtıma hatun dahi fevt
İbn-i kebîr mezbûr Ali Ârif Ağa
Bint-i kebîre mezbûre Hadice hatun
Mezbûr Ali Ârif Ağa dahi sene 28 RA sene 1284 senesi fevt
Zevce Â'ıŝe hatun ibnetü Mehmed
İbn-i kebîr Mustafâ Efendi zevce-i müteveffât Zeliha Hanımdan
İbn-i kebîr Hâfız Ahmed Efendi
İbn-i kebir Sâlih Şükrü Efendi
İbn-i saĝır Hüseyin Hüsnî
Bint-i kebîre Hediye hatun
İbn-i kebir mezbûr Hâfız Ahmed Efendi dahi Fî 8 K sene 285 fevt
Zevce Hâfıza Kâmile bint-i el-Hâc Velî
İbn-i saĝır Ahmed Rahmî
Ba'del inhisar

Verese-i mezbûrûndan mezbûrân Mustafâ Efendi ve ve Sâlih Şükrî Efendi muvâcehelerinde bir kıt'a i'lâm-ı şer'ide tafsîlen beyan olunduĝu üzre mârru-z zıkr Dere Mahallesinde kâ'in bir bâb menzil müteveffâ-yı evvel-i mezbûrun hayâtında ile-l vefât yedinde mülkü ve ba'de fevtihî bize mevrûs olmuş iken mezbûrân fuzûlî zabt ve vaz'-ı yed eder olmalarıyla hissemizden keff-i yedlerine tenbîh olunmak murâdımızdır deyû da'vâ mezbûrân cevaplarında Trabzon mahkemesinden vürûd eden mazbata mücebince cevab eder.

Fî 7 CA sene 286

Varak No: 88d

Hüküm No: 4

Hüküm Tarihi: 16 Receb sene 286 (22 Ekim 1869)

Konusu: *Çengâl karyesinde sakin Kayıkçı Selim Ağanın alacak davasına dair.*

Çengâl Karyesinde sâkin arzuhâl sâhibi Kayıkçı Selim Ağa ibn-i Abdullah m karye-i merkûmede sakin derûn-i arzuhâlde mezkûretü-l ism Şerîfe Atıye Hanım ibnetü el-merhûm Yenişehirli Mustafâ Paşa tarafından vekîl-i müseccel-i şer'îsi Mehmed Efendi ibn-i Hasan muvâcehesinde ben işbu târihten 3 sene mukaddem müvekkile-i mûmâ ileyhânın talebiyle yedi ay müddet ücret kavlınsız vekîlhaçlık hizmetinde bulunmama müddet-i mezkûrede de ecr-i mislim olan yüz kuruşdan 700 kuruş ve yedimde olan işbu bir kıt'a müfredât defteri mûcebince gerek müvekkile-i mûmâ ileyhâya nakden ve gerek sâ'ir umûr-i lâzime-i ma'lûmesine bişarti-r rucû' emriyle malımdan harc ve sarf eylediğim 6637 kuruş 35 para ki cem'an 7337 kuruş 35 paranın 1560 kuruşunu müvekkile-i mûmâ ileyhânın emr ve tevkîliyle iki sene mukaddem malı olup âhara bey' eylediğim Neş'et nâm bir re's gulâmın semeni olup gayr ez nafaka ve dellâliyye makbûzum olan 1560 kuruşa takâsan istîfâ etmemle bâkîsi olan 5777 kuruş 35 para ve müvekkile-i mûmâ ileyhâya mu'ahharan nakden ikrâz eylediğim beyaz beşlik Mahmûdî olarak 1000 kuruş ki kezalik cem'an 6777 kuruş 35 parayı müvekkile-i mûmâ ileyhâdan hâlen taleb ederim deyû da'vâ vekîl-i mezbûr Mehmed Efendi cevâbında müdde'î mezbûr Selim Ağa müvekkilem mûmâ ileyhâya 283 senesi ramazan ibtidâsından şevvâl gâyetine gelince ben ücret için ancak iki ay müddet talebiyle hizmet edip ve müddet-i mezkûrede kezalik yedimde olan işbu bir kıt'a müfredât defteri mûcebince gerek müvekkilem mûmâ ileyhâya nakden verdiği ve gerek umûr-i lâzimesine bişarti-r rucû' emriyle malından harc ve sarf eylediği 5191 kuruş 15 paranın 3211 kuruşunu müvekkilem mûmâ ileyhânın mâliye hazîne-i celîlesinden 1282 senesi teşrîn-i sâni ve kânûn-i evvel taksitleri olup alacağı olan cem'an 3211 kuruş ve mezkûr gulâmın semeni olup kabz eylediği 1900 kuruş ki cem'an 5111 kuruşunu istîfâ etmekle müdde'î merkûmun müvekkilem mûmâ ileyhâ zimmetinde bâkî ancak 80 kuruş 15 para alacağı kalmıştır deyû def'a tesaddî ve müdde'î merkûm dahî tekrar cevâbında meblağ-ı mezkûr 3211 kuruşu hazîne-i mezkûreden 2 taksit olarak minvâl-i meşrûh üzre kabzını ikrâr lâkin ben meblağ-ı mezkûr 3211 kuruşu hazîne-i mezkûreden kable-l ahz malımdan târîh-i sened-i mezkûrda müvekkile-i mûmâ ileyhâya malımdan yirmişer paralık olarak 3211 kuruş ikrâz ve teslîm edip ba'dehû mezkûr taksitleri alacak hakkım mukâbelesinde emriyle bâsened kabz ve istîfa eyledim ve mezkûr

gulâmı 1900 kuruşa bey' edip 340 kuruşunu müddet-i ma'lûmede îcâb eden nafaka ve dellâliyyesine verip bâkî 1560 kuruşunu kabz eyledim deyû eylediği iddi'âsını müdde'î vekîl-i mezbûr Mehmed Efendi inkâr eder.

Fî 3 (...?) sene 283

[Derkenar 1]

Müdde'î mezbûr ziyâde müdde'âsını isbât edemeyip tâlib-i tahlîf dahî olmamakla bilâ beyine mu'ârazadan men'.

Fî 16 B sene 286

[Derkenar 2]

Meclis-i tedkîkât-i şer'iyeye cevap şod.

Fî 10 CA sene 286

[Derkenar 3]

Yazı: 29

Mehter Sâlih çavuş

Arapkirli Veli çavuş

[Derkenar 4]

İ'lâmı tahrîr şod

Varak No: 89a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: 16 Receb sene 286 (22 Ekim 1869)

Konusu: *İstanbul Kumkapı'da ikamet eden Mustafa Efendi'nin veraseti ve tereke taksimine dair.*

İstanbul'da Kumkapıda mütemekkin tebe'a-i Devlet-i Aliyyenin Ermeni milletinden arzuhâl eden mültezim Kegork veled-i Arakil M Anadolu'da Ereğli sancağında Filyos karyesinde sakin iken işbu tarihten 2 sene mukaddem vefat eden sefine reislerinden ve tüccardan Mustafa Efendi ibn-i Abdullah'ın veraseti

Zevce Fatıma bint-i Ali
Zevce Aişe bint-i Abdullah
İbn-i kebir Mehmed Emin Efendi
İbn-i kebir İsmâ'îl
İbn-i kebir Sa'id
İbn-i sağır Nûrî
Ümm Zeyneb bint-i Abdullah
Bint-i kebîre Hatice
Bint-i sağıre ZülFîyar
Bint-i sağıre Ümmügülsüm
Bint-i sağıre Zeyneb
Bint-i kebîre Nefîse
Bint-i kebîre Dudu

Ba'de-l-inhisar verese-i mezbûrûndan derûn-i arzuhal-i mezkûrda ismi mezkûr mezbûr İsmâ'îl Ağa muvâcehesinde müteveffâ-yı mûmâ ileyh fi 11 C sene 77 günü Boluda hükümet konağında beşlik olarak malımdan ve yedimden ikrâz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği 4500 kuruş ve müteveffâ-yı mezbûr fi 15 Z sene 280 günü malımdan ve yedimden iştirâ ve kabz eylediği semeni kıymetine mu'âdil bir altun koyun sa'ati semeninden 360 kuruş ve yedimde olan fi 13 Z sene 280 günü tarihiyle müverrah bir kıt'a tamgalı tahvil mantûkunca Boluda malımdan ve yedimden iktirâz ve kabz eylediği yüz kırk beş adet yüzlük Mecîdî altunu ve hâric-i tahvîl olarak malımdan karz aldığı bir yirmilik Mecîdiye alacak hakkımı bana kable-l eda vefat etmekle cem'an 4860 kuruş ile altun ve beyaz Mecidiyenin misillerini terekesinden talbe ederim ve hattâ mezbûr İsmail Ağa fi 15 M sene 283 günü tarihiyle müverrah işbu senedi yedime i'tâ etmiştir deyû da'vâ cevabında inkâr eder.

Fî 19 Sa sene 85

[Derkenar 1]

Müdde'î merkûm karz müdde'âlarıyla beyâna havale şod.

Fî 10 CA sene 82

[Derkenar 2]

Yazı: 30

Divrikli Abdullah

Varak No: 89-90b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 22 Rebi'ül evvel sene 283 (4 Ağustos 1866)

Konusu: *İstanbul At Pazarı'nda Şemsî Emine Hanımın dükkân ve arsalarının ferağ, satış ve kiralanmasına dair.*

İstanbul'da At Pazarı kurbünde Ma'niyalı Mehmed Paşa Mahallesinde sakin Şemsî Emine Hanım ibnetü Abdullah'ın zevci ve tarafından husûs-i âti-l beyanda vekîl-i müseccel emti'a gümrüğü ketebesinden Mehmed Âkif Efendi ibn-i Abdurrahman M vüzerâ-yı izâmdan merhûm Ebubekir Rüstem Paşanın sulbî kebîr mahdûmu İbrâhîm Rızânın bi-l asâle ve karındaşı İbrâhîm Rif'at Beyin vasıyy-i muhtârı olmakla bi-l vesaye muvâcehesinde Üsküdar'da Selimiye'de Duvar Dibi nâm mahalde vâkı' bu def'a ma'rifet-i şer'le mu'âyene olunan bir taraftan tarîk-i âm ve bir taraftan Kavak Caddesi ve bir taraftan Sultan Selim Hân-ı sâlis vakfında hâzır bi-l meclis Abdükadir Ağa ibn-i el-Hâc Mustafânın araba pabucu dükkânı ve bir taraftan vakf-ı müşârun ileyhın mukaddemen Nakkaş Halil Ağa ve el-yevm mûmâ ileyhimâ İbrâhîm Rızâ Bey ve Rif'at Bey tasarrufunda olan menzil arsası ile mahdûd terbi'an 335 zirâ' arsalı müşârun ileyh Sultan Selim Han vakfından bir bâb araba boyacı dükkânı derûnunda mevcûde vakf-ı müşârun ileyh müstegallâtından şehriyye 2 kuruş icâreli arabacı dükkânı gediği fî 4 S sene 263 târihiyle hâzır-ı mezbûr Abdülkadir Ağanın es-Seyyid el-Hâc Halil Ağadan tefevvuzan tasarrufunda iken mezbûr Abdükadir Ağa fî 5 R sene 267 günü tarihiyle nısfını Salih Ağa ibn-i Hüseyine ferağ ba'dehû mezbûr Abdülkadir Ağa ve mezbûr Sâlih Ağa gedik-i mezkûru fî 24 C sene 269 günü tarihiyle müşârun ileyh merhûm Rüstem Paşa ile halîleleri müvekkilem ve halîlem mûmâ ileyhâ Şemsiyye Hanıma münâsafeten ferâğ edip ba'dehû müşârun ileyhın vefatıyla nısf hisse-i mezkûresi oğulları mûmâ ileyhimâyâ münâsafeten intikal etmekle tasarrufunda ve âlât-i gedik-i mezkûr sâlifü-l beyan terbi'an 335 zirâ' mahalde mevzû' ve müstekar olduğu halde mezbûr Halil Ağa mezkûr terbi'an 335 zirâ' arsalı dükkân-ı mezkûrun 166 zirâ' mahallini ifrâz edip gedik-i mezkûr bi-t tedâvül bervecch-i muharrer müşârun ileyh Rüstem Paşa Hazretleriyle mûmâ'ileyhânın

tasarrufunda olup mezkûr 166 zirâ' 25 parmak arsadan 59 zirâ' 11 parmak mahalli üzerine Paşa-yı müşârun ileyh hayatında 785 senesi hilâlinde bir bab köşk ve tahtında bir bab dükkân bina ve inşâ edip halîlem müvekkilem mûmâ ileyhâ Paşa-yı müşârun ileyhın taht-ı nikâhında iken bina ve inşâ edip ve ol mahalde dahî gedik müstekar olduğundan nısfından keff-i yed ve bana teslîme müvekkil-i asîl ve vasıyy-i mûmâ ileyhe izâfetle vekîl-i mûmâ'ileyh İlyas Beye tenbîh olunmak murâdımdır deyû da'vâ vekîl-i mûmâ ileyh İlyas Bey dahî cevabında gedik-i mezkûrun nısf hissesi müvekkil-i mûmâ ileyhâ Emine Şemsiyye Hanımın ve nısf-ı diğeri müvekkilem mûmâ ileyh ve sağîr-i mûmâ ileyhın intikâlen tasarrufunda olup ve gedik-i mezkûr mezkûr köşk arsası üzerinde olmayıp ancak dükkân-ı mezkûrda mevzû' ve müstekar olup mezkûr köşk ve sağîr yedimde olup fi 27 CA sene 280 günü târihiyle müverraha ve ol tarihte evkaf müfettişi

Varak No: 90c (3)

Ali Sâtî Efendi zade es-Seyyid Mehmed Kadri Beyefendi Hazretlerinin imzâ ve hatimlerini hâviye bir kıt'a hüccet-i şer'iyye nâtik olduğu üzre arsası 218,5 zirâ' mahal olarak Paşa-yı müşârun ileyhın şehriye 30 akçe icâre ile bâ temessük taht-ı tasarrufunda olup ga'ibe-i ani-l meclis Nesîbe Hanımın Üskûbî Mahallesinde vâkı' bir bab mülk menziliyle istibdâl olunup ba'dehû mezbûre Nesîbe Hanım hâmiş-i hüccet mücebince 17000 kuruş semen-i medfû' ve makbûza müteveffâ-yı müşârun ileyh hayatında bey' edip ol dahî işтира ve kabz ve vefatıyla müvekkilim mûmâ ileyh ve sağîr-i mûmâ ileyh ve zevceleri Fâtıma ve Zihniyar ve Âişe La'lifer Hanımlara mevrûs olmuştur.

Fî 3 RA sene 286

[Derkenar 1]

31 Hademedden Ali Ağa

[Derkenar 2]

Defter-i vakıfdan muhrac kayd 150 zirâ'

Mahallinde keşfe havale olundu ve kâtib Nûrî Efendi ta'yîn buyuruldu.

Fî 22 RA sene 283

Varak No: 90 d

Hüküm No: 4

Hüküm Tarihi: Fî 29 Cemazi'el ahir sene 286(6 Ekim 1869)

Konusu: *Kartal nahiyesinde sakin Sanbulat'ın veraseti ve tereke taksimine dair.*

Medîne-i Üsküdâra muzâfe Kartal nahiyesine tâbi' Pendik karyesinde mütemekkin iken 1270 senesi hilâlinde fevt olan tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden Sanbulat bint-i Yordamın zevc-i metrûkû işbu hâzır bi-l meclis Kostandi veled-i Andon tebe'a-i Yunâniyyeden olup ol vechle hukûk-i irsiyyeden mahrum olmakla müteveffât-i merkûmenin veraseti.

İbn-i kebir Yorgi

Bint-i kebîre Kadenko

Bint-i kebîre Femayim

Bint-i sağîre Anaştaşya

Bint-i sağîre Alenko

Bint-i sağîre Pinayota

İnhisârı tahakkukundan sonra verese-i merkûmûndan merkûm Yorgi ve merkûme Femayim ile kendiden asil ve sigâr-i merkûmânın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den vasıyy-i mansûbeleri merkûme Fedenko taraflarından husûs-ı âti-l beyânda vekîl-i müseccel-i şer'îleri tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden tüccar Zeharaki veled-i Nikole m nahiyeyi mezkûre kurâsından Dolaybe karyesi ahalisinden derûnda ismi mezkûr Şekerci İsmâ'îl ibn-i Mustafâ muvâcehesinde müvekkillerim merkûmûnun yedinde olup fî 26 c sene 272 günü tarihiyle müverraha Galata kadısı Eskişehirli Hâfız Mustafâ Efendinin imzâsıyla mumzât sicilden muhrac hüccet kaydı mantûkunca mârru-z zikr Pendik karyesinde vâki' etrâf-ı erba'ası İsmail Ağa menzili ve Tanaş menzili ve arsası ve Çavdar oğulları Manol ve Todorinin bakkal dükkânları ve leb-i deryâ ve tarîk-i âm ile mahdûd iki bab kârgir oda ve bir sofa ve bir bi'r-i mâ ve tahtında bir bab mülk bakkal dükkânı ve mu'ahharan inşâ olunan deryâ cânibinde bir bab kazinoyu müştemil bir bab mülk menzil müteveffât-i mezbûrenin bermantûk-ı kayd-i hüccet-i mezkûre taht-ı temellükünde olup ba'de fevtihî müvekkillerim merkûmûn ile sigâr-ı merkûmûna mevrûs olmuş iken mezbûr İsmail Ağa menzil-i mezkûrun müştemilâtından olan ancak zikrolunan.

Kazinoyu fuzûlî ve bigayri hak zabt ve tasarruf eder olmakla sü'âl olunup mârru-z zikr gazine odan keff-i yed ve müvekkilelerim merkûmûn için mahallinde bana teslimi mezbûr İsmail Ağaya tenbih olunmak muradımdır deyû bi-l vekâle da'vâ ettikte ol dahî

cevabında yedimde olup fî 14 Z sene 274 Kûfî tarihiyle müverraha Kartal naibi İsmet Bey zade zadesi es-Seyyid Mehmed İsmet Bey Efendinin hücceti mücebince hazır-ı merkûm Kostandi zikrolunan Pendik karyesinde vâkı' bir taraftan Harablos arsası ve bir taraftan Kostandi arsası ve bir taraftan leb-i derya ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd ve terbî'an 140 zirâ' arsa üzerine mebnî olup el-yevm gazino olan mukaddemen bir bab kahve dükkânını mülkumdür deyû ga'ib ani-l meclis tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden Lefter Veled-i İstavriye 15000 kuruşa ve merkûm Lefter dahî hüccet-i mezkûrenin fî 15 safer sene 276 günü tarihiyle müverreha naib-i mûmâ ileyhın hâmişi mücebince sâhib-i evveli hâzır-ı merkûm Kostandiye 15000 kuruşa ve merkûm Kostandi yine tarih-i hâmiş-i mezkûrda bana 20000 kuruşa bey' ve teslim edip ben dahî işтира ve tesellüm ve kabz ve kabul eylediğimden sonra yine yedimde olan fî 23 c sene 279 tarihiyle müverreha mûmâ ileyh Süleyman Şefik Efendi hücceti mücebince gaib ani-l meclis Pehlivan Mehmed Ağa ibn-i el-Hâc Abdullaha 14000 kuruşa bey' ve temlîk ve teslim eylediğimden ol dahî ba'de-l işтира ve-t temellük ve-t tesellüm gaib-i mezbûr Mehmed Ağa dahî hüccet-i mezkûrenin fî 18 C sene 83 günü tarihiyle müverreha Başçı şeyhi hafidi es-Seyyid Halil Edîb Efendinin imzasıyla hâmişi mücebince 15000 kuruşa yine bana bey' ve temlîk ve teslim edip ol vechle zikrolunan kazino benim el-yevm yedimde mülküm olmakla bihakkın zabt ve vaz'-ı yed ederim deyip müdde'iyân-i asîl ve vekîl ve müvekkilûn-i merkûmünun bervech-i muharrer müdde'âlarını inkâr eder hazır-ı merkûm dahî hüccet-i merkûmelerin mazmûnunu ikrar eder lâkin zikrolunan kazino zevcem merkûmenin olduğu halde mezbûr İsmâ'îl Ağanın malından karz aldığım meblağ-ı mezkûr 20000 kuruş mukâbelesinde mülkumdür deyû izn-ü icazeti yoğiken mezbûr İsmâ'îl Ağaya rehin vaz' ve teslim edip hatta rehn-i mezkûru nâtık fî 18 Safer sene 286 günü tarihiyle mezbûr İsmâ'îl Ağa kendi mührüyle memhûr işbu bir kıt'a mukavele senedin deyû yedime i'tâ eylemiştir der ol dahî mezkûr senedi inkâr eder.

Fî 28 Rebî'u-l Âhir sene 286

[Derkenar 1]

32 Hademedden Âtîf Ağa

[Derkenar 2]

Ahâlî-i karyeden isbat etmek üzre beyana havale şod.

Varak No: 91a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: 21 Rebi'ül evvel sene 286 (29 Ağustos 1869)

Konusu: *Üsküdar Davud Paşa Mahallesi imamına, imamlığına meşrut olarak verilen hanenin yanması ve hane tedarikine dair.*

Medine-i Üsküdar'da Davud Paşa Mahallesi imamı derûn-i arzuhalde ismi mezkûr es-Seyyid el-Hâc İbrâhîm Efendi ibn-i İbrâhîm M nefsinden asil ve sulbiyye-i kebire kerimeleri Şerife Nesibe ve Şerife Fatıma Zîşân taraflarından vekîl-i müseccel-i şer'ileri pederleri Hâfız Mehmed İzzet Efendi ibn-i İlyas muvâcehesinde Nezaret-i Evkâf-ı Hümâyûna milhak evkafdan merkûm Poyraz Yusuf Ağa Vakfı kaimmakamı hâlen senedât müdiri izzetlü Tefik Efendi tarafından mürsel vekîli senedât odası ketebesinden Ahmed Rüşdî Efendi ibn-i Cebrail hazır olduğu halde İstanbul da At Pazarı kurbünde Mağnisalı Mehmed Paşa Mahallesinde sakine Emine Şemsi Hanım ibnetü Abdullahın zevci ve tarafından vekîl-i müsecceli emti'a gümrüğü hademesinden Mehmed Âkif Efendi ibn-i Abdurrahman kezalik hazır olduğu halde mahalle-i mezkûrede kâ'in bir taraftan gallesi mahalle-i mezbûre imamlarına meşrût Salih Bey menzili ve bir taraftan Papas oğlu bostanı ve bir taraftan yine gallesi imam olanlara meşrûta Â'îşe Hanım menzili ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âm ile mahdûd terbi'an 268 zirâ' arsalı bir bab menzil mine-l kadîm tevliyet ve sükkânı mahalle-i mezkûrede imam olanlara meşrûta merhûme Ümmühânî bint-i Süleyman nâm hâtûn vakfından olarak 1267 senesine gelinceye değin mahalle-i mezkûrede imam olanlar iskân edegelmişiken sene-i mezkûre hilâlinde vukû' bulan harîkde menzil-i mahdûd-i mezkûr muhterik olup arsa-i sırfı kaldıktan sonra müvekkile-i mûmâ ileyhâ Emine Şemsi Hanım kendi malından mebâliğ-i ma'lûme harc ve sarfla arsa-i mahdûd-i mezkûr üzerine fevkânî iki bab oda ve bir sofa ve bir sandık odası ve tahtında bir bab oda ve bir matbah bina ve inşa ettirdikten sonra müvekkile-i mûmâ ileyhâ Şemsi Hanım fi 22 RA sene 281 günü bir kıt'a mütevellî temessükü hâmişi mantûkunca asil ve vekîl-i mezbûr ile zevcesi olup mu'ahharan vefat eden Sa'îde hatun ibnetü Mehmede hayatında 18500 kuruş bedel-i medfû' ve makhbûza mûmâ ileyh Boyraz Yusuf Ağa vakfından olmak üzere münâsafaten ferağ ve tefvîz onlar dahî münâsafaten

teferru' ve tefevvuz ve kabul edip ba'dehû zevcesi mezbûre Sa'îde hatun fevt olup nısf hissesi kızları müvekkiletân-ı mezbûretâna intikal etmekle binâ'en aleyh el-yevm fuzuli zabt ve vaz'-ı yed eder olmalarıyla sü'âl olunup ebniyesi hedm ve kal' ve arsasından dahî keff-i yed ve bana teslîme tenbih olunmak muradımdır deyû fi 14 c sene 285 günü hâlen Evkâf-ı Hümâyûn müfettişi faziletli Efendi hazretleri huzûrunda inkârına mukarin da'vâ ve müdde'âmı mahalle-i mezkûre muhtâr-ı evveli Ahmed Ağa ibn-i Hüseyin ve mahalle-i mezkûre câmi'-i şerîFî kayyımı Ahmed Efendi ibn-i Hüseyin ve hatibi el-Hâc Hüseyin Efendi ibn-i Hâfız Halil ve ahâlîsinden el-Hâc İsmâ'îl Efendi ibn-i Halil ve Mehmed Efendi ibn-i Veliyyüddin ve Hâfız Aziz Efendi ibn-i el-Hâc

Mustafâ ve Abdullah Ağa ibn-i Salih ve Sa'îd Ağa ibn-i Ahmed ve Osman Ağa ibn-i İbrâhîm ve Ahmed Ağa ibn-i Osman ve Hüsni Efendi ibn-i Mehmed Sâdık şahadetleriyle isbat etmiş iken elyevm arsa menzil-i mezkûru bana teslimden imtinâ' eder olmalarıyla sü'âl olunup ebniyesini hedmle arsa-i mevkûfe-i mezkûreden keff-i yed ve bana teslîme asil ve vekîl-i mezbûr Mehmed İzzet Efendiye tenbih olunmak muradımdır deyû da'vâ cevabında menzil-i mahdûd-i mezkûru tarih-i mezkûrda bi-l icareteyn mutasarrıfesi müvekkile-i mûmâ ileyhâ Emine Şemsi Hanımdan mûmâ ileyh Poyraz Yusuf Ağa Vakfından zevcesi mezbûre ile ma'an teferru' ve tefevvuz edip zabt ve vaz'-ı yed eylediklerini ikrar mâ'adâ müdde'î mezbûrun bervecch-i muharrer müdde'âsını vekîl-i hazır mûmâ ileyh Mehmed Rüşdi Efendi ile ma'an inkâr ederler.

Fî 21 RA sene 286

[Derkenar 1]

33 İkinci sınıf başı Ahmed Ağa

[Derkenar 2]

Vekîl-i mûmâ'ileyh Mehmed Akif Efendi dahî zevcesi ve müvekkilesi mûmâ ileyhânın menzil-i mezkûrda olan nısf hissesini zevcân-i mezbûrâna ferâğını inkâr eder.

Fî 21 RA sene 86

[Derkenar 3]

İmam mûmâ'ileyh da'vâ-yı mezkûresini isbat edip sirren ve alenen tezkiye olunmakla hüküm ve cevap verildi.

Fî 29 C sene 286

[Derkenar 4]

Mehmed Akif'in zevcesi Fatıma Zehradan Süleyman Ağa Rıza Bey

Varak No: 92a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 23 Cemazi'el Evvel sene 286 (31 Ağustos 1869)

Konusu: Üsküdar'da sakin Nazire Hanımın hukuk-u zevciyete itaat talebine dair.

Üsküdar'da Hâce Hesnâ hâtun mahallesinde sakine tütüncü esnafından arzuhal eden Mehmed Sâdık Ağa pederi yağcı esnafından İbrâhîm Edhem Ağa ibn-i el-Hâc Ebubekir hazır olduğu halde M Üsküdar'da Bulgurlu Mescid Mahallesinde sakine derûnunda ismi mezkûr tahmînen 15 yaşında Nazîre Hanım ibnetü el-müteveffâ Rıza Bey muvâcehesinde validesi Âyişe Zîşân hamın ibnetü Mehmed Tahir hâzıra olduğu halde pederim hazır-ı mezbûr İbrâhîm Edhem Ağa mezbûre Nazîre Hanımın babasının liebeveyn er karındaşı ve ol vechle velisi olmakla mezbûre Nazîre Hanımı hâl-i siğarında ya'nî fî 13 L sene 281 günü mahzar-ı şühûdda 2500 kuruş mehr-i mu'accel ve 1501 kuruş mehr-i mü'accel tesmiyesiyle mahzar-ı şühûdda bi-l velâye bana tezvîc ve tenkîh eylediğinde ben dahî tezevvüc ve kabul ve ol vechle zevce-i menkûham olup lâkin bana itâ'at ve hukûk-ı zevciyete mürâ'ât etmek üzere mezbûreye tenbih olunmak muradımdır deyû da'vâ cevabında inkârdan başka müdde'î mezbûr Sâdık Ağanın büyük karındaşı Süleyman ile benim pederim müteveffâ Rızâ Bey rezâ'an karındaşlardır deyû taktırir eder.

Fî 23 CA sene 286

[Derkenar 1]

Mezbûr Sâdık Ağanın vekîli (...?) mahalle kethüdası Hüseyin Efendi ibn-i Ahmed şahid

Ketebeden Şevki Bey kahveci İbrâhîm Ağa Üsküdar zabıtasında teftiş Mustafâ Efendi diger şahid

Muhtâr-ı evvel zerdeci Mustafâ Ağa ibn-i Mehmed

Ketebeden Mustafâ Efendi

[Derkenar 2]

(...?) cevap şod

[Derkenar 3]

(...?) havâle şod.

fi 28 Safer sene 86

[Derkenar 4]

34: Şema

Şuhud'ül hal

Dev'âvîden Üsküdarlı Mustafâ Ağa i'lâmı tahrîr şod

El-Hâc Ebubekir

Mehmed İzzet İbrâhîm Edhem

Rıza Süleyman Mehmed Sâdık

Müdde'î

Nazîre Cemîle Hanım

Müdde'î

(...?)

Varak No: 92-93b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 21 Rebi'ül Evvel sene 87(24 Ağustos 1864)

Konusu: *Üsküdar'da sakin Rum milletinden olan Çalgıcı Niyako'nun fevt olması ve tereke taksimine dair.*

Medîne-i Üsküdarâ muzâfe Cengâl karyesinde mütemekkin tebe'a-i Devlet-i Aliyyenin Rum milletinden Çukacı Kostaki veled-i Tokaydi tarafından husûs-i âti-l beyanda vekîl-i müseccel-i şer'îsi Tuğlacı oğlu Nikgos veled-i Tekfur M yine tebe'a-i Devlet-i Aliyyenin Rum milleti nisvânından Heybeliadada mütemekkinine Kalyopi veled-i İstavri (7) muvâcehesinde merkûme Kalyopinin zevci olup 1280 senesi hilâlinde fevt

olan tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden Arasti veled-i Çalgıcı Niyakonun hîn-i fevtinde bilcümle terekesinden hisse-i irsiyyesini tereke-i müteveffâ-yı merkûma vâzı'u-l yed olan müteveffâ-yı merkûmun li'ebeveyn kız karındaşları gâ'ibetân ani-l meclis Mayora ve Sukiceden da'vâya zevce-i merkûme Kalyopi beni tarafından 1282 senesi Temmuzunun 31 günü tarihiyle müverrah bir kıt'a ilm-ü haber mücebince tevkîl edip ve ben dahî vekâleti kabul ve veraseti ba'de-s sübût i'lâm ettirdiğimden sonra merkûme Kalyopinin bişarti-r rucû' emriyle îcâb eden mahallere malımdan masrûfum olan bâ defter-i müfredat (...?)

5600 i'lâm-ı mezkûrda harc olarak Rum İli kadı'askeri Efendi hazretleri taraflarına verilen 50 aded yüzlük altun fi 19 Teşrîn-i Evvel sene 82

0250 MAğaza kiralalarının tevkîf ettirmek için HâriciyyeNezaretî tarafına verilen nakit

Fî 10 Ağustos sene 82

1285 Merkûme Kalponiye verilen nakden fi 30 Teşrîn-i Sâni sene 82

2250 Bâb-ı Âlîde ücret-i mübâşiriyye verilen fi 15 Şubat sene 83

9385

1470 merkûme Kalponiye verilen nakden Fî 20 Şubat sene 83

0150 Skotora istînâfi için hariciye nezaretî tarafına verilen nakden fi 6 Nisan sene 83

0450 Harc-ı kassâm ve vesayet hüccetleri için Galata mahkemesine verilen nakden fi 23

23 Ağustos sene 83

0895 mübâşiriyye ve altıncı daireye ve hariciye ve Ağalara verilen nakden fi 23 Eylül 83

12350

00600 altun fazlası

11750 kuruş merkûme Kalponiden bi-l müraca'a hâlen taleb ederim deyû da'vâ ettikte ol dahî cevabında ben müvekkil-i müdde'î merkûm Kostakiye malımdan 1282 senesi Eylülünde 6000 kuruş ve sene -i merkûme ağustosunun 14 günü kezalik malımdan 2800 kuruş ve 1283 senesi teşrîn-i sâni'nin beşinci günü 4800 kuruş ki cem'an 13400 kuruş nakden müdde'î merkûm Kostaki yedine def'-u teslim eylediğimden ol dahî ba'de-l kabz makhûzu olan meblağ-ı mecmû'-i mezkûr 13600 kuruşdan müdde'î merkûm Kostakinin

mesarifât-i vâkı'ası ba'de-t tenzîl bâkîsi olan 1850 kuruşu dahî ben ada-i mezkûrda Tasyusun menziline hesabımızı ru'yetiyle merkûm Kostakiye ücret-i kademiyye olarak terk ve fâriğa olmamla ol vechle müvekkil-i müdde'î.

Merkûm Kostaki cihet-i merkûmeden zimmetinde hakkım yoktur deyû ikrar dahî etmiş idi deyû def' eder müdde'î merkûm Kostaki dahî meblağ-ı mecmû'-i merkûm 13400 kuruşu ahz ve kabz eylediğini ve dâfî'a-i merkûmenin def'-i meşruhunu inkâr eder.

Fî 20 Z sene 285

[Derkenar 1]

(7) Vekîl Andonaki veled-i Dimriyorgi huzurunda
35: Eğrikapıda Ahmed Emin çavuş (?)

[Derkenar 2]

Def' iyle beyana havâle şod.
Fî 16 Z sene 86

[Derkenar 3]

Evvelen dâfî'a-i merkûme def'-i meşrûhunu ya'nî ikrar-ı mezkûr müdde'âsını isbattan aciz olup merkûm Kostakiye yemin verilmekle saniyen müddde'î merkûm Kostaki emr-i mezkûr müdde'âsıyla beyana havâle şod.

Fî 22 RA sene 86

Şuhud'ül hal

Beşiktaş'ta Paşa Mahallesinde caddede ikinci numaralı menzilde sakine Beyoğlunda tuhafcı orta boylu sarı bıyıklı Yorgi veled-i Ligori veled-i Bedros.

Balat kapısı dâhilinde Palinos Mahallesinde mütemekkin seksen bir numaralı hanede orta boylu sarı sakallı Hubar hanında sarraf tahsildarı Yorgi veled-i Bali veled-i Dimitri.

Heybeliadada mütemekkin iken işbu tarihten 9 ay mukaddem fevt olan tebe'a-i Devlet-i Aliyyenin Rum milletinden şerbethaneci Andon veled-i Andriyanın veraseti (...?).

Zevce Maryo Nika bint-i Tanaş

İbn-i murâhik Sevitri
İbn-i sağır Nikoli
Bint-i sağıre Arikliye

Ba'de-l inhisar verese-i merkûmûndan merkûmûnun anaları ve kıbel-i şer'den bâ hüccet-i şer'iyye vasıyy-i mansûbeleri sahıbe-i arzuhal zevce-i merkûme Maryonika m ada-i mezkûr çorbacılarından olup ada-i mezkûrda vâkı' Aya Nikole kenisesi vakfının mütevellisi Yorgi Kamra veled-i Dimitri muvâcehesinde ada-i mezkûrda vâkı' ma'lûmü-l hudud vel müştemilât bir bab mülk şerbethane ve bir bab mülk mağaza zevcim ve mûrisimiz müteveffâ-yı merkûmun sağılığında bâhüccet-i şer'iyye müstakillen yedinde mülkü ve ada-i mezkûr ahalisinden cerîdede mazbût olan on iki nefer kesâna dahî zimmetinde bâ tahvîlât 11780 kuruş karzan deyni olduğundan merkûm Yorgi Kamra deyn-i meblağ-ı mezkûr 11780 kuruşunu 4780 kuruşunu ashâb-ı matlûbdan tenzîl ettirtip baki kalan 7000 kuruşunu zevcim müteveffâ-yı merkûmun bişarit-r rucû' emriyle kenise-i mezkûrun nükûd-i mevkûfesinden kesân-i merkûmûna eda ve îfâ eylediğinde zevcim merkûm Andon dahî sağılığında meblağ-ı mezkûr 7000 kuruş mukabelesinde şerbethâne-i mezkûrları mütevellî merkûm Yorgi Kamraya fi 19 c sene 281 günü rehn vaz' ve teslim edip ol dahî ba'de-l irtihân ve-t tesellüm ve-l kabûl zikrleri mesbûk mağaza ve şerbethâneyi ecr-i misliyle âhara icâra ve icâresini ahz ve kabza ve makbâzunu deyn-i mezkûr 7000 kuruşa takas ve mahsûbe merkûm Yorgi Kamraya emir ve tarafından tevkîl eylediğinde ol dahî ba'de kabûli-l vekâle mesbûku-l beyan mağaza

Varak No : 93c (3)

ve şerbethâne-i mezkûreyi tarih-i mezkûrdan i'tibâren 13 sene müddet bi-l vekâle ma'lûmü-l esâmî kesâna icâr ve teslîm ve icâre-i müsemmalarından müste'cirlerinden bi-l vekâle kabz eylediği 26000 kuruşun 7000 kuruşunu deyn-i mezkûra takas ve mahsûb edip mâ'ad'ası olan 19000 kuruşu zevcim merkûma eda ve îfâ etmeksizin zevcim merkûm Andon fevt olup zikrleri sebkât eden şerbethane ve mağaza ile meblağ-ı bâkî mezkûr 19000 kuruş benimle siğâr-ı merkûmûna mevrûs olmakla meblağ-ı mezkûr 19000 kuruş ile mağaza ve şerbethâneyi bana teslîme merkûm Yorgi Kamraya tenbih olunmak bi-l asâle ve bi-l vesâye muradımdır deyû da'vâ ettik de ol dahî cevabında zikrleri mürûr eden mağaza ve şerbethâne müteveffâ-yı merkûm Andonun yedinde bâ hüccet

müstakillen mülkü iken Galatada yedimde olup fi 14 R sene 271 günü tarihiyle müverraha Kartal Mahkemesinden verilen işbu bir kıt'a mübâya'a hücceti mantûkunca 13400 kuruş semen tesmiyesiyle kenise-i mezkûrun mütevellîsi olduğuma binâ'en kenise-i mezkûr için bana bey' ve temlik ve teslîm edip ben dahî kenise-i mezkûra akar olmak üzere bi-t tevliye işтира ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl ve semen-i mezkûr 13400 kuruşu nükûd-i mevkûfe-i mezkûreden olarak müteveffâ-yı merkûm Andona sağlığında tamamen def' -ü teslîm etmemle ol vechle bi-t tevliye vaz'-ı yed ederim deyû müdde' iye-i asil ve vasi zevce-i merkûmenin inkârına mukarin def'a tesaddî ve def'-i meşrûhumu mukaddemen isbattan ızhâr-ı acz edip tâlib-i tahlîf olmamış idim el-hâlete hâzihi ben şahidlerime zafer bulmamla def'-i mezkûrumu isbat muradımdır deyû da'vâ fi 9 CA sene 286 müdde' iye-i merkûme tarafından derzî Yorgiyi müseccelen vekîl fi 9 CA sene 82 evvelen merkûm Kaman Yorgi beyana havâle şod fi 29 C sene 286 (...?)(...?) hücceti isbattan ızhâr-ı acz edip talebiyle ancak zevce-i merkûmeye yemin verilmeğın mücebince dâfî'-i merkûm def'-i mezkûruyla müdde' iye-i asil ve vasıyy-i merkûmeye bilâ beyine mu'ârazadan men' şod fi 31 R sene 87 (...?) şühûd deyû beyân-ı esâmî eylediği

Derzi Manol veled-i Nikole Yazıcı Manol veled-i Bali

Balıkçı Anesti veled-i Yorgi Balıkçı Todori veled-i Yorgi

Berber Yorgi veled-i Yamandi

Merkûm Yorgi Kaman ifâde eylediği 3 nefer kesân eda-i şehadet-i şer'iyye eylemeyip cerh olunmalarıyla ancak merkûmân Anesti ve Yorginin dahî gelmelerine emr olundu.

Fî 25 RA sene 86

[Derkenar 1]

İcâre husûsu Fetvâhâneye havâle olunmuştur.

fi 21 R sene 87

[Derkenar 2]

Postabaşı Ahmed Ağa

Müddet-i sâbıkada 7

Varak No: 94a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 22 Rebi'ül evvel sene 1286 (2 Temmuz 1869)

Konusu: Üsküdar'da sakin İbrahim'in kızı Fatma Zehra'nın veraseti ve tereke taksimine dair.

Üsküdar'da Kazasker Ahmed Efendi Mahallesinde sakin iken bundan akdem vefat eden tahmînen 18 yaşında Fâtıma Ez-Zehrâ Hanım ibnetü İbrâhîmin veraseti.

(...?)

Ümm Fâtıma bint-i Mehmed Emin

Uht lehümâ kebîre Hâfıza Nâdire

Ah liebeveyn sağır Mehmed

Ah liebeveyn sağır Ebubekir

Ba'de-l inhisar sağırân-ı mezbûrânın valideleri ve vasıyy-i mansûbeleri ümm mezbûre Fatıma hatun uht-i mezbûre Nadire hatun hâzıra olduğu halde m mahalle-i mezbûrede sakine arzuhal-i mezkûrede mezkûretü-l ism ma'rifetü-z zat Aişe Hanım ibnetü Abdullah muvâcehesinde kerîmem ve mûrisemiz müteveffât-i mezbûrenin mezbûre Aişe Hanımın menziline hîn-i vefatında yanında mevcûde hâric ez defter-i kassâm terekesi olup mezbûre Aişe Hanımın fuzûlî ve bigayri hak ahz ve kabz ve ketm ihfâ eylediği mecmû'u 2240 kuruş kıymetli bir iplik çarşeb ve üç makreme ve bir sûf ferace ve bir şemsiye ve bir çift elmas iğne ve 8 cetme yüz yastığı ve bir mak'ad ve bir şilte ve bir sarı leğen ma'a ibrik ve bir yolat sini mevcud ise a'yânen ve müstehleke ise ba'de-s sübut kıymet-i şer'iyeleri olan meblağ-ı mecmû'-i mezkûr 2240 kuruş ve kızım ve mûrisemiz mezbûre hayatında hâl-i sigarında 7 sene ve ba'de-l bülûğ 3 sene ki cem'an 10 sene müddet bilâ tesmiyeti-l ücre mezbûre Aişe Hanıma ile-l vefat menziline talebiyle hizmet etmekle müddet-i mezkûrede şehriyye otuz kuruşdan alacak hakkı olan 3600 kuruşu dahî kable-l ahz ve-l istîfâ fevt meblağ-ı mezkûr 3600 kuruşu dahî benimle verese-i sâ'iresine mevrûs olmakla meblağ-ı mezkûr 3600 kuruş ki cem'an 5840 kuruşu mezbûre Aişe Hanımdan bi-l verâse hâlen taleb ederiz deyû da'vâ ettiklerinde ol dahî cevabında zikrolunan bir makreme ve bir şemsiye müteveffât-ı mezbûrenin malı olarak yedimde mevcud olup ve mârru-l beyan elmas iğneyi vefatından bir ay mukaddem Kuyumcu Çarşısında bi-l müzâyede ancak 500 kuruşa emriyle bey' ve semenini ahz-u kabz edip emriyle hayatında tabib ve mu'âlece ve mesârif-i sâ'iresine harc-ü sarf

etmişdim deyû def' ve mâ'adâ mârru-l beyan 8 adet cetme yasdık ve bir mak'ad ve bir şilte ve bir leğen ibrik ve bir bolat sini müteveffât-i mezbûrenin malı olmayıp şekerçi esnafından ga'ibn-i ani-l meclis Ya'kûb Ağanın malı olduğundan ve mezbûr Ya'kûb Ağa müteveffât-i merkûmeyi tezevvüc edecek bulunduğundan cihaz eşyası nâmıyla bana göndermişidi mu'ahharan akd-ü nikâh olmadığından eşya-i mezkûre el-yevm yedimde emaneten mevcuttur deyû müteveffât-i merkûmenin malı olduğunu inkâr eder verese-i mezbûretân dahî eşya-i merkûmeyi gaib-i mezbûr Ya'kûb Ağa mûrisemiz müteveffât-i mezbûreye hayatında hibe-i sahîha-i şer'iyeye ile hibe ve temlik ve teslim edip ol dahî bervech-i muharrer ittihâb ve temellük ve tesellüm ve kabûl edip ol vechle eşyâ-i muharrere-i mezkûre mevhubeten malı olup ba'de vefatihi bize mevrûs olmuştur deyû da'vâ mezbûr Ya'kûb Ağa meclis-i şer'a gelip inkâr etmiştir.

Fî 23 RA sene 286

[Derkenar 1]

İ'lâmı tahrîr şod

[Derkenar 2]

37 (...?) Deli Yusuf hoca

[Derkenar 3]

Verese-i merkûmûn 800 kuruşa sulh olup ol dahî kabûl ve edâya te'ahhüd ve ziyadesinden ibrâ ve kabul.

Fî 8 B sene 86

Varak No: 94b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 27 Safer sene 1285 (19 Haziran 1868)

Konusu: *Üsküdar'da sakin Yahudi milletinden olan Nona'nın veraseti ve tereke taksimine dair.*

Üsküdar'da Bağlarbaşı'nda sakine iken bundan akdem fevt olan tebe'a-i Devlet-i Aliyye'nin Yehûd milleti nisvânından Nona bint-i İlyanın veraseti.

Bint-i kebîre Kadon bint-i Harkıyab

İbn liebeveyn sağır Yemor Mosi

İbnü-l ibn sağır Hayim

İbnü-l ibn sağır İlya

Veledey Halibon İlyak

İnhisârı tahakkukundan sonra verese-i merkûmûndan arzuhal sahibesi merkûme Kadon tarafından husûs-i ati-ı beyanda vekîl-i müseccel-i şer'îsi tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden ve Ermeni milletinden Mıgırdic veled-i Artin M siğâr-i merkûmûnun anaları ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den vasiyy-i mansûbeleri Mezalto bint-i Natan tarafından vekîl-i müseccel-i şer'îsi cema'at başı Hoce İsak veled-i Nesim muvâcehesinde tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden ve manifaturacı ta'ifesinden Nesim veled-i İlya ve Menahim veled-i Yako hâzır oldukları halde müteveffât-i merkûme Tunenin yedinde olup fi 19 R sene 284 günü tarihiyle müverraha Anadolu Kazaskeri esbak semâhatlü el-Hâc Hasan Re'fet Efendi hazretlerinin bir kıt'a hücceti mantûkunca zevci müteveffâ-yı merkûm harfiyad zimmetinde cihet-i karzdan alacak hakkı olan 1000 adet yüzlük Mecîdî altununu kable-i ahz ve-l istîfâ zevci merkûm harfiyad fevt olduktan sonra müteveffât-i merkûme Tunenin sağılığında yedimde olup fi 10 C sene 285 günü tarihiyle müverrah Anadolu kadı'askeri sabık semahatlü Hasan Hiram Efendi hazretlerinin mührüyle memhûr işbu bir kıt'a il'âm-ı şer'î nâtik olduğu üzere meblağ-ı mezkûr 1000 adet yüzlük Mecîdî altununu tereke-i vâfiye-i müteveffâ-yı merkûmdan eda etmek üzere vasiyy-i merkûmeden da'vâ ol dahî bi-l vesaye inkâr edip müteveffât-i merkûme hayatında meblağ-ı mezkûr 1000 adet yüzlük Mecidi altunu alacak hakkı olduğunu şâhideyn-i mu'addeleyn şehadetleriyle bernehc-i şer'î ba'de-l isbat meblağ-ı mezkûr tereke-i vâfiye-i müteveffâ-yı merkûmdan eda olunmak üzere vasiyy-i merkûmeye tenbih olunduktan sonra müteveffât-i merkûme Tone meblağ-ı mezkûru müteveffâ-yı merkûmun terekesinden kable-l ahz vel istîfâ fevt ve meblağ-ı mezkûr müvekkilem merkûme ile verese-i sâ'iresine mevrûs olmuşidi el-hâlete hâzihî müteveffât-i merkûm Harkıyabanın terekesinden müvekkilem merkûmenin hisse-i irsîye-i şer'iyyesini bi-l vekâle taleb ederim deyû da'vâ vasi vekîli merkûm İsak dahî cevabında mazmûn-i il'âmı bi-l vekâle ikrar edip lâkin zikrolunan 1000 adet Mecidi altununu fi 27 S sene 285 günü Ortaköyde Hahambaşı ka'immakamı Efendi huzurunda müvekkilem vasiyy-i merkûmenin emriyle tereke-i müteveffât-i merkûmeye medyûn

bulunan hâzırân-ı merkûmân sâlifü-z zıkr 1000 adet yüzlük Mecidi altununu müteveffât-ı merkûmeye sağlığında def.

[Derkenar 1]

İ'lâmı tahrîr şod

38: Selim çavuş

Varak No: 94-97c

Hüküm No: 3

Hüküm Tarihi: Fî 17 Muharrem sene 1287 (19 Nisan 1870)

Konusu: *Beyoğlu'nda sakin Rum milletinden Dimitri'nin veraseti ve tereke taksimine dair.*

Beyoğlunda Bulak sokağında sakin iken 1242 senesi hilalinde fevt olan tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden ve Rum milletinden francileci esnafından Estimât veled-i Dimitri veled-i Atamın veraseti.

(...?)

Zevce Alniko bint-i Dimtiri

İbn-i kebir Yandeli

Zevce-i merkûme Alneko dahî fî 15 ha sene 59 fevt

İbn-i kebir merkûm Yandeli

İbn-i merkûm Yandeli dahî 1271 senesi fevt

Zevce Diger Alenko bint-i Atam

İbn-i kebir Estrati

İbn-i kebir Todori

Bint-i kebare Kalyopi

Bint-i kebare Malkomni

İbn-i merkûm Todori dahî fevt

Ümm merkûme diger Alneko

Ah liebeveyn merkûm Estrati

Uht liebeveyn merkûme Kalyopi

Uht merkûme Malkomni

Bint-i merkûme Kalyopi dahi fevt

Ümm merkûme diger Alneko

Ah liebeveyn merkûm Estrati

Uht liebeveyn merkûm Melkomni

İnhisarı tahakkukundan sonra arzuhâl sahipleri verese-i merkûmûndan diger Alenko ve Estrati ve Melkomni taraflarından husûs-ı ati-ı beyanda vekîl-i müseccel-i şer'ileri tüccar tahsildarı Penayot veled-i Yorgi M Medine-i Üsküdüra muzâfe Kartal nahiyesine tâbi' Ada-i Kebirde sakin tebe'a-i Devlet-i Aliyyenin Lâtin milleti nisvânından derûnda ismi mezkûr Amaliye bint-i Petro tarafından kezalik husûs-ı ati-ı beyanda vekîl-i müseccel-i şer'isi tüccar sandıkkârı Batiste veled-i Oseb muvâcehesinde ada-i mezkûrda Subaşî nâm mahalde kâ'in etrâf-ı erba'ası Subaşî enginarlığı ve Yandeli enginarlığı ve Panço bağı ve tarîk-i âm ile mahdûd müstemilât-i ma'lûmeyî hâvî bir bâb mülk menzil ve menzil-i mezkûra muttasıl ma'lûmü-l hudud bir kıt'a bağçe yedimde olup fi 8 zilhicce sene 1234 tarihiyle müferraha ve ol tarihte Adalar nahiyesi naibi bulunan es-Seyyid el-Hâc Hâfız Osman Efendinin imza ve hatmini hâviye işbu bir kıt'a mübâya'a hücceti nâtıka olduğu üzre müteveffâ-yı evvel merkûm Esmatın sağlığında ile-l fevt yedinde mülkü ve ba'de fevtihi bermuceb-i münâsaha-i merkûme müvekkilerim merkûmûna mevrûs olmuşiken müvekkile-i merkûme Emalye menzil ve bağçe-i mezkûreyi fuzûlî ve bigayri hak zabt ve vaz'-ı yed eder olmakla sü'âl olunup menzil ve bağçe-i mahdud-i mezkûrlardan keff-i yed ve müvekkilerim merkûmûn için bana teslim müvekkile-i merkûmeye izafetle vekîl-i merkûm Batisteye tanbih olunmak muradıdır deyû da'vâ ettikte vekîl-i merkûm dahî istintâk

Varak No: 97d(4)

olundukda cevabında menzil ve bağçe-i mahdûd-i mezkûrlere müvekkilesi merkûmenin elyevm vaz'-ı yedini bi-l vekâle ikrar ve i'tiraf edip lâkin menzil ve bağçe-i mahdûd-i mezkûrlar müteveffâ-yı evvel merkûm Estimatin vermentûk-ı hüccet-i mezkûre yedinde mülkü iken merkûm Estimat 30000 kuruş deyni için ol tarihte Galata voyvodası meclisinde mahbûs iken fevt oldukda bilcümle terekesi esmânî düyûnuna vefa etmeyip akârı dahi bey' olunarak düyûnu te'diye olunmak lazım geldiğinden ve merkûmun oğlu merkûm Yendeli dahî Firar edip mefkûd olduğundan zevcesi merkûme diger Alneko bilcümle terekesini kabz ve düyûnunu edâya kibel-i şer'den guremâya vasıyy-i mansûbu olmakla ol vechle merkûme diger Alneko yedimde olup fi 22 Şaban sene 241 günü

tarihiyle müverraha ve ol tarihte Kartal nahiyesi naibi bulunan es-Seyyid Mehmed Tefik Efendinin imza ve hatmini hâviye işbu bir kıt'a mübâya'a hücceti nâtık olduğu üzere menzil ve bağçe-i mahdûd-i mezkûru bey'-i bât-i sahih-i şer'î ve safka-i vâhide ile Ohan veled-i Kiregosa 7000 kuruş semen-i medfû' ve makbûza bey'-u temlik ol dahî ba'de-l iştirâ malik olduğu menzil ve bağçe-i mahdûd-i mezkûrları tarih-i merkûmede yine merkûm Alenkoya 7000 kuruşa bey' ve temlik ol dahî ba'de-l iştira bervech-i muharrer şirâ'en malik olduğu menzil ve bağçe-i mahdûd-i mezkûrları yedimde olup fî 7 L sene 241 günü tarihiyle müverreha ve ol tarihte Adalar nahiyesi na'ibi bulunan fetvâ emîni zade es-Seyyid Mehmed Zühdi Efendinin bir kıt'a mübâya'a hücceti nâtika olduğu üzere değirneci Hoce Karabit veled-i Asadora 10000 kuruşa bey' ve temlik ol dahî ba'de-l iştira ve-t temellük ve-l kabûl ve merkûm Karabit dahî yedimde olup fî 12 Ramazan sene 257 günü tarihiyle müverraha ve ol tarihte Ahî Çelebi mahkemesi naibi bulunan Debbağzade Mehmed Necib Efendinin imza ve hatmini hâviye işbu bir kıt'a hüccet-i şer'iyye nâtık olduğu üzere müvekkilem merkûme Amaliye yedinden iktirâz ve kabz eylediği 3500 kuruş deyni mukabelesinde rehn vaz' ve teslim ve deyn-i mezkûrunu tarih-i mezkûrdan 2 sene tamamına değin eda edemez ise menzil ve bağçe-i mahdûd-i mezkûreleri âhara bey'le deyn-i mezkûrunu istifâyaya merkûme Amaliyeyi vekâlet-i devriyye ile tevkil eylediğinden sonra merkûm Karabit menzil ve bağçe-i mahdûd-i mezkûreleri zimmetinden ba'de-l fekk müvekkilem merkûme Amaliyeye 9000 kuruş semen-i medfû' ve makbûza bey'-u temlik ol dahî ba'de-l iştira ve-t temellük yedinde mülkü olup hattâ yedimde olup fî 23 Ramazan sene 261 tarihiyle müverraha ve ol tarihte Galata kadısı olan el-Hâc Hüseyin Sûsî Efendinin bir kıt'a hücceti mücebince merkûm Karabet fevt olup verese-i münhasırası olan liebeveyn er karındaşı kuyumcu Hacador ve liebeveyn kız karındaşları Penpe ve Maryem bey'-i mezkûru tav'an ikrar ve i'tirâf etmeleriyle ol vechle müvekkilem merkûme menzil ve bağçe-i mahdûd-i mezkûreler şirâen mülkü olmak üzere bihakkın kabz ve vaz'-ı yed eder deyû def'-i inkâr Fî 23 H sene 286 lede-l istiftâ dâFî'-i vek'il-i merkûm (...?) def'-i meşrûhunu (...?) şâhid ile sübûta havale şod fî 7 M sene 87 def'-i meşrûhunu isbat için ikâme eylediği 2 nefer kesân eda-i şehadet-i şer'iyye eylememeleriyle cerh olunup ıslâh-ı beyne havâle şod.

Fî 17 M sene 87

[Derkenar 1]

Varak No: 97-100 e

Hüküm No: 5

Hüküm Tarihi: Fî 17 Muharrem sene 1287(19 Nisan 1870)

Konusu: *Üsküdar'da sakin Abdi Ağa'nın veraseti ve tereke taksimine dair.*

Hû

Medine-i Üsküdarâ tâbi' Kadı karyesinde sakine iken fî 21 M sene 72 günü vefat eden yağcı Abdi Ağa ibn-i el-Hâc Mehmed Emin bin Abdullahın veraseti

(...?)

Zevce Hadice Hanım ibnetü el-Hâc Mehmed Emin

Bint-i sağire hâlen kebîre Fatıma Berrâ Hanım

Bint-i sağire hâlen kebîre Aişetü-s Sıddîka Hanım

Ah liebeveyn Mehmed Şakir Bey

İnhisarı tahakkukundan sonra verese-i mezbûrûndan arzuhal sahibesi ma'rifetü-z zât mezbûre Aişetü-s Sıddika Hanımın zevci ve tarafından husûs-ı âti-l beyâna vek'il-i müseccel-i şer'îsi Îsâ asker-i şâhâne kol Ağalarından Abdülmecid Efendi ibn-i Abdurrahman M müvekkile-i mûmâ'ileyhânın liebeveyn emmisi hâl-i siğarında bâ hüccet-i şer'iyye vasıyy-i mansûbu karye-i merkûmede sakin arzuhâl-i mezkûrda ismi mezkûr mezbûr Mehmed Şakir Bey muvâcehesinde karye-i merkûme hududu dâhilinde Selami Çeşmesi civarında kâ'in biri cennetmekân-ı Fırdevs-âşiyân Gâzi Sultan Selim Han kadîm toprağında vakf-ı şerîfe senedi beş kuruş mukâta'a-i kadîmeli bir taraftan Şakir Bey bağı ve bir taraftan Çamurcu oğlu bağı ve bir taraftan Mazakyan(?) Tarlası ve elyevm tarîk ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âm ile mahdûd tahmînen 13 dönüm mikdarı kürûmi mülk bir kıt'a bağı zevcem ve müvekkilem mezbûrenin babası müteveffâ-yı mezbûrun hayatında ile-l vefat müstakillen mülkü ve ba'de vefatihi zevcem ve müvekkilem mezbûre ile verese-i sâ'ire-i mezkûresine mevrûs olmuş iken bâğ-ı mahdûd-i mezkûre mûmâ'ileyh Mehmed Şakir Bey elyevm müstakillen vaz'-ı yed eder olmakla sü'âl olunup bağı mahdûd-i mezkûrda zevcem ve müvekkilem mezbûrenin hisse-i irsiye-i şâyi'asından keff-i yed ve zevcem ve müvekkilem mûmâ ileyhâya vech-i lâyıkı üzere teslîme mezbûr Mehmed Şakir Beye tenbîh olunmak muradıdır deyû bi-l vekâle da'vâ ettikte ol dahî

cevabında fi-l vâki' bağ-ı mahdûd-i mezkûr karındaşım müteveffâ-yı mezbûr hayatında müstakillen mülkü olup vefat ettikte benimle verese-i sâ'ire-i mezkûresine mevrûs olduktan sonra bağ-ı mahdûd-i mezkûru cümlemiz fi S 272 günü tarihiyle müverraha defter-i kassam ve keşf pusulası mantûklarınca ga'ibn-i ani-i meclis Mehmed Servet Ağaya Üskûdar mahkemesinde bâ mesûğ-i (?) şer'î lede-l müzayede 40000 kuruş semen-i medfû' ve makbûza bi-l asale ve bi-l vesaye bey'-u temlîk-ü teslim edip ol dahî ba'de-l işтира ve-l kabz ve-l kabûl mezbûr Mehmed Servet Ağa dahî ânifen şirâ'en mâlik olduğu bağ-ı mezkûru 40000 kuruş

Varak No:100

Semen-i medfû' ve makbûza bana bey' ve temlik ve teslim eylediğinde ben dahî berveci-i muharrer işтира ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl edip semeni olan meblağ-ı mezkûru idhâl ve defter-i kassam ettirmemle ol vechle bağ-ı mezkûr şirâ'en ve müstakillen mülküm olmakla bihakkın vaz'-ı yed edip hattâ yedimde olup fi 9 S sene 286 günü tarihiyle müverreha ve ol tarihte sadr-i Anadolu kazı'askeri semâhatlü Nûri Beyefendi hazretlerinin imza ve hatmini hâvî işbu bir kıt'a ibra hücceti mantukunca müvekkile-i mezbûre Aişe es-Sıddıka Hanım rüşdünü iddi'â ve muvâcehemde isbat ettikten sonra zimmetimde bâhüccet deynim olan 41000 kuruşdan mâ'adâ tereke-i müteveffâ-yı mezbûra müte'allika da'vâdan benim zimmetimi ibra-i sahih-i şer'î ile ibra ve iskat edip ben dahî ibra-i mezkûrumu kabûl etmişidim deyû def'a tesaddi eder ol dahî hüccet-i mezkûre mazmûnunu bi-l vekâle ikrar eder fi 8 M sene 287 hakikat-i hâl kâtibi Aziz Mahmud Efendiden tahkika havale şod fi 24 mezbûr sene 287 kâtibi mûmâ'ileyh daireye celble istisfâr olundukda ibra-i mezkûr hüccetinde muharrer olduğu vechle beyan eder ve hîn-i ibrâda mârru-z zikr bağ ve zikri âti menzil hususu kendilere beyan ve hesabını bi-r ru'yet tasdik ettikten sonra ibra etmişler idi deyû takrir eder fi 4 S sene 87

Vekil-i mûmâ ileyh Abdülmecid Efendi M mezbûr Mehmed Şakirin muvâcehesinde karye-i merkûmede Osman Ağa Mahallesinde vâki' merhum el-Hâc Mustafâ Ağa vakfından şehriyye 45 akçe icâre-i müecceleli bir taraftan Mumcu Kostaki menzili ve etrâf-ı selâsesi tarîk-i âm ile mahdûd bir bâb vakıf menzilin nısf hisse-i şâyi'ası müvekkilem mezbûrenin pederi müteveffâ-yı mezbûrun ve nısf-ı şâyi'-i âharı mezbûr Mehmed Şakir Beyin bâtemessük müteveli bi-l icareteyn şâyi'an taht-ı tasarruflarında ve ba'de vefatıhi nısf-ı menzil-i mezkûr müvekkilem mezbûre ile kız karındaşı gaibe ani-l meclis Fâtıma Berrâ Hanıma âdiyem ve münâsafeten intikal ettikten sonra menzil-i

mezkûrun ol tarihte 60000 kuruş bedel-i misli iken noksan-ı fâhiş olan 40000 kuruş bedel-i medfû' ve makbûz mukabelesinde vasıyy-i mezbûr Mehmed Şakir Bey bi-l asale ve bi-l vesaye zeyl-i defter-i kassam mücebince gaib ani-l beled Ali dedeye bâ re'y-i mütevellî ferağ ve tefviz ol dahî bervech-i muharrer teferruğ ve tefevvuz edip mezbûr Ali dede dahî mutasarrıf olduğu menzil-i mezkûru mezbûr Mehmed Şakir Beye bedel-i mezkûr mukabelesinde bâ re'y-i mütevellî ferağ ve tefviz eylediğinde ol dahî tefevvuz ve kabûl ve el-yevm vaz'-ı yed eder olup lâkin menzil-i mezkûrun ol tarihte noksan bedel ile ferağ olunmuş olması cihetle menzil-i mezkûrun bir rub' hisse-i şâyi'a-i mezkûresinden keff-i yed ve müvekkilem mezbûre bâ re'y-i mütevellî teslîme mezbûr Mehmed Şakir Beye tenbih olunmak muradımdır bi-l vekâle da'vâ ol dahî cevabında menzil-i mezkûr ol tarihte üç ay müddet müzayede ve bâ ma'rifet-i şer' keşf olunup menzil-i mezkûrun bedel-i misli 40000 kuruş idüğü erbâb-ı vukûfun

Varak: 101

ihbârıyla (...?) menzil-i mezkûru gaib-i mezbûr Ali dedeye bi-l asâle ve bi-l vesâye bâ re'y-i mütevellî ve bi izni şer' 40000 kuruşa ferağ ve tefvîz edip ol dahî ba'de tefevvuz bana re'y-i mütevellîyle kat'iyen ferâğ ve tefvîz edip ben dahî tefevvuz ve kabûl ve bedel-i mezkûru idhâl-i defter-i kassâm ve müvekkile-i mezbûrenin rub' hissesine isabet eden 10000 kuruşa bi-l istiğlâl ve bâkefil ve bâ hüccet-i şer'iyye istidâne etmemle hâlen zimmetimde deynimdir deyû beyan ve ibra-i mezkûr ile def'a tesaddi eder fi 9 M sene 287 menzil-i mezkûrun nısf hissesi hakkında dahî kâtib-i mûmâ'ileyhin ifadesi bâlâda best ve beyan olunmuştur fi 4 M sene 87 müdde'î mezbûr da'vâ-yı mezkûresinden meccânen fâriğ olup tarafeynden ibra-i sahih-i şer'î ile ibra ve her biri kabûl şod fi 17 CA sene 87 vek'il-i mûmâ'ileyh Abdülmecid Efendi m mezbûr Mehmed Şakir Bey muvâcehesinde zevcem ve müvekkilem mezbûrenin babası müteveffâ-yı mezbûrun hayatında Asitâne-i Aliyyede bâ temessükât-i mütevellî bi-l icâreteyn taht-ı tasarruflarında ve ba'de vefatihi kızları mezbûretâna bervech-i münâsafe âdiyen intikal eden ma'lûmü-l hudud 8 bâb dekâkînin nısf hisselerinin mülk icârâtı ile İzmid kazasında kâ'in ve Boz Ada çayırı demekle arîf bir kıt'a çayır ve Kadı karyesinde kâ'in bir bâb samanhan ve Kurbağalı Derede kâ'in bir kıt'a taş ocağı ve mahall-i mezkûrda vâkı' Selami Çeşmesinde arazi-i mevkûfeden iki kıt'a ve Kara Ahmed oğlu Bostanı nâm mahalde bir kıt'a ve Göztepe nâm mahalde vâkı' bir kıt'a tarlaların nısf hisselerinin 14 sene müddette icârâtı olarak asil ve vasıyy-i mezbûrun makbûzu olan cem'an 80100

kuruşdan zevcem ve müvekkilem mezbûrenin rub' hissesi olan 20325 kuruşa mezbûr Mehmed Şakir Beyden bi-l vekâle hâlen taleb ederim deyû da'vâ ol dahî cevabında müddet-i merkûmede müterâkim olan bâ defter-i müfredat icârâttan makbûzu olan 20550 kuruşdan müvekkile-i merkûmenin rub' hissesi olan beş bin yüz otuz beş buçuk kuruş elyevm müdde'îye-i müvekkile-i mûmâ ileyhâya zimmetimde deynimdir deyû ikrar ve ziyadesini inkâr eder fî 9 M sene 287 müdde'â aleyh merkûmânın ikrarından ziyadesi olan 60450 kuruş hakkında müdde'î vekîli mezbûr isbat-i müdde'â için beyana havale şod fî 4 S sene 87 mezbûr Şakir Bey mu'terif olduğu 5135 kuruş ilzâm ve mâ'adâsından müdde'î vek'il mezbûr meccânen fariğ ve kabûl şod.

Fî 17 Ca sene 87

müdde'î vekîlin iddi'âsı

81000 ...

20550 ...

60450

Müdde'â aleyhin ikrârı

20550

05135,5 müvekkilenin hissesi

15414,5 hisse-i sâ'ire

[Derkenar 1]

3: Mübaşir-i merkum

Varak No:

Hüküm No:

Hüküm Tarihi: Fî 17 Muharrem sene 1287(19 Nisan 1870)

Konusu: Üsküdar'da Arakiyeci Mahallesi'ne sakin Abdullah kızı Emine Hanım'ın veraset davası.

Medine-i Üsküdar'da Arakiyeci Mahallesinde sakine iken işbu sene-i mübâreke Şevvâlinin onuncu günü vefat eden Emine Hanım ibnetü Abdullahın veraseti zevc-i metrûkü Erzurum vilayeti kapı çukadarı Selim Sâmihî Efendi ibn-i Abdullah ile müteveffa zevci Ömer Beyin firâşından hâsıl sadrî mürâhık oğlu Abdülkadir Efendiye

münhasıra olduktan sonra mürâhık-ı mezbûrun bâ hüccet-i şer'iyye vasıyy-i mansûbu mahalle-i mezbûre imamı Hasan Efendi ibn-i el-Hâc hâfız Hasan m derûnda ismi mezkûr zevc-i mezbûr Selim Sâmihi Efendi muvâcehesinde müteveffât-i mezbûrenin hîn-i vefatında müstakilleten yedinde malı olan bir adet Mahmudiye altunu ve bir çalgı çalar sâ'at ve bir tavşankârî konsol ve bir çift öküz ve dört adet bel ve dört adet çapa ve iki kazma ve bir çalı demiri ve bir balta ve bir teymur tarak ve bir don ve iki küfe ve iki topaç ve 9 su varili ve 6 gübre küfesi ve bir heybe ve işbu merbût defter müfredatında muharrer olup mahallinde şer'le mu'âyene olunan eşya-i sâ'ire-i ma'lûmeyi mezbûr Selim Sâmihi Efendi fuzûlî zabt edip elyevm bi'a'yânihâ yedinde mevcut olmakla eşya-i muharrere-i mezkûre ile müteveffât-i mezbûrenin hayatında malından fi 11 Muharrem sene 282 günü mezbûr Selim Sâmihi Efendinin bilâ tahvîl iktirâz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği elli sekiz adet yüzlük Mecîdî altunu 6000 kuruş ve müteveffât-i mezbûrenin bâ berât-i âlişân mutasarrıfe olduğu eshâmının 285 senesi kasım taksiti olup maliye hazîne-i celîlesinden zevci mezbûrun bi-l vekâle kabz ve kendi umûruna sarfla istihlâk eylediği 247 kuruş ve yine müteveffât-i mezbûrenin malı olan bir re's bargir ve bir koşum ve bir eğer ve bir semerini mezbûr Selim Sâmihi Efendi 1110 kuruş semen-i makbûza bi-l vekâle âhara bey' ve teslîm ve semeni olan meblağ-ı mezkûru müteveffât-i merkûmeye vermeyip bigayri hak umûruna sarfla istihlâk etmekle meblağ-ı mezkûr 1110 kuruş ki müteveffât-i mezbûrenin zevci mezbûr zimmetinde alacak hakkı olan cem'an 7357 kuruş zevci mezbûrdan kable-l ahz fevt olup meblağ-ı mecmû'-i mezkûr 7357 kuruş vasîsi olduğum mürâhık-ı mezbûr ile zevc-i mezbûra mevrûs olmakla meblağ-ı mecmû'-i mezkûrdan vasîsi olduğum mürâhık-ı mezbûrun hisse-i irsiye-i şer'iyyesini zevc-i mezbûr Selim Sâmihi Efendiye bi-l vesâye taleb ederim deyû da'vâ ol dahî cevabında zevcem müteveffât-i mezbûrenin hayatında emir ve tevkîliyle ancak meblağ-ı mezkûr 247 kuruş bi-l vekâle mâliye hazîne-i celîlesinden kabz etmiş idim deyûp ve bâlâda muharrer eşya ve evânî-i nühâsiyyenin mecmû'u benim malıdır deyûp müdde'î vasıyy-i mezbûrun mâ'adâ karz ve eşya müdde'âlarını inkârından başka ben zevcem müteveffât-i mezbûrenin bişarti-r rucû' emriyle.

[Derkenar1]

2 mübaşir-i merkûm

[Derkenar 2]

4 Üsküdarlı el-Hâc Ali Ağa

Varak No: 102

Makbûzum olan meblağ-ı mezkûr 247 kuruşun 222 kuruşunu âhardan işтира ve kabz ve mürâhık-ı mezbûra iksâ eyediğim eşya semenine vermemle baki zimmetimde ancak 27 kuruş deynim kalmıştır deyû def' ol dahî inkâr eder.

Fî 25 Z sene 287

Eşyâ-i mezkûre kâtib Hâmid Efendi irsaliyle mahallinde tamamen mu'âyene olmuştur.

Fî 2 S sene 287

Varak No:

Hüküm No:

Hüküm Tarihi: Fî 17 Muharrem sene 1287(19 Nisan 1870)

Konusu: Kandilli'de sakin iken vefat eden Agop kızı Kolik'in veraseti.

Kandilli' de sakin iken işbu tarihten iki sene mukaddem fevt olan tebe'a-i Devlet-i Aliyyenin Ermeni milleti nisvânından Kolik bint-i Agopun veraseti zevc-i metrûkü hazine sarrâfânından Tophaneli oğlu sarraf Hoce Artin veled-i Nikon(?) ve merkûm Hoce Artinin Fîraşından hâsıl sadrî kebîr oğlu Hacıye tahrîrat odası ketebesinden Kirkor Efendi ve makineci Mikail ve Ohanes ve Sa'atçi Simon ve sadriyye-i kebire kızı Şarike münhasır olduğu zâhir-u mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezbûrûndan merkûm Makineci Mikayil m babası zevc-i merkûm Hoce Artin muvâcehesinde anam müteveffâ-tı merkûme Kolikin hayatında yedinde malı olan 05000 milletimizce âdet-i kadîmeden olup söz bağı nâmıyla babam merkûmun anam müteveffât-i merkûme Kolike hibe eylediği altun üzerine masnû' tek taş pıllanta yüzük 08000 kezalik nişan nâmıyla anam merkûme hibe eylediği altun kutu derununda rebî'a altunu ma'a kutu.

12500 yüz görümlüğü nâmıyla kezalik hibe eylediği altun üzerine masnû' elmas gerdanlık.

08000 anam müteveffât-i merkûmeyi hîn-i akdinde nikâh eden Yazıcı Ohanesin validem merkûmeye hibe ve hediye eylediği altun üzerine masnû' elmas toplu.

10000 babam merkûmun mu'ahharan bi-l iştirâ hibe eylediği altun üzerine masnû' tek taş yakut yüzük 1.

43500

01800 Semtimiz mu'teberânından validem merkûmenin velîme cem'iyetinde validem merkûmeye i'tâ olunan hediye nâmıyla altun sa'at 3.

02000 keزالik altundan masnû' elmas tek taş yüzük 1.

01500 keزالik kızbaşı şal top(?).

07000 babam merkûmun mu'ahharan bi-l iştirâ hibe eylediği altun üzerine rona elmas küpe çift 1.

55800

09000 keزالik bi-l iştirâ yine anam merkûme hibe eylediği inci miskal 30.

35000 keزالik bi-l iştirâ hibe eylediği altun üzerine masnû' göz resminde zümrüt yüzük.

01000 keزالik hayatında hibe eylediği simden masnû' âyîne 2.

07500 keزالik bi-l iştirâ hibe eylediği altun üzerine masnû' pırlanta altlık 1.

108300

Nakil yekûn

108300

12500 keزالik hibe eylediği altun üzerine masnû' elmas flemenk çelenk

10000 keزالik hibe eylediği (...?) altunu 200

16000 keزالik hibe eylediği etrafı mücevherli baklava resminde altundan masnû' zümrüd yüzük

05000 keزالik hibe eylediği altundan masnû' mücevherli tuğra

05000 semûrî kürk 2

156800

50000 Merhum Tahir Paşanın validem müteveffât-i merkûmeye hediye nâmıyla ihsan eylediği altun üzerine masnû' elmas haç

09000 Merhum müşârun ileyhin haremi HanımEfendinin keزالik validem müteveffîye-i merkûmeye ihsan eylediği rub'iyye altun aded 1000

05000 Validem müteveffîye-i merkûmeye babası müteveffa Agopun cihaz namıyla i'tâ eylediği... şal

03000 kezalik cihaz namıyla_verdiği boğçe şal 1

223800

07000 Kezalik cihaz namıyla verdiği altundan masnû' elmas toplu

05500 Kezalik cihaz namıyla verdiği altundan masnû' yarım ay

01500 kezalik cihaz namıyla verdiği mücevherli bir tek yıldız

03000 Kezalik cihaz namıyla verdiği... kürk

240800

Cem'an 240800 kuruş kıymetli mücevherat ve eşya ve nukud hayatında ile-l yedinde malı ve anam müteveffât-i merkûmenin vefatından mukaddem veraseti anam müteveffât-i merkûme ile babası babası merkûm Artine münhasıra olduğu halde vefat eden liebeveyn er karındaşım kuyumcu Kogokun malı olup anam müteveffât-i merkûme hissesine isabet eden bâ defter-i müfredat mecmû'u 50000 kıymetli eşya-i mütenevvi'a-i ma'lûme ve anam müteveffât-i merkûme Folik'in hayatında ikamet eylediği Kandilli'de vâkı' hane derununda mevcut ve mecmû'u 30000 kuruş kıymetli bâ defter-i müfredat eşya-yı mütenevvi'a-i ma'lûme kezalik hayatında yedinde malı olup ba'de vefatihi benimle babam ve karındaşlarım merkûmûna mevrûs olmakla mücevherat ve eşya ve nüduk-i muharrere-i merkûmeden ve anam müteveffât müteveffât-i merkûmeden mukaddem fevt olan anam merkûmenin babası merkûm Agop'tan muntekıl Fenerde vâkı' hane arsası bedelinden hissesine isabet eden 9000 kuruş defterde vâkı' kezalik anam müteveffa-yı merkûmenin hayatında müstakillen taht-ı tasarrufunda olan Fenerde vâkı' bir bâb vakıf sahlhaneyi anam merkûmenin hayatında emir ve tevkîliyle babam merkûm Artin 250000 kuruş bedel mukabelesinde âhara ferağ ve tefviz edip bedeli olan meblağ-ı mezkûr 250000 kuruşu kabz ile hâlen yedinde mevcut olmakla meblağ-ı bedel-i merkûm 250000 kuruş ki min haysü-l mecmû' 579800 kuruş ile mücevherat ve eşya ve nukud ve bedelâtın (...?) ile-l vefat yedinde malı olup ba'de vefatihi benimle babam ve verese-i sâ'ire-i mezkûresine mevrûs olmuşiken cümlesini babam merkûm Hoce Artin (...?) zabt edip hâlen yedinde mevcut olmakla cümlesine benim hisse-i irsiyyemle Anadolu'da İzmid sancağında Karamürsel kazası mülhakatından Hersek kazasında kâ'in Hersek Gölü demekle meşhur tahdid ve tavsifden müstağni balık gölü ve mârru-z zikr Kandilli karyesinde kâ'in vakfı müsakkafâtından etrâf-ı erba'ası mahdûd on beş bâb oda ve müştemilat-i sâ'ireyi hâvî bir bâb vakıf menzil ve yine karye-i mezkûrede vâkı' vakfı müsakkafâtından olup etrâf-ı erba'ası mahdûd dört bâb oda ve müştemilât-i sâ'ireyi hâvî

bir bâb vakıf menzil ki iki bâb iki bâb vakıf menzil ile balık gölünün nısf hissesi babam merkûm Hoce Artinin ve nısf hisse-i âharı dahî anam müteveffât-i merkûme Folkin hayatında taht-ı tasarrufunda olup ba'de vefatıhi nısf hisse-i şâyi'a-i mezkûre benimle er ve kız karındaşlarım gâ'ibûn ani-l meclis Kirkor Efendi ve Ohanes ve Sa'atçi Simona ve Şazike ahmâsen intikal etmişiken marru-z zıkr göl ve vakıf menzil-i mezkûrları dahî babam merkûm Artin kezalik fuzûlî müstakillen zabt ve tasarruf etmekle sâlifü-z zıkr göl ve vakıf menzil-i mezkûrlarda olan humus an nısf hissedenden keff-i yed ve vech-i lâyıkı üzere bâ re'y-i mütevellî bana teslime babam merkûma tenbîh olunmak matlubumdur deyû da'vâ ol dahî cevabında yedimde olup fî 9 Şa'bân sene 1868 sene-i milâdiyyesi tarihiyle müverrah ve oğullarım müdde'î ve gaibûn-i merkûmûnun imzalarıyla mumzâ ve mersûm bir kıt'a ilmuhaber kılıklı Ermeniyyü-l ibâre sened nâtika olduğu üzere anaları zevcem müteveffât-i merkûme Folikin hîn-i vefatında yedinde malı olan bir sandık derununda mevcut bâ defter-i müfredat mücevherât ve eşya-i sâ'ire-i ma'lûmesini oğullarım müdde'î ve gaibûn-i merkûmûnun cümlesi hazır oldukları halde beynimizde müzayede ve mecmû'unun esmânı 21721 kuruşa baliğ olup semen-i meblağ-i merkûm 21721 kuruşuna 6300 kuruşdan mesarif-i defni tenzîl ve 2000 kuruşu dahî senin mezarına sarf ile bakisi olan 13000 kuruş dahî beynimizde taksim olunup her biri hisselerini kabz ve yedime işbu bir kıt'a senedi i'tâ eylediler deyûp ziyade müdde'âsını inkâren vakf haneler hakkında dahî yalnız dört bâb odayı müştemil olan vakıf menzilden nısf hissesi olduğunu ikrar ve mâ'adâ göl ve kebir vakıf menzilde hissesi olduğunu inkar eder fî 8 Muharrem sene 287 müsakkafât-i mezkûrenin senedatı görülmeye havale olunup nükûd ve huliyyât ve eşya-i mahrrere-i mezkûre müdde'âsıyla müdd'î merkûm dairede beyana havâle şod.

Fî 13 M sene 87

[Derkenar1]

2 mübaşir-i merkûm

[Derkenar 2]

4: Üsküdarlı el-Hâc Ali Ağa

[Derkenar 3]

5 mercanlı Receb Ağa Eğrikapılı Mehmed çavuş

Varak No: 103a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 25 Safer sene 87 (27 Mayıs 1870)

Konusu: *Beyoğlu'nda sakin Tomik'in vefatıyla bıraktığı gayri mekullerin menzil ve arasanın aile fertleri arasındaki miras taksimi anlaşmazlığına dair.*

Beyoğlu'nda Valide Çeşmesi kurbünde Feridiye Sûku nâm mahalde mütemekkinler İzmir emanetcisi ashab-ı arzuhalden Tomik veled-i el-müteveffâ Ohanes veled-i el- müteveffâ Toma bi-l asale ve liebeveyn er karındaşları sağirler Agop ve Seyke ve liebeveyn kız karındaşı sağire enamın tesviye-i umûrlarına bâ hüccet-i şer'iyye vasiyy-i mansûbları olmakla bi-l vesaye ve liebeveyn kız karındaşları şahısları ma'rifeler Maryonika ve Fonik taraflarından husûs-ı âti-i beyânda vekîl-i müseccel-i şer'îleri tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden Sarraf Barsam oğlu Kirkor veled-i Bogos M derun-i arzuhalde isimleri mestur her biri tebe'a-i Devlet-i Aliyyenin Katolik milletinden Kuyumcu Kirkor veled-i Andon ve emti'a gümrüğünde komisyoncu diger Kirkor veled-i Andon ve Kuyumcu Bedros veled-i Kirkor muvâcehelerinde yedimde olan defter-i vakıfdan muhrac fî 7 Muharrem sene 274 günü tarihiyle müverrah bir kıt'a mütevellî temessükü kaydı nâtık olduğu üzere Ada-i Kebirde vâkı' Şehzade Sultan Mehmed Han Hazretleri vakf-i şeriflerine mukâta'alı bir taraftan Ostorinoz oğulları enginar bağçesi ve bir taraftan hâlî tarla ve bir taraftan Karabet menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tahmînen 15 dönüm mikdarı bir kıt'a vakıf tarla müvekkillerim mezbûrûnun cedleri müteveffâ-yı merkûm Tona veled-i Bedrosun sağlığında müstakillen taht-ı tasarrufunda olarak tarla-yı mezkûra enginar gars ederek tasarruf edegilir iken merkûm Tona işbu tarihten 32 sene mukaddem fevt olup tarla-yı mezkûr oğlu merkûm Ohanes âdiyen intikal edip ol dahî bir müddet tasarruf edip ba'dehû merkûm Ohanes dahî işbu tarihten dört buçuk sene mukaddem fevt olup tarla-yı mezkûr müvekkillerim merkûmûna esbâ'an ve âdiyen intikal etmiş iken merkûmûn ile sâ'ir mazbûtu-l esami kesân işbu bir kıt'a harita mücebince tarla-yı mezkûru parça parça zabt ve taksim ederek merkûmûndan merkûm Kirkor tarla-yı mezkûrun mu'ayyen mahalli üzerine işbu tarihten 9 sene mukaddem müstemilât-i ma'lûmeyi hâvî menzil bina ve inşa ve merkûm diger Kirkor dahî mu'ayyen mahalli üzerine kezalik 9 sene mukaddem bir menzil bina ve inşa edip ve bir mikdar mahalli dahî

merkûm Bedros kezalik işbu tarihten iki sene mukaddem fuzûlî zabt ve hâlen arsa olarak vaz'-ı yed etmekle ebniyelerinin hedmiyle arsalarından bâ re'y-i mütevellî keff-i yedleri bi-l vekâle muradıdır deyû da'vâ evvelen merkûm Kuyumcu Kirkor cevabında yedinde olan fî 4 r sene 275 günü tarihiyle müverraha Galata mahkemesinden verilen işbu bir kıt'a mübâya'a hücceti nâtika olduğu üzre Ada-i Mezkûrda vâkı' terbî'an 400 zirâ' bit kıt'a bağ ile oğlu Andondan müşterâ mülküm iken zevcem mezbûre Sirbohiye bey' edip ol dahî iştira ve kabz

Varak No: 104

ve yerine bir bâb menzil bina ve inşa ederek hâlen vaz'ı yed ve tasarruf eder deyû takrir eder (...?) merkûm ve diger Kirkor dahî cevabında yedimde olan fî 18 R sene 1272 günü tarihiyle müverrah kezalik mahkeme-i merkûmeden verilen diger işbu bir kıt'a hüccet-i şer'iyye nâtik olduğu üzre ada-i mezkûrda kâ'in 400 zirâ' bir kıt'a bağ Hoce Andondan bi-l iştirâ mülküm olup üzerine bir bâb menzil bina ve inşa etmemle tasarruf ederim deyû beyan eder (...?) merkûm Bedros dahî cevabında yedinde olan fî 14 RA sene 1284 günü tarihiyle müverrah ada-i mezkûrda terbî'an 3618 zirâ' mülk arsa bâ hüccet-i şer'iyye müstakillen şirâ'en mülküm olmakla vaz'-ı yed ederim deyû beyan eder müdde'î vek'il-i merkûmun bervech-i muharrer müdde'âlarını inkar ederler fî 5 Safer sene 85 evvelâ mahallerinde yed-i sabit olmadığı ve mütevellî vekîli dahî henüz gelmediği fî 6 CA sene 87 mahallinde keşfe havale olunmuştur.

Fî 25 S sene 87

[Derkenar 1]

6: Mühürdar refiki Halim Ağa

Varak No: 104a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 25 Şevvâl sene 287 (18 Ocak 1871)

Konusu: *Üsküdar'da sakin gayri müslim şahısların arasındaki gayrimenkul satışına dair.*

Üsküdar'a muzâfe Kuzguncuk Karyesi ahalisinden Değirmenci esnafından Hacı Penayot veled-i Turuş m yine karye-i merkûmede mekteb hocası Mena veled-i Yuvan

muvâcehesinde işbu hâzır bi-l meclis yine karye-i merkûmede sakın dülger kalfalarından Hristo veled-i Dimitri karye-i merkûmede vâkı' bâ temessük-i mütevellî mutasarrıf olduğu bir bâb vakıf menzilin nısf hissesini tasarrufunda ibka edip nısf-ı digerini 10000 kuruş bedel mukabelesinde merkûm Menaya bundan akdemce bâ i'lâm-ı şer'î ve bâ re'y-i mütevellî kat'ıyyen fariğ olup ol dahî ba'de-t tefevvuz ve-l kabûl bedeli olan meblağ-ı mezkûr 10000 kuruşun 5700 kuruşunu malından hazır merkûm Hristoya verip bâkisi olan 4300 kuruşu dahî ben işbu tarihten 9 sene mukaddem Kuzguncukta İcâdiye Caddesinde Nikoli'nin kahvesinde (7) merkûm Menanın bişarti-r rucû' emriyle malından hazır-ı merkûm Hristoya eda ve teslîm etmemle ol vechle meblağ-ı baki mezkûr 4300 kuruşu merkûm merkûm Menana bi-l mürâca'a hâlen taleb ederim deyû da'vâ ol dahî cevabında kazıyye minvâli muharrer üzre olduğunu tâyi'an ve kat'ıyyen ikrar ve i'tirâf edip lâkin ben meblağ-ı baki mezkûr 4300 kuruşu işbu tarih-i zabıttan beş sene mukaddem İstanbul da GedikPaşada mütemekkin tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden Bakkal Yuvan yediyle müdde'î merkûm Hacı Penayota def-u teslîm etmişidim deyû def'a tesaddi ol dahî def-i mezkûrunu külliyyen inkâr eder.

Fî 24 R sene 72

[Derkenar 1]

(...?)

7 Posta başı Hurşid Ağa

[Derkenar 2]

(7) 1861 senesi Eylülünün onikinci günü meyhaneci İzmirli oğlu Andriko veled-i Dimitri ve dülger kalfalarından Hacı Kimak veled-i ve kahveci Nikoli veled-i Estrati hazır halde.

Rum iki nefer şahid şehadetleriyle isbat etmekle (...?) havale.

Fî 12 RA sene 87

[Derkenar 3]

Suret-i zabtı mahFîl ketebesinden Hasan Efendiden alınıp bi'aynihi tebyîz olunmuştur.

Fî 22 M sene 87

[Derkenar 4]

Meclis-i kuzâttan Abdullaha havale şod.

Fî 10 RA sene 87

[Derkenar 5]

Mahfil-i şer'iyatta vâkı' olan ikrar-ı mezkûru sübuta havale.

Fî 25 L sene 287

Varak No: 104b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 10 Rebi'ül evvel sene 1287 (10 Haziran 1870)

Konusu: *Üsküdar'da sakin gayri müslim şahıslar arasından alacak-verecek davasına dair.*

Üsküdar'a tâbi' Kuzguncuk karyesinde mütemekğine tebe'a-i Devlet-i Aliyyenin Rum milleti nisvânından ma'rifetü-ş şahs Niyopole bint-i Estrati tarafından husûs-ı âti-l beyânda vekîl-i müseccel-i şer'îsi Kirkor veled-i Arakil M yine karye-i merkûme ahalisinden mekteb hocası Mena veled-i Yani muvâcehesinde merkûm Mena ile karındaşı gaib ani-l beled Lazari sâlifü-l beyan Kuzguncuk karyesinde vâkı' müvekkilem merkûmenin menziline sakine olmak ve me'kûlât meşrûbâtı ile çamaşırını yumak ve ekndilerine mu'tad hizmet etmek üzere fî gurreti Kânûn-ı evvel sene 86 günü müvekkilem merkûme ile şehriyye 250 kuruş ücret mukavelesiyle merkûm Mena fî gayeti Eylül sene 77 gününe kadar menzil-i mezkûrda sakine olmakla bermu'tad müvekkilem merkûme kendüye hizmet ve me'kûlâtını bişarti-r rucû' emriyle malından tesviye edip bermuceb-i mukavele merkûm Mena zimmetinde alacak hakkı olan 4000 kuruş ve malından merkûm Menaya beşlik akçe olarak karzan medfû'u olan 800 kuruş ki cem'an 4800 kuruşun 4400 kuruşunu merkûm Mena yedinden ahz-ü kabz etmekle bakisi olan 500 kuruş ve merkûm mena fî Teşrin-i sani sene 77 günü vilayeti canibine azimet eylediği hinde menzil-i mezkûrun odasını şehriyye 30 kuruşa istîcar edip oda-i mezkûrda eşya-i ma'lûmesini vaz' edip ba'dehû fî gurreti Teşrin-i evvel sene 84 günü Der-i Sa'âdete avdet ve oda-i mezkûru küşad ve tahliye etmekle oda-i mezkûrun müterâkim icaresi olan 2520 kuruş ki cem'an

3020 kuruşa ben dahî bi-l vekâle merkûm Menadan hâlen taleb ederim deyû da'vâ ve ol dahî cevabında mukavele-i mezkûrları ikrar lâkin ben vilayetim canibine gideceğim esnada müvekkile-i merkûmenin zevci ve vekîli hazır bi-l meclis dülger Hacı Penayut ile hesabımızı yekân yekân ru'yet edip müvekkile-i merkûmenin zimmetinde 3000 kuruş deynim zuhur ettikte meblağ-ı mezkûr 3000 kuruşa 500 kuruş dahî zamla cem'an 3500 kuruş deynim olmak üzere hazır-ı merkûm Penayuta bir kıt'a tahvil i'tâ ve ba'dehû meblağ-ı mecmû'-i mezkûra 3500 kuruş gaib ani-l beled Hristoya havale eylediğimde ol dahî havale-i mezkûru kabûl ve meblağ-i muhâle-i mezkûr 3500 kuruşu gaib-i merkûm Hristodan bi-l vekâle ahz-ü kabz etmiştir deyû def' ol dahi inkâr eder fî 22 Muharrem sene 86 diğer arzuhaliyle müceddeden zabt olunmuştur.

[Derkenar 1]

Meclis-i (...) havale şod.

Fî 10 RA sene 287

Tahvîl (?) ve tecdîd-i vekâleti için emvâl-i eytâm müdürî hazretleri.

Fî 19 S sene 88

[Derkenar 2]

8: Mübaşir-i merkûm

Varak No: 105a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 12 B (Recep) sene 87 (8 Ekim 1870)

Konusu: *Birkaç gayri müslim şahsın merhum Hüdâyî Aziz Mahmud Efendi vakfî mülhakatından vezir-i a'zam merhum Ahmed Paşa vakfî müsakkafatından Üsküdar da bulunan gayrimenkullerde hak talep etmelerine dair.*

Tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden ve Ermeni milletinden Srope ve Krope veledey Sposerin her biri anaları Antuvan bint-i Mıgırdıç ve liebeveyn kız karındaşları Satuh ve Losbek taraflarından husûs-ı âtîde vekîl-i müseccelleri kumaşçı Bedros veled-i Esteban hazır olduğu halde m hâlen Amasya mutasarrıfı sa'âdetlû es-Seyyid Ali Âsıf Paşa ibn-i el-vezir Tepedelenli İsmâ'il Paşa taraflarından vekîl-i sabitü-l vekâlesi es-Seyyid

Mehmed Hilmi Efendi ibn-i Mehmed Na'im muvâcehesinde nezaret-i evkaf-ı Hümâyuna mülhak evkafdan merhum Hüdâyî Aziz Mahmud Efendi vakfı mülhakatından vezir-i a'zam merhum Ahmed Paşa vakfı müsakkafatından Üsküdar'da Selami Ali Efendi Mahallesi'nde Aşçı Haşim Oğlu sokağında 25 numara ile murakkam ma'lûmü-l müstemilat bir bâb mülk menzilin 12 sehm i'tibarıyla 2 sehmî bizim ve 6 sehmî anamız müvekkile-i merkûme Antranın ve birer sehmîden cem'an 2 sehmî dahî kız karındaşlarımız müvekkiletân-ı merkûmetânın ve mâ'adâ 2 sehmî dahî diğer kız karındaşlarımız gaibetân-ı meclis Serpohi ve Sokiçenin bâ temessük-i mütevellî bi-l icareteyn taht-ı tasarrufumuzda iken fî 5 ş sene 283 günü müvekkil Paşa-yı müşârun ileyhin malından ve yedinden seviyyen iktirâz ve kabz eylediğimiz 22500 kuruş deynimiz mukabelsinde menzil-i mezkûrda mutasarrıf olduğumuz birer sehmîden iki sehmî ve anamız müvekkile-i merkûme mutasarrıf olduğu 6 sehmî ve kız karındaşlarımız müvekkiletân-ı merkûmetân Setuh ve Losik dahi mutasarrıfe oldukları iki sehmî ki cem'an 10 sehmî şâyi'alarımızı tarih-i merkûmda müvekkil Paşa müşârun ileyhe suret-i kat'iyede vefâ'en ferâğ ve tefvîz eylediğimizde ol dahi bervech-i muharrer tefevvuz ve kabul etmiş idi el-hâlete hâzihî deyn-i meblağ-ı mezkûr 22500 kuruşu yedimizden ahz-ü kabz birle mârru-z zikr cem'an 10 sehmî hisse-i şâyi'a-i menzil-i mezkûru bizimle müvekkilât-ı merkûmâtta her birimize vech-i muharrer üzre bâ re'y-i mütevellî redd-i ferâğa müvekkil Paşa-yı müşârun ileyhe izâfetle vekîl-i mezbûra tenbih olunmak muradımızdır deyu hâzır vekîl-i merkûm ile ma'an bi-l asâle ve bilvekâle da'vâ ettiklerinde vekîl-i mezbûr Mehmed Hilmi Efendi dahi cevabında müdde'iyân-ı merkûmân Kerupe ve Serupe ile anaları ve kız karındaşları müvekkilât-ı merkûmâtta her biri târîh-i mezkûrda makbûzları olan meblağ-ı mezkûr 22500 kuruş bedel mukabelesinde menzil-i mezkûrda mutasarrıf oldukları cem'an 10 sehmî hisse-i şâyi'a-i mezkûrelerini izn-i mütevellî ve ferâğ-ı mu'teber-i kat'î ile müvekkilim Paşa-yı müşârun ileyhe ferâğ ve tefvîz eylediklerinde ol dahi bervech-i muharrer tefevvuz ve kabul ettikten sonra müvekkilim Paşa-yı müşârun ileyh dahi 10 sehmî hisse-i şâyi'a-i menzil-i mezkûru kalbet tahlîye ve-t teslîm 284 senesi muharrem guresinden i'tibâren aded-i şühûr ve a'vâm beyan olunmaksızın ben şehriyye 220 kuruş ücret tesmiyesiyle müdde'iyân-ı merkûmân Krope ve Srope ile anaları ve kız karındaşları müvekkilât-i merkûmâta îcâr edip onlar dahi istîcâr ve kabul etmeleriyle kirâ-yı müsemmâ-yı mezkûrdan sene-i sâbıkâ saferu-l hayrî tamamına değin 26 mâh müddette merkûmûn zimmetlerinde terâküm eden 5720

kuruşu hâlen bana edâya ve gâye-i şehri mezkûra izafetle bi-l vekâle fesh-i akd-i icâre etmemle sâlifü-l beyan 10 sehim hisse-i şâyi'a-i menzil-i mezkûru mahallinde bana teslîme müdde'ün-i merkûmûna tenbîh olunmak bi-l vekâle muradımdır deyû da'vâ ve müdde'ün-i merkûmûnun ferâğ bi-l vefâ' müdde'âlarını inkâr ve müdde'ün-i merkûmûn icâr da'vâsını inkâr ederler.

Fî 27 RA sene 86

[Derkenar 1]

9 Şehzadebaşılı Mehmed Gavas

[Derkenar 2]

22500 kuruş tedarik ve i'tâ etmek üzere 41 gün mehil verilmiştir.

Fî 6 S sene 87

[Derkenar 3]

Vekîl-i mezbûr Mehmed Hilmi Efendi ferâğ-ı mezkûrun vefâ olduğunu ikrar ve merkûmûn dahi deynleri olan 22500 kuruşun 4500 kuruşunu ba'de ve bâkîsi olan 18000 kuruşun beher sene 4500 kuruş verip dört sene tamamında mü'ecelen eda edip fek etmek üzere meclis-i kazâda karar verilmiştir.

Fî 12 B sene 87

Varak No: 105-106b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 23 Muharrem sene 287 (25 Nisan 1870)

Konusu: *Üsküdar'da sakin Mehmed Reşid Efendinin vefatı - veraseti ve bıraktığı emval, eşya ve nukudun taksimine dair.*

Medine-i Üsküdar'a tâbi' Kanlıcık (?) karyesinde sâkine iken fî gurre-i receb sene 285 günü vefat eden esbak İzmir gümrükcüsü Mehmed Râşid Efendi ibn-i Ahmed Ağanın verâseti zevce-i menkûhaları Esmâ Hanım ibnetü Abdullah ve Fâtıma hamın ibnetü Abdullah ile sulbî kebîr oğulları Ahmed Âsım Bey ve Ali Şefkatî Bey ve Mehmed Ârif Bey ve Mehmed Emin Bey ve sulbiyye-i kebîre kızları Vesile Hanım ve Nesibe Hanım

ve Cemile Hanım ve Fâtıma Hanıma inhisârı tahakkukundan sonra verese-i mûmâ ileyhimden mûmâ'ileyhim Mehmed Emin Bey ve Esmâ Hanım ve Nesîbe Hanım ve Cemîle Hanım taraflarından husûs-i âti-l beyanda vekîl-i müseccel-i şer'îleri Abdüllatif Bey ibn-i Veliddin M yine verese-i mûmâ ileyhimden ve sâlifü-z zikr Kanlıcık karyesi sakinlerinden mûmâ'ileyh Ahmed Âsım Bey tarafından husûs-ı âti-z zikrde husûmet ve redd-i cevaba vekîl-i müseccel-i şer'îsi eş-Şeyh Mehmed Râşid Efendi bin-i Osman muvâcehesinde müteveffâ-yı mûmâ'ileyh Mehmed Râşid Efendi Fî 1 Mart sene 269 senesinden fî gayeti Şubat sene 74 senesine gelinceye değin Medine-i İzmir ve tevâbi'âtı gümrüğü uhde-i iltizâmında olup ve oğlu müvekkil-i mûmâ'ileyh Ahmed Âsım Bey dahi pederi müteveffâ-yı mûmâ'ileyh tarafından gümrük-i mezkûra merbût bulunan medîne-i merkûme efrenc gümrüğünde re'sen ve müstakillen me'mûr iken müteveffâ-yı mûmâ'ileyh Mehmed Râşid Efendi sâlifü-l beyan 73 senesi martında inFîsal edip mahdûmu müvekkil-i mûmâ'ileyh Ahmmed Âsım Bey ile bi-l cümle makbûzâtının hesabını ru'yet ettikte müvekkil-i mûmâ'ileyh Ahme Âsım Bey'in

Varak No:106

gümrük-i mezkûr emvâlinde bi-l kabz zimmetinde on beş bin kese akçe deyni zuhûr edip deyn-i meblağ-ı mezkûr on beş bin kese akçe pederi müteveffâ-yı mûmâ ileyhe deyni olduğunu Medine-i mezkûrede kendi konağında ikrar ve i'tiraf edip ba'dehî Der-i Sa'âdete gelerek müteveffâ-yı mûmâ iley Mehmed Raşid Efendi oğlu müvekkil-i mûmâ iley Ahmed Âsım Beyi Kanlıcıkta sakin olduğu sahlhânesinde dahi yanına çağırıp oğlum sen İzmir Efrenc gümrüğü me'mûriueyinde iken vâridât-ı gümrükten zimmetine geçen on beş bin keselik metelik akçeyi senden isterim deyu talep eylediğinde oğlu müvekkil-i mûmâ iley Ahmed Âsım Bey dahi mârru-z zikr on beş bin kese akçe zimmetindedir deyu ikrar edip ve üç mâh mehil taleb ile te'diye ederim dediğinden sonra vefatından 15 gün mukaddem tekrar cümle verese hâzır olduğu halde müteveffâ-yı mûmâ iley oğlu müvekkil-i mûmâ ileyhe hitaben sana vermiş olduğum mehil güzeran edip halen meblağ-ı mezkûru te'diye etmedin deyu hitap eylediğinde oğlu müvekkil-i mûmâ iley Ahmed Âsım Bey dahi telaş buyurmayın talep olunan on beş bin kese akçe zimmetimde deynimdir inkâr etmiyorum inşâallahü te'âlâ te'diye ederim deyu tav'an ikrar ve i'tiraf ettikten sonra müteveffâ-yı mûmâ ileyhin kable-l ahz vukû'ı vefatıyla meblağ-ı mezkûr verese-i münhasırası mûmâ ileyhime mevrûs olmakla meblağ-ı mezkûr on beş bin kese akçeden müvekkillerim mûmâ ileyhimin hisse-i irsiyyelerini müvekkil-i

mûmâ ileyh Ahmed Âsım Beyden hâlen taleb ederim deyu bi-l vekâle da'vâ vekîl-i mezbûr dahi cevabında müvekkilim mûmâ ileyh Ahme Âsım Bey müddet-i mezkûrede vâkı'â İzmir Efenc gümrüğünde me'mûr bulunmuş ise de me'mûrîn-i sâ'ire misillü pederi müteveffâ ile tarafından şehriyye 3000 kuruş ma'âş ile me'mûr olup gümrük-i mezkûr vâridatı pederi müteveffâ-yı mûmâ ileyhin nezaret-i mahsûsası tahtında olarak sandikkâr ve sarraf misillü sair me'mûr-i mahsûsu ma'rifetiyle tahsil ve kendisine teslim olunmuştur deyüp kabzını ve ikrarını inkâr eder.

Fî M sene 287

Varak 106-a

Vekîl-i mezbûr Abdüllatif Bey M vekîl-i mezbûr eş-Şehy Mehmed Raşid Efendi muvâcehesinde müteveffâ-yı mûmâ ileyh Mehmed Raşid Efendinin hayatında ile-l vefat yedinde emlâki olan Medine-i İzmirde kâ'in her biri malümü-l hudud bâ defter-i müfredat menâzil ve dekâkîn ve han icârâtından 284 senesi muharremü-l harâmı guresinden zilhiccetü-ş şerîfesi gayetine gelince bir sene müddette müste'cirlerden pederi müteveffâ-yı mûmâ ileyhin hayatında emr-ü tevkîliyle bi-l vekâle ahz-ü kabz eylediği 58680 kuruşu pederi müteveffâ-yı mûmâ ileyhe vermeyip fuzûlî ve bigayri hak kendi umûruna sarfla istihlâk edip müteveffâ-yı mûmâ ileyhin vefatıyla meblağ-ı mezkûr 58680 kuruş verese-i mûmâ ileyhime mevrûs olmakla meblağ-ı mezkûr 58680 kuruşdan müvekkilim mûmâ ileyhimin hisselerini müvekkil-i mûmâ ileyh Ahmed Âsım Beyden hâlen taleb ederim deyu bi-l vekâle da'vâ ol dahî cevabında müvekkilim mûmâ ileyh Ahmed Âsım Bey mârru-z zikr 84 senesi icârâtından me'mûru olan ga'ib ani-l beled Mahmud Efendi yedinden ancak 40805 kuruşu ahz ve kabz edip meblağ-ı mezkûr 40805 kuruşunun bir mikdarını veresinin re'yiyle bâ ilm-ü haber ba'zı mesârifâta harc-ü sarf etmekle hesabı ru'yet olunmak bi-l vekâle muradımdır deyu takrir eder.

Fî 23 m sene 287

Vekîl-i mezbûr Abdüllatif Bey M vekîl-i mezbûr eş-Şehy Mehmed Raşid Efendi muvâcehesinde Kanlıcık karyesinde vâkı' ma'lûmü-l hudud bir bab sahlhane müteveffâ-yı mûmâ ileyhin bâ temessük-i mütevellî taht-ı tasarrufunda olup ba'de vefatihi evlâdı mûmâ ileyhime âdiyen intikal ettikten sonra müvekkilim mûmâ ileyhim sahlhâne-i mezkûrdan intikalen mutasarrıf oldukları hisselerini bâ izn-i mütevellî müvekkil-i mûmâ ileyh Ahmed Âsım Beye ferağ ve tefvîz eyledikleri esnada sahlhâne-i mezkûrede mevcud

olan 150 saksı limon ve burtukal, 2000 saksı envâ'-i şükûfe ile yün memlû altı minder ve yine memlû altı adet erkân şiltesi ma'a yüz ve elli aded beyaz pencere perdesi sahlhâne-i mezkûrede müvekkil-i mûmâ ileyh Ahmed Âsım Bey yedinde kalmakla cümlesinden müvekkillerim mûmâ ileyhimin hisse-i irsiyyelerini bi-l vekâle taleb ederim deyû dava ol dahî cevabında müvekkilim mûmâ ileyh Ahmed Âsım Bey salhhâne-i mezkûrda bulunan mefrûşât cümle verese huzurunda teksim olundu defterleri yedlerindedir fakat limon ve burtukal Ağaçları ve şükûfeler sahlhâne-i mezkûrede mevcut ve cümlesine mevrûsdur deyû bi-l vekâle takrir eder.

Fî 23 M sene 287

[Derkenar1]

4500

130

4370

22500 kuruş tedarik ve i'tâ etmek üzere 41 gün mehil verilmiştir.

Fî 6 S sene 87

[Derkenar 1]

10: Mühürdar Rıfkı Halim Ağa

[Derkenar 2]

11: Mühürdar Feyzi Halim Ağa

12: Mühürdar Feyzi Halim Ağa

Vekîl-i mûmâ ileyh Abdüllatif Bey M müvekkil-i mûmâ ileyh Ahmed Âsım Bey ile mûmâ ileyhim Ali Şefkatî Bey ve Mehmed Ârif Bey ve Fâtıma ve diger Fâtıma Hanımlar taraflarından vekîl-i müseccel-i şer'ileri olan mezbûr eş-Şeyh Mehmed Râşid Efendi müteveffâ-yı mûmâ ileyhin hayatında ile-l vefat malı olan zîrde muharrer bâ defter-i müfredat eşyâ-i ma'lûme ba'de vefatihi kâffe-i veresesine mevrûs olmuşiken eşya-i mezkûreyi müvekkilûn-i mûmâ ileyhim kendi beynlerinde taksim etmeleriyle eşya-i mezkûreden müvekkillerim mûmâ ileyhimin dahi hisse-i irsiyyelerini bi-l vekâle taleb ederim deyû da'vâ ol dahî cevabında Fî gurreti ş sene 85 günü bâğ-ı mezkûrda bulunan

eşyâ-i merkûme sebt-i defter olunarak kendülere ifade edip ve rızaları hâsıl olduktan sonra müvekkillerim mûmâ ileyhim kendi hisselerine isabet eden eşyayı alıp mâ'adâ müvekkilûn-i mûmâ ileyhim Mehmed Emin Bey ve Cemile Hanım ve Nesibe Hanım ve Esmâ Hanımların hisselerini bağ-ı mezkûrda bırakmışlardır deyû takrir eder.

Fî 23 M sene 287

Varak No: 107

Vekîl-i mezbûr Abdüllatif Bey M vekîl-i mezbûr eş-şeyh Mehmed Raşid Efendi muvâcehesinde müvekkillerim mûmâ ileyhimin Der-i Aliyye'de ve İzmirde olan emlâklerinden hâsıl olan icârâtta hisselerine yevme-l kıst hesabıyla iktiza eden 29921 kuruşu dahi müvekkil-i mûmâ ileyh Ahmed Âsım Bey bi-l vekâle ahz ve kabz etmekle meblağ-ı mezkûr 29921 kuruşu müvekkil-i mûmâ ileyh Ahmed Âsım Beyden bi-l vekâle hâlen talep ederim deyû da'vâ ol dahî cevabında cümle verese ma'rifetiyle muhasebeleri ru'yet olunsun her ne mikdara bâliğ olur ise cümle verese â'id ve râci' olacaktır.

Fî 23 Muharrem sene 287

[Derkenar 3]

13: Mühürdar Rıfkı Halim Ağa

14: Mühürdar Rıfkı Halim Ağa

Varak No: 107a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 5 Reb'ül evvel sene 87 (5 Haziran 1870)

Konusu: *Üsküdar'da sakin Silahşör el-hâc Mehmed Ağa Vakfı müsakkafâtından bir bab menzilin sahib-i mülk meselesine dair.*

Üsküdar'da Tekye Kapısı civarında Dede Bali Mahallesinde sakin Kebapçı Hüseyin Ağa ve zevcesi Aişe Hanım ibnetü Derviş İbrâhîm M mahalle-i merkûmede sakin Asâkir-i Şâhâne yüzbaşlarından muhrac Mehmed Ağanın zevcesi Emine Hanım ibnetü Süleyman muvâcehesinde mahalle-i merkûmede kâ'in bir taraftan mukaddemen Bedelci Emin Ağa ve elyevm mezbûre Emine Hanımın tasarrufunda olan nezaret-i evkaf-i Hümâyun mülhak evkafından Silahşör el-hâc Mehmed Ağa Vakfı müsakkafâtından bir

bab menzil ve üç taraftan tarîk-i âm ile mahdûd fevkânî dört bab oda ve bir sofa ve bir abdesthane ve tahtânî bir memşâ ve bir matbah ve bir mikdar bağçe ve bir bi'r-i mâ ve diğer tahtânî bir matbah ve bir arabalık ve üzerine bir bab oda ve sofayı müştemil bir bab menzil yedimde olup fî 28 Şevvâl sene 284 günü tarihiyle müverraha ve ol tarihte Medine-i Üskûdar naibi bulunan es-Seyyid Ali Fevzi Efendinin bir kıt'a bir kıt'a mübâya'a hücceti nâtika olduğu üzere yedimizde iştiraken ve seviyyen mülk ve hakkımız iken mezbûre Emine Hanım menzil-i mahdûd-i mezkûrun mârru-z zikr diğer tahtânî bir matbah ve bir arabalık ve üzerine bir bab oda ve sofayı müştemil terbi'an 122 zirâ' mahallini mezbûre Emine Hanım mutasarrıfe olduğu menzil-i mezkûrun müştemilâtından olmak üzere fuzûlî zabt ve vaz'-ı yed eder olmakla sü'âl olunup keff-i yed ve bize teslîme mezbûre Emine Hanıma tenbih olunmak muradımızdır deyû da'vâ ettikte ol dahî cevabında mârru-z zikr terbi'an 122 zirâ' mahal üzerine mebnî bir matbah ve bir arabalık ve bir bab oda ve sofayı müştemil mahalle vaz'-ı yedini i'tiraf edip lakin mahal-i mezkûr yedimde olup Fî gurreti ha sene 286 günü tarihiyle müverrah bir kıt'a mütevellî temessükü nâtik olduğu üzere bervech-i muharrer mütesarrıfe olduğum menzil-i mezkûrun müştemilâtından olmak üzere ben ve gerek menzil-i mezkûrun mutasarrıf-ı sâbıkı 10 seneden mütecâviz gerek müdde'iyân-ı zevcân-ı mezbûrân ve gerek mâlike-i sâbıka Hasibe Hanım ibnetü Abdullah muvâcehelerinde bilâ nizâ' zabt ve tasarruf etmişidik deyû def'-u nikâr.

Fî 10 Şa'bân sene 286

[Derkenar 1]

Mezbûre Emine Hanım tarafından husûmet ve redd-i cevaba vekîl-i müseccel-i şer'îsi Sarachane-i Âmirede anbarda postabaşı Hacı Ahmed Ağa ibn-i Ahmed vekâleten.

Fî 5 RA sene 86

[Derkenar 2]

Evvelâ yed-i sübûtuna havale şod.

Fî 22 RA sene 87

[Derkenar 3]

Vakf-ı mezkûrun bi-l meşrûta mütevellîsi Yeni Câmî'-i Şerif imâm-ı evveli Mehmed Efendi tarafından vekîl-i şer'îsi vakf-ı mezkûrun câbîsi Ali dede ibn-i Mustafâ Ağa.

Fî 18 RA sene 87

[Derkenar 4]

Mezbûr Hüseyin Ağa zevcesi mezbûre tarafından müseccel vekîl şod.

Fî 22 ra sene 87

[Derkenar 5]

Vekâlet-i mezkûreyi tecdid şod.

Fî 5 RA sene 87

[Derkaner 6]

15 Üsküddarlı el-hâc Ali Çavuş

Mahalle-i mezkûre bekcisi uzunca boylu kırca sakallı Salih Ağa ibn-i Hüseyin bin Abdullah ve ahaliden kısa boylu kır bıyıklı İbrâhîm Ağa ibn-i Abdurrahman ibn-i Abdullah ve kahveci el-hâc Mehmed Ağa ibn-i Mustafâ ve yasdıkcı Mustafâ Ağa ibn-i Ömer ve bağcı Hüseyin Ağa ibn-i Halil ve basmacı Mehmed Ağa ibn-i Mehmed Emin ve ma'unacu Abdi Ağa ibn-i İbiş ve mukaddemen bağcı Ali Ağa ibn-i Abdullah nâm kimesneler şehadetleriyle müdde'iyân zevcân-ı mezbûrân mahal-i mezkûrun mülk olup kendi menzilleri müştemilâtından olduğunu bi-l muvâcehe isbat eyledikleri nefer 8.

Varak No: 108a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 22 Rebi'ül Evvel sene 87 (22 Haziran 1870)

Konusu: *Anadoluda Ereğli sancağında sakin Mustafa Efendinin vefatı- veraseti ve kassamına dair.*

İstanbul'da Kumkapıda mütemekkin tebe'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden arzuhal eden mültezim Kigork veled-i Arakil m Anadolu da Ereğli sancağında

Filyos karyesinde sakin iken işbu tarihten iki sene mukaddem vefat eden sefine reislerinden ve tüccardan Mustafâ Efendi ibn-i Abdullahın veraseti.

(...?)

Zevce Fatıma binti Ali

Zevce Aişe binti Abdullah

Ümm Zeyneb binti Abdullah

İbn-i kebir Mehmed Efendi

İbn-i kebir İsmail

İbn-i kebir Sa'id

İbn-i sağır Nuri

Binti kepire Hadice

Binti sağıre Ümmügülsüm Hanım

Binti sağıre Zülfiyar

Binti sağıre Zeyneb

Binti kepire Nefise

Binti kepire Dudu

Ba'de-l inhisar verese-i mezbûrûndan derun-i arzuhâl-i mezkûrda ismi mezkûr mezbûr İsmail muvâcehesinde müteveffâ-yı mûmâ ileyh Fî 11 C sene 77 günü Boluda hükümet konağında beşlik olarak malımdan ve yedimden iktiraz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği 4500 kuruş ve müteveffâ-yı mezbûr Fî 15 D sene 80 günü malımdan ve yedimden iştira ve kabz eylediği semeni kıymetine mu'âdil bir altun koyun sa'ati semeninden 360 kuruş ev yedimde olan fî 13 deyû sene 80 günü tarihiyle müverrah bir kıt'a tamgalı tahvil mantûkunca Boluda malımdan ve yedimden iktiraz ve kabz eylediği yüz kırk beş adet yüzlük Mecîdî altunu ve haric-i tahvil olarak malımdan karz aldığı bir yirmilik Mecidiye alacak hakkımı bana kable-l eda vefat etmekle cem'an 4860 kuruş ile altun ve beyaz Mecidiyenin misillerini terekesinden talep ederim hattâ mezbûr İsmail Ağa Fî 15 M sene 283 günü tarihiyle müverrah işbu senedi yedime i'tâ dahi etmiştir deyû da'vâ cevabında inkâr eder.

Fî 19 S sene 285

[Derkenar 1]

Meclis-i ikrâzda bulunan Tefik Paşa kethüdası Emin Ağa Kabataşta tebe'adan Muharrem Ağa beyana havâle şod.

Fî 13 RA sene 287

[Derkenar 2]

145 altun iki nefer şahidin şehadetleriyle huzur-ı âlîde şer'an sabit olmakla sirren ve alenen tezkiyeye havale.

Fî 22 RA sene 87

[Derkenar 3]

Bâlâda muharrer 145 altun ile 4500 kuruş babası müteveffâ-yı mezbûrun kabzını ba'de-l ikrar lakin yedimde bu hususa dair evrakım vardır demekle evrakın gelmesine havale.

Fî 14 RA sene 87

(...?)

[Derkenar 4]

Hüccette verese-i saire hazır olduğu halde bi-t terâzî terâfu'a havâle.

Fî 22 RA sene 87

[Derkenar 5]

16: Kapudan Mustafâ

Varak No:108b

Hüküm No:1

Hüküm Tarihi: Fî 11 Rebîul'ahirsene 87 (11 Temmuz 1870)

Konusu: *Manastır Sancağı'nda ve Üsküdar'da sakin olan müslim şahıslar arasında alacak davasına dair.*

Manastır Sancağı zecriye me'mûru sabık arzuhal eden el-hâc Mustafâ Efendi ibn-i Ahmed tarafından husûs-i âti-l beyânda da'vâya ve sulh-i ibrâya vekâlet-i âmme ile

vekîl-i müseccel-i şer'îsi berber Hasan Ağa ibn-i el-hâc Ahmed M Üsküdar'da sakin sancağ-ı mezkûr muhasebecisi sabık derûnda ismi mezkûr Mustafâ Tefik Efendi ibn-i Mehmed Şemseddin tarafından vekîl-i müseccel-i şer'îsi es-Seyyid İlyas Bey ibn-i es-Seyyid Süleyman muvâcehesinde ben mûmâ ileyh Tefik Efendi ile zikrolunan Manastır sancağında me'mûren sakin iken 1278 senesi fî gurre gününden 252 R sene 1280 gününe gelinceye değin mûmâ ileyh Tefik Efendi'nin bişarti-r rucû' emriyle âhardan işтира ve kendüye teslim eylediğim evrak ve eşya-i mütenevvi'a-i ma'lûme esmâniyla ma'lûmü-l esâmî kesâna olan düyûnuna def'-u teslim eylediğim bâ defter-i müfredat 50954 kuruş 30 paranın 8460 kuruşunu müvekkil-i mûmâ ileyh'in yedinden kabz ve istîfâ etmemle bakisi olan 42490 kuruş 30 para müvekkil-i mûmâ ileyh zimmetinde alacak hakkım kalmakla meblağ-ı bâkî-yi mezkûr 42490 kuruş 30 parayı müvekkil-i mûmâ ileyhden bi-l mürâca'a hâlen talep ederim deyû da'vâ ol dahî cevabında müvekkilim mûmâ ileyh'in emriyle müdde'î mezbûrun âhardan işтира eylediği evrâk-ı mütenevvi'a-i ma'lûme esmâniyla kezalik emrimle ma'lûmü-l esâmî kesân medfû'u olan mebâliğin hesabını mezbûr Mustafâ Efendi ile Fî 15 Şevvâl sene 280 günü mârru-z zikr Manastırda ru'yet edip müdde'î mezbûr ve beyenlerinde(?) ancak 14454 kuruş deyni zuhûr edip meblağ-ı mezkûru müdde'î müvekkil-i mezbûra def'-u teslim edip ol dahî ahz ve kabz edip hattâ makbûzunu nâtık tarih-i mezkûr ile müverrah mührüyle memhûr işbu bir kıt'a senedi dahi i'tâ eyledi deyû müdde'î müvekkil-i mezbûrun müdde'âsını inkâr eder müdde'î vekîl-i mezbûr istintak olundukda tahvîl-i mezkûru ve meblağ-ı mezkûru müvekkil-i mezbûrun kabz eylediğini bi-l vekâle ikrar edip lakin müvekkilim mezbûrun andan başka diger bir kıt'a defter mantûkunca cihet-i merkûmeden meblağ-ı mezkûr 14454 kuruş alacak hakkı olup anu kabz etmişidi deyû tahrir eder.

Fî 21 Safer sene 287

[Derkenar 1]

Müdde'î mezbûr el-hâc Mustafâ Ağa huzur-ı âlîde bi-l asâle da'vâyı mezkûresinden 3000 kuruş üzerine sulh olup mûmâ ileyh Tefik Efendi dahi sulh-i mezkûru bi-l asâle kabul ve bedel-i sulhü edaya tenbih ve ziyadesinden ibrâ ve kabul.

Fî 11 R sene 87

[Derkenar 2]

17: Hademe-i hazret-i âsîfiden çarşu Ağası Ali Ağa

[Derkenar 3]

İ'lâmı tahrîr şod

Varak No: 109a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 13 Rebûl'ahirsene 87 (13 Temmuz 1870)

Konusu: *Üsküdar'da sakin müslim bir aile içerisinde vefat eden Nur kalfanın bıraktığı gayrimenkul üzerine çıkan anlaşmazlığına dair.*

Üsküdüdü müzâfe Çengel karyesinde sakine arzuhal sahibesi Saraylı Bed'en (?) Nur kalfa ibnetü Abdullah tarafından vekîl-i müseccel-i şer'îsi teberdârân-ı (?) hâssadan Ali Ağa ibn-i Mustafâ M Beşiktaşta Sinan Paşa-yı Atîk mahallesinde sakinler derûn-i arzuhalde isimleri mezkûr İbrâhîm Sabri Bey ve Mehmed Cemil Bey ve Mehmed Kâmil Bey ebnâ'ü-l müteveffâ camcıbaşı el-hâc Yahya Ağa ve vâlideleri Fatıma ez-Zehrâ Hanım ibnetü Ahmed taraflarından vekîl-i müseccel-i şer'îleri es-Seyyid Mehmed Necib Efendi ibn-i es-Seyyid Mustafâ muvâcehesinde Üsküdüdü müzâfe Geğböze kazası kurâsından Tavşancıl karyesinde Kâ'in Sultan Selim han tâbe serâhü hazretleri evkâf-ı şerîfeleri arazisinden Çatal Çeşme nam mahalde vâkı' etrâf-ı erba'ası müvekkilem mezbûrenin zevci gâib ani-l meclis Mehmed Ağa ibn-i Kıymaslı Ali Ağanın bağı ve Arab Salih bağıve el-hâc İshak Ağa ile ile karındaşı el-hâc Mehmed Ağa bağları ve Cepdelik oğlu Hasan re'is bağı ile mahdud ve tahmînen 15 dönüm mikdârı kürûmî bir kıt'a mülk bağı zevci mezbûr Mehmed Ağanın bâ hüccet yedinde mülkü iken mezbûr Mehmed Ağa bervech-i muharrer mâlik olduğı bağı-ı mahdûd-i mezkûrun nısf hisse-i şâyi'asını yedinde ibka edip mâ'adâ nısf hisse-i şâyi'asını ve karye-i merkûmede kâin ma'lûmü-l hudud ve- l müştemilât bir bab mülk menzil ve karye-i merkûme haricinde Teymurci Deresi nam mahalde vâkı' kezalik ma'lûmü-l hudud istîcârımızdaki (?) bir kıt'a bağı ile beraber yedinde olup Fî 4 Şevvâl sene 283 günü tarihiyle müverraha ve ol tarihte kaza-i mezkûr naibi olan Hulûsî Efendi zade es-Seyyid Râgıb Efendinin bir kıt'a mübâya'a hücceti nâtik olduğı üzre 10500 kuruş semen-i medfû' ve makhbûza müvekkilem mezbûreye bey'-u temlîk-ü teslim ol dahî iştirâ ve temellük ve kabul edip ol vechle nısf-i bâğı-ı mahdûd-i

mezkûr şîrâ'en yedinde mülkü olmuşiken müvekkilûn-i mezbûrûn baĝ-ı mahdûd-i mezkûru fuzûlî müstakillen zabt ve vaz'-ı yed eder olmalarıyla sü'âl olunup nisf hisse-i şâyi'a-i bâĝ-ı mahdûd-i mezkûrdan keff-i yed ve müvekkilem mezbûre için bana teslimi merkûmûna tenbih olunmak muradıdır deyû da'vâ cevabında müvekkillerim mûmâ ileyhimin yedlerinde olup Fî 20 Receb sene 84 günü tarihiyle müverraha ve ol tarihte Anadolu kazı'askeri olan hâlen meclis-i tedkikât-i şer'iyeye re'isi semâhatlü es-Seyyid Hasan Re'fet Efendi hazretlerinin hatmleriyle mahtûm mürâfa'adan verilen işbu bir kıt'a i'lâm-ı şer'î muc müvekkile-i mûmâ ileyhânın zevci ga'ibn-i ani-l meclis Mehmed Kapudan ibn-i Aliden bâĝ-ı mahdûd-i mezkûru müstakillen mülkü olmak üzere tarafeynden bi-l'îcâb ve-l kabûl 16000 kuruşa bey' ve temlik ve teslim ve arazisini dahi bâ izn-i mütevellî meccânen feraĝ ve tefviz edip müvekkillerim mûmâ ileyhimin temellüken ve tefevvuzan yedlerinde mülkleri olmakla bihakkın vaz'-ı yed ederler deyû müdde'iyeye-i müvekkile-i mûmâ ileyhânın mukaddem tarih ile şîrâ müdde'âsını inkâr eder Fî 29 M sene 287 mûmâ ileyh Mehmed Kapudan gelip Hanım mûmâ ileyhâyı tasdik etmiştir.

Fî 17 R sene 287

[Derkenar 1]

18 Nevşehirli Abdullah Gavas

[Derkenar 2]

36000 kuruşa Hanım mûmâ ileyhâya bey'a mezbûrûn Kâmil Bey ve Cemil Bey ve Kâmil Bey takrir ederler.

Fî 13 R sene 87

Varak No: 109b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 5 Rebîul'ahir sene 87(5 Temmuz 1870)

Konusu: *İstanbul'da sakin Adeviye Vârise Hanımın boşanması sonucu zevcinden mehir ve nafaka talebinde bulunmasına dair.*

Mahmiyye-i İstanbul'da Zeyrek nam mahalde eş-şeyh Ferhad mahallesinde sakine zatı ma'rife Adeviye Vârise Hanım ibnetü Süleyman Medine-i Üsküdar mahallesinde meclis-i şer'-i münîrde zevci Yeni Cami'-i Şerîfi imamı Şeyh Mehmed Sürûrî Efendi mahzarında zevcim mezbûr zimmetinde altı yüz kuruş mehr-i mu'accel ve dokuz yüz doksan bir kuruş mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevci-dâhilim olup lakin işbu tarih-i zabıttan bir sene mukaddem Medine-i Üsküdar'da Hacı Hesnâ Hatun mahallesinde sakin gaib ani-l meclis Kayıkcı Hasan Ağanın menziline gider isen üçten dokuza kadar şart olsun demekle zevcim mezbûr Mehmed Sürûrî Efendi dahi beni işbu tarih-i zabıttan bir gün mukaddem gaib-i mezkûrun menziline bir gece iskân ettirmekle ol vechle şart-ı mezkûrun vukû'una binâ'en zimmetinde mütekarrir ve ma'kûdün aleyh mehrin mezkûr benim olan cem'an 1591 kuruş ile nafaka-i iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem ve me'ûnet-i süknâm dahi ru'yet olunmak muradımdır deyû şart ve şart-ı mezkûrun vukû'unu mârru-l beyan Hacı Hesnâ hatun mahallesi ahalisinden el-hâc Ahmed Ağa ibn-i el-hâc Süleyman ve el-hâc Mehmed Nazif Ağa ibn-i Hasanın dahi şهادetleri makbûl olduğu bâ mestûre kâtib cerîdesinde mukayyed bulunduğu.

Fî 2 Rebi'ü-l evvel sene 1287

[Derkenar 1]

Kâtibi Abdullah

Üsküdar mahkemesinden vürûd eden zabıttır ki aynıyla kayd kılındı.

Fî 5 R sene 87

[Derkenar 2]

Üsküdar mahkemesine giden şahidlerin gelmelerine emrolunmuştur.

Fî 27 RA sene 87

[Derkenar 3]

19 Üsküdarlı Mustafâ Ağa

Varak No: 110a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 27 Rebîul'ahir sene 87 (27 Temmuz 1870)

Konusu: *Gayri müslim şahıslar arasındaki borç davasına dair.*

Asitâne-i Aliyyeden Medine-i Burûseye giden tebe'a-i Devlet-i Aliyyenin Lâtin ta'ifesinden Taşçı Nikola veled-i Yavli tarafından vekîl-i müsbet-i şer'îsi İlyas Bey ibn-i Osman M Üsküdar'da Selami mahallesinde mütemekkin tebe'a-i Devlet-i Aliyyenin Ermeni milletinden sahib-i arzuhâl Hacı Mardiros veled-i Mardiros muvâcehesinde merkûm Mardiros zimmetinde yedinde olup Fî gurreti C sene 286 günü tarihiyle müverrah Salı günü huzur-ı hazret-i fetvâpenâhiden verilen işbu bir kıt'a i'lâm-ı şer'îde zikr-u beyan olduğu üzere müvekkilim merkûm Nikola'nın merkûm Mardiros zimmetinde mahkûmün bih alacak hakkı olan 40920 kuruşu merkûm Mardirosdan tahsil ve bana teslim olunmak bi-l vekâle muradımdır deyû da'vâ ettikte ol dahî cevabında mazmûn-i i'lâm-ı mezkûru ikrar ve i'tiraf edip lakin ben deynim olan meblağ-ı mezkûr 40920 kuruşu tarih-i mezkûrdan mukaddem Üsküdar'da Maşatlık Başında kahvede dört def'ada müvekkil-i merkûm Nikola'ya def'-u teslim eylediğimde ol dahî yedimden ahz ve kabz ve hattâ Fî 12 Mart sene 280 günü tarihiyle müverrah müvekkil-i merkûm Nikola'nın mührüyle memhûr işbu bir kıt'a ibrâ senedini dahi yedime i'ta etmişken ben ol tarihte def'-i mezkûrumu isbattan ızhârı acz edip tâlib-i tahlîf dahi olmadığımı bina'en meblağ-ı mezkûrun edasıyla ilzam olunmuş idim el-hâlete hâzihi ben şahidlerime zafer bulunmamla def'-i mezkûrumu isbat muradımdır deyû iddi'â eder.

Fî 13 RA sene 287

İkame edeceği şühûdun zîrde muharrer esâmîleriyle Üsküdar'da Yeni Mahallede mütemekkin tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden berber Bedros lağımcı esnafından Dudullu kazası ahalisinden Hâfız Ahmed ve berber esnafından Üsküdar'da Yeni Mahallede mütemekkin Karabet lağımcı esnafından Mehmed Ağa ibn-i Çakır oğlu Hasan ve esnâf-ı merkûmeden Dudullu kazası ahalisinden Mehmed Ağa imam ârif Efendi Malatyalı Hüseyin Ağa Şühûd-i merkûmûnun tamamen gelmelerine emr olunmuştur.

Fî 27 R sene 87

[Derkenar 1]

20 ... Sultan Mehmedli Ahmed Ağa

Veznedar Hasan Efendi

(...?)

121000 (...?)

002600 (...?)

123600

Fî 2 Mart sene 88 Maşadlıkda

Varak No: 110b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 3 Cemazi'el Evvel sene 87 (1 Ağustos 1870)

Konusu: *İzmit'te sakin Fındıklılı oğlu Hacı Kegork vefatı- veraseti- terekesi ve tereke üzerinden Kahveci Kasbar'ın alacak talebine dair.*

Arzuhal sahibi Kahveci Kasbar veled-i Artin M Anadolu'da İzmitte mütemekkin iken bundan akdem fevt olan tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden ve tüccârdan Fındıklılı oğlu Hacı Kegork veled-i Hacı Begos veled-i Atamın veraseti.

(...?)

Zevce Payzar bint-i Karabet

Eb Hacı Begos

Ümm Antrana bint-i Artin

İbn-i sağır Maksod

İbn-i sağır Kirkor

Bint-i sağıre Mehrope

Bint-i sağıre Arom

Bint-i sağıre Versiyaşe

İnhisarı tahakkukundan sonra verese-i merkûmûndan eb-i merkûm Begos ve şahsı ma'rife ümm-i merkûme Antran ve siğâr-ı merkûmûnun anaları ve vasileri zevce-i merkûme Payzar taraflarından husus-ı câ'i-z zikr de husûmet ve redd-i cevaba vekîl-i müseccel-i şer'îleri kezalik tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden Manok veled-i Bağdesar muvâcehesinde ben müteveffâ-yı merkûm Hacı Kegorka sağlığında Fî 13 R sene 284 günü Beşiktaş'ta Taş İskelesi'nde vâkı' müste'ciren sakine olduğum bir bab kahve dükkânımda malımdan elli adet yüzlük Mecîdî altunu li'ecli-l hıfz îdâ' ve teslim eylediğimde ol dahî yedimden istîdâ' ve kabz ve ba'dehû 4 adedini bana red ve teslim

etmekle bâkîsi olan 46 adet yüzlük altunu bana red ve teslim etmeksizin fevt olmakla emsâlini müteveffâ-yı merkûmun terekesinden hâlen talep ederim deyû mukaddemce da'vâ eylediğimde anlar dahi cevaplarında inkâr etmeleriyle ben müdde'âmı mukaddemce huzûr-ı şer'de isbattan ızhâr-ı acz edip talebimle verese-i kibâr-ı merkûmûna yemin verilmişidi el-hâlete hâzihi ben şahidlerime zafer bulmamla zikrolunan 46 adet altunun emsâlini terekesinden talep ederim deyû da'vâ vekîl-i mezbûr dahi ke-l evvel inkâr eder.

Fî 20 RA sene 87

Şahid:

Âşık İsmail Ağa

Balıkçı Manon

Balıkçı Nikgos

Kayıkcı Mustafâ Ağa

[Derkenar 1]

Yine getirdiği 2 nefer şahidler eda-i şehadet-i şer'iyye edememeleriyle cerh olunup bilâ beyyine mu'ârazadan men' olunmuştur.

Fî 3 HA sene 87

[Derkenar 2]

İ'lâmı tahrîr şod.

[Derkenar 3]

21: De'âvîden Ferit Paşa Şakir Ağa

Varak No: 110-111c

Hüküm No: 3

Hüküm Tarihi: Fî 29 Rebi'ül Evvel sene 287 (29 Haziran 1870)

Konusu: *Üsküdar Kandilli'de sakin Ebubekir Bey'in çiftlik ve hukuk da'vâsında oluşan husumete dair.*

Üsküdüara tâbi' Kandilli karyesinde sakin Ebubekir Bey ibn-i Rıza Paşa M derûn-
i arzuhalde mezkûru-l ism Bedros veled-i Artin muvâcehesinde merkûmun yedinde olan
Fî 23 C sene 1285 günü tarihiyle müverraha bir kıt'a hüccet-i şer'iyye nâlık olduğu üzre
Tuzlada vâkı' bir bab çiftlik benimle hemşirem Lebibe Hanımın münâsafeten taht-ı
tasarrufumuzda olup ben bi-l asâle ve sağire-i mezbûrenin dahi muhtârı olan validesi Aişe
Câvide Hanım bi-l vesaye senevî 30000 kuruşdan üç seneliğini icâre-i sahiha-i şer'iyye
ile 90000 kuruşa merkûma icâr ve teslim ol dahî istîcâr edip icâre-i mezkûreden Fî L sene
285 gayetine değin icâb eden 5000 kuruşu taleb cevabında bervech-i muharrer istîcârını
ikrar eder lakin müdde'î mezbûr bana teslim etmeyip bir ay mukaddem ben tasarruf ve
zirâ'at edip vaz'-ı yed ederim der.

Fî 5 Z sene 286

[Derkenar 1]

Fetvâhâneye havale buyurulmuştur.

Fî 29 RA sene 87

[Derkenar 2]

İstanbul'da Nâfî'a hanında mütemekkin Tursun oğlu Hoce Bedros veled-i Artin
işbu mukayyed olan çiftlik ve hukuk da'vâsında husûmet ve redd-i cevaba tarafından
li'ebeveyn er karındaşı Sarraf Bagosu bi-l muvâcehe vekîl ol dahî kabul etti.

Fî 7 R sene 87

Merkûm Bedros M mezbûr Ebubekir'in muvâcehesinde Tuzla karyesinde kâ'in
ma'lûmü-l hudud müştemilât-i ma'lûmeyi hâvî bir kıt'a çiftlik mûmâ ileyh Ebubekir Bey
ile mukaddemen sağire ve hâlen kebîre li'eb hemşiresi sağire Lebibe Hanımın irsen
yedlerinde mülkleri iken mûmâ ileyh Ebubekir Bey bi-l asâle ve sağire-i mûmâ ileyhânın
vâlidesi ve vasıyy-i mansûbesi Aişe Cavide Hanım ibnetü Abdullah tarafından vekîli el-
hâc Ahmed Bey dahi bi-l vekâle çiftlik ve ona tebe'iyyetle zabt ve tasarruf olunur
ma'lûmü-l kıt'a tarlalarını senevî 30000 zar bin kuruşdan 3 seneliği 90000 kuruşa 1284
senesi dühûl eden rûz-i kasımında bana icâr eylediklerinde ben dahi istîcâr ve kabul edip
lakin çiftlik-i mezkûr tarih-i mezkûrda bana teslim olunmayıp yedi ay mürûrunda
ma'rifet-i şer'le bana teslim olup müddet-i merkûmede mûmâ ileyh Ebubekir Bey

çiftlik-i mezkûru fuzuli zabt ve çiftlik-i mezkûrun derununda kâ'in gölden balıkları ihraç ve âhara 20000 kuruşa bey' etmekle meblağ-ı mezkûr 20000 kuruşu ve çiftlik-i mezkûrda hâsıl olan 900 kantar alef ve 700 kantar samanı dahi 28100 kuruşa âhara bey' ve semenini kabz etmekle meblağ-ı mezkûr 28100 kuruş ve çiftlik-i mezkûrda mevcûd olan ma'lûmü- l aded ağnâmı dahi 3500 kuruşa ve çiftlik-i mezkûr

Varak No: 111

tebe'iyetle zira'at olunan 6 kıt'a tarlaları 4000 kuruşa âhara îcâr ve teslim ve icâre-i müsemâlarını kabz etmekle (...?) mezkûreyin 7500 kuruş ve mûmâ ileyh Ebubekir Bey bişarti-r rucû' emriyle çiftlik-i mezkûrun göl boğazlarının ta'mîr ve termîmine masrûfum olan 4600 kuruş ve mezkûr gölde kâ'in bir kıt'a sandalın ta'mîr ve termîmine masrûfum olan 256 kuruş ve balık dalyanının ta'mîr ve termîmine masrûfum olan 3000 kuruş ve mûmâ ileyh Ebubekir Bey ile vekîl-i mûmâ ileyh çiftlik-i mezkûrun ağılını ta'mîr ve termîm edip teslim etmemeleriyle ol vechle mezkûr ağılın îcârından 5000 kuruş mutazarrır olmamla meblağ-ı mezkûr 5000 kuruş cem'an 67456 kuruşdan bir senelik îcardan hissesine isabet eden 15000 kuruşu bi-t tenzîl bâkîsi olan 53456 kuruşu bana eda ve mûmâ ileyh Ebubekir Beye tenbih olunmak muradımdır deyû da'vâ cevabında bervech-i muharrer îcâr ve emir müdde'âlarını inkar eder Fî 26 Receb sene 86 fetvâhâneye havale buyrulmuştur.

Fî 29 RA sene 287

[Derkenar 3]

23 Kasım Paşalı Mehmed Kavas

Varak No: 111d

Hüküm No: 4

Hüküm Tarihi: Fî 16 Recep sene 87 (12 Ekim 1870)

Konusu: *Eğîn Karyesinde sakin gayri müslim şahıslar arasından borç davasına dair.*

Anadoluda Eğîn kazası kurâsından Kirişli karyesi ahalisinden olup İstanbulda Bâb-ı Ca'ferî dâhilinde Canbaz Hanında sakine tebe'a-i Devlet-i Aliyyenin Ermeni milleti nisvânından arzuhal sahibesi Ana bint-i Fîlyos m karye-i merkûme ahalisinden olup

İstanbulda Vezir Hanında sakin tebe'a-i Devlet-i Aliyyenin millet-i merkûmesinden ve Avrupa tüccarından derûn-i arzuhalde simi mestûr Nikgos veled-i Kirkor muvâcehesinde merkûm Nikgos benim bişarti-r rucû' emrimle oğlum işbu hazır bi-l meclis Agop veled-i Şerine 1235 senesi zilhicce-i şerîfesinin 18 günü 15000 kuruş kâ'ime ve 276 senesi zi-l ka'deti-ş şerîfesinin 15'inci günü 10000 kuruş kâ'ime def'-u teslim ol dahî ahz ve kabz eylediğinden sonra ben

(...?)(...?)(...?)

6800 Fî 24 S sene 86

2000 Fî 21 ZA sene 77

6200 Fî 7 Z sene 77

5000 Fî 7 M sene 87

6500 Fî 24 RA sene 78

0300 dühan semeni

26850

Varak No: 112

meblağ-ı mezkûr 26850 kuruşu def' edip meblağ-ı mezkûrun 25000 kuruşu deyn-i mezkûrma takas olunup bâkîsi olan 1850 kuruşu bana red ve teslim etmeyip meblağ-ı mezkûr 1850 kuruşu deyn-i mezkûrumun nemâsı için yedinde alıkoyduğundan başka akçe başı nâmıyla karye-i merkûmede dahi yedimden 12000 kuruş dahi bigayri hak fuzûlî ahz ve kabz etmekle sü'âl olunup ceman 13850 kuruşu merkûm Nikgosdan istirdâd muradımdır deyû da'vâ cevabında ben müdde'iyeye-i merkûmenin bervech-i muharrer emriyle 1275 senesi hilalinde bir buçuk sene müddette malımdan kavâ'im-i nakdiyye olarak bâ poliçe oğlu hâzır-ı merkûma 31637 kuruş def'-u teslim edip meblağ-ı merkûm 31637 kuruşu yine bâ poliçe oğlu merkûmdan bir sene zarfında ahz-ü kabz ve istifâ eylediğimden sonra 279 senesi Saferu-l hayrının 12'nci günü Eğin kazası naibi huzurunda ben husus-ı mezkûre ve tarih-i merkûma gelince sâ'ir beynimizde cereyan eden cemî'-i hukuk-ı şer'iyyeye müte'allika âmme-i da'vâdan müdde'iyeye-i merkûmenin zimmetini ol dahî kezalik husus-ı mezkûre ve tarih-i merkûma gelince sa'ir beynimizde cereyan eden cemî'-i hukuk-ı şer'iyyeye müte'allika âmme-i da'vâdan benim zimmetimi tarafeynden her birimiz ibrâ-i âmm-i sahih-i şer'î ile kabulümüzü hâvî ibra ve iskat eylediğimizden sonra yedimde Ermeniyyü-l imlâ diger işbu bir kıt'a sened mücebince tarih-i mezkûrdan

3 gün sonra kaza-i mezkûrda Ermeni patrikhânesinde kezalik bervech-i muharrer her birimiz âharı ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskat etmişidik ve hattâ müdde'îye-i merkûme sene-i sâbika Zi-l ka'deti-ş şerîfesinin 15'inci günü ve 21'inci günleri İstanbulda Mercanda Boncukcu Hanında vâkı' odamda bervech-i muharrer beni ibrâ-i âm ile zimmetimi ibrâ eylediğini ikrar ve i'tiraf dahi etmiştir deyû def'-i inkâr eder.

Fî 3 RA sene 287

[Derkenar 1]

24 Kâtib-i Kavâsân Abdullah Efendi

[Derkenar 2]

24 Kâtib-i Kavâsân Abdullah Efendi

Merkûm Ana sâlifü-z zikr Zi-l Ka'denin on beşinci ve yirmi birinci günlerinde odama gelip benim senin zimmetinde bir akçe ve bir habbe hakkım ve alacağım yoktur deyû iki meclisde iki def'a tâyi'an ve kat'iyen ikrar ve i'tiraf etmişidi deyû inkâra mukarin eylediği def'iyile beyana havale şod.

Fî 3 c sene 287

[Derkenar 3]

24 Kâtib-i Kavâsân Abdullah Efendi

[Derkenar 4]

Memleketinde (?) olanı ibrâ-i âmme havale şod.

Fî 16 B sene 87

[Derkenar 5]

Eğin kazası mahallâtından Aşağı Mahallesi ahalisinden olup Vezir Hanında kalan tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden orta boylu kara bıyıklı derzî esnafından Fîlibos veled-i Agop veled-i Mardiros Mahalle-i merkûme ahalisinden olup hân-ı mezkûrda mütemekkin tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden orta boylu kırca bıyıklı kürkcü esnafından Hacı Ohanes veled-

i Esteban veled-i Oseb Melet meclisinde olan ikrârı iki nefer şâhid şehadetiyle isbat edip tezkiyeye havale olundu.

Fî 10 Ş sene 87

Varak No: 112a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 22 Muharrem sene 1287(24 Nisan 1870)

Konusu: *Boros Nahiyesinde sakin müslim bir şahıs ile gayri müslim bir şahıs arasındaki arsanın kiralanma meselesine dair.*

Medine-i Üsküdar'a muzâfe Boros nahiyesinde sakine zatı ma'rife Naile Hanım ibnetü Mehmed Ağa ibn-i Mustafâ tarafından husûs-i âti-l beyânda vekîl-i müseccel-i şer'îsi Abdülmü'min Ağa ibn-i Abdurrahman M nahiyeye merkûmede mütemekkin tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden ve kireççi esnafından Penayot veled-i Esper muvâcehesinde Nezaret-i Evkaf-ı Hümâyûna mülhak evkafdan Hüdavendgâr-ı esbak cennetmekân-ı Fîdevs-âşiyân Merhum Sultan Selim Hân-ı kadîm aleyhi rahmetü Rabbihi-r rahîm Hazretleri evkaf-ı şerîfelerine senevî 240 akçe bedel-i üşr mukâta'alı kasaba-i merkûmede Karaca Burun demekle meşhur nam mahalde kâin leb-i deryâda vâkî' Top Taşı denilen mahalden bed' eyledik yukarı gidilerek Çatal Tepe denilen mahalle ondan merkûm Penayotun mülkü olan bağın hendeği hizasıyla gidilerek müvekkilem mezbûrenin harab bağı hendeğinden hendek-i mezkûr hizasıyla ReFîk Bey veresesinin tarîk-i âmma muttasıl olan bağı köşesine ondan tarîk-i âmm-i mezkûreden mürûr ile mezkûr Top Taşına müntehâ işbu hudut ile mahdud terbî'an 14067,5 zirâ' arazi taht-ı tasarruflarında ve arazi-i mahdûd-i mezkûr mine-l kadîm kireççi esnafından taliplerine icâre-i ma'lûmeye müsâneheten? icâr olunmakta olduğuna binaen merkûm Penayot arazi-i mahdud-i mezkûrda bervech-i muharrer müste'cirimiz olup ol vechle arazi-i madud-i mezkûrun mahall-i mu'ayyeni üzerinde kadîm olan yer atîk kireç ocağının nısf hisse-i şâyi'asının şehriyye 300 kuruşdan on senede terâküm eden 38800 (?) kuruşu merkûm Penayottan bi-l vekâle da'vâ cevabında mahal-i mezkûr müstakillen mülkündür.

Fî 14 M sene 87

Merkûm Penayot zevcesi Haadi bint-i Hiristoya 6000 kuruşa Fî 2 r sene 86 günü ferağ ve kasr-ı yed eylediği temessük-i mezkûrda mesturdur.

(...?)

0000 Anası Âne Hanım şehriyye 300'den Fî 14 m sene 77 îcâr ilâ gayeti Fî 14 m sene 81 fevt olup

0000 icâre-i müsemâyı mezbûrdan müctemi' olan 14400 kuruş müvekkilem mezbûre ile liebeveyn erkardeş oğlu Ahmed Efendi bin

7200 ... olmakla ... mezbûre hissesi olan

21600 müvekkilem mezbûre ... Fî 14 m sene 81 günü nisf arazi-i mezkûru ... şehriyye 300 kuruşdan merkûm Penayota îcâr olarak istîcâr?

38800 ... zikrolunan 87 senesi muharrem on dördüncü günü ...? akd-i icâre etmekle müddet-i mezbûrede terâküm eden

isbattan aciz ve tâlib-i tahlîf olmamakla bilâ beyine men' olundu.

Fî 22 m sene sene 87

[Derkenar 1]

25: Hisarlı el-hâc Ahmed çavuş

Varak No: 113a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 25 Cemaziye'l-ahir sene 87 (22 Eylül 1870)

Konusu: Üsküdar'da sakin gayri müslim şahıslar arasındaki alacak davasına dair.

Üsküdar'da Yani Mahallede mütemekkin arzuhal sahibi tebe'a-i Devlet-i Aliyyenin Ermeni milletinden Sarraf Agop veled-i Kirkor M Üsküdar'da Bağlar Başında mütemekkin tebe'a-i Devlet-i Aliyyenin Ermeni milleti nisvânından arzuhal-i mezkûrda mezkûretü-l ism Şahsı ma'rife Nakdar bint-i Agop muvâcehesinde merkûme Nakdar zimmetinde yedimde olup Fî 18 Ağustos sene 1861 günü tarihiyle bir kıt'a ve Fî 27 Ağustos sene 1862 günü tarihiyle bir kıt'a ve Fî 4 Temmuz sene 1862 günü tarihiyle bir kıt'a ve Fî 2 Teşrîn-i Evvel sene 1862 günü tarihiyle bir kıt'a ki cem'an dört kıt'a varaka-i sahihaya muharrer tahvil müceblerince malımdan ve yedimden iktirâz ve kabz ve

umûruna sarfla istihlâk eylediği 3300 kuruşu merkûme Nakdardan halen taleb ederim
deyû da'vâ ol dahî cevabında inkâr Fî 7 R sene 287

(...?)(...?)

0220 kendi menzirimde beşlik olarak taslim adet

1200 yine kendi menzirimde olarak kavâ'im-i nakdiyye 20 kuruşluk 60 adet

1300 Merkûme Nakdarın mahalle-i mezkûrede kendi menziline kavâ'im-i
nakdiyye olarak 20 kuruşluk adet 65

0600 yine merkûm Nakdarın menziline 20 paralık olarak nakden adet 1200

2300

Getireceği şahidler hayriyye tüccarından Kegork

Yazıcı Serkiz

Papas oğlu Rehabil

[Derkenar 1]

Müdd'î merkûm mukaddemen Dairede beyanı havale olunmuştur.

Fî 7 R sene 287

[Derkenar 2]

Huzur-ı âlîde beyana havale olunmuştur.

Fî 3 HA sene 87

[Derkenar 3]

Müdde'î merkûm Agop da'vâ-yı mezkûresini isbattan ızhâr-ı acz tâlib-i tahlîf dahi
olmamakla merkûme Nakdare bilâ beyine mu'ârazadan men' şod.

Fî 25 HA sene 87

[Derkenar 4]

İ'lâmı tahrîr şod 26

[Derkenar 5]

Hademedden Üsküdarlı Hamza Ağa

Varak No: 113b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 7 Cemazi'el Ahir sene 1287 (4 Eylül 1870)

Konusu: *Kartal nahiyesinde sakin Mustafa Ağa'nın vefatı-veraseti ve terekesinin paylaşımına dair.*

Medine-i Üsküdar nevâhîsinden Kartal nahiyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden el-hâc Mustafâ Ağa ibn-i Hüseyin bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Elife Zehra Hanım ibnetü Mustafâ ile sulbiyye-i kebire kızları müteveffât zevcesi Hafıza Hanım ibnetü Ebubekirden mütevellideler Muhlisa ve Hayriye ve Yeknaz Hanımlar ve zevce-i mezbûre Elife Zehra Hanımdan mütevellidler sulbiyye-i sağire kızları Sadperk Ve Kamer Hanımlar ve sulbî Kebir oğlu müteveffâ Mustafanın sağir oğlu Mehmed Şevkiye inhisârı tahakkukundan sonra verese-i mezbûrûndan sağîrân-ı mezbûrân Sadperk ve Kamer Hanımların anası ve bâ hüccet vasıyy-i mansûbeleri zevce-i mezbûre Elife Zehra Hanım bi-l asâle ve bi-l vesâye (9) M verese-i mezbûrûndan bint-i kebire mezbûre Yeknaz Hanımın hâlen kayın pederi ve tarafından husûs-i âti-l beyânda husûmet ve redd-i cevaba ve lede-l iktiza sulh ve ibrâya vekîl-i müseccel-i şer'îsi mahrûse-i Galata'da yorgancı esnafından Hacı İsmail Ağa ibn-i Selim muvâcehesinde mârru-z zikr Kartal nahiyesi hudûdu dâhilinde vâkı' işbu resim haritasında gösterildiği ve mu'âyene olunduğu vechle bir taraftan Sarraf Serkiz tarlası ve bir taraftan ba'zan Hacı Selim oğlu Hüseyinden muntekil Değirmenci oğlu Vasilaki tarlası ve ba'zan Kara Emin oğlu Salih ve ba'zan keniseye meşrûta olan Yorgi tarlası ve ba'zan keniseye meşrûta olan Yorgi tarlası ve ba'zan helvacı Oğlu Osman bağı ve taraf-ı râbi'i zikri âti münâze'un fih olan vakıf mevrû' tarla ile mahdûd yeri Şehzade Sultan Mehmed Han aleyhi rahmetü-l gufrân hazretleri evkâf-ı şerîfelerine öşür mukâta'alı terbi'an on iki dönüm 35 zirâ kûrum ve eşcârî mülk bir kıt'a bağ mûrisimiz müteveffâ-yı merkûmun hayatından ile-l vefat kûrum ve eşcârı yedinde mülkü olup ba'de vefatıhi mes'ele-i mîrâsımız vechle benimle vasileri olduğum sağîran-ı mezbûrâna ve müvekkilile-i mezbûre Peknaz Hanıma ve verese-i sâ'ire-i mezkûresine mevrûs olmuşiken bâğ-ı mezkûru müstakillen ve yine bâğ-ı mezkûr ittisâlinde vâkı' kezalik Şehzade Sultan Mehmed Han hazretleri evkâf-ı şerîfesine bedel-i öşr mukâta'alı bir taraftan ba'zan Hacı İbrâhîm Bey tarlası ve ba'zan Osman Efendi tarlası ve ba'zan Sarraf Serkiz tarlası ve bir taraftan ba'zan zikri mürûr

eden bağ ve ba'zan Helvacı oğlu Osman bağı ve bir taraftan yaya tarîki ve ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âm ile mahdûd 11 sene mukaddem bağ ve elyevm hinta zer' olunur vakıf tarla dahi kezalik müteveffâ-yı mezbûr el-hâc Mustafâ Ağanın hayatında ile-l vefat müstakillen taht-ı tasarrufunda olup ba'de vefatihi ancak vasileri olduğum sağırân-ı mezbûrân Sadperk ve Kamer ile müvekkile-i mezbûre Beynaz ve Hayriye ve Muhlise Hanımlara ahmâsen ve âdiyen mezbûre Fâtıma Zehra Hanım tarafından vekîl-i müseccel-i şer'îsi babası Mustafâ Ağa ibn-i Halili vekîl nasb.

Fî 9 H sene 87

Şehzade Sultan Mehmed Han tâbe serâhü hazretleri vakf-ı şerifleri mütevellisi taraflarından vekîl-i şer'îsi câbî? vakf-ı müşârun ileyh Mehmed Raşid Efendi ibn-i Mehmed Raşid hazır olduğu halde.

Varak No: 114

İntikal etmişiken bağ ve tarla-yı mezkûrlardan her birini müvekkile-i mezbûre Beynaz Hanım fuzûli ve müstakillen zabt ve halen vaz'-ı yed eder olmakla sü'âl olunup bağ-ı mezkûrda benimle vasileri olduğum sağıran-ı mezbûrânın ve tarla-yı mezkûrdan ancak sağıran-ı mezbûrânın hisseleri olan iki humus hissesinden keff-i yed ve vech-i lâyıki üzere bana teslim ve müvekkile-i mezbûre Beynaz Hanıma tenbih olunmak muradımdır deyû vakf-ı mezkûrun mütevellis Raşid Efendi tarafından mürsel vekîli kayını Osman Efendi ibn-i Ali hazır olduğu halde bi-l asale ve bi-l vesâye da'vâ ettikte vekîl-i mezbûr dahi cevabında bağ ve tarla-yı mezkûrdan her birine vaz'-ı yedini ikrar ve i'tiraf lâkin bağ ve tarla-yı mezkûrlar yedimde olup Fî 18 C sene 272 günü tarihiyle müverraha ol tarihte Anadolu kadı'askeri bulunan Mustafa âsım Efendi merhumun imza ve hatimin hâviye işbu bir kıt'a mübâya'a hücceti nâtıka olduğu üzere bir taraftan Serkiz bağı ve bir taraftan ba'zan yine Sarraf Serkiz bağı ve ba'zan Emin oğlu Salih bağı ve ba'zan mukaddemen Helvacı Yorgi bağı olup elyevm keniseye meşrûta olan bağ ve bir taraftan ba'zan Helvacı oğlu Osman bağı ve yaya tarîki ve tarîk-i âm ile mahdûd 20 000 kûrüm ve 6 bi'r-i mâyı müştemil olduğu halde müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Mustafa Ağa müvekkilem mezbûre Beynaz Hanıma 45000 kuruşa bey'-u temlîk-ü teslim eylediğinde müvekkilem mezbûre Beynaz Hanım dahi bervech-i muharrer iştira ve temellük ve

tesellüm ve kabz ve kabul edip semeni olan meblağ-ı mezkûr 45000 kuruşun 23000 kuruşunu müvekkilem mezbûre Beynaz Hanımın validesi mezbûre HaFîza Hanımdan mevrûs malı olup babası mezbûr el-Hâc Mustafa Ağanın emvâl-i merkûmeden istidane ve kabz eylediği 20000 kuruş ile meblağ-ı merkûmun müddet-i ma'lûmede bâ devr-i şer'î nemasından baki 3000 kuruş ki cem'an 23000 kuruş semen-i mezkûrdan ol mikdarına Sarraf Mısırlıoğlu Andon veled-i Dimitriye müteveffâ-yı mezbûrun deyni olan 25000 kuruş deyninden 22000 kuruşunu dahi müvekkilem mezbûre Beynaz Hanıma üçü bir meclisde hazır oldukları halde havale-i mukayyede-i sahiha ile havale edip onlar dahi havale-i mezkûreyi kabul ve ol vechle semenini îfâ edip bağ-ı mahdûd-i mezkûrun cümlesi müvekkilem mezbûre Beynaz Hanımın bi-l işтира yedinde mülkü olmakla bihakkın zabt ve tasarruf eder deyû bi-l vekâle def' eder fi 26 Safer sene 287

Tarihten on iki sene mukaddem tarla-yı mezkûrdan müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Mustafa Ağa kürûm-i mezkûru hedm ve tarla ittihâz eylediğini ve elyevm Beynaz Hanımın tasarrufunda olup hîn-i bey'de kürum olmadığı karye-i mezkûr müferdatı Hacı İsmail Efendi ibn-i berber Ârif ve Hacı Salih bin el-Hâc Lokman ve Ali Reis bin Kara Ali ve Kızıl Göz oğlu Hüseyin bin Hasan Vanlı Ahmed bin Mehmed Kasap İsmail Ağa ibn-i Zeynel Âbidin haber vermişler tezkiye ... şod fi 14 HA sene 87 mazmûnu hüccet-i muhzır Mehmed Ağa ve muhzır Ahmed Ağa şehadetleriyle sabit olmakla irâ'eye ve tezkiyeye havale olunmuştur.

Fî 3 CA sene 87

[Derkenar 1]

Bağ-ı mahdûd-i mezkûr Şehzade Sultan Mehmed aleyhi rahmetü Rabbihi-s samed hazretleri vakf-ı şerîfî olduğu Kartal nahiyesi ahalisinden Bağcı Mehmed Ağa ibn-i Mehmed bin Ali ve yine ahaliden Bağcı Mustafâ Ağa ibn-i Hasan bin Abdullah şehadetleriyle huzûr-ı âlîde bernehc-i şer'î sabit olmağın mezbûrân ba'de-t tezkiye inhâ şod.

Fî 2 Receb sene 287

[Derkenar 2]

27: Mübaşir-i de'âvî Divrikli Ali Ağa

[Derkenar 3]

Tescil-i vekâlet şod.

Fî 27(...?) sene 88

[Derkenar 4]

Mecmu' u terbi' an

19230 bağ mahalli

47318 tarla mahalli

66553

Müvekkile-i müşteriye-i mezbûrenin liecli-t tahlîf huzur-ı şer'a gelmesine emrolundu.

Fî 7 R sene 87

[Derkenar 5]

Müvekkile-i merkûme hüccet-i mezkûre mücebince ol mikdar semen ile kabul ve adem-i kabulü teklif olunmak ve mes'elesi meclis-i tevkîfât-i şer'iyeye tezkere havale olunmuştur.

Fî 17 H sene 87

(...) Şod fi 7 C sene 287

Varak No: 114-115a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 7 Cemazi'el Evvel sene 1287 (5 Ağustos 1870)

Konusu: *Abdülmeccid Sivasî Hazretleri Vakf-ı şerifinin tevliyeti meselesine dair.*

Evkâf-ı Hümâyûna mülhak evkafdan merhum Abdülmeccid Sivasî Hazretleri Vakf-ı şerifinin tevliyetini evlâd-ı vâkıfdan olmak üzere münâsafeten iddi'â edenler Mûsika-i Hümâyûndan mütekâ'id evlâd-ı vâkıfdan Ahmed Tefik Efendi ve Mustafa Hulûsî Efendi ibn-i Mustafa İzzet M câ'i-z zikrde vakf-ı mezkûrun mütevellisi olup tarih-i zabttan 19 ay mukaddem vefat eden evlâd-ı vâkıfdan ve tarikat-i Halvetiyye meşayihinden Balat tekyesi şeyhi Mehmed Şükri Efendi ibn-i Abdülkerimin sulbî sağır

oğlu Nuruddinin min kıbeli-l ümm ceddi ve velisi Taşlıyerden tekyesi şeyhi Şeyh Süleyman Sıdkı Efendi ibn-i Şeyh el-Hâc Ahmed Efendi muvâcehesinde yedimizde olup fi 2 Receb sene 1042 günü tarihiyle müverrah vakfiye kaydı nâtik olduğu üzre vâkıf-ı mûmâ ileyh hayatında vakf-ı mezbûrun tevliyeti hayatta oldukça kendisine ve ba'de hadîkasına mâlikâne mutasarrıf olan evlâd-ı zükûrunun eslahına ve ba'dehû hadîka-i mezkûreye malikâne mutasarrıf olan evlâdı zükûrunun evlâdı ve evlâd-ı evlâdı sümme sümme mütevellî olmak üzre şart ve ta'yîn ettikten sonra fi 23 M sene 1050 günü vâkıf-ı mûmâ ileyh Şeyh Abdülmecid Sivasi Hazretleri 1049 senesi vefat eden tevliyet-i mezkûre vâkıf-ı mûmâ ileyhin oğlu Abdülbaki Efendi kerimesi Safiye Hanımın eslah evladından Mehmed Abdullah hafid Efendiye tevcîh ve yedine berât-i âlî i'tâ olunup ba'dehû mûmâ ileyh Hafid Efendinin kasr-ı yedinden mûmâ ileyh Hafid Efendinin oğlu olup kendüden mukaddem vefat eden diger Abdülmecidin oğlu Abdülbaki Efendiye 1160 senesi hilalinde tevcih ve yedine berât-ı âlî i'tâ olunup ba'dehû 1161 senesi cemâdi-l âhirinin 22'nci günü mûmâ ileyhin kasr-ı yedinden evlâd-ı vâkıfdan damadı es-Seyyid Mehmed Hâşim Efendiye tevcih ve yedine berât-ı âlî i'tâ olunup ba'dehû mûmâ ileyh es-Seyyid Mehmed Hâşim Efendi dahi vefat etmekle tevliyet-i mezkûre 1200 senesi Saferinin 29 günü evlâd-ı vâkıfdan es-Seyyid eş-Şeyh Mehmed Hâşim Efendi ile yine mûmâ ileyh eş-Şeyh Abdülbaki Efendiye bervech-i münâsafe tevcih ve yedlerine berât-ı âlî i'tâ olunup ba'dehû mûmâ ileyhimâdan mûmâ ileyh eş-Şeyh Abdülbaki Efendi uhdesinde iken vefat ettikte mahlûlünden 1246 tarihinde evlâd-ı vâkıfdan olmayan Şeyh Râzî Efendiye tevcih ve berât-ı âlî i'tâ olunup ba'dehû 1247 senesi tarihte lede-l muhâkeme mûmâ ileyhin ahdesinden ref' olunarak evlâd-ı vâkıfdan mûmâ ileyh Şeyh Haşim Efendinin li'ebeveyn er karındaşı Abdülhâlık Efendinin oğlu Abdülkerim Efendiyi ekber ve erşed olduğu cihetle onun uhdesine tevcih ve yedine berât-ı âlî

Varak No: 115

i'tâ olunup uhdesinde iken vefatıyla mahlûlünden 1248 tarihinde evladı Mehmed Haşim Efendi ve Mehmed Şükri Efendiye münâsafeten tevcîh ve yedlerine berat-ı âlîşân i'tâ olunup ba'dehû mûmâ ileyh Mehmed Haşim Efendi dahi vefat edip 1258 senesi hilalinde nısf hisse-i tevliyet-i müştereki mûmâ ileyh Şeyh Mehmed Şükri Efendi ekber ve eslah olduğu cihetle onun uhdesine tevcîh olunup yedine berat-ı âlîşân i'tâ olunduktan sonra ol dahî vefat edip tevliyet-i mezkûre mahlûl olmakla biz evlâd-ı vâkıfdan mütevellî esbak mûmâ ileyh Mehmed Haşim Efendi ibn-i Mehmed Haşimin kerimesi Fazile

Hanımın evladı ve evlad-ı vâkıfın eslah ve erşedleri olduğumuz cihetle tevliyet-i mezkûre bizim uhdemize münâsafeten tevcîh ve yedimize berat-ı âlîşân itâ buyurulmak muradımızdır deyû da'vâ ettiklerinde vasıyy-i mûmâ ileyh eş-Şeyh Süleyman Sıdkı Efendi dahi cevabında müdde'ıyan-ı mûmâ ileyhimanın evlad-ı vâkıfdan olduğunu ikrar ve itirâf edip lâkin müdde'iyân-ı mûmâ ileyhimâ evlad-ı vâkıfın inâsının evladları olup ve vasisi olduğum sağiran-ı mezbûrân evlad-ı zükûrdan mütevellî merhum Şeyh Mehmed Şükri Efendinin evladı olup mine-l kadîm evlâd-ı zükûru var iken evlâd-ı inâsına tevcîh olunmayup evlad-ı zükûruna tevcîh oluna geldiğinden ol vechle sağiran-ı mezbûrân uhdelerine tevcîh olunsun deyû iddi'â eder.

Fî 8 Sad sene 287

[Derkenar 1]

Müdde'iyân-ı mezbûrân mütevellî müteveffâ-yı mûmâ ileyh Şeyh Mehmed Şükri Efendiden sinnen ekber olup müteveffâ-yı mûmâ ileyh Mehmed Şükri Efendi ile müteveffâ-yı mûmâ ileyh Mehmed Haşim Efendiye bervech-i muharrer münâsafeten tevcîh olunalı 29 sene olup ol tarihten bu âna kadar müdde'iyân-ı mezbûrân tevliyet-i mezkûreyi huzur-ı şer'de da'vâ etmeyip berâ-yı hâtır bilâ öZR-i şer'î sükût eylediklerini meclis-i tedkikat-ı şer'iyede ikrar ve itirâf edip ve sağir-i mezbûr dahi elyevm altı yaşında olup vasıyy-i mûmâ ileyhın ikrarı şer'an mu'teber olmayıp sağir-i mezbûrun bülûğuna değın müdde'iyân-ı mezbûrânın da'vâ-yı mezkûresine iltifat olunmayıp tevliyet-i mezkûre sağir-i mezbûra tevcîh ve bir kıt'a berat-ı âlîşân itâ ve umûr-ı tevliyeti ru'yet için bir kaimmakam nasbı lâzım geleceği tarafına tefhîm olunmuştur.

Fî 7 HA sene 87

[Derkenar 2]

28: Mübaşir-i de'âvîden Küçük Mustafa Paşalı hacı Emin çavuş.

Varak No: 115-116a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 27 Şevvâl sene 1287 (20 Ocak 1871)

Konusu: *Üsküdar'da İhsaniye Mahallesiindeki bir arazinin asakir-i şâhâne kaimmakamlarından İsmail Bey ile zevcesi Hasibe Hanıma ferağ etmesini istemeyen mahalle sakinlerinin itirazlarına dair.*

Üsküdar'da İhsaniye Mahallesi imamı el-Hâc İbrâhîm Efendi ibn-i Abdülfettah ve ahalisinden Lütfullah Efendi ibn-i Mehmed Şemseddin ve muhtâr-ı evveli Asakir-i Şâhâne tabur kâtibliğinden mütekâ'id Ali Efendi ibn-i Halil ve asakir-i şahane topçu kaimmakamlığından müteka'id Ebubekir ibn-i İbrâhîm ve asakir-i şahane binbaşı müteka'idlerinden Mehmed Ağa ibn-i Hasan ve Rif'at Efendi ibn-i el-Hâc Hüseyin ve süvari birinci alayı emini Rıza Efendi ibn-i Mustafa ve Lâle Mehmed Ağa ibn-i Hasan ve endrûn-i Hümâyundan muhrac Ali Bey ibn-i el-Hâc Ya'kub ve biraderi Mahmud Bey ve Safvet Bey ibn-i Osman ve nefisinden asil ve Selimiye Mahallesi imamı el-Hâc Hüseyin Sabri Efendi ibn-i İbrâhîm ve ahalisinden muhtar-ı evvel kayyım başı el-Hâc Ahmed Efendi ibn-i el-Hâc Mustafa ve kayyım-ı sâni el-Hâc Hasan Efendi ibn-i İsmail ve el-Hâc Salih Bey ibn-i Ali ve el-Hâc Ahmed Ağa ibn-i İbrâhîm ve Ahmed Efendi ibn-i Abdullah ve Mehmed Ağa ibn-i Hasan ve Manav Mustafa Ağa ibn-i Osman ve binbaşı müteka'idlerinden el-Hâc Mehmed Ağa ibn-i Osman ve İsmail Ağa ibn-i Osman ve Mustafa Ağa ibn-i Mehmed Emin ve el-Hâc Râ'if Ağa ibn-i Ahmed ve Harem İskeleyi imamı Hâfız Mehmed Efendi ibn-i Ebubekir ve hamallar kethüdası Halil Ağa ibn-i Hüseyin taraflarından husûs-ı âti-l beyânda vekîl-i müseccel-i şer'ileri muhtâr-ı sâni Hâfız İsmâ'il Efendi ibn-i İbrâhîm M Kuzguncuk karyesinde mütemekkiye tebe'a-i Devlet-i Aliyyenin Ermeni milleti nisvânından ma'rifetü-ş şahs Deruhi bint-i Keresteci Manilin sadrî oğlu ve tarafından husûs-ı âti-l beyânda vekîl-i müseccel-i şer'isi Bâb-ı Âlî tercüme odası ketebesinden Hoce Agob veled-i Sihak muvâcehesinde işbu derununda akd-i meclis-i şer'-i âlî olunan bir taraftan tarîk-i âm ve bir taraftan leb-i derya ve bir taraftan servi dibi ve bir taraftan Miralay İbiş Bey zevcesi Emine Hanım menzili ile mahdud olan mahal emlak-i Hümâyundan olarak biz ve sâ'ir ahali-i mahalleteyn-i merkûmeteyn mahall-i mahdud-i mezkûrdan menazilimizin ta'mirinde toprak ahz ve mezberelik olduğundan mâ'adâ mevsim-i sayfde seyr için ikamet edegelir iken merkûme Deruhi mahall-i mahdud-i mezkûru fuzuli zabt ve ahali-i mahalleteyn-i merkûmeteyni bu vechle intifâ'dan men' ederek mahall-i mahdud-i mezkûrun terbi'an 435 zirâ' mahallini fi 25 (...?) sene 1261 günü asakir-i şâhâne kaimmakamlarından İsmail Bey ile zevcesi Hasibe

Hanıma ferağ etmekle keff-i yedine tenbih ve müdahale-i vâkı'ası men' ve def' olunmak muradımızdır deyû bi-l asale ve bi-l vekâle da'vâ vekîl-i merkûm Hoce Agob dahi cevabında an asl mahall-i mahdud-i mezkûr ile bir bab sahlhane ve iki kıt'a bağ Sultan Osman vakfi müstegallâtından olarak yedimde olan fî ra sene 1220 tarihiyle müverrah bir kıt'a temessük mantûkunca Sûfcular Hanı mütemekkinlerinden Sarraf Bagdisar veled-i Avadis tasarrufunda iken terbi'an 11182 zirâ' bir kıt'a bağ 1221 senesi hilalinde İsmail Paşaya ferâğ ve sahilhâne-i mezkûr arsasından 1100 zirâ' mahallini Aydoslu Mehmed Paşa kerîmesi Aişe Hanıma Fî gureti ra sene 1233 tarihinde ferağ ve sahilhâne-i debbâğ-ı mezkûr arsalarından 1024 zirâ' mahallini Ahmed Şemsüddin Ağaya Fî gureti ha sene 237 tarihinde ferağ ve 3600 zirâ' mahallini İbrâhîm kapudana Fî gureti m sene 1238 tarihinde ferağ ve bervech-i tahmin 1000 zirâ' mahallini Fî gureti H sene 1241 tarihinde anam ve müvekkilem merkûme (...?) ferağ edip ve anam merkûme dahi tûlen 20 zirâ' mahallini Fî ha sene 249 tarihinde Hadice Hanıma ferağ ol dahî bi-t teferruğ menzil inşa edip ve arzan 15 zirâ' mahallini dahi 20 z sene 1260 tarihinde zevcân-ı mezbûrân İsmail Bey ve HaFîze Hanım ferağ eyledi onlar dahi menzil-i kebir inşa bina ve inşa edip elyevm vaz'-ı yed ve mâ'adâ mahalline anam ve müvekkilerim merkûme vakf-ı müşârun ileyhden olarak tasarruf eder deyû vakf-ı müşârun ileyhin câbîsi ve kibel-i şer'den mansûb kaimmmakam mütevellisi senedât odası ketebesinden Mehmed Râ'if Efendi ile ma'an da'vâ ve takrir ederler.

Fî 21 HA sene 284

[Derkenar 1]

29 Balatlı Ali Çavuş

[Derkenar 2]

Balatlı Ali Çavuş

Varak No: 116

[Derkenar 3]

Ebniyeden (?) Mehmed Tefik ve Mahmud Paşa halifeler

Mahkeme-i teftişden küçük Kâmil Efendi

Sultan Osman vakfiyesi kaydına mürâca'at olundu.

Fî 11 H sene 284

[Derkenar 4]

Henüz yed sabit olmamıştır.

Fî 16 HA sene 85

Varak No: 116a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 27 Rebi'ül Evvel sene 1287 (27 Haziran 1870)

Konusu: *Ünye kazasında sakin iken Ahmed Efendi'nin vefatı-veraseti ve tereke taksimine dair.*

Mahrûse-i Galatada Câmî'-i Kebir mahallesinde sakin rusûmât me'murlarından İbrâhîm Emin Efendi ve li'ebeveyn er karındaşı Fevâid-i Osmâniyye Kumpanyası ketebesinden Ali Efendi ve li'ebeveyn kız karındaşı zâtı ma'rife Havvâ Hanım ibnû el-müteveffâ Osman bin Abdullah M li'ebeveyn er karındaşları olup vilâyet-i Anadolu'da Ünye kazasında sakin iken bundan 3 sene mukaddemen vefat eden tüccardan Ahmed Efendi'nin veraseti (...?).

Zevce Hadice bint-i Mehmed Ali Ağa

İbn-i sağır Osman

Bint-i sağire Fâtıma ez-Zehrâ

İnhisârı tahakkukundan sonra verese-i mezbûrundan kendi nefsinden asil ve sağırân-ı mezbûrânın kıbel-i şer'den mansûb vasîleri valideleri zevce-i mezbûre Hadice Hanım muvâcehesinde mezbûre Hadice Hanımın babası mezbûr Mehmed Ali Ağa ibn-i Abdullah hazır olduğu halde karındaşımız müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Efendi zimmetinde hayatında yedimizde olup fî 15 s sene 277 günü tarihiyle müverrah işbu bir kıt'a i'lâm-ı şer'î mücebince mahkûmün bih bedel-i sulh-i sahîhden alacak hakkımız olan 70000 kuruşun 38500 kuruşunu karındaşımız müteveffâ-yı mezbûrun hayatında yedinden ahz ve kabz edip bâkî kalan 31500 kuruşu bize kable-l eda ve-l ifâ kaza-i mezkûrda vefat edip bi-l cümle terekesi mahallinde bâ ma'rifet-i şer'-i şerif beytü-l mâl me'muru ma'rifetiyle tahrîr ve âhara bey' olunup esmân-ı hâsılası olan 23000 kuruşu mahallinde müdür-i beytü-l mâl kabz ettikten sonra zevce-i asil ve vasıyy-i mezbûre Hadice Hanım

meblağ-ı mezkûru mahallinden ahz ve kabza ve kendüye i'tâ ve teslimine tarafından pederi hazır-ı mezbûru bâ hüccet-i şer'iyye tevkîl ve savb-i mezkûra irsâl eylediğinde hazır-ı mezbûr dahi mahall-i mezkûra azimet edip meblağ-ı mezkûr 23000 kuruşu me'mûr-i beytü-l mâlden bi-l vekâle ahz-ü kabz etmekle meblağ-ı mezkûr 23000 kuruşu bermûceb-i i'lâm-ı şer'î alacak hakkımız olan 31500 kuruşa mahsûben bize eda ve teslimine zevce-i mezbûre ile hâzır-ı mezbûr Mehmed Ali Ağaya tenbih olunmak muradımızdır deyû da'vâ ettiklerinde mezbûr Mehmed Ali Ağa dahi cevabında meblağ-ı mezkûr 23000 kuruşu kabzını inkâr edip ancak meblağ-ı mezkûr 11000 kuruşunu mahallinde müteveffâ-yı mezbûrun bâ i'lâm-ı şer'î müsbet olan deynine verilip bâkîsi olan 11956 kuruşu dahi Trabzon vilâyet-i celîlesi canibinden Derse'âdete irsâl ve makam-ı celîl-i nezaret-i hâriciyye kitabeti ma'rifetiyle İngiltere devleti tebe'asından olup müteveffâ-yı mezbûrun ol mikdar kuruş dâyini olan Vilyem Şobarzguna Bâb-ı Âli ma'rifetiyle verilmiştir deyû hikâye eder.

Fî 27 RA sene 287

[Derkenar 1]

Zevce-i mezbûre mazmûn-i i'lâmı inkâr eder

[Derkenar2]

30 Hademedden el-hâc Ali Ağa

Varak No: 117a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 15 Rebi'ul Ahir sene 1287 (15 Temmuz 1870)

Konusu: *Divriği kasabası mahallâtından Ab Çemen Mahallesiinde vâkı' bir bab müştemilat menzilin zapt edilmesi ve mülkiyeti meselesine dair.*

Der-i Aliyyede Sultan Selim civarında Hatip Muslihuddin Mahallesiinde sakine tüccardan Mustafa Efendi ibn-i Ahmed M Üsküdar Toptaşı civarında Debbağlar Mahallesiinde sakine sahibe-i arzuhal Aişe es-Sıddika Hanım ibnetü Hüseyin tarafından vekîl-i müseccel-i şer'îsi zevci Arapkirli İbrâhîm Kavas ibn-i Abdullah muvâcehesinde Anadolu Sivas vilayeti dâhilinde Divriği kasabası ahalisinden Yusuf ibn-i Ebubekir

hazır olduğu halde mârru-z zikr Divriği kasabası mahallâtından Ab Çemen Mahallesinde vâkı' bir taraftan Ali Köle oğlu Abdullah ibn-i Ali bin Abdullah menzili ve bir taraftan Kirişci oğlu Yusuf bin Osman bin Hasan menzili ve bir taraftan nehr-i cârî ve taraf-ı râbi'î tarîk-i âm ile mahdûd bir mikdar bağçe ve müştemilât-ı saire-i ma'lûmeyi hâvî bir bab mülk menzil benim şirâ'en ve müstakillen mülküm iken menzil-i mahdud-i mezkûru bu esnada mezbûre Aişe el-Sıddika Hanım fuzuli ve bigayri hak zabt eder olmakla sü'âl olunup menzil-i mahdud-i mezkûrdan keff-i yed ve mahallinde vech-i lâyıkı üzre bana teslimi tenbih olunmak muradımdır deyû da'vâ ettikte mezbûre Aişe el-Sıddika Hanım dahi hayatında menzil-i mahdud-i mezkûra vaz'-ı yedlerini ikrar ve i'tirâf edip lâkin yedimde olup fi 9 RA sene 281 günü tarihiyle müverrah bir kıt'a sened nâtika olduğu üzre ben menzil-i mahdud-i mezkûru müdde'î mezbûr Mustafa Efendinin zevce-i mutallakaları gaibetân ani-l beled Fatıma hatun ibnetü Kör Ali ve Safiye hatun ibnetü Hasandan 4000 kuruşa işтира ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul edip semeni olan meblağ-ı mezkûr 4000 kuruşu dahi mezbûretâna teslim edip onlar dahi yedimden ahz ve kabz edip şirâ'en ve müstakillen malım olmakla bihakkın zabt ve vaz'-ı yed ederim deyû takrir edip müdde'î mezbûrun malı olduğunu inkâr ederler.

Fî 7 R sene 87

[Derkenar 1]

Mezbûre Aişe el-Sıddika Hanım bu esnada menzil-i mezkûru hazır-ı mezbûr Yusuf Ağaya semen-i ma'lûm ve makbûza bey' murad edip henüz bey' -i mezkûr münâkid olmadığı yedinde bulunan vekâlet hüccetinden müsteban ve menzil-i mezkûre elyevm mezbûre Aişe el-Sıddika Hanımın zi-l yed bulunduğu tarafeynin ikrar ve tasdikleriyle nümâyân olmuştur.

Fî 15 r sene 87 mahalline havâle şod.

[Derkenar 2]

Evvelen yed-i sübûtuna havale şod.

Fî 15 R sene 87

[Derkenar 3]

31 Mübaşiri Arapkirli Ali Ağa i'lâmı tahrîr şod.

Varak No: 117b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 16 Recep sene 287 (12 Ekim 1870)

Konusu: *Çengel karyesinde sakin Bağcı Hurşid Ağa vefatı -veraseti ve tereke taksimine dair.*

Anadolu'da Erzurum vilayeti dâhilinde İsbir kazasına tâbi' Bavirkes karyesi ahalisinden olup İstanbul'da Şehzade imaretinde sakin arzuhal sahibi Mehmed Ağa ibn-i Ali M Üsküdar'a tâbi' Çengel karyesinde sakin iken bir sene mukaddem vefat eden Bağcı Hurşid Ağa ibn-i Abdullahın veraseti.

(...?)

Zevce Fatıma Hesna Hanım ibnetü Abdullah

İbn-i sağır Ahmed Sırrı

Bint-i kebire Zeliha Hanım

Bint-i sağire Zübeyde

Ba'de-l inhisar derûnda ismi mezkûre karye-i merkûmede sakine zatı ma'rife zevce-i mezbûre Hesna Hanım muvâcehesinde müteveffâ-yı mezbûr Hurşid Ağanın mevlâ-yı mu'takı olup zikrolunan Çengel karyesinde sakin iken 1279 senesi hilalinde vefat eden sadr-ı esbak Hüsrev Paşa merhumun gavas başısı Ahmed Ağa ibn-i Mustafa bin Abdullahın validesi müteveffat Hesna hatun pederim müteveffâ-yı mezbûr Ali ile liebeveyn er karındaşı olup babaları ismi Yemen ve dedeleri ismi Hâlid ve valideleri ismi Fatıma hatun ibnetü Abdurrahman ve maskat-ı re'sleri salif Barvirkes karyesi olup ol vechle müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Ağanın veraseti zî rahm cihetinden ancak bana münhasıra olup benden gayri vârisi yoğiken tereke-i müteveffâ-yı mezbûru mezbûr Hurşid Ağa hayatında fuzuli ve bigayri hak ahz-ü kabz-u ketm-ü ihfâ edip ol dahî fevt oldukda onun dahi terekesini zevce-i mezbûre ile kızı mezbûre Zeliha Hanım bi-l verase vaz'-ı yed eder olmalarıyla sü'âl olunup mezbûr Ahmed Ağanın tereke-i mevcudesini bi-l verase talep ederim deyû da'vâ ol dahî inkâr eder.

Fî 7 C sene 87

[Derkenar 1]

Müdde'î mezbûr husus-ı mezkûru taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve lede-l iktiza sulh ve ibraya tarafından Beşiktaşlı Mehmed Ali Ağa ibn-i Mustafayı vekîl nasb şod.

Fî 7 H sene 87

[Derkenar 2]

Zevce-i mezbûre Hesna Hanım ve bint-i mezbûre Zeliha Hanım taraflarından husumet ve redd-i cevaba ve lede-l iktiza sulh ve ibraya vekâlet-i âmme ile Cengel karyesi imamı Hâfız Mustafa Efendi ibn-i Abdullahı vekîl nasb şod.

Fî 13 C sene 87

[Derkenar 3]

Tahrîr-i vekâlette

Fî 25 R sene 87

[Derkenar 4]

Hâlid

Yemen

Ümm Hesna hatun lehüma Eb Ali

Mumâ gavas başı Ahmed Ağa Müdde'î Mehmed

Valideleri ismi Fatıma bint-i Abdurrahman maskat-ı re'sleri Marvirkes karyesi

Müdde'î merkûm eşya hakkında müdde'âsını isbattan ızhâr-ı acz ve talebiyle tahlif şod.

Fî 4 Sad sene 87

[Derkenar 5]

Müdde'î mezbûr beyana havale şod.

Fî 16 B sene 287

[Derkenar 6]

Tecdid-i vekâlet şod.

Fî 25 B sene 87

[Derkenar 7]

32: Molla Âşıklı Hüseyin Ağa

Kulağuz Mehmed Ağa

Varak No: 118a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 27 Şevvâl sene 87 (20 Ocak 1871)

Konusu: *Üsküdar' da İhsaniye Mahallesiindeki bir arazinin asakir-i şâhâne kaimmakamlarından İsmail Bey ile zevcesi Hasibe Hanıma ferağ etmesini istemeyen mahalle sakinlerinin itirazlarına dair.*

Üsküdar'da İhsaniye Mahallesi imamı el-Hâc İbrâhîm Efendi ibn-i Abdülfettah ve ahalisinden Lütfullah Efendi ibn-i Ahmed Şemsettin ve muhtâr-ı evveli asakir-i şahane tabur kâtibliğinden müteka'id Ali Efendi ibn-i Halil ve asakir-i şahane topçu kaimmakamlığından müteka'id Ebubekir Bey ibn-i İbrâhîm ve asakir-i şahane binbaşı müteka'idlerinden Mehmed Ağa ibn-i Hasan ve Rif'at Efendi ibn-i el-Hâc Hüseyin ve süvari birinci alay emini Rıza Efendi ibn-i Mustafa ve Lâle Mehmed Ağa ibn-i Hüseyin ve enderûn-i Hümâyundan muhrac Ali Bey ibn-i el-Hâc Ya'kub ve biraderi Mahmud Bey ve Safvet Bey ibn-i Osman ve nefisinden asil ve Selimiye Mahallesi imamı el-Hâc Hüseyin Sabri Efendi ibn-i İbrâhîm ve ahalisinden muhtar-ı evvel kayyım başı el-Hâc Ahmed Efendi ibn-i el-Hâc Mustafa ve kayyım-ı sâni el-Hâc Hasan Efendi ibn-i İsmâ'il ve el-Hâc Salih Bey ibn-i Ali ve el-Hâc Ahmed Ağa ibn-i İbrâhîm ve Ahmed Efendi ibn-i Abdullah ve Mehmed Ağa ibn-i Hasan ve Manav Mustafa Ağa ibn-i Osman ve binbaşı müteka'idlerinden Mehmed Ağa ibn-i Osman ve İsmail Ağa ibn-i Osman ve Mustafa Ağa ibn-i Mehmed Emin ve el-Hâc Raif Ağa ibn-i Ahmed ve Harem İskelesi imamı Hâfız Mehmed Efendi ibn-i Ebubekir ve hamallar kethüdası Halil Ağa ibn-i Hüseyin taraflarından husûs-ı âti-l beyânda vekîl-i müseccel-i şer'îleri imam Mehmed Arif Efendi ibn-i Mehmed m Kuzguncuk karyesinde mütemekkiye tebe'a-i Devlet-i Aliyyenin Ermeni milleti nisvânından ma'rifetü-ş şahs Droher bint-i Keresteci Manilin sadri kebir oğlu tarafından husûs-ı câi-l beyânda vekîl-i müseccel-i şer'îsi Bâb-ı Âlî tercüme odası ketebesinden Agop Efendi ibn-i Sihak muvâcehesinde işbu bir kıt'a haritada gösterildiği vechle mahalle-i merkûrede vâkı' bir taraftan tarîk-i âm ve bir taraftan leb-i derya ve bir

taraftan servi dibi ve bir taraftan miralay İbiş Bey zevcesi Emine Hanım menzili ile mahdud olan mahal emlâk-i Hümâyundan olarak biz ve sâ'ir ahali-i mahalleteyn-i merkûmeteyn mahall-i mahdud-i mezkûrdan menazilimizin ta'mirinde toprak ahz ve mezberelik olduğundan mâ'adâ mevsim-i sayfde seyr için ikamet edegelir iken merkûme Derohi mahall-i mahdud-i mezkûru fuzuli zabt ve ahali-i mahalleteyn-i merkûmeteyni intifâ'dan men' ederek mahall-i mahdud-i mezkûrun terbi'an 635 zirâ' mahallini fi 25 ZA sene 261 günü asakir-i şahane kaimmakamlarından İsmail Bey ile zevcesi Hasibe Hanıma ferağ etmekle mâ'adâsından keff-i yedine tenbih ve müdahale-i vâkı'ası men'-u def' olunmak muradımızdır deyû bi-l vekâle da'vâ ettikte vekîl-i merkûm Agop Efendi dahi cevabında an asl mahall-i mahdud-i mezkûr ile bir bab sahlhane ve iki kıt'a bağ Sultan Osman Vakfı müstegallâtından olarak yedimde olan fi 4 RA sene 1220 tarihiyle müverrah bir kıt'a temessük mantukunca Mumcular Hanı mütemekkinlerinden Sarraf Bagdisar veled-i Avadis tasarrufunda iken terbi'an 11182 zirâ' bir kıt'a bağ 1221 senesi hilalinde İsmail Paşaya ferağ ve sahlhane-i mezkûr arsasından 1100 zirâ' mahallini Aydoslu Mehmed Paşa kerimesi Aişe Hanıma fi gurre ra sene 227 tarihinde ferağ ve sahlhane ve bağ-ı mezkûr arsalarından 1024 zirâ' mahallini Ahmed Şemsettin Ağaya fi gurreti HA sene 227 tarihinde ferağ ve 3600 zirâ' mahallini İbrâhîm kapudana fi gurre M sene 238 tarihinde ferağ ve bervech-i tahmin 1000 zirâ' mahallini fi gurre c sene 241 tarihinde anam ve müvekkilem merkûmeye re'y-i mütevellî ile ferağ edip ve anam merkûme dahi tûlen 20 zirâ' mahallini fi 20 Z sene 260 tarihinde zevcân-ı mezbûrân İsmail Bey ve HaFîza Hanıma ferağ edip anlar dahi ba'de-t teveffuz bir bab menzil-i kebir bina ve inşa edip elyevm vaz'-ı yed ederler ve mâ'adâ mahalline dahi anam ve müvekkilem merkûme vakf-ı müşârun ileyhden olarak tasarruf ve vaz'-ı yed eder deyûp vakf-ı müşârun ileyhin câbîsi ve kıbel-i şer'denden mansûb kaimmakam mütevellîsi senedât odası ketebesinden Mehmed Raif Efendi ile ma'an da'vâ ve takrir ederler.

Fî 21 HA sene 284

[Derkenar 1]

Ebniyeden Mehmed Tefik ve Mahmud Sami Halifeler kâtibi mahkeme-i teftişden Küçük Kamil Efendi Sultan Osman vakfiyesi kaydına müraca'at olundu.

Fî 11 C sene 84

[Derkenar 2]

Müdde'â aleyh bir kıt'a i'lâm ibraz eder henüz yed-i sabit olmamıştır.

Fî 16 HA sene 85

[Derkenar 3]

Taraf-ı nezaretten mürsel mûmâ ileyh Mehmed Raif Efendiye sü'âl olundukda müvekkile-i merkûmenin yedinden kalan temessükün hükmü kalmadığını beyan eder.

Fî 27 L sene 87

Varak No: 118-119c

Hüküm No: 3

Hüküm Tarihi: Fî 7 Muharrem sene 88

Konusu: *Beşiktaş'ta sakin Mehmed Hasîb Paşa'nın vefatı-veraseti ve tereke paylaşımına dair.*

Beşiktaş'ta sakin tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden arzuhal sahibi Taşcı Oseb veled-i Artin tarafından vekîl-i müseccel-i şer'isi Manok veled-i Bağdisar M Beylerbeyinde sahilhanelerinde mukim iken beş ay mukaddem irtihâl-i dâr-ı bekâ eden müşîrân-ı izamdan es-Seyyid Mehmed Hasîb Paşa ibn-i el-merhum Mehmed Emin Efendi'nin veraseti (...?).

Zevce Hadice Nev'î Hanım ibnetü Abdullah

İbn es-Seyyid İsmail Hakkı Paşa

İbn es-Seyyid Ahmed Rauf Paşa

İbn es-Seyyid Mehmed Eşref Bey

İbn es-Seyyid Hasan Şevki Bey

Bint-i kebire Şerife NeFîse Fahriye Hanım

Ba'de-l inhisar verese-i mûmâ ileyhim taraflarından husus-ı âtîde husumet ve redd-i cevaba vekîl-i müseccel-i şer'ileri es-Seyyid İlyas Bey ibn-i Süleyman muvâcehesinde Paşa-yı merhum müşârun ileyh hayatında müvekkilim merkûm Osebe hitab edip 1271 senesi zi-l ka' detü-ş şerifesinin on beşinci günü zikrolunan Beylerbeyinde vâkı' müceddeden bina ve inşa eyledikleri sahilhanelerinin hamam ve abdesthane ve sâ'iresinin mermer taşlarının döşemesini tesviye eyle malından her kaç kuruş harc-ü sarf

eder isen ben malımdan sana veririm deyû müvekkilim merkûma emredip ol dahî zikrolunan hamam ve abdesthane ve sâ'iresinin icab eden mermer ve samaki taşlardan olarak fî 15 ZA sene 271 gününden fî 15 L sene 272 gününe gelince on ay müddette yerlerine vaz' ve tesviye edip işbu bir kıt'a müfredat defteri mücebince cem'an malından harc ve sarf eylediği cem'an 136300 kuruşu fî 29 ZA sene 275 günü kendilerinden talep eylediğinde ol dahî kabul edip meblağ-ı mezkûru bu gün yarın veririm deyû imrâr-ı vakt eylediğine binâ'en makam-ı sadaret'uzmâya takdim eylediğim bir kıt'a arzuhal üzerine fî 15 HA sene 276 günü tarihiyle şereftestîr buyurulan emriname-i şâhâneye cevaben Paşa-yı merhum müşârun ileyh zikrolunan yed kulaguz-ı evvel Yusuf Ağa verese-i mûmâ ileyhim taraflarından vekâlet-i âmme ile es-Seyyid Mehmed Necib Efendi ibn-i Mustafayı ta'yîn ol dahî kabul (...?).

Varak No: 119

sahilhaneyi müteveffa Karabet kalfa ma'rifetiyle bina ve inşa ettirdiğini ve kâffe-i mesârifâtı müteveffâ-yı merkûma sağlığında verdiğini bi-l beyan fî 20 ha sene 86 günü tarihiyle emriname-i mezkûr zeyline tahrîr ve iş'âr eylemiş ise de Paşa-yı merhum müşârun ileyh 1278 senesi Zi-l Ka'detü-ş şerifesinde müvekkilim merkûmu sahlhanelerine çağırıp sahlhane mu'ahharan muterık olduğundan senin masrûfun olan cem'an 136300 kuruşun 57300 kuruşunu ben tenzîl edip mâ'adâsı olan 79000 kuruşu sikke-i hâlisâ olarak Kamanto bazergândan almak üzere sana bir bono senedi vereyim deyûp ol vakitten sonra irtihâline değin mülâkî olamayıp ve nesne kabz ve istîfâ-yı hak edememekle meblağ-ı mezkûr 136300 kuruşu müvekkilim merkûm için verese-i mûmâ ileyhimden bi-l vekâle talep ederim deyû da'vâ vekîl-i mezbûr dahi cevabında bi-l vekâle külliyyen inkâr eder.

Fî 8 H sene 287

[Derkenar 1]

34 Emin-i mübâşirân Ağa

[Derkaner 2]

Bed'i hitâmı

15 sene 7 ay 19 gün 14 sene 6 ay 23 gün

Fetvahaneye havale şod.

Fî 25 R sene 87

[Derkenar 3]

(...?) müdde'î merkûm 4 ay 7 gün mesarifatı ayrıca beyan eyleyeceğini tizkâr etmekle müddet-i mezkûrenin (...?) ile (...?) mürur eden müddetin (...?) men' olunduğu.

Fî 7 M sene 88

[Derkenar 4]

Tarih-i (...?indan) itibaren 15 sene mürur etmeyen ancak 4 ay 7 gün müddet vâkı'a olan (...i?) başkaca beyan ettiği (...?) olup mâ'adâ iddi'âları bilâ emr memnû' idüğü cevap verilmiştir.

Fî 8 M sene 88

Varak No: 119a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 5 Recep sene 1287(1 Ekim 1870)

Konusu: *Medine-i Üsküdar' da Selman Ağa Câmi'-i Şerifi vakfına mahsus çıkan anlaşmazlığa dair.*

Medine-i Üsküdar' da Selman Ağa Câmi'-i Şerifi vakfına mahsus âtîde li'ecli-l husûme kıbel-i şer'den kaimmamakam müteveli nasb olunan cami-i şerif-i mezkûr müezzin ve kayyımı es-Seyyid Halil dede Efendi ibn-i Eyyüb M derun-i arzuhalde ismi mezkûr nefsenden asil ve zevcesi ma'rifetü-z zat Tayyibe Hanım ibnetü el-müteveffa Mehmed Şakir Ağa taraflarından vekîl-i müsecceli asakir-i şahane üçüncü ordu-yı Hümâyunu redif beşinci alayının birinci binbaşısı Mehmed Raşid Efendi ibn-i Mustafa muvâcehesinde nezaretleri evkaf-ı Hümâyuna mülhak evkafdan Devâtî eş-Şeyh Mustafa Efendi ve mülhakatı Aişe hatun ve Hasan Efendi vakıflarına zikri âtî hususda kıbel-i şer'den kaimmakam müteveli nasb olunan es-Seyyid Edhem Efendi ibn-i İsmail hazır olduğu halde mahalle-i merkûmede vâkı' merhûme Aişe hatun vakfına şehriyye yüz yirmi akçe ve merhum Mustafa Efendi vakfına şehriyye otuz akçe ve merhum Hasan Efendi vakfına şehriyye on beş akçe icare-i müecceleli evkâf-ı mezkûre müsakkafâtından menzil arsalarının mûmâ ileyhimâ Aişe ve Mustafa Efendi vakıflarından olan mahalleri mûmâ

ileyh Mehmed Raşid Efendinin ve Hasan Efendi vakfindan olan mahalli Mehmed Şakir Ağa ibn-i Osman Ağanın intikalinden kerimesi zevcesi ve müvekkilesi mûmâ ileyhâ Tayyibe Hanımın bâ temessükât bi-l icreteyn taht-ı tasarruflarında olarak zevcân-ı mezbûrân bu def'a arsa-i mezkûrları birbirine ilave ile üzerlerine bir bab kârgir etmekçi fırını inşasına mübaşeret edip ancak arsa-i mezkûre ittisalinde olan üç zirâ' on altıparmak arzında kadîm tarîk-i hâs cami'-i mezkûrun kadîm mekşûf kapısı olup ve cami-i mezkûr helalarının çirkâbı dahi tarîk-i hâs-ı mezkûrdan cereyan edegelmişiken tarîk-i hâs-ı mezkûrun arzan zirâ' mahallini dahi fuzuli fırın-ı mezkûra ilave ve üzerine fırın-ı mezkûr müştemilâtından ebniye ihdas ederek fuzuli zabt ve tasarruf eder olmalarıyla sü'âl olunup zikrolunan tarîk-i hâs mahalline inşa eylediği ebniyeyi kal' ile ke-l evvel tarîk-i has olmak ve cami-i şerif-i mezkûra mürûr ve ubûr olunmak üzere terke zevcân-ı mezbûrâna tenbih olunmak muradımdır deyû bi-t tevlîye da'vâ ettikte mûmâ ileyh Mehmed Raşid Efendi dahi cevabında cami-i şerif-i mezkûrun tarîk-i hâs-ı mezkûra kadîm kapısı olmayıp ancak bizim mutasarrıf olduğumuz menzil-i mezkûrlara mahsus olduğunu ve tarîk-i has-ı mezkûr yalnız tasarruflarında olan menzileyn-i mezkûreyne mahsus ve arz-ı kadîmi dahi işbu hey'et-i hâzırası vechle zirâ' olduğunu ikrar cami-i mezkûrun kadîm kapısı olduğunu ve zirâ' mahallini fırın-ı mezkûra ilave eylediklerini külliyyen inkâr eder.

Fî 21 R sene 286

[Derkenar 1]

Mezbûr Mehmed Raşid Efendi ve Tayyibe Hanım taraflarından vekâleti tebe'adan Ca'fer Ağa ibn-i Abdullah ve Mehmed Ağa ibn-i Mustafa şehadetleriyle sabit olan Pazar Başı Mahallesi imamı Hâfız Hasan Efendi ibn-i Mustafa.

Fî 13 M sene 87

[Derkenar 2]

Tarîk-i mezkûrda tekye ahalisi ve sâ'ir ahalinin hakk-ı mürûru olduğunu 40 seneden beri Hüdâyî dergâhı bendelerinden Aşçı Derviş Mehmed Efendi ibn-i Veli Solak Sinan Mahallesi ahalisinden ve ma'unacı esnafından Mustafa Ağa ibn-i Mehmed 40 seneden beri Mahalle-i merkûme ahalisinden ve kahveci esnafından Mehmed Çavuş ibn-i Hasan 50 seneden beri Ahmed Çelebi Mahallesi ahalisinden Şeyh Mehmed Kâmil Dede ibn-i es-Seyyid Ahmed Kâmil 30 sene den beri mârru-z zikr Solak Sinan Mahallesi

ahalisinden Saka Hacı Mustafa Ağa ibn-i el-Hâc Mustafa Mehmed 30 seneden beri Selman Ağa Mahallesi ahalisinden berber esnafından Mehmed Ağa ibn-i Mustafa 40 seneden beri Selman Ağa Mahallesi ahalisinden eş-Şeyh Ahmed Efendi ibn-i el-Hâc Mahmud 40 seneden beri biz şehadet şod.

Fî 11 Rebî'u-l Âhir sene 287

[Derkenar 3]

Mühendis İzzet Efendi Evkafdan İbrâhîm Efendi Nuri Efendi

Kable-l hükm mezbûr Mehmed Raşid Efendi vekîl-i mezbûr Pazarbaşı Mahallesi imamı Hâfız Hasan Efendi ibn-i Mustafayı fî 4 HA sene 87 günü tarihiyle müverraha Fetvâhâne-i Celîleden tasdik olunan hâlen müfti naibi Hüseyin Efendinin imza ve hatmini hâviye bir kıt'a hüccet-i şer'iyye nâtıka olduğu üzere vekâlet-i mezkûreden azl ve ihrac şod.

Fî 5 B sene 287

[Derkenar 4]

Mazmûn-i hüccet-i mezkûreyi isbat şod.

Fî 25 Safer sene 87

[Derkenar 5]

Tezkiyeye havale şod.

Fî 15 Safer sene 87

Varak No: 120a

Hüküm No: 1

Hüküm Tarihi: Fî 13 Receb sene 88 (28 Eylül 1871)

Konusu: *Kartal karyesinde sakin gayri müslim şahıslar arasındaki arazi davasına dair.*

Tebe'a-i Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden ve bağçıvan taifesinden Dimestokli veled-i el- müteveffa Nikoli M Kartal nahiyesine tâbi' Büyük Adada Servi Manastırı mütevellisi ve manastır-ı mezkûrun baş papası Mermanos veled-i Yorgi muvâcehesinde manastır-ı mezkûr ittisalinde kâ'in işbu bir kıt'a haritada gösterildiği vechle ma'lûmü-l

hudud 40 keyl tohum istî'âb eder bir kıt'a tarla cennetmekân Şehzade Sultan Mehmed aleyhi rahmetü Rabbihi-s Samed Hazretleri evkâf-ı celilesi müsakkafâtından olarak babam müteveffâ-yı merkûm Nikoli ile anam müteveffât Rayo bint-i Yorginin taht-ı tasarruflarında iken müte'âkıben fevt olduklarında tarla-yı mezkûr yedimde olup fi 5 Şevvâl sene 285 günü tarihiyle müverrah taraf-ı vakıfdan verilen işbu bir kıt'a temessük mantûkunca bana âdiyen intikal etmişiken müteveli merkûm manastır-ı mezkûrun müsakkafâtından olmak üzere tarla-yı mezkûrun zirâ' mahallini fuzûlî zabt ve derununda zirâ' üzerine bir bab kahve bina ve inşa etmekle sü'âl olunup mahall-i mezkûrdan keff-i yed ve bana teslimi merkûm Mermanosa tenbih olunmak muradımdır deyû da'vâ cevabında mahall-i mezkûra bi-t tevliye vaz'-ı yedini ikrar edip lâkin mahall-i mezkûr manastır-ı mezkûrun yedimde olan fi 5 Ş sene 1139 günü tarihiyle müverrah bâlâsı tuğra-yı garrâ ile müveşşah bir kıt'a berat-ı şerif mantûkunca vakf-ı mezkûra senevi 22,5 kuruş bedel-i öşr mukâta'a ile manastır-ı mezkûrun rahiblerine meşrûta olmakla bina'en aleyh bi-t tevliye zabt-u tasarruf ederim deyû tkrir eder.

Fî 5 Rebî'u-l âhir sene 287

[Derkenar 1]

Vakf-ı müşârun ileyh ... Mehmed Ağa ibn-i Osman hazır olduğu halde hissesinin sehmine hüküm fi 1 N sene 88 kabil-i taksim idügi ifade kılınmakla mahallinde keşfe havale şod.

Varak No: 120b

Hüküm No: 2

Hüküm Tarihi: Fî 16 Ramazan sene 87 (10 Aralık 1870)

Konusu: *Üsküdar'da İhsaniye Mahallesinde sakin müslim şahıslar arasındaki konak davasına dair.*

Üsküdar'da İhsaniye Mahallesinde sakin sahib-i arzuhal ketebeden Mahmud Aziz Bey M li'eb kız karındaşları Fatıma Nesibe ve Hadice Mâlike Hanımların valideleri ve bâ hüccet-i şer'iyye vasıyy-i mansubeleri Latife Hanım ibnetü Ahmedin sadri kebir oğlu tarafından husûs-ı âti-l beyânda vekîl-i müseccel-i şer'isi Hüseyin Nazif Bey ibn-i Mehmed Rif'at muvâcehesinde sâlifü-z zikr İhsaniyesinde At Pazarı karşısında kâ'in

cennetmekân-ı Fîrdevs-âşiyân Sultan Osman Han Hazretleri vakf-ı Şerifine şehriyye 140 akçe ve hüdavendigâr-ı esbak gazi Sultan Selim Han-ı salis Hazretleri vakf-ı Şerifine şehriyye 150 akçe icare-i mü'ecceleli ma'lûmü-l hudud ve-l müştamilât bir bab kebir konak validem müteveffat Hadice Atıyyetullah Hanım ile pederim müteveffa Miralay Ahmed Beyin bâ temessükât müteveli bi-l icareteyn şâyi'an ve münâsafeten taht-ı tasarruflarında iken evvelen validem mûmâ ileyha fevt olup konak-ı mezkûrda mutasarrıf olduğu nisf hisse-i şayi'ası ancak bana ve pederim mûmâ ileyhin dahi konak-ı mezkûrda mutasarrıf olduğu diğer nisf hisse-i şaiyası vefatıyla evladı sağiretan-ı mezbûretân Fatıma Nesibe ve Hadice Malike Hanımlara eslâsi âdiyen intikal etmekle konak-ı mahdud-ı mezkûr bi-l müzayede bedel-i misliyle talinbine bâ izni müteveli ve bâ izn-i şer'î âhara ferağ olunup benim hissemim bedelini bana ve sağiran-ı mezbûranın hisselerinin bedellerini dahi mâl-i eytâm müdürlüğü tarafına i'tâ ve teslim olunmak muradımdır deyû da'vâ ettikte ol dahî cevabında bi-l vekâle tasdik eder.

Fî 22 Receb sene 286

[Derkenar 1]

Konak-ı mezkûr mahallinde kabil-i kısmet olup olmadığı keşfe havale şod.

Fî 16 N sene 87

[Derkenar 2]

56000 kuruşa kadar talibi olduğu.

[Derkenar 3]

36 AkSaraylı Mahmud kavas

37 Tortumlu Osman kavas

38000 keşfi

18000 zammı

56000

Varak No: 120c

Hüküm No: 3

Hüküm Tarihi: Fî 10 Safer sene 287(12 Mayıs 1870)

Konusu: *Anadolu Hisarı'nda sakin müslim şahıslar arasındaki borç davasına dair.*

Anadolu Hisarı'nda mukim Mektûbî Hariciye hulefasından rif'atlü es-Seyyid el-Hâc Mehmed Hakkı Bey ibn-i Ahmed İzzet Bey M kayın pederi Dîvân-ı Muhâkemât mâliye a'zasından izzetlü Mehmed Emin Efendi ibn-i el-Hâc İsmail Ağa tarafından husûs-ı âti-l beyânda vekîl-i müseccel-i şer'isi eş-Şeyh şeyh Mehmed Raşid Efendi ibn-i Osman muvâcehesinde müvekkil-i mûmâ ileyh benim kayın pederim bulunmakla birlikte bir menzilde iskân eylediğimiz esnada Kirec Kapısı gümrüğünde me'mûr iken fi 3 D sene 285 günü gümrük-i mezkûrda malımdan yüzlük altun olarak 20000 kuruş ve Anadolu Hisarında sahlhanesinde fi 26 z sene 275 günü yine yüzlük altun olarak 20000 kuruş ve sahlhane-i mezkûrda fi 5 M sene 276 günü sim Mecîdî olarak 6000 kuruş ve fi 24 m sene 276 günü yine Sim Mecidi 9000 kuruş ve 75 senesi temmuz ibtidasında Sim Mecidi olarak 5437 kuruş 30 para ve sene-i merkûme ağustosunda yine Sim Mecidi olarak 3963 kuruş 10 para ki cem'an 64401 kuruş kayın pederim müvekkil-i mûmâ ileyhe ikrâz ve teslim eylediğimde ol dahî iktiraz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk ettikten sonra meblağ- mecmû'-i mezkûrun anccak 2500 kuruşunu iki defada Mehmed Ağa ve kazer yediyle ve 500 kuruşunu nakden kabz edip ve 3801 kuruşluk dahi emriyle bâdefter-i müfredat benimçün eşya işтира ve bana teslim etmekle cem'an 6801 kuruşunu tenzil olundukda baki 57600 kuruş zimmetinde alacak hakkım kalıp bi-d def'ât mutâlebe eylediğimde Cengel karyesinde fi 12 Nisan sene 279 tarihinde ikrar dahi edip ve meclisde bulunan Mustafa Ağa ve Ziya dedeyi işhâd ve mahâll-i saireda dahi bi-d def'ât ikrar ve hatta işbu tarihten bir ay mukaddem halen Nakîbü-l eşrâf semahatlü Efendi Hazretlerinin huzurunda dahi fi 5 B sene 287 günü Anadolu Hisarında sahilhanelerinde sair kesian hazır buldukları halde bana alacağım olan meblağ-ı baki mezkûr 57600 kuruşa mu'âdil beheri yüz kuruş hesabıyla 576 adet Lira-yı Osmânî zimmetinde deyni olduğunu ikrar dahi etmekle mârru-l beyan 576 adet Lira-yı Osmani alacak hakkımın mu'ahharan üç def'ada 40 adet deyni bana i'tâ etmekle baki kalan 536 lira-yı Osmani ile müvekkil-i mûmâ ileyh cengel karyesinde kâ'in Pınar Deresi nam mahalde kâ'in malik olduğu bir kıt'a mülk bağının ta'mir ve mesârifâtı için bana sen malından mebâliğ sarf ile i'mâr eyle her ne masrûfun olur ise sana i'tâ ederim deyû mezkûr Cengel karyesinde hânesinde fi 16 Mart sene 283 günü mahzar-ı şühudda emredip ben dahi sene-i merkûmeden fi gayeti

Teşrin-i evvel sene 283 tarihine değin 3 sene müddette işbu ibraz eylediğim defter mantûkunca malımdan 65459 kuruş ta'mirat ve sâ'ire ma'lûmesine harc-ü sarf etmemle meblağ-ı mezkûrun 12723 kuruşu müddet-i mezkûrede bâ defter-i hâsılât bâ uzlet makbûzum olmakla takas olundukda baki kalan 25735 buçuk kuruş alacak hakkım olup hattâ Kadı'asker-i müşârun ileyhın sahilhanesinde

Varak No: 21

bervech-i muharrer ancak bağ-ı mezkûr hakkında bana olan emr-i mezkûrunu ikrar etmekle meblağ-ı mezkûr 52735 buçuk kuruş deyne müvekkil mûmâ ileyhın Galatada Sandıkçılar caddesinde kâ'in kârgir lokantalarına altıncı daireye emrileriyle senelik vergi ve saireye i'tâ eylediğim mebaliğden bâkî 2320 kuruş ve emrileriyle vekîlharc Musa Ağaya medfû'um olan 582 kuruş ve bâ defter-i müfredat hatab ve sâ'ir için i'tâ eylediğim 805 kuruş ve emirleriyle mahdumları Fahreddin Beye iştirâ eylediğim elbise ve âharlara i'tâ eylediğim bâ defter-i müfredat 430 kuruş ki min haysü-l mecmû' 5690,5 kuruşu müvekkil-i mûmâ ileyhden hâlen talep ederim deyû da'vâ ettikte vekîl-i mezbûr dahi cevabında müvekkilim mûmâ ileyh meblağ-ı mezkûr 64401 kuruşu müdde'î mûmâ ileyhden karzan alıp müdde'î mûmâ ileyh kendüye dâmâd olundukdan sonra cümlesi bir menzilde sakin olmak münasebetiyle fi gurreti Z sene 275 senesinde kendisiyle halîlesi ve iki nefer uşaklarının mesarifatı için sen şehriyye 1000 kuruş malından harc-ü sarf eyle ben sana veririm deyû müvekkilim mûmâ ileyhe emr eylediğinde ol dahî tarih-i mezkûrdan fi 3 Sad sene 285 gününe gelince işbu ibraz eylediğim defterde muharrer olduğu vechle 10 sene 2 ay 3 gün müddette malından bişarti-r rucû' emriyle masrûfu olan cem'an 122099 kuruşun ancak 61900 kuruşunu kabz edip bâkîsi olan 60199 kuruş ve bâlâda mukırr olduğu vechel mesârifâta i'tâ eylediği 3801 kuruş ve bâlâda muharrer mukırr olduğu 40 lira ki beheri 115 kuruşa rayic olduğu üzere 4480 kuruş ki cem'an 68439 kuruş müvekkilim mûmâ ileyhın alacağı olmakla ben meblağ-ı mezkûr 68439 kuruşu müdde'î mûmâ ileyhden bi-l vekâle talep ederim deyû da'vâ ve müdde'î mûmâ ileyhın mâ'adâ bağ-ı mezkûr hakkında iddi'â eylediği mesarifata emrini ba'de-l inkâr müvekkilim mûmâ ileyh bağ-ı mezkûru fi 29 h sene 283 günü ve ibtidâ-i rûz-i kasım sene 83 tarihinde dört seneliğini müdde'î mûmâ ileyhe senevi 1500 kuruşdan cem'an 6000 kuruşa icar ve istîcâr ve tesellüm ve kabul ve müddet-i icar dahi işbu 1286 Kasımında tekml olmakla bedel-i icar-ı mezkûr 6000 kuruş ile bağ-ı mezkûrun müddet-i icarı tamamında kendüye teslimi muradımdır deyû da'vâ müdde'î mûmâ ileyh

dahi sü'âl olundukda evvelen vekîl-i mezbûrun 1000 kuruş şehriyye sarfa emrini ve sâniyen bağ-ı mezkûru isticar eylediğini inkâr eder fî 10 S sene 287 evvelen meclisde tarafeyn beyana havale fî 12 S sene 83 Ahar müdde'âsı iki nefer şahid ile sabit ve ba'de-t tezkiye inha olunmuştur.

Fî 15 RA sene 87

[Derkenar 1]

38 Kulaguz Abdülvahab Ağa

[Derkenar 2]

Dairede ıslâh-ı beyne havale şod.

Fî 22 R sene 87

[Derkenar 3]

Vekîl mesarifatla kabzını beyanla tarihe havale olundu fetvahaneden.

Fî 25 RA sene 287

Varak No: 122

Büyük Adada mütemekkin Rum patriki tarafından her biri tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden Ada-i mezkûrda mütemekkin kır bıyıklı orta boylu Penako veled-i Dimitri ve yine ada-i mezkûrda mütemekkin kır sakallı uzun boylu Dimitri veled-i Vasil.

SONUÇ

İslam hukukunda mahkemenin tek dereceli olması verilen kararın ise kesin hüküm sayılması kadının yanılabilceği ya da verilen kararda taraflı davranabileceği ihtimali göz önüne alındığında belli şartlara binaen itiraz edebilme ilkesi benimsenmiştir. Dava ya bir üst mahkemeye havale edilir ya da davayı kaydeden kişi üst dereceli bir kadıya davayı inceletirdi. Kadı incelemesinin sonucunda eğer uygun görürse, onaylar veya davanın yeniden görülmesinin ister.

Osmanlı Devleti yüzyıllarca üç kıtaya hâkim olmuş dünyanın en güçlü devleti olarak varlığını sürdürmüştür. Gaza ruhunun yanında devlet kurumlarının güçlülüğü ve Osmanlı Devleti'nin asırlarca yaşamasının en önemli sebebi kuşkusuz adalet sistemidir. Öyle ki Avrupa devletlerinin Osmanlı Devleti'nin adli sistemini örnek aldığını biliyoruz. İslam hukukunu uygulayan Osmanlı Devleti'ne de adalet sistemi buradan gelmiştir.

Mahkemelerde bir üst merciinin olması itiraz hakkını doğurmuştur. Bu nedenle bir davanın temyize gitmesi yani itiraz hakkının olması Hz. Peygamber zamanına dayanmaktadır. Hz. Peygamber ve dört halife döneminde verilen mahkeme kararlarının denetlendiğini görmekteyiz. Bu durum diğer İslam devletlerinde de sürerek Osmanlı'ya kadar gelmiştir. Ancak asıl kurumsallaşması Abbasi Devleti ile olmuştur.

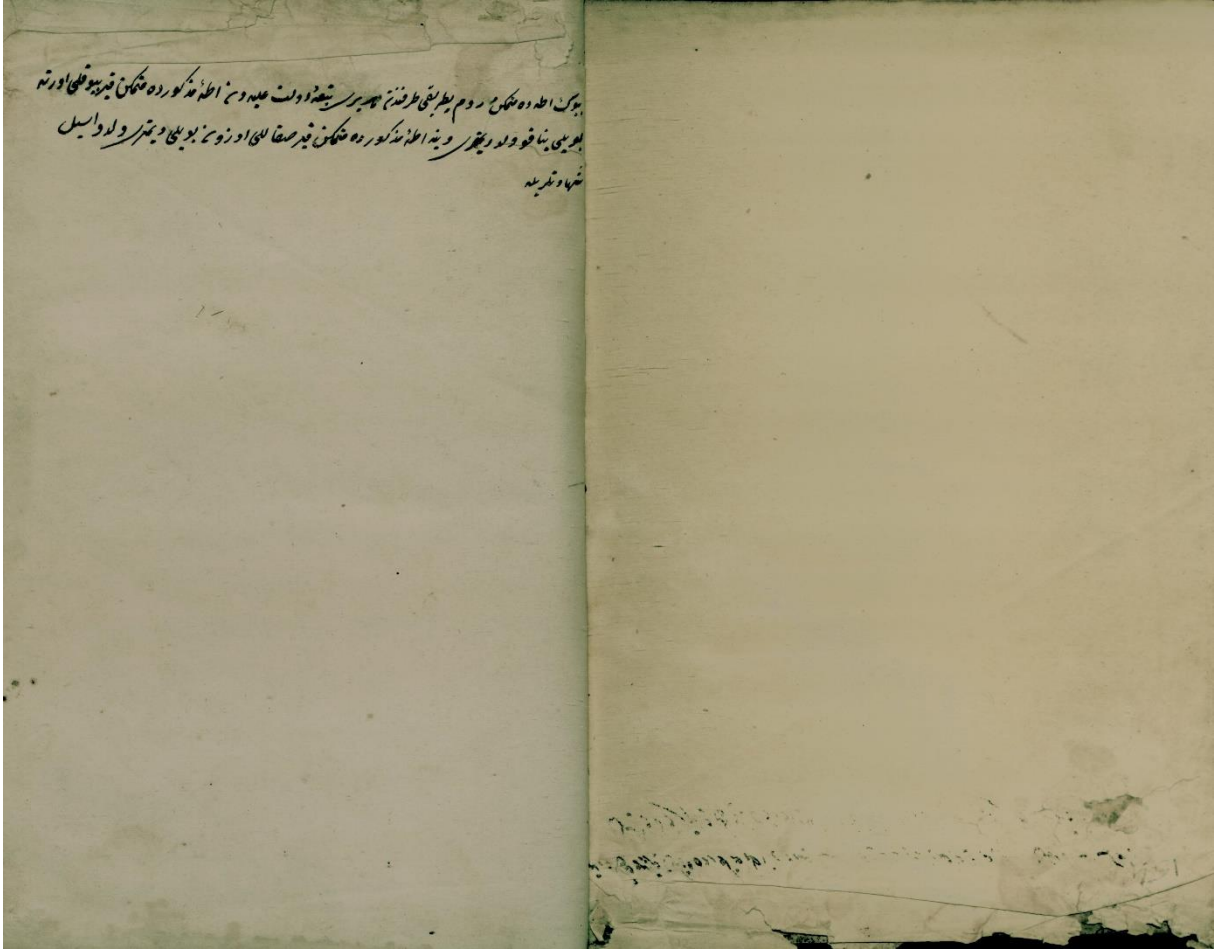
Osmanlı Devleti'nde temyiz uygulaması Fatih zamanına kadar sürmüş ve Fatih zamanında divana sadrazamın başkanlık etmesi davaların küçük bir mahkeme görünümünde olan Divan-ı Hümayûn'da ele alınmasını sağlamıştır. Sadrazam, ikinci divanında divan üyelerinin katılımıyla, Cuma divanında kazaskerlerle ve Çarşamba divanında ise kadılarla bir nevi temyiz dediğimiz Huzur Murafaa davalarına bakardı.

1838 yılında II. Mahmut döneminde Mustafa Reşit Paşa'nın çabasıyla Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye kurulmuş ve Tanzimat ile birlikte Meclis-i Vâlâ son karar mercii olmuştur. 1861 yılında ise kurulan Meclis-i Tetkikât-ı Şer'iyye, bir üst mahkeme olup geçici olarak şeyhülislamlığa bağlanmıştır. Rumeli kazaskerinin başkanlığında toplanan bu meclis haftada iki gün toplanıp huzur murafaalarında görülecek davaları inceleyerek rapor hazırlardı.

1868 yılında ise ilk yüksek mahkeme ve Türk tarihindeki ilk Yargıtay olan Divan-ı Ahkâm-ı Adliye kurulmuştur. 1879 yılında ise hukuk kanunları ile temyiz konusunda yeni düzenlemelere gidilmiş ve Divan-ı Ahkâm yerine Mahkeme-i Temyiz kurulmuştur. 1917 yılında ise şer'iyeye mahkemeleri Meşihat' ten alınarak Adliye Nezareti' ne bağlanmıştır.

İncelemiş olduğumuz defter Anadolu Kazaskeri Mehmet Nuri Efendi zamanında görülen mahkeme kayıtlarını içermektedir. İlk varak tek sayfa olup defterin Mehmet Nuri Efendi'ye ait olduğu ve hicri 1285 (1869) tarihinde başladığı yazmaktadır. Defterde 66 tane hüküm geçmektedir. Belgelerde geçen bazı davalar; miras taksimi, veraset, vakıf, borç, talak-mehir, boşanma, nafaka, şahsi münazara davaları, alacak-verecek vs.dir. Defter, Mehmet Nuri Efendi'nin kazaskerlik görevi müddetince devam etmektedir.

Defterin tamamı 105 sayfa olup 23 Şubat 1869 (11 Zilkade 1285) ile 12 Mayıs 1870 (10 Safer 1287) tarihleri arasını kapsamaktadır. Defterde yer alan belgelerdeki üslubun aynı olması, kullanılan kelimelerin ve tabirlerin birçok yerde tekrarı, çok az yerde farklı ifade kullanılması araştırma yapacak kişilere kolaylık sağlamaktadır.

EK-3: Defterin son sayfası.

KAYNAKÇA

- Ahmed Cevdet Paşa. (1991). *Tezâkir*, Ed. Cavid Baysun, C.4, Ankara.
- Aktan, Hamza, (2005), “Miras”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (C.30, s.s. 143-145), Türk Diyanet Vakfı: İstanbul.
- Akyıldız, Ali, (1991), *Osmanlı Merkez Teşkilâtında Reform*, İstanbul.
- Altınay, Ahmet Refik, (1916(h.1334)), *İlmiyye Salnamesi*, Matbaa-i Âmire, İstanbul.
- Altunsu, Abdulkadir, (1972), *Osmanlı Şeyhülislamı*, Ayyıldız Matbaası, Ankara.
- Aydın, Mehmet Akif, (2003), “Mahkeme”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (C.27, s.s. 342-344), Türk Diyanet Vakfı: Ankara.
- Aydın, Mehmet Akif, (1992), “Borç”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (C. 6, s.s. 285-291), Türk Diyanet Vakfı: İstanbul.
- Aydın, M. Akif, (2005), *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul.
- Balcı, Nurcan, (2001), *Bursa Şehri'nde Osmanlı Hukuku'nun Uygulanması (17. Yüzyıl)*, Ankara.
- Bardakoğlu, Ali, 1998, “Hibe”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (C.17, s.s. 421-426), Türk Diyanet Vakfı: İstanbul.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi, 7 Nolu Mühimme, hüküm 2619,(22 C 976/ 12 Aralık 1568), c. 3, s. 320.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Meclis-i Tanzimat Defteri, No:7, Babıâli Tercüme Odası'na Mahsus Kararname, s. 283- 285.
- Cin, Halil, (1992), “Tanzimat Döneminde Yargılama Hukuku ve Yargılama Usulleri”, 150. Yılında Tanzimat, s.s. 18-32, Ankara.
- Çiçek, Kemal, (Haziran 1996), “Osmanlı Adliye Teşkilatında Mahkeme Tercümanları”, Toplumsal Tarih Dergisi, C.5, S.30 s.s. 47-52.
- Çubukçu, Asri, (1994), “Devâtdâr”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (C.9, s.s. 221-222), Türk Diyanet Vakfı: İstanbul.
- Demir, Abdullah, (2010), *Medeni Yargılama Hukuku Osmanlı Mahkemesi*, İzmir.
- Develioğlu, Ferit, (2012), *Osmanlıca Lügat*, Ankara.
- Ekinci, Ekrem Buğra, (2002), “Tanzimat Devri Osmanlı Mahkemeleri”, (C.13, s.772-779), *Türkler Ansiklopedisi*.
- Ekinci, Ekrem Buğra, (1996), *Tanzimat Sonrası Osmanlı Hukukunda Kanun Yolları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

- Ekinci, Ekrem Buğra, (2010), *Osmanlı Mahkemeleri (Tanzimat ve Sonrası)*, İstanbul.
- Ergin, Osman Nuri, (2017), *Muhtasar Mecelle-i Umûr-ı Belediye*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul.
- Güldöşüren, Arzu, (2004), *19. Yy'ın İlk Yarısında Tarîk Defterlerine Göre İlmiye Ricâli*, Marmara Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Gündüz, Tufan, (2012), *Osmanlı Teşkilat Tarihi El Kitabı*, Grafiker Yayınları, Ankara.
- Günay, Hacı Mehmet, (2012), “Vakıf”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (C:42, ss.475-479), Türk Diyanet Vakfı: İstanbul.
- İnal, İbnülemin Mahmud Kemal, (1982), *Son Sadrazamlar*, İstanbul.
- İstanbul Müftülüğü, Meşihat Arşivi (İST_MFT_01_52_52), 01/52/52
- İpşirli, Mehmet, (2000), “İkinci Divanı”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (C:22, ss.26-27), Türk Diyanet Vakfı: İstanbul
- İpşirli, Mehmet, Çelebi, İlyas, (1997), “Hasan Fehmi Efendi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (C.16,s.s. 320-322), Türk Diyanet Vakfı: İstanbul.
- Küçükkaşçı, Mustafa Sabri, (2002), “Kâtip”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (C: 25, ss. 49-52), Türk Diyanet Vakfı: Ankara.
- Lewis, B. (1978). Hasan Fehmi, *İslam Ansiklopedisi (Encyclopedia of Islam)*, (2.baskı, C.3), Leiden University.
- Mardin, Ebulula, (1987), “Kadı”, *Milli Eğitim Bakanlığı İslam Ansiklopedisi*, (C.5, s.s. 45).
- Mumcu, Ahmet, (1976), *Divan-ı Hümayun*, Birey ve Toplum Yayınları, Ankara.
- Orhunlu, Cengiz, (1975), “*Osmanlı Devleti'nde Tercümanlık*”, Atatürk Konferansları V, 1971-1972, Türk Tarih Kurumu, s.s. 13, Ankara.
- Ortaylı, İlber, (2001), “Kadı”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (C:24, ss. 69-73), Türk Diyanet Vakfı: İstanbul.
- Ölmezoğlu, Ali, (2001), *Milli Eğitim Bakanlığı İslam Ansiklopedisi*, (C.3, ss. 114-123), Türkiye Millî Eğitim Bakanlığı: Eskişehir.
- Özdemir, H. Ahmet. (2012). İlginli Bir Şeyhülislam Hasan Fehmi el-Hüseyini (1210-1297/1795-1880), I. Ulusal İlgin Sempozyumu, Konya.
- Öztürk, Said, (1995) *Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo- Ekonomik Tahlil)*, OSAV, İstanbul.

- Öztürk, Said, (2001), “Kassam” *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (C:24, ss.579-582), Türkiye Diyanet Vakfı: İstanbul.
- Pakalın, Mehmet Zeki, (1951). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.II, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Sami, Şemsettin, çvr. Gündoğdu, Raşit, (2012), *Kamus-ı Türki*, İstanbul.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, (1984), *Osmanlı Devleti'nde Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, Ankara.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, (1988), *Osmanlı Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, (1988), *Osmanlı Devletinde İlmiye Teşkilâtı*, Ankara.
- Üçok, Coşkun, Mumcu, Ahmet, Bozkurt, Gülnihal, (2017), *Türk Hukuk Tarihi*, Turhan Kitapevi, İstanbul.
- Yakut, Esra, (2005), *Şeyhülislamlık Yenileşme Döneminde Devlet ve Din*, Kitap Yayınevi, İstanbul.
- Yediyıldız, Bahaeddin (2012), "Vakıf" *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (C.42, ss.479), Türk Diyanet Vakfı: Ankara.
- Yurdakul, İlhami, (2008), *Osmanlı İlmiye Merkez Teşkilatı'nda Reform (1826- 1876)*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Yurdakul, İlhami, (2017), *Şeyhülislam Arzları ve Padişah İradeleri (1845-1847)*, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), İstanbul.
- Yurdakul, İlhami, (1996), *Osmanlı Devleti'nde Şer'î Temyiz Kurumları (Fetvâhâne-i Âli, Meclis-i Tedkikât-ı Şer'îyye ve Mahkeme-i Temyîz-i Şer'îyye Dairesi)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yüceer, İ. (1997), *Efgani'de Kelami Kimlik ve Cemaleddin Efgani'nin Gerçek Yüzü*, Bedir Yayınevi, İstanbul.